

ПРОСВЕТНИ ГЛАСНИК

Вр. 12

НОВЕМВАР 1898.

XIX

СЛУЖБЕНИ ДЕО

УКАЗИ ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА КРАЉА

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи народној

Краљ Србије

На предлог нашега министра просвете и црквених послова, и на основу члана 25. закона о црквеним властима од 1890. год. и члана I закона о изменама и допунама истог закона од 1898. године, постављамо:

за епископа шабачке епархије: господина епископа Димитрија, епископа у пензији.

Наш министар просвете и црквених послова нека изврши овај указ.

12. новембра 1898. год.
у Нишу.

Александар с. р.

Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.

ОДЛИКОВАЊА

Указима Њег. Вел. Краља, на предлог министра просвете и црквених послова, одликовани су:
орденом Таковског Крста V реда: *Сава Константиновић*, тудор београдске саборне цркве, 8. новембра ове године;

орденом Св. Саве V реда: *Глиша Андрејевић*, *Љуба Мишковић*, *Коста Глишић* и *Љубисав Стојановић*, тудори београдске саборне цркве, 8. новембра ове године;

Тодор Јовановић, учитељ у пензији, 8. новембра ове године;

Ђорђе Кампирелић, свештеник у Лесковцу, 22. новембра ове године.

ВЕЛИКА ШКОЛА

ПОСТАВЉЕЊА

Указом Њег. Вел. Краља, на предлог министра просвете и црквених послова, а на основу члана X

закона о изменама и допунама у закону о устројству Велике Школе од 22. октобра 1896. године, у вези са чланом 76. закона о средњим школама, постављен је:

за вишег учитеља припремнога цртања друге класе: *Ђорђе Миловановић*, досадашњи учитељ у Великој Школи, 30. октобра ове године.

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

ПОСТАВЉЕЊА

Указима Њег. Вел. Краља, на предлог министра просвете и црквених послова, постављени су:

у првој београдској гимназији: за професора: *Ранко Петровић*, професор у пензији, с годишњом платом од 5000 динара, колико је и пређе имао, 1. новембра ове године; за вишега учитеља друге класе: *Стеван М. Трифуновић*, учитељ исте школе, и за вишега учитеља треће класе: *Живко Југовић*, учитељ исте школе, 30. октобра ове године;

у другој београдској гимназији: за вишега учитеља треће класе: *Ђорђе Крстић*, учитељ исте школе, 30. октобра ове године;

у зајечарекој гимназији: за професора: *Милош Миловановић*, професор у пензији, 1. новембра ове године;

у нишкој гимназији: за сундента: *Тодор Коблишка*, испитани предавач, 1. новембра ове године;

у врањској гимназији: за професора: *Ђура Илијћ*, професор на расподужењу, и за сундента: свештеник *Стеван Јовичић*, испитани предавач, 1. новембра ове године;

у Мушкој Учитељској Школи у Јагодини: за професора: *Петар Марковић*, испитани предавач 1. новембра ове године.

ПРЕМЕСТАЈИ

Указом Њег. Вел. Краља од 1. новембра ове године, на предлог министра просвете и црквених послова, премештени су:

у другу београдску гимназију: *др. Сима Тројановић*, професор прве београдске гимназије, по потреби службе, 1. новембра ове год.;

у крагујевачку гимназију: *Теодосије Бошковић*, супленат врањске гимназије, по потреби службе, 1. новембра ове године.

ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ПОСТАВЉЕЊЕ

Указом Њег. Вел. Краља, на предлог министра просвете и црквених послова, постављен је:

за писара друге класе, а да врши дужност књиговође и прима плату из плате овога: *Владимир Поповић*, пређашњи предавач, 10. новембра ове године.

ДУХОВНИ СУДОВИ

ПОСТАВЉЕЊЕ

Указом Њег. Вел. Краља, на предлог министра просвете и црквених послова, постављен је:

у тимочком духовном суду: за писара треће класе: *Ѓабон Јован Савић*, практикант истога суда, 7. новембра ове године.

РАЗРЕШЕЊЕ

Указом Њег. Вел. Краља, на предлог министра просвете и црквених послова, разрешен је:

Никола Поповић, писар тимочкога духовнога суда, 7. новембра ове године, по молби.

ПРЕТПИСИ МИНИСТРА ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

ВЕЛИКА ШКОЛА

ПОСТАВЉЕЊЕ

Претписом министра просвете и црквених послова постављен је:

за доцента филозофије, у филозофскоме факултету: *др. Бранислав Петровић*, учитељ језика прве београдске гимназије, 9. новембра ове године.

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

ПОСТАВЉЕЊА

Претписом министра просвете и црквених послова постављени су:

у првој београдској гимназији: за приправника: *Радојко Деметровић*, свршени ученик Велике Школе, 9. новембра ове године;

у крагујевачкој гимназији: за учитеља цртања и лепога писања треће класе: *Симеон Роксандић*, пређ. учитељ цртања и моделовања, 1. новембра ове године; за хонорарног наставника веронауке: свештеник *Јордан Х. Видојковић*, 5. новембра ове

године, и за привременог учитеља гимнастике: *Коста Јовановић*, 1. новембра ове године;

у чачанској гимназији: за учитеља језика треће класе: *Миленко Ранчић*, пређ. предавач, 1. новембра ове године;

у Вишој Женској Школи у Београду: за класну учитељицу: *Анђелија Аћимовићка*, пређ. класна учитељица, и *Катарина Павловићева*, свршена ученица Велике Школе, 1. новембра ове године, и за учитеља језика четврте класе: *Добрисав Урошевић*, пређ. предавач, 1. новембра ове године;

у Вишој Женској Школи у Крагујевцу: за класну учитељицу: *Лепосава Максимовићева*, свршена ученица Велике Школе, 31. октобра ове године; за хонорарног наставника веронауке: протојереј *Мијат Радосављевић*, председник духовног суда у пензији, 5. новембра ове године, и за хонорарног наставника музике и нотнога певања: *Душан Јанковић*, учитељ истих вештина у крагујевачкој гимназији, 5. новембра ове године.

у Мушкој Учитељској Школи у Јагодини: за хонорарнога наставника геометријскога мерења, цртања и лепога писања: *Ђура Бранковић*, учитељ цртања и лепога писања у пензији; за хонорарнога наставника хришћанске науке, рускога језика, црквенога певања и црквенословенскога читања: *Ѓабон Милош Анђелковић*, пређ. предавач, и за хонорарнога наставника пољопривреде и рада у школској башти: *Милорад Тројановић*, управник лознога расадника у Јагодини, 9. новембра ове године.

у Богословији: за предавача: свештеник *Стеван М. Димитријевић*, 23. октобра ове године.

ПРЕМЕСТАЈ

Претписом министра просвете и црквених послова премештен је:

у Вишу Женску Школу у Београду: *Петар Убавкић*, учитељ цртања и лепога писања прве класе друге београдске гимназије, 29. октобра ове године, по потреби службе.

РАЗРЕШЕЊЕ

Претписом министра просвете и црквених послова, разрешен је: *Харитон Поповић*, хонорарни наставник веронауке у врањској гимназији, 1. новембра ове године.

ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ПРЕМЕСТАЈИ

Претписом г. министра просвете и црквених послова премештени су по молби:

у Београду: *Михаило Јовић*, уч. 1. од. IV разр. осн. муш. шк. у Крушевцу, за учитеља I раз. осн.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

У Н И В Е Р З И Т Е Т С К А Б И Б Л И О Т Е К А

у Подгорцу (тим.), за учитеља II и 2. од. III р. у нов. муш. шк. код Саборне Цркве; *Даринка Рафаиловићева*, учитељица III разр. ж. шк. у Шапцу на Камичку, за учитељицу I и II р. мушке шк. у Београду на Сави; *Живана Бујдићка*, учитељица II и III р. жен. шк. у Параћину (морав.), за учитељицу I р. ж. шк. у Београду на Савинцу; *Јелисавета Лазаревићева*, учитељица I разр. м. шк. у Смедереву — Доња Школа, за учитељицу II р. у Београду у Вежбаоници В. Ж. Школе; *Љубомир Ристичић*, учитељ 2. од. II и III р. муш. шк. у Нишу на Стамбол-Кипији, за учитеља I разр. муш. шк. у Београду код Саборне Цркве; *Софија Давидовићева*, учитељица I разр. жен. шк. у В. Градинцу (пож.), за учитељицу III жен. шк. у Београду у Палидули.

у округу ваљевском: *Михаило Јовичић*, учитељ III и IV р. у Бајевцу (ваљ.), за учитеља IV раз. I. одељ. мушке шк. у Ваљеву; *Михаило Максимовић*, учитељ у Костолу (крајин.), за учитеља III и IV р. у Миличиници; *Михаило Јовичић*, уч. осн. шк. у Лиси (рудн.), за уч. 2. одељ. IV р. осн. шк. у Ваљеву; *Даринка Мишићева*, уч. сва 4 разр. осн. шк. у Десићу (подрин.), за уч. III и IV р. осн. шк. у Бајевцу.

у округу врањском: *Божидар Поповић*, уч. сва 4 р. осн. шк. у Мрштану, за учит. I. од. IV разр. осн. шк. у Лесковцу; *Крета Димитријевић*, уч. I. од. IV разр. осн. шк. у Лесковцу, за учит. сва 4 разр. у Мрштану; *Вукосава Нинићева*, учит. 2. од. I р. осн. муш. шк. у Зајечару, за учит. I. од. III разр. осн. жен. шк. у Лесковцу.

у округу крагујевачком: *Аница Стојадиновићка*, учитељица 2. одељ. I раз. муш. шк. у Свилајнцу (морав.), за учитељицу 2. од. I р. м. шк. у Крагујевцу у Гор. Крају; *Јован П. Јовановић*, учитељ III и IV р. у Бањанима (рудн.), за учитеља 3. од. IV р. у Крагујевцу у Г. Крају; *Наталија Михаиловићева*, учитељица у Јунковцу (краг.), за учитељицу I и II р. у Наталинцима; *Милутин Николић*, учитељ у Јарушицама (краг.), за учитеља 2. од. IV р. муш. шк. у Крагујевцу у Гор. Крају; *Чедомиљ А. Нешиковић*, учитељ из Светлића (краг.), за учитеља III и IV р. у Клоци; *Љубица Марковићева*, учитељица I и II р. осн. шк. у Ст. Адигевоцу (подун.), за учитељицу I р. осн. шк. у Баточини; *Војислав Саватијевић*, учитељ у Каменици (ужич.), за учитеља сва IV р. осн. шк. у Јунковцу; *Даринка Тодоровићева*, учитељица припр. и I р. осн. м. шк. у Мелници (пожарев.), за учитељицу I и II р. осн. шк. у Каменицу.

у округу крајинском: *Арсеније Панчић*, учитељ II, III и IV р. у Д. Милановцу (крај.), за учи-

теља у Короглашу; *Даринка Ђорђевићка*, учитељица припр. р. жен. шк. у Тополовнику (пож.), за учитељицу жен. шк. у Текији; *Јелена Савићка*, учитељица у Короглашу (крај.), за учитељицу II р. жен. шк. у Неготину; *Милева Окановићева*, учитељица приправ. р. муш. шк. у Мокрањи, за учитељицу жен. шк. у Лукама; *Даница Поповићка*, учитељица жен. шк. у Корбову, за учитељицу приправ. р. муш. шк. у Мокрањи.

у округу крушевачком: *Војислав Спирић*, учитељ у Јаскову (пож.), за учитеља у Угљареву; *Даринка Томићева*, учитељица II р. жен. шк. у Чачку (руд.), за учитељицу II раз. жен. шк. у Крушевцу; *Милица Брашићка*, учитељица жен. шк. у Трстенику (круш.), за учитељицу I. од. I р. у Врбници; *Персида Удовичићка*, учитељица I. од. I и II р. у Врбници (круш.), за учитељицу жен. шк. у Трстенику; *Олга Милорадовићева*, учитељица осн. жен. шк. у Николичеву (тимоч.), за учитељицу осн. жен. шк. у Медвеђи; *Милен Димитријевић*, учитељ сва 4 р. осн. шк. у Глободеру (круш.), за учитеља III р. осн. шк. у Врбници; *Христина Поповићка*, учитељица III р. осн. шк. у Врбници, за учитељицу 2. од. III р. осн. м. шк. у Крушевцу; *Урош Динић*, учитељ сва 4 р. осн. шк. у Извору (ниш.), за учитеља сва 4 р. осн. шк. у Руђинцу; *Ђорђе Стојановић*, учитељ сва 4 р. осн. шк. у Извору (ниш.), за учитеља сва 4 р. осн. шк. у Брачину; *Даринка Петроваћка*, учитељица I и II р. осн. шк. у Белој Води, за учитељицу I р. осн. шк. у Гор. Ступњу.

у округу моравском: *Анка Кошутићева*, учитељица I р. у Вел. Плани (подун.), за учитељицу I р. у Деспотовцу; *Даринка Марковићева*, учитељица жен. шк. у Гроцкој (подун.), за учитељицу II и III р. 2. од. жен. шк. у Параћину; *Драга Анђелковићева*, учитељица I. од. II р. у Милошеву (подун.), за учитељицу 2. од. II р. у Параћину; *Евгенија Каткићева*, учитељица I и II р. у Врзану (краг.), за учитељицу I р. у Жупањевцу; *Марија Илићева*, учитељица I р. муш. шк. у Лозници (подр.), за учитељицу I и II р. у Сикирици; *Михаило Симић*, учитељ у Грбавчу (ниш.), за учитеља III и IV р. у Бошњанима; *Марина Стојановићка*, учит. 2. од. III и II р. у Бачини (мор.), за учитељицу жен. шк. у Сењском Руднику; *Милан Ст. Недељковић*, учитеља II и III р. у Подгорцу (тим.), за учитеља муш. шк. у Исакову; *Михаило Прокић*, учитељ III и IV р. у Гор. Белој Реци (тим.), за учитеља у Белици; *Светолик Нешић*, учитељ IV и припр. р. муш. шк. Бачини; *Љубомир Анђелковић*, учитељ припр. р.

осн. шк. у Крепољину (пожар.), за учитеља сва 4 р. у Праћини.

у округу нишком: *Јован Панић*, учитељ у Кнез-Селу (ниш.), за учитеља 3. од. IV р. м. шк. у Нишу — Стамб.-Канија; *Марија Јовановићева* учитељица I и II р. у Грејачу (ниш.), за учитељицу I. од. IV р. жен. шк. у Нишу; *Персида Ојданићева*, учитељица II р. жен. шк. у Крушевцу, за учитељицу I. од. I р. жен. шк. у Нишу; *Новак Мијајловић*, учитељ сва 4 р. осн. шк. у Манојлици, за учитеља III и IV р. осн. шк. у Корману; *Радомир Тодоровић*, учитељ III и IV р. осн. шк. у Корману, за учитеља IV р. осн. муш. шк. у Нишу; *Ђорђе Стојановић*, учитељ сва 4 р. осн. шк. у Рујишту (крушев.), за учитеља сва 4 р. осн. шк. у Извору; *Тома Јевтић*, учитељ сва 4 раз. осн. шк. у Брачину (круш.), за учитеља сва 4 раз. у Извору; *Гаврило Марковић*, учитељ сва 4 р. осн. шк. у Александрову (топл.), за учитеља I. од. III р. осн. шк. у Нишу код Саборне Цркве.

у округу пиротском: *Владимир Николић*, учитељ у Топлом Дољу (пирот.), за учитеља у Сопоту; *Живана Балчићка*, учит. II р. у Кусатку (подун.), за учитељицу I р. жен. шк. у Пироту — Тија-Бара; *Милан Палуревић*, учитељ осн. шк. у Белој Води, за учитеља осн. шк. у Камбеловцу; *Катарина Миловићева*, учитељица I р. осн. шк. у Грделици, за учитељицу I и II р. осн. шк. у Стрижевцу.

у округу подринском: *Бождар Радуловић*, учитељ III и IV р. у Дреновцу (подр.), за учитеља III и IV р. у Накучанима; *Даринка Пејићева*, учитељица I и II р. у Сикирици (морав.), за учитељицу I р. муш. шк. у Лозници; *Левосава Пантелићка*, учитељица I и II р. у Змињаку (подр.), за учитељицу I и II р. у Накучанима; *Петар Р. Петровић*, учитељ у Каменици (подр.), за учитеља у Причиновићу; *Милоје Поповић*, учитељ IV р. осн. шк. у Азањи (подун.), за учитеља сва 4 р. осн. шк. у Белотићу.

у окр. подунавском: *Анка Вељковићева*, учитељица III р. у Кораћници (подун.), за учитељицу жен. шк. у Гроцкој; *Андреја Јовановић*, учитељ у М. Орашју (подун.), за учитеља у Водицама; *Босилка Ангоновићева*, учитељица у Маскару (краг.), за учитељицу I р. у Ратарима; *Василије Дачић*, учитељ III и IV р. у Баничини (подун.), за учитеља IV р. у Азањи; *Величко Трајковић*, учитељ у Близнаку (пож.), за учитеља III и IV р. у Осипаоници; *Димитрије Глигорић*, учит. III и IV р. у Љубовићи (подр.), за учитеља II, III и IV р. у Рипњу; *Драгољуб В. Радојичић*, учитељ у Арнајеву (подун.), за учитеља у Лесковцу; *Живка Цве-*

тковићева, учитељица жен. шк. у Дупљанима (крај.), за учитељицу I. од. II р. у Милошевцу; *Јелена Савагићка*, учитељица II р. у Осечини (ваљ.), за учитељицу III и IV р. у Баничини; *Јован Анђелковић*, учитељ I. од. III и IV р. у Смољинцу (пож.), за учитеља I р. у В. Плани; *Катарина Даниловићева*, учитељица I р. у Деспотовцу (морав.), за учитељицу II р. у Кусатку; *Миливоје Павловић*, учитељ у Винчи (краг.), за учитеља III р. у Паланци; *Милица Марићева*, учитељица II р. у Мачкату (ужич.), за учитељицу I р. муш. шк. у Смедереву Доња Школа; *Милица Филиповићева*, учитељица у Кленовнику (пож.), за учитељицу у Вранову; *Персида Павловићева*, учит. жен. шк. у Бордељу (крај.), за учитељицу у М. Орашју; *Стана Глигорићка*, учитељица I и II р. у Љубовићи (подр.), за учитељицу I р. у Рипњу; *Јулијана Радосављевићева*, учитељица I и II р. осн. шк. у Каменцу (крагујев.), за учитељицу I и II р. осн. шк. у Ст. Ацибеговцу.

у округу пожаревачком: *Даница Недељковићка*, учитељица жен. шк. у Лукама, окр. крајин., за учитељицу у Старчеву; *Ђорђе Д. Јовановић*, учитељ III и IV р. у Осипаоници (подун.), за учитеља I. од. II р. муш. шк. у Пожаревцу; *Надежда Глишићева*, учитељица у Суводолу (пож.), за учитељицу I и II р. у Брзоходу; *Никола Ђорђевић*, учитељ у Сигама (пож.), за учитеља I. од. III и IV р. у Смољинцу; *Роксанда Стојановићева*, учитељица I и II р. у Топоници (пож.), за учитељицу I р. муш. шк. у Вел. Градишту; *Стеван Добричић*, учитељ у Вранову (подун.), за учитеља II, III и IV р. у Трњанима; *Стеван Милосављевић*, учитељ у Старчеву (пож.), за учитеља 2. од. II, III и IV р. у Брадарцима; *Чедомиљ Вучићевић*, учитељ 2. од. II, III и IV р. у Брадарцима, за учитеља у Кленовнику; *Љубица Лазичева*, учитељица IV р. осн. ж. шк. у Њважевцу (тимоч.), за учитељицу I р. осн. муш. шк. у Голупцу; *Катарина Милосављевићка*, учитељица осн. жен. шк. у Пољани, за учитељицу I р. и I. од. II р. осн. шк. у Брадарцима.

у округу рудничком: *Даринка Младеновићева*, учитељица II р. у Мноковцима (рудн.), за учитељицу II и 2. од. III р. жен. шк. у Чачку; *Тихомир Константиновић*, учитељ III р. муш. шк. у Пожези (ужич.), за учитеља II р. муш. шк. у Чачку; *Персида Голубовићка*, учитељица III и IV р. осн. шк. у Прилипцу, за учитељицу I. од. I р. осн. шк. у Гучи.

у округу тимочком: *Васа Франићевић*, учитељ у Чокешини (подр.), за учитеља IV и приправ. р. муш. шк. у Подгорцу; *Даница Франићевићка*, учитељица жен. шк. у Вел. Врбици (крај.), за учите-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

љицу IV и приправ. р. жен. шк. у Подгорцу; *Живота Милутиновић*, учитељ у Исакову (морав.), за учитеља II и III р. муш. шк. у Подгорцу; *Зорка Милићевска*, учитељица жен. шк. у Сумраковцу (тим.), за учитељицу 2. од. II р. у Краљ.-Селу; *Никола Милићевић*, учитељ муш. шк. у Сумраковцу (тим.), за учитеља III р. у Краљ.-Селу; *Стана Херманова*, учитељица 4. од. I р. жен. шк. у Нишу, за учитељицу 2. од. I р. муш. шк. у Зајечару; *Димитрије Илић*, учитељ сва 4 р. осн. шк. у Праћини (морав.), за учитеља 2. од. III р. осн. муш. шк. у Зајечару; *Катарина Милегићева*, учитељица I и II р. осн. шк. у Придлицу (рудн.), за учитељицу II р. осн. муш. шк. у Зајечару; *Косара Красојевићева*, учитељица I, II и III р. осн. жен. шк. у Грљану, за учитељицу IV р. осн. жен. шк. у Њажевцу; *Фемка Милановићева*, учитељица осн. шк. у Радовању (подунав.), за учитељицу II, III и IV р. осн. жен. шк. у Грљану; *Живота Јовичић*, учитељ осн. шк. у Осаници (пожарев.), за учитеља III и IV р. осн. муш. шк. у Грљану.

у округу топличком: *Тодор Костић*, учитељ у Гор. Топоници (топа.), за учитеља 2. од. III р. муш. шк. у Прокупљу.

у округу ужичком: *Јеврем Чакаревић*, учитељ у Придворици, за учитеља II р. у Мачкату; *Паулина Стошићева*, учитељица жен. шк. у Кривом Виру (тим.), за учитељицу II р. муш. шк. у Пожези; *Катарина Милутиновићева*, учитељица осн. шк. у Рудници (рудн.), за учитељицу осн. шк. у Придворици; *Василије Лукић*, учитељ II, III и IV р. осн. шк. у Малим Крчмарима, окр. крагујев., за учитеља 2. од. I р. осн. муш. шк. у Ужицу; *Дионисије Ковачевић*, учитељ I и II р. осн. шк. у Миланци, за учитеља I р. осн. шк. у Доброселици.

Претписом министра просвете и цркв. послова, премештени су по казни:

у округу пожаревачком: *Милија Ракић*, учитељ III и IV р. у Клоци (краг.), за учитеља у Близнаку; *Јелисавета Стевановићева*, учитељица I и II р. осн. шк. у Вреоцима (подун.), за учитељицу осн. жен. шк. у Осаници.

ПОСТАВЉЕЊА

Претписом министра просвете и црквених послова постављени су:

у округу ваљевском: *Катарина Петровићева*, пређ. приврем. учитељица, за заступницу учитеља III и IV р. у Голој Глави.

у округу врањском: *Даница Јовићева*, сврш. ученица В. Ж. Шк. без испита, за заст. учитеља осн. шк. у Моштаници.

у округу крагујевачком: *Гојко Петровић*, пређ. привр. учитељ, за заступ. учитеља у Маскару; *Даринка Перишићева*, пређ. учитељица, за учитељицу у Винчи; *Илија Лазаревић*, пређ. привр. учитељ, за учитеља III и IV р. у Брзану.

у округу крајинском: *Вукосава Чуићева*, сврш. ученица В. Ж. Шк. с испитом, за заступницу учитељице жен. шк. у Вел. Врбци; *Даница Ђурићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за заступницу учитељице жен. шк. у Поповици; *Драга Стојановићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за заступницу учит. жен. шк. у Трњанима; *Јулијана Алексићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за заступ. учит. жен. шк. у Дупљанима; *Катарина Јовићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за заступницу учит. у Смедовцу; *Катарина Пековићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за заступницу учит. у Костољу; *Милева Брајковићева*, учитељица у пензији, за учитељицу I и припр. р. муш. и жен. шк. у Д. Милановцу; *Милева Магазиновићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за учитељицу I р. муш. шк. у Јасеници; *Надежда Угриновићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за учитељицу жен. шк. у Кладушници; *Петар Ђурчић*, пређ. привр. учитељ, за заступника учит. у Петрову-Селу; *Марија Аранђеловићева*, пређ. учит. заступница, за заступ. учит. осн. шк. у Рткову; *Наталија Кошанинова*, сврш. ученица В. Ж. Шк. с испитом, за заступ. учит. жен. осн. шк. у Корбову; *Драгутин Пешић*, пређ. учитељ, за учитеља II, III и IV р. осн. муш. шк. у Доњем Милановцу.

у округу крушевачком: *Анка Савићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за заступ. учит. основ. шк. у Глободеру; *Драгиња Митровићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за заст. учит. I и II р. осн. шк. у Белој Води.

у округу моравском: *Михаило Стојановић*, свештеник-капелан у Орашју (морав.), за заступника учитељ. муш. шк. у Сењ. Руднику; *Станојка Милановићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за заступницу учит. жен. шк. у Бигреници.

у округу нишком: *Михаило Марковић*, сврш. ђак. Учит. Шк. с испитом, за заст. учит. сва 4 р. осн. шк. у Манојлици; *Стојан Петковић*, пређ. привр. учит., за заст. учит. сва 4 р. осн. шк. у Кнез-Селу.

у округу пиротском: *Димитрије Стојановић*, пређ. привр. учитељ, за учитеља у Топлом Дољу, *Љубица Вигоровићева*, сврш. учен. В. Ж. Шк. с испитом, за учитељицу I р. у Вел. Боњинцу.

у округу подринском: *Илинка Савићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заступницу учит. I и II р. у Змињаку; *Лазар Саватић*, пређ. учит.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

заступник, за заступника учитеља сва 4 р. осн. шк. у Ораовици; *Никола Стојковић*, пређ. привр. учит., за заст. учит. сва 4 р. осн. шк. у Чокеџини; *Олга Петровићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заст. учит. осн. школе у Десићу.

у округу подунавском: *Даница Милосављевићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I и II р. у Друговцу; *Јован Ђуровић*, пређ. заступник, за заступника учит. у Арнајеву; *Аранђел Николајевић*, пређ. учит., за учитеља осн. школе у Шиљаковцу; *Драга В. Глишићева*, сврш. ученица В. Ж. Школе с испитом, за заст. учит. осн. школе у Радовању; *Христина Спасојевићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заст. учит. I и II разреда осн. школе у Вреоцима.

у округу пожаревачком: *Зорка Радовановићка*, пређ. учитељица, за учитељицу у Суводолу; *Леошава Јосићева*, пређ. учитељица, за учитељицу I р. жен. шк. у Вел. Градинцу; *Љубица Милићева*, пређ. привр. учитељица, за учитељицу приправ. раз. у Водуји; *Марија Богдановићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I и II р. муш. шк. у Крепољину; *Милица Мијатовићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заступницу у Бискупљу; *Наталија Митровићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заступницу учит. I и II р. у Топоници; *Никола Ј. Селић*, пређ. учитељ, за учитеља у Кисићеву; *Полексија Хаџићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу I р. у Вел. Селу; *Радован Вукићевић*, пређ. учитељ, за учитеља у Забрђу; *Милан К. Станимировић*, пређ. привр. учит., за заступника учит. III и IV р. осн. шк. у Крепољину; *Новица Брашић*, свр. ђак. Учит. Школе с испитом, за заст. уч. сва 4 р. осн. школе у Сигама; *Живојин Борђевић*, пређ. пр. учит., за заступн. учитеља сва 4 раз. осн. шк. у Јасикову; *Василије Митић*, пређ. привр. учит., за заступн. учитеља сва 4 р. осн. мушк. школе у Осаници; *Милица Младеновићева*, пређ. учитељица, за учит. II р. осн. мушк. школе у Голупцу.

у округу рудничком: *Драга Војиновићева*, сврш. ученица В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу II р. у Миоковцима; *Леошава Мајсторовићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заступницу учит. III и IV р. у Бањанима; *Персида Сретеновићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заступницу учит. I и II р. у Бањанима; *Даница Симићева*, пређ. привр. учит., за заступн. учит. I и II р. осн. шк. у Прилици; *Михаило Борјић*, пређ. привр. учит., за заступн. учит. осн. школе у Бањи; *Сима Грандић*, пређ. привр. учит., за учитеља сва 4 р. осн. мушк. школе у Међуречју; *Сима Благојевић*, пређ. учит., за учит. сва 4 р. осн. школе у Рудници; *Да-*

ница Димитријевићева, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заст. учит. осн. шк. у Лиси; *Ангелина Миливојевићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заст. учит. III и IV р. осн. шк. у Прилици; *Милева Петровићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заст. учит. I и II раз. осн. шк. у Љутовници.

у округу тимочком: *Милева Стефановићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу жен. шк. у Кривом Виру; *Петар П. Ристић*, сврш. ђак. Учит. Школе с испитом, за заступника учитеља III и IV р. у Гор.-Белој-Реци; *Цвета Станковићева*, пређ. учитељица, за уч. жен. осн. школе у Николичеву; *Милица Томанићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заступницу учит. I р. и 2. одедења II разреда осн. школе у Васиљу.

у округу топличком: *Василија Поивојићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за учитељицу у Доњем Црнатову; *Димитрије Лазаревић*, пређ. учитељ, за учитеља у Петровцу; *Борђе М. Илић*, пређ. приврем. учитељ, за учитеља у Гор. Топоници; *Спасоје Конић*, пређ. привр. учит., за заст. уч. I и II р. осн. школе у Блажеву; *Олга Мартиновићева*, сврш. учен. В. Ж. Школе с испитом, за заст. уч. осн. школе у Александруву.

ПЕНСИОНОВАЊА

Претписом министра просвете и црквених послова пензионисани су:

Никола Јевтић, уч. осн. шк. у Ваљеву; *Јелена Дамњановићка*, уч. осн. школе у Голупцу (пожар); *Милош Миленовић*, уч. осн. шк. у Грљану (тим.), по молби; *Јелена Павловићка*, уч. осн. шк. у Васиљу (тим.), по молби; *Новак Лекић*, уч. осн. шк. у Табановцу (пожарев.), по молби; *Јелена Милојковићка*, уч. осн. шк. у Ђелијама (ваљ.); *Драга Петровићка*, уч. осн. шк. у Београду; *Илија Станковић*, уч. осн. шк. у Вел. Извору (тимочки); *Даница Радосављевићка*, уч. осн. шк. у Гроцкој (подун.); *Марица Големовићка*, уч. осн. шк. у Пожаревцу (пожар.), по молби; *Стеван Поивојић*, учит. осн. шк. у Ваљеву (ваљ.); *Цвета Маринковићка*, уч. осн. шк. у Рготини (тим); *Владимир Вучковић*, уч. осн. шк. у Петровом Селу (крај.), по молби; *Даринка Божићевићка*, уч. осн. школе у Ваљеву, по молби; *Јелена Јовановићка*, уч. осн. шк. у Бањанима (рудн.); *Софија Петровићка*, уч. осн. шк. у Пироту (пирот.), по молби; *Персида Продановићка*, уч. осн. шк. у Кијеву (крагуј.); *Тодор Благојевић*, уч. осн. шк. у вар. Младеновцу (подун.), по молби; *Даринка Милетићева*, уч. осн. шк. у Зајечару (тим.); *Вучко Гаталовић*, уч. осн. шк. у Рипњу (подун.), по молби; *Љубица Гаталовићка*, уч. осн. шк. у

WWW.UNILIB.RS

Рипњу (подун.), по молби; *Радивоје Козачевић*, уч. осн. шк. у Јабучковцу (крајин.); *Јелисавета Стојићковићка*, уч. осн. шк. у Друговцу (подун.), по молби; *Софија Јоксимовићка*, уч. осн. шк. у Горњој Трешњевници (крагуј.); *Станка Кондићева*, уч. осн. шк. у Пепељевцу (круш.), по молби; *Јевта Савић*, уч. осн. шк. у Нишу (виш.), по молби; *Софија Новаковићка*, уч. осн. шк. у Наупари (круш.), по молби; *Марко Антоновић*, уч. осн. школе у Миличинци (ваљ.), по молби; *Леошава Милићка*, уч. осн. шк. у Нишу, по молби; *Милева Новичићка*, уч. осн. шк. врњачке (крушев.); *Драга Поповићка*, уч. осн. шк. у Нишу (виш.), по молби; *Лазар Зарић*, уч. осн. шк. у Бискупљу (пожар.); *Јулијана Лазаревићки*, уч. осн. шк. у Београду, по молби; *Тодор Јовановић*, уч. осн. шк. у Ваљеву; *Драгутин Арнаутовић*, уч. осн. шк. у Наталинцима (краг.), по молби; *Смиљка Костићка*, уч. осн. шк. у Алексинцу (виш.), по молби; *Милева Голубовићка*, уч. осн. шк. у Бигреници (морав.), по молби.

РАЗРЕШЕЊА

Претписом министра просвете и црквених послова разрешени су:

Милица Владимировићка, уч. осн. шк. у Краљевом Селу (тимоч.); *Милутин Пантелић*, уч. осн. шк. у Јарушницама (крагуј.), по молби; *Анка Ђуркова*, уч. осн. шк. у Корбову (крајин.); *Војин Пунтиковић*, уч. осн. шк. у Драговцу (пожар.), јер је отишао на војну дужност; *Славка Ђорђевићка*, уч. осн. шк. у Широту (пир.), по молби; *Драгутин Пешић*, уч. осн. шк. у Краљевом Селу (тим.); *Сима Благојевић*, уч. осн. шк. у Цветановцу (ваљев); *Данка Мајсторовић*, уч. осн. шк. у Азањи (под.), јер је ступио у свештенички чин; *Параскева Јовановићева*, уч. заст. у Избеници (морав.); *Милева Маринковићка*, уч. осн. шк. у Соко-Бањи (виш.), по молби; *Смиљка Тодосијевићева*, уч. осн. шк. у Купцима (круш.); *Јелисавета Цветковићева*, уч. осн. шк. у Нишу, по молби; *Велько Јовичић*, уч. осн. шк. у Бошњанима (краг.), јер је отишао на војну дужност; *Драгољуб Глишић*, уч. осн. шк. у Превешти (морав.), јер је ступио у чин свештенички; *Сретен Смиљковић*, уч. осн. шк. у Палену (круш.); *Светозар Ђорђевић*, уч. осн. шк. у Оснићу (тим.), јер је отишао на војну дужност; *Савла Милосављевић*, уч. осн. шк. у Влаоду (пожар.), јер је отишао на војну дужност; *Радомир Ђорђевић*, уч. осн. шк. у Гор. Белој Реци (тимоч.), јер је отишао на војну дужност; *Станоје К. Ристић*, уч. осн. шк. у Звездану (тим.), јер је отишао на војну дужност; *Веселин Стаматовић*, уч. осн. шк. у Кленовнику (пож.), јер је отишао на војну дужност; *Адам Ри-*

стић, уч. осн. шк. у Придворици (подун.), јер је отишао на војну дужност; *Драга Јовановићева*, уч. осн. шк. у Белотићу (подр.), на осн. чл. 50. тач. 1. зак. о нар. школама; *Анђелија Димитријевићка*, уч. осн. шк. у Деспотовцу (морав.), по молби; *Радован Богдановић*, уч. осн. шк. у Забрђу (пожар.), на основу чл. 65. тач. 1. зак. о народ. школама.

УМРЛИ СУ:

Јелена Ж. Симеоновићка, учит. шк. медвеђске, у окр. крушевачком, 25. октобра; *Стојанка Живановићева*, учит. шк. витовничке, у окр. пожаревачком, 5. новембра; *Танасије Глишовић*, уч. шк. радујевачке, у окр. крајинском, 8. новембра; *Катарина Даниловићева*, учит. у Кусатку, окр. подунавског, 16. новембра.

РАСПИСИ И ОДЛУКЕ МИНИСТРА ПРОСВЕТЕ И ЦРКВ. ПОСЛОВА

Свима директорима средњих школа

Док се питање о уџбеницима за средње школе, како у погледу њихове техничке израде тако и у погледу начина, којим ће се они израђивати и у школу пуштати коначно не реши, што ће моћи бити тек по утврђеном наставном плану и програмима, напцао сам за потребно наредити ово што иде:

1. Да се у средњим школама допусти употреба свих оних уџбеника који су последњих година прошли кроз Главни Просветни Савет и које је Савет као уџбенике усвојио а министарство одобрило, независно од тога да ли је такав уџбеник каквим доцнијим истим путем замењен. Ово је потребно већ и с тога што се неки од доцније одобрених уџбеника не налазе у магацинима Државне Штампарије, док раније одобрених има, а могу се и овн корисно у школи употребити.

2. Да разредна већа у почетку школске године утврде за сваки разред уџбенике, који ће се у дотичном разреду у току школске године употребљавати, с тим ограничењем, да се једном препоручен и набављен уџбеник у току школске године ни у ком случају не сме мењати и другим замењивати.

3. Да наставници, који имају своје штампане уџбенике, могу, по одобрењу директорову, исти употребљавати у разредима, у којима они дотични предмет предају, како би на тај начин своју књигу у школи опробали.

Директор ће увек у почетку године послати министарству списак свију уџбеника, који се на овај начин у школи буду употребили.

ШБр. 16.125.

10. октобра 1898. год.
у Београду.

Министар
просвете и црквених послова,
Андрa Ђорђевић с. р.

Свима директорима средњих школа

У предмете средње школе увршћена је, законом, као добровољни предмет и стенографија. Извештавате се ради знања, да ћете наставу овога предмета допуштити само ученицима VI—VIII разреда, и према броју пријављених ђака увек сами одређивати месечни хонорар наставнику, који стенографију буде предавао; хонорар ће плаћати сами ученици.

ПБр. 15.315.

1. октобра 1898. год.
у Београду.

Министар
просвете и црквених послова,
Андре Ђорђевић с. р.

Свима директорима средњих школа

У Државној Штампарији израђене су књиге за увођење уписнице и школарине. Ви ћете обе књиге одмах набавити и у њих увести сву досада примљену уписницу односно школарину.

При завођењу уписнице и школарине не треба у дотичну књигу уносити уписницу односно школарину од сваког ученика посебице него их ваља заводити по разредима, тј. колико је од ког разреда примљено школарине односно уписнице.

Посебице ће се пак заводити школарина односно уписница само од оних ученика који се буду уписивали после првих дана одређених за упис чл. 19. закона, или на које се буду примењивале одредбе последње тачке чл. 24. или последње тачке чл. 55. закона.

За ову годину уписница и школарина од ученика који су се накнадно по одобрењу уписали не мора се засебно издвајати, ако о тим доцније уписаним ученицима нисте водили нарочиту забелешку.

При издавању школарине и уписнице увек ће се поменути не само коме се него и на што се издаје. На свршетку школске године извешће се целокупна сума примања и давања школарине (односно уписнице) и готовина, ако је и колико је буде, пренети у другу школску годину, па на то наставити нова примања и давања.

Склопљене рачуне о примању и давању школарине односно уписнице Ви ћете на крају школ. године слати Главној Контроли на преглед, онако, као што се склапају и шаљу остали рачуни, с том разликом што ћете место оригиналних књига о примању и давању школарине односно уписнице слати прене њихов.

ПБр. 19.554.

31. октобра 1898. године.
у Београду.

Министар
просвете и црквених послова,
Андре Ђорђевић с. р.

Свима директорима средњих школа

У прилогу под *1 и под *2 шаљу Вам се два обрасца којима се замењује досадашња главна књига уписница и бележница успеха ученика средњих школа.

Наслови појединих рубрика у обрасцу број 1. казују сами каквим се подацима има попунити образац, чију сваку страну заузима један ученик.

При попуњавању тога обрасца ваља пазити још на ове напомене:

1. Ако је ученик ослобођен школарине треба у дотичној рубрики забележити број акта под којим је то учињено. Према овоме директор ће при упису за сваког ученика донети нарочиту одлуку, у којој ће утврдити за што се ученик школарине ослобађа. Број тога акта уноси се у ученикову листу.

2. Ако ученик има благодејање из каквог фонда, задужбине, општине итд. то ће се, као и количина тромесечнога благодејања, забележити у другом одељку рубрике: „Имао благодејање“.

3. Тромесечне оцене успеха из појединих предмета бележиће се увек *речима* испод дотичних тромесечја. Испод наслова „годишња оцена успеха, владања итд.“ бележиће се годишње оцене (члан 87. закона) научних предмета, вештина и даље у продужењу на ниже годишња оцена владања вредноће и годишњи број оправданих и неоправданих изостанака.

Под рубриком, „оцена разредног или течајног испита“ бележиће се такође речима оцене које би ученици добивали, полажући разредне испите (члан 41. закона). За ученике пак IV разреда у ову рубрику заводиће се оцене течајног испита (чл. 47. закона).

5. Оцене из владања и вредноће даваће се ученицима на крају свакога тромесечја (члан 36. закона) и речима бележити у дотичне рубрике (испод тромесечних оцена успеха), а годишње оцене владања и вредноће под годишњом оценом успеха.

6. У рубрику „где је и шта је пре тога учио“ бележиће се, је ли ученик ранији разред учио у истој школи или је дошао из друге школе и кад, је ли учио као редован или приватан ђак итд.

7. У рубрици „Напомене“ бележиће се све што буде потребно, да се за ученика каже, и што би се односило на његов успех у наукама и вештинама или што би се односило на његово владање или на похођење школе, а све у рубрикама, које одговарају дотичним одељцима („науке“, „вештине“, „владање“, „изостанци“). Тако на прилику под рубриком „Напомене“ уз одељак „науке“ доћи ће напомена ако ученик због дугог боловања није за

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

које тромесечје или из кога предмета оцењен или ако је за одличан успех награђен и чиме, или ако је одлучен од школе у смислу члана 42. закона итд. У напомене за вештине забележиће се, ако је ученик ослобођен наставе из ове или оне вештине (члан 11. закона); ако је за успех у вештинама награђен итд.

У рубрици намењеној напоменама за „владање“ и „вредноћу“, бележиће се одлуке о казнама због владања, ако их буде (члан 31. закона), а испод тога, а иза места намењеног *годишњем* броју оправданих и неоправданих изостанака, бележиће се одлуке о ученичким казнама за изостанке (чл. 31. и 42. закона).

8. Најзад у рубрици „Телесни недостаци“ бележиће се физички недостаци ученички кратком белешком: здрав или кратковид, хром, наглув итд.

Овако испуњене ученичке листе уз неколико празних на крају ради ученика, који би се у току године уписали, умећу се у образац број 2., чије ће се прве две стране такође испунити подацима према обележеним рубрикама и то ће онда бити Уписница ученика дотичнога разреда.

Према овоме сваки разред има своју уписницу, коју је дужан сваки разредни старешина потребним подацима сам испунити. Ове уписнице појединих разреда можда не би требало одмах уједно повезивати, јер би то могло ометати рад у издавању школских сведочанстава на крају школске године (члан 55. закона) пошто се све разредне старешине не би могле у исто време једном књигом служити.

У осталом о томе хоће ли се разредне уписнице коричити у почетку или тек на свршетку школске године, урадите како сами нађете за најподесније.

ПБр. 19.491.

30. октобра 1898. године
у Београду.

*Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.*

Директорима свих средњих школа

Пре краткога времена изашао је из штампе „Српски Рјечник“ Вука Стеф. Караџића, као треће (државно) издање, исправљено и умножено, и продаје се по цену од 16 динара по комаду.

Како би требало да сваки наставник наше средње школе има ову књигу, то да би им олакшао набавку исте одлучно сам: да се свима наставницима средњих школа уступи Рјечник по цени продајној на отплату за једну годину дана. Ви ћете ово саопштити свима наставницима поверене Вам школе, па од оних, који буду вољни користити се предложе-

ном олакшицом и на тај начин набавити ову књигу, узмете написмено пристајак да ће поручену књигу најдаље у одређеном року месечним отплатама исплатити.

Сви наставници који буду вољни набавити „Рјечник“ имају издати заједничку обавезу на укупну вредност свих примљених примерака и обавезати се, да ће један за све и сви за једнога за исплату „Рјечника“ одговорати. Ту ћете обавезу са потписима, Вашим оверењем и формалном поручбином послати Управи Државне Штампарије, а она ће Вама послати књиге.

Ви ћете настати да се обустава уредно врши, и кад сву вредност књига наплатите, новац пошљите Управи Државне Штампарије. Ако би који од наставника били вољни, могу књигу и у краћем року са мало већим отплатама измирити.

Министарству ћете пак јавити, колики је број наставника поручио ову књигу.

ПБр. 19.532.

1. новембра 1898. године
у Београду.

*Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.*

Свима директорима средњих школа

Да би ученички родитељи, односно њихови старатељи, на крају сваког тромесечја знали стање успеха у наукама, владању и похођењу школе својих синова, односно питомаца, прописао сам образац, који Вам се у прилогу % шаље, по коме ће се тај посао вршити на крају првог и другог тромесечја за сваког ученика, без разлике успеха и владања. За последње тромесечје није потребно слати извештаје, пошто ће ученици тада, према одредби чл. 55. закона о средњим школама, добити своја школска сведочанства.

Ви ћете најозбиљније настојавати да разредне старешине брижљиво, читко и тачно испуне све рубрике ових извештаја и родитељима их, односно старатељима, доставе, поштом или и преко самних ученика, како то сами нађете да ће најбоље и најсигурније бити. Нарочито ћете, пак, настојавати, да се школи врате реверси, пошто ће то бити докази да су родитељима или старатељима извештаји одиста до руку дошли.

Извештаје треба слати одмах по свршетку тромесечја, најбоље првог дана новог тромесечја (дакле 1. децембра и 1. марта). Ни у ком случају не смете допустити да се тај посао развучи на неколико дана, јер би лабавост наставничка у том погледу давала маха и правдала нетачност и не-

уредност ученичку. Ако би разредним старешинама и разредним већима било потребно да, ради брзог вршења овога посла, један дан (последњи у тромесечју или први у новом тромесечју) буду слободни од предавања, онда Вам одобравам да и то допустите, али у том случају сви извештаји морају тога дана бити и готови.

Према ученицима, који би ма каквим начином, лажним изговором, лажним упућивањем, фалсификовањем потписа родитељског и т. д. ометали овај посао родитељског сазнавања њиховог рада, применићете најстроже мере.

ПБр. 20828

19. новембра 1898. год.
Београд.

*Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.*

Свима директорима средњих школа

Расписом од 31. пр. м. ПБр. 19554 наређено Вам је како ћете уводити уписнину и школарину у главну књигу, томе послу намењену а после свршеног уписа. Сада Вам се у прилогу под % шаље један образац за завођење уписнине и школарине, који ће се употребљавати за време самог уписивања ученика. Према овоме, ови ће Вам образци послужити за посебно завођење школарине од сваког ученика и за сваки разред на по се, па ћете, по свршеном упису, суме добивене од уписнине и школарине по појединим разредима уносити у главну књигу, како је горе поменути расписом наређено. Ови ће се формулари, са осталим рачувима, у своје време слати Главној Контроли на преглед.

ПБр. 20818.

20. новембра 1898. год.
Београд.

*Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.*

Свима директорима средњих школа

Усвајајући мишљење Главног Просветног Савета: да је „Подмладак“, лист за омладину средњих школа, који је уређивао проф. Момчило Иванић, подесан за поклањање ученицима и ученицама средњих школа, препоручујем Вам, да овај лист набавите за књижицу поверене Вам школе, и да га препоручите и својим ученицима као ваљано, омладини нарочито намењено штиво.

ПБр. 19399

18. новембра 1898. г.
Београд.

*Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић, с. р.*

Свима директорима средњих школа

Међу уџбенике, који се у средњим школама могу, у смислу расписа од 18. октобра ове године ПБр. 16.125 употребити, можете уврстити и Немачка граматiku за школску и приватну употребу III део, наука о реченицама или синтакса, од Ст. Предића, за које је дело Главни Просветни Савет на свом састанку од 7. октобра 1898. год. СБр. 39. дао мишљење да се може као уџбеник употребити.

ПБр. 19.404.

30. октобра 1898. године
у Београду.

*Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.*

Свима директорима средњих школа

Међу уџбенике, који се у средњим школама могу, у смислу расписа од 18. октобра ове године ПБр. 16.125 употребити, можете уврстити и Мочникову Аритметику за I разр. гимн. и реалака у преводу Ст. Давидовића, за које је дело Главни Просветни Савет на свом састанку од 7. октобра 1898. год. СБр. 107.97. дао мишљење да се може као привремено уџбеник употребити.

ПБр. 19.407.

30. октобра 1898. године
у Београду.

*Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.*

Свима директорима средњих школа

Међу уџбенике, који се у средњим школама могу у смислу расписа од 18. октобра ове године ПБр. 16.125 употребити, можете уврстити и Аритметику за II разр. гимн. и реалака од Др. Ф. Мочника у преводу Ст. Давидовића, за које је дело Главни Просветни Савет на свом састанку од 7. октобра ове године СБр. 108. дао мишљење да се може као привремено уџбеник употребити.

ПБр. 19.405

30. октобра 1898. год.
у Београду.

*Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.*

Свима директорима средњих школа

Међу уџбенике, који се у средњим школама могу, у смислу расписа од 18. октобра ове године ПБр. 16.125 употребити, можете уврстити и Геометрију за I и II разр. гимн. и реалака у преводу Ст.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Давидовића, за које је дело Главни Просветни Савет на свом састанку од 7. октобра 1898. год. СБр. 11997 дао мишљење да се може као привремени уџбеник употребити.

Министар
просвете и црквених послова,
Андре Ђорђевић с. р.

ПБр. 19406.
30. октобра 1898. год.
Београд.

Свима директорима средњих школа

Међу уџбенике, који се у средњим школама могу, у смислу расписа од 18. октобра ове године ПБр. 16125 употребити, можете уврстити и Географију за средње школе од Рад. Васовића за које је дело Главни Просветни Савет на свом састанку од 7. октобра 1898. год. СБр 56. дао мишљење да се може као привремени уџбеник употребити.

Министар
просвете и црквених послова,
Андре Ђорђевић с. р.

ПБр. 19412.
30. октобра 1898. год.
у Београду.

Свима директорима средњих школа

Међу уџбенике, који се у средњим школама могу, у смислу расписа од 18. октобра ове године ПБр. 16125 употребити, можете уврстити и Земљопис за I разр. гимн. од Пере Андрића, за које је дело Главни Просветни Савет на свом састанку од 7. октобра ове године СБр. 55. дао мишљење да се може као привремени уџбеник употребити.

Министар
просвете и црквених послова,
Андре Ђорђевић с. р.

ПБр. 19410.
30. октобра 1898. год.
у Београду.

Свима надзорницима основних школа

У наставном плану за ниже основне школе одређено је, да се у III разреду предаје Земљопис Краљевине Србије, а у IV разреду Земљопис Српских Земаља. У члану 10. Закона о народним школама стоји само Земљопис Србије. Сем тога новим законом уведени су ови нови предмети: Геометријски Облици, Пољопривредне Поуке (само у сеоским школама), Ручни Рад и Поуке за домаћине (само за женску децу), за које у досадашњем наставном плану нису одређени ни часови ни наставна грађа. Новим законом још се желело, да

настава у опште буде практичнија и да се многи нагомилани интелектуални материјал смањи, те како би више и времена и снаге преостало на стараше о васпитној страни децјој, нарочито на развитак морални и естетични. С тога ће се према овоме израдити нови наставни план за основне школе, у којем ће се одредити за сваки наставни предмет како наставна грађа тако и број недељних часова за сваки разред.

Но пошто се то не може учинити одмах, то, да не би било пометње и разноликости у раду школском, а поводом питања појединих управитеља основних школа и надзорника окружних, наређујем, да се дотле поступа овако:

1. *Земљопис Краљевине Србије* предаваће се сада и у III и у IV разреду. У III разреду предаваће се краће по до сада, у путовању, с пластичним представљањем и цртањем, како би деца појмпла само земљишни облик своје отаџбине. Уз ово само ће се износити важнији и занимљивији догађаји из наше новије историје у вези с биографијама важнијих личности историских. Политичка подела и општи преглед Краљевине оставиће се за IV разред.

У IV разреду пак, пошто су ученици већ учили Краљевину Србију, овај предмет ће се само обнављати, проширивати и утврђивати. Часови који су у распореду одређени за Земљопис Српских Земаља у овоме разреду, употребиће се нешто за обнављање Земљописа Краљевине Србије а нешто за Историју, уз коју ће се учити Српске Земље, у најкраћем прегледу, онако као Земљопис Краљевине Србије у III разреду, и у колико је то потребно за разумевање историјске грађе.

2. Посматрање *Геометријских Облика* било је и до сада нешто уз вежбање мишљења и говора у I разреду, нешто уз давање основних појмова из Географије у II разреду, нешто уз Рачуницу у III и IV разреду, а нешто уз Цртање у свима разредима. Тај ће се предмет и сада обрађивати тако, а и засебно, у цртању и прављењу геометријских облика.

3. *Пољопривредне поуке* у сеоским школама и *Поуке за домаћине* за женску децу предаваће се сада у главном уз *Познавање природе* у III и IV разреду, и уза Земљопис у II разреду, а нешто и у засебним часовима.

4. *Ручни рад* предаваће се у свима разредима, и то за сада: прављење разних простих облика и предмета, као: прозора, табле, стола, клупе, столице, куће, цркве итд., ређањем и полагањем дрваца, која ће деца сама спремати; изрезивање сличица и облика на хартији, који су пре тога на

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

пртани, и оно што сами наставници нађу за најлашке и најзгодније. Где по варошима има нарочитих радиоциница и учитеља за овај предмет, ту ће се деца старијих разреда упућивати у радионице. Материјал нека ученици по могућству справљају и набављају сами. За овај рад треба узети у сваком разреду по два часа недељно, и то један у првој а други у другој половини недеље.

Сви остали наставни предмети предаваће се у главном по садашњем наставном плану.

Изволите ово саопштити свима управитељима и учитељима подручних Вам школа и препоручите им, да се по овоме управљају, докле се у повереном ми министарству не израде нови стални наставни програми.

ПБр. 19837.

30. октобра 1898. год.
у Београду.

Министар
просвете и црквених послова,
Андре Ђорђевић с. р.

Свима надзорницима основних школа, управитељима основних школа и школским одборима

Чланом 31. закона о народним школама одређено је, да се онде, где не буде могућности за установљење грађанске школе, може отворити *продужна* школа. Продужним је школама задатак да обнављањем очувају и допуне у ученика писменост и знање стечено у основној школи (чл. 32.).

Члан 33. истога закона одређује, да се осем тога, а према месним потребама и приликама, могу давати ученицима стручне поуке из појединих грана пољске привреде и ручнога рада (пчеларства, свиларства, воћарства, виноградарства, плетарства и т. д.), а 34. казује у које се време могу држати предавања у продужним школама.

Да је нашему народу одвише потребна писменост, а с њом и прва знања, о томе не може бити никакве сумње. А да је основна школа и недовољна и немоћна да ово оба двоје да и очува, и то је вап свака спора. Отуда је у образованих народа вазда вођена озбиљна брига о томе, како да се очува стечено знање у основној школи. Отуда је поникао факат, који се и у нас већ у велико опазио, да је у оним земљама, у којима се мања брига о овоме водила, више њих научило читати и писати у касарни, него у школи. Доказ дакле, да народима, државама и управним просветним властима није довољна брига само основним школама, о умножавању и напредовању њихову, но да се ваља озбиљно постарати и о томе, да се оно, што оне даду, очува и по могућству умножи.

Ученици, који иду у средње, грађанске и стручне школе, утврђују и проширују ово своје знање довољно у овим школама; и ту нема опасности да ће пропасти оно што основна школа да. Али је највећа опасност за оне, за ону највећу масу, која не оде ни у једну другу школу. С тога су се сви образовани народи постарали за њих, те да, било у вече, било недељом и празничним данима, било у нарочитим зимњим течајима, притеку у помоћ овим сиромасима и не допусте да забораве и оно што су научили и изгубе и оно што су имали. На те народе морамо се угледати и ми.

За то је и нови закон о народним школама с пуно разлога не само продужне школе задржао него им и много већу важност дао. Оне у нас до сада није показале жељени напредак с тога, што им само уређење не беше тако, да се види користи од њих. Не беше у њих практичности, која треба да одликује ове школе; не беше разноликости, према месним приликама, и у избору наставне грађе и у времену предавања. А, што је најглавније, не беше нарочитих, спремних наставника за то, нити они имаћаху за тај посао какве год награде, него су га вршили и као од беде. Стога је нови закон предвидео, да се за продужне школе могу постављати и засебни учитељи, где не би било могућности да раде учитељи из месних основних школа.

Пошто продужне школе долазе у ред грађанских школа, чији наставници примају плату из државне касе, то сам се ја постарао, да од нове године рачунске нађем извора и начина, да наградим сваки озбиљан рад у овим народним школама.

Износећи за сада само потребу ових школа, и остављајући пуну слободу и потпуно одрешене руке школским одборима, управитељима и надзорницима односно уређења ових школа, ја им наређујем ово што иде:

1. Да се школски одбори одмах састану и посаветују о томе: може ли се у њиховој средини отворити продужна школа, на којој основи, у које би се време могла држати предавања, и ко би се примио тога посла? Мали издатак око набавке књига, потребног алата и материјала, као и осветљења, ако би се предавања држала у вече, свакојак би требало да поднесе дотична школска општина, као што подноси и за грађанске школе.
2. Да месни школски одбори одмах извести о овоме окружне, ради знања, а ови мене преко надзорника.
3. Да у повољним случајевима одмах отпочну рад и не чекајући моје одобрење. И

4. Да надзорници окружни воде рачуна о овим школама и раду њихову и извештавају ме о њима као и о другима, истичући ми оне, који се у томе послу буду одликовали.

ПБр. 20.549.

13. новембра 1898. год.
у Београду.

Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић с. р.

Свима надзорницима основних школа¹

Усвојио сам мишљење Главнога Просветног Савета: да се Напредак, српски омладински годишњак са сликама, који је спремно Ж. О. Дачић, препоручи за школске књижнице и за поклањање ученицима нижих разреда средњих школа о испитима. Према овоме Ви ћете наредити свима школским одборима, да ову књигу набаве за своју школску књижницу.

ПБр. 19409

18. новембра 1898. г.
Београд.

Министар
просвете и црквених послова,
Андра Ђорђевић, с. р.

Свима надзорницима основних школа

Господин министар просвете и црквених послова решењем својим од 9. о. м. ПБр. 20044 одобрио је, да се *Рачуница* за V и VI р. осн. школа од Н. Врсаловића, професора, може употребљавати као привремени уџбеник у грађанским школама.

Извештавате се о овоме ради знања, с тим, да о овоме известите и управитеље ових школа у своме подручју.

ПБр. 20044.

14. новембра 1898. год.
у Београду.

По наредби
министра просвете и цркв. послова,
начелник,
Ст. Ловчевић с. р.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Стечај за награде. — Министарство народне привреде упутило је учитељима народних школа ову објаву:

„На основи члана 8 *Правила о награђивању учитеља основних школа који раде на пољској при-*

¹ Истога дана наређено је и свима директорима средњих школа, да ову књигу набаве за књижницу своје школе.

вреди“ (Српске Новине Бр. 26. о. год.) министар Народне Привреде решио је, да се за учитеље народних школа, који се највише одликују практичним радом на пољској привреди, распишу за идућу — 1899. — годину шест новчаних награда, и то:

1. две *прве награде* по 300 динара;
2. „ *друге награде* „ 200 „
3. „ *треће награде* „ 100 „

Какве погодбе имају учитељи да испуне, те да се могу истаћи као такмичари за награду, види се из чл. 5. и 6. поменутих Правила. Но нарочито се напомиње, да ће се у комбинацију за награду узимати само они учитељи, који за основу уређења *школске банте* узимају службено прописане *угледне планове* за школске банте (чл. 6. Правила).

ЗБр. 6618. Из одељења за Земљорадњу и Сточарство Министарства Народне Привреде, 30. октобра 1898. год.“

Надзорник школски за град Београд упутио је овај

РАСПИС

„Свима управама приватних школа у Београду

Чланом 86. закона о народним школама мени је стављено у дужност да прегледам и ту школу. Да бих ову своју дужност могао потпуно вршити, потребно ми је да и о тој школи имам свестраних података. Тога ради нека изволи Управа у што краћем року послати ми извештај о својој школи, у коме ће бити у табеларном прегледу и у појединостима изложени ови подаци:

I — 1. Од када школа постоји и је ли она повлашћена од кога и када; има ли потребно одобрење према чл. 4. и 5. закона о народним школама од Српско-Краљевског Министарства Просвете; ако има, онда под којим је даном и нумером то одобрење и на којој основи.

2. Какав јој је циљ и задатак, и којима се средствима служи да свој циљ постигне.

3. Каквим се средствима издржава и од кога поименце и колико добива новчане помоћи за своје издржавање.

4. Стоји ли школа под чијим протекторством и у ком погледу.

5. Има ли школа свој школски одбор; где се држе састанци школског одбора и када, о чему се он стара и води ли записнике о својим састанцима; ко извршује одлуке школског одбора.

6. Ко школом непосредно управља и по каквим основима.

II — 1. Је ли школа у својој сопственој згради, или је у приватној; у којој је улици и под којим

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

бројем школска зграда; ако је у приватној, онда још и чија је зграда и колико плаћа кирије.

2. Колики простор заузима школска зграда у опште и њене учионице посебно (дужина, ширина и висина учионице).

3. Колико је школско двориште, по дужини и ширини, и има ли школа и своју банту.

III — 1. Из којих је лица састављено наставничко особље (за сваког наставника казати: место, дан и годину рођења; чији је поданик, које је народности и вере; шта је и где је учио, и има ли о томе уредне сведоџбе; од када врши наставнички посао у опште и од када је у тој школи; које предмете сада предаје и ба колико часова; колика му је плата годишња и има ли какав додатак; станује ли у школској згради или ван ове; је ли ожењен и колико има деце).

2. Има ли школа свога лекара или се служи приватним лекаром и колико га плаћа годишње.

3. Из којих је лица састављена послуга школска. (За свакога послужитеља казати: колико му је година, чиј је поданик, које је народности и вере, колика му је годишња плата и станује ли у школској згради).

IV — 1. Колико има разреда и одељења у школи; јесу ли у сваком разреду и одељењу помешана и мушка и женска деца или су подвојена; сем редовних има ли приправних разреда и одељења; колико је деце у сваком разреду и одељењу.

2. Јесу ли сва деца једне народности и вере, ако јесу, којој народности и вери припадају, а ако нису, онда колико деце припада свакој народности и вери и то у сваком разреду и одељењу посебно.

3. Уче ли деца разне народности и вере заједнички све наставне предмете, или су за неке предмете подвојена предавања по вери и народности. Ако има подвојених предавања, онда за које предмете.

4. Којим се језиком у опште даје настава у тој школи, и је ли то матерњи језик за сву децу; ако није, онда колико има деце у сваком разреду и одељењу, која имају други матерњи језик и који је то језик.

5. Колико најмање и колико највише треба да има година свако дете, па да може бити примљено

у ту школу. Примају ли се у школу и ванредни ученици сем редовних и са каквом обвезом.

6. Кад ученици-це сврше школу добивају ли школске сведоџбе о своме учењу, и шта могу са тим сведоџбама предузети и постићи кад школу сврше.

V—1. Који се предмети предају, у ком обиму и са колико недељних часова у сваком разреду и одељењу.

2. Је ли утврђен недељни распоред часова за сваки разред и одељење за ову школску годину, и како су распоређени предмети на недељне дане и часове.

VI—1. Кад започиње и кад се завршује рад у школи свакога дана; колико часова пре и колико после подне; колико траје пауза — одмор — између свакога часа и чиме се занимају деца за време пауза; јесу ли деца и тада под каквим надзором и занимају ли се по улуству учитељевом.

2. Има ли школа у току школске године и већих одмора, колико трају и кад наступају ти одмори.

VII—1. Састављају ли наставници у почетку сваке школске године план својих предавања (лекција), у коме би било у напред распоређено и одређено, шта ће се сваке недеље и сваког месеца предавати до краја школске године, и држе ли се тога плана.

2. Воде ли наставници дневник школског рада.

3. Има ли школа уписницу и води ли се дневник ђачких изостанака и месечних оцена; воде ли се још и други какви записници.

VIII — Јесу ли сва деца здрава; има ли у школи чешћих побољевања и заразе међу децом.

Према члану 76. тач. 10. нека ми Управа изволи подносити од сада свакога месеца тачан и опиширан извештај о целокупном стању школе, у коме ће се назначивати свака измена и промена у школи, ако би их било.

НБр. 28.

23. октобра 1898. год.

Београд

Назорник
народних школа за град Београд,
Милоје Влајић“.

РАДЊА ГЛАВНОГА ПРОСВЕТНОГА САВЕТА

САСТАНАК 711-ти

21. октобра 1898. године

Били су : *председник* : Др. Војислав Бакић ; *потпредседник* : Стев. Ловчевић, *редовни чланови* : Др. Светозар Радовановић, Богдан Поповић, Др. Михаило Петровић, Михаило Марковић, Сретен Ј. Стојковић, Јеврем А. Илић, Јован Ђ. Докић, Лука Лазаревић и Милоје Влајић.

Пословођа : Петар Ј. Петровић.

I

Прочитан је и примљен записник прошлога састанка.

II

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 13. октобра ове године ПБр. 18402, којим се шаље на оцену и мишљење предлог старалаца фонда пок. Владике Вићентија о томе : да се деца најближих средника пок. владике Вићентија цримају за питомце владичина фонда без пријављивања на стечај, који се према фондовским правилима мора објављивати.

Како је овај предлог противан чл. 4. и 5. Правила о давању благодејања из задужбине пок. владике Вићентија, а Правила су прописана на основу тестаментна завештаочева, то је Савет одлучио :

да остаје и даље при својем ранијем решењу, т. ј. да се и деца најближих сродника пок. владике (Красојевићи) морају редовним путем пријављивати на стечај, ако желе постати питомци владичина фонда.

III

Прочитане су молбе Милоша Красојевића (ПБр. 14970 и ПБр. 14971), који моли да се његовој деци : Борђу, ученику IV разреда врањске гимназије, и Видосави, ученици I разреда Више Женске Школе у Крагујевцу, као најближим сродницима пок. владике Вићентија Красојевића, одреди издржање из фонда владичина.

Савет је одлучио : да се ова молба сматра као пријава, и да се придружи осталима које буду приспеле када се по Правилима буде расписао стечај.

IV

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 16. октобра ове године ПБр. 18391. којим се спроводи Савету на оцену молба Илије Красојевића, свршенога гимназисте; да му се врати благодејање фонда пок. владике Вићентија,

које је у прошлој школској години био изгубио због понављања VIII разреда гимназије.

Како молилац није редован ђак правничког факултета, већ је због неположеног испита зрелости уписан као ванредни слушаалац прве године правничког факултета, то је Савет одлучио : да му се молба не може уважити.

V

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 8. октобра ове године ПБр. 17829. којим се тражи начелно гледиште саветско по спроведеној молби неколицине наставника Друге Београдске Гимназије, који су молили за допштење да могу аутографисати своје лекције из оних предмета, за које или нема писаних уџбеника, или се уџбеници не слажу са новим наставним планом за средње школе.

Поводом ове молбе настала је подужа дебата, у којој су чланови и начелно а и у појединостима расправљали ово питање.

По овом питању Савет је одлучио : да се *привремено* допусти аутографисање предавања само за оне предмете и за оне партије, за које нема никаквих уџбеника, и то под овим погодбама :

- 1) да то буде сасвим кратак извод предавања;
- 2) да аутографисана предавања буду сасвим читка и јасна;
- 3) да у њима не буде погрешака, што ће контроловати дотични наставници;
- 4) да их сами ученици издају и продају; и
- 5) да аутографисани предмети не буду скупи.

VI

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 15. октобра ове год. ПБр. 18394, којим се спроводи Савету на оцену молба г. Владимира Радојевића, професора Учитељске Школе, да се његова књига „Лекције из Српске Историје“ за IV разред средњих школа може употребљавати као помоћна књига за изучавање дотичнога дела Српске Историје.

Савет је одлучио : да се за преглед и оцену овога дела умоли г. Љуба Ковачевић професор Велике Школе.

VII

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 8. октобра ове године ПБр. 17966, којим се спроводи Савету на оцену дело

„Француска Граматика“ за ученице Више Женске Школе нижега курса, које је израдила г-ђа Јулка Јанићка, учитељица француског језика у београдској В. Ж. Школи.

Савет је одлучио: да се умоли да ово дело прегледа о њему реферује члан Савета г. Богдан Поповић.

VIII

Прочитана су писма г. министра просвете и црквених послова, којима се тражи саветско мишљење о квалифика цијисвештеника г. Стевана Димитријевића и г. Владимира Радовановића, свршених студента кијевске Духовне Академије.

Савет је, прегледавши њихове документе, одлучио: да обојица имају прописне квалификације за предаваче Богословије.

IX

Прочитано је писмо г.г. Јосифа Маринковића и Владислава Николајевића-Штирског, учитеља музике и нотног певања у Другој Београдској Гимназији, којим извештавају Савет, да су прегледали послате им документе г. Емила Покорног, који је молио за учитеља музике у нашим средњим школама, па су нашли да г. Покорни, према чл. 64. закона о средњим школама, нема квалификације за учитеља музике у нашим средњим школама, осим ако поднесе сведочанство, да је свршио шест разреда какве средње школе, а своју стручну спрему посведочи нарочитим испитом.

Савет је усвојио мишљење г.г. референата.

X

Саслушан је усмени реферат члана Савета, г. Д-ра Светолика Радовановића, који је у друштву са г. Михаилом Валтровићем, професором Велике Школе и чуваром Народног Музеја, прегледао молбе и документе г.г. Стевана М. Трифуновића, Живка Југовића и Ђорђа Крстића, учитеља цртања, па предлаже: да се сва тројица, у смислу на 141 закона о средњим школама, могу препоручити за више учитеље вештина у средњим школама.

Савет је, усвојивши једногласно овај реферат, одлучио: да поднесе господину министру мишљење, да г.г. Стеван Трифуновић, Живко Југовић и Ђорђе Крстић заслужују да се поставе за више учитеље.

Тим је овај састанак закључен.

САСТАНАК 712-ти

28. октобра 1898. године

Били су: *Председник*: Д-р Војислав Бакић;
редовни чланови: Д-р Светолик Радовановић, Д-р Михаило Петровић, Михаило Марковић, Срета Ј. Стојковић, Јеврем Илић, Јован Миодраговић, Јован Ђ. Докић, Лука Лазаревић и Милоје Влајић.

Пословођа: Петар Ј. Петровић.

I

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 23. октобра ов. год. ПБр. 18570. којим се спроводи Савету молба г. Јована Бољарића, учитеља у пензији, да му се извесне године, које је провео као српски учитељ изван граница данашње Краљевине Србије, уваже и признају за пензију.

Савет је одлучио: да молбу заједно са документима прегледа и Савету реферирне члан г. Јеврем А. Илић.

II

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 28. октобра ове године ПБр. 15551, којим се спроводи молба г-ђице Даринке Николићеве, учитељице језика у крагујевачкој Вишој Женској Школи, која је молила да буде постављена за *класну* учитељицу исте школе.

Савет је разгледавши сведочење, које је молила уз своју молбу приложила, одлучио: да јој се молба на основу чл. II закона о изменама и допунама у закону о уређењу Више Женске школе од 26. јуна ове године не може усвојити.

III

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 28. октобра ове године ПБр. 19334, којим се спроводи Савету на оцену „Општа Историја“ за ниже разреде средњих школа, коју је израдио Ст. Ловчевић.

Пошто је извесним члановима Савета ова књига позната, то је на основу њиховога усменога извештаја Савет, одлучио: да се *Општа Историја* за ниже разреде средњих школа, коју је израдио Ст. Ловчевић, може употребити као привремени уџбеник у средњим школама.

IV

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 28. октобра ове године ПБр. 19300, којим се спроводи на оцену *Аритметика* за III разред средњих школа, од Д-ра Ф. Хочевара, коју нуди за школску књигу Љуб. Јоксимовић, књи-
жар издавач.

Савет је одлучно: да се за преглед ове књиге умоли г. Петар А. Типа, професор Прве Београдске Гимназије.

V

Председник саопштава Савету, да раније одређени референти за кривице Крете Божовића, учитеља врбничког и Димитрија Милићевића учитеља дворанског — нису поднели никакве реферате, већ су све акте вратили без икаквог свога извештаја, на предлаже, да се место њих одреде други референти.

Савет је одлучно: да све акте о кривници поменутих учитеља проучи и Савету референте члан Савета г. Милоје Влајић.

VI

Саслушани су реферати г.г. Павла Швабића, професора Богословије, и Ђорђа Ивковића, учитеља, на дело „Наука Хришћанска“ за ученике и ученице трећег разреда основних школа написао Р. М. учитељ.

Реферат г. Швабића гласи:

Главном Просветном Савету

Главни Просветни Савет послао ми је књижицу: „Наука Хришћанска“, коју је написао г. Р. М., учитељ, „за ученике и ученице III разреда основне школе“, с тим да је прегледам и кажем му своје мишљење; може ли се овај уџбеник употребити за оно за што га је његов писац наменио?

По тој одлуци Главног Просветног Савета ја сам горе поменути уџбеник прегледао, па, испоредивши га са библијом и уџбеницима овакве врсте које већ имамо, — част ми је поднети му сада и свој реферат о томе:

Уџбеник: „Наука Хришћанска“ од г. Р. М., учитеља, подељен је у главном на два дела. У првом делу изложене су „Христове Приче“, а у другоме — „Христове Беседе“. На крају књиге је молитва: „Светој Тројици“. „Приче“ и „Беседе“ удешаване су по садашњем наставном плану и програму за веронауку у основној школи. Уз „Приче“ је писац додао тумачење стиха, а уз тумачење — кратке „поуке“, које би требало поново протумачити, па тек да буду разумљиве малој деци, о чијем се умном развиту тако много брину и сами наши учитељи — писци. Ну и „Приче“ и „Беседе“ писац је позајмљивао из уџбеника: „Христове Приче и Беседе“ за ученике III разреда основне школе од г. Јеврема А. Илића професора, који је по одлуци Главног Просветног Савета већ примљен за ручну ученичку књигу. Исто је тако г. писац позајмљивао, или боље да рекнем буквално препицао, тумачења поменутих „Прича“ из уџбеника г. Илића. Где није такво тумачење све препицао, онде га је или префразирао или изоставио! Само се може рећи да су „Поуке“ — дело г. Р. М., а одабране „Изреке Христове“, којима је зачинно сваку поуку, узете су или из поменутог уџбеника г. Илића — стране 32. или „Из живота и рада Хри-

ста Спаситеља, од г. Димитрија Јосића, професора учитељске школе.

Сличност уџбеника г. Јеврема А. Илића, професора, и г. Р. М., учитеља, најбоље се може видети из овога што иде: Христову „Причу“ нпр. „О милости-вом Самарјанину“ г. Илић у своме уџбенику, пошто ју је изложио библијским духом, протумачио ју је, на стр. 8 овако: „Јевреји и Самарјани беху велики непријатељи. Свештеници и Левити јеврејски учашу Јевреје да мрзе Самарјане и друге народе, и говорашу да је само Јеврејин Јеврејину ближњи. А кад је требало помоћи рањеном Јеврејину, прођоше поред њега и свештеник и Левит и не помогоше му. Милостиви Самарјанин сматраше свакога човека за свога ближњег, па за то поможе своје непријатељу. Христос је рекао да се угледамо на милостивог Самарјанина, и по томе је, дакле, наш ближњи сваки човек на свету“.

Ову исту „Причу“ г. Р. М. пошто ју је изложио у своме уџбенику онако како је сам хтео, протумачио ју је на страни 6. овако: „У старо време Јевреји и Самарјани беху велики непријатељи. Они су се много мрзели. Они један другом нису хтели рећи ни помози Бог. Да се они овако мрзе научили су их њихови учени људи; јер они учашу Јевреје да је само Јеврејин Јеврејину друг. А кад је требало помоћи рањеном Јеврејину, онда и свештеник и Левит прођоше поред њега, и не помогоше му. Али милостиви Самарјанин није тако мислио. Он је свакога човека сматрао за свога друга, па за то је и помогао и своје непријатељу. И Христос је то волео, па је зато и испричао ову причу људима и казао им, да се угледају на оног Самарјанина, па да сваког човека сматрају за свога друга“.

Другу Христову „Причу“ нпр. „О царинику и фарисеју“ г. Илић је овако протумачио на 14. страни својега уџбеника: „Фарисеј је рђав човек који себе хвали, а друге презире. — Цариник је смиран човек, који ниги себе хвали, ниги друге грди. — Фарисеј је себе уздизао у молитви, па се понизно; а цариник је себе понижавао, па се узвисио“.

Ову исту „Причу“ г. Р. М. протумачио је на 8. страни својега уџбеника овако: „Фарисеј је сваки рђав човек, који себе хвали, а друге презире. Цариник је смиран човек, који ниги себе хвали ниги друге људе грди. Такви треба да буду сви људи и сви ђаци“.

Г. Р. М., као писац, није ништа бољи ни у другој делу својега уџбеника — у „Беседама“. Ево и томе доказа. У „Беседи“ нпр. „О порези“ стоји у уџбенику г. Илићеву (стр. 28.) ово: „Фарисеји су желели да туже Христа суду, па су се мучили, да му нађу какву год кривицу. Једном дођоше пред Христа, па му рекоше овако: „Учитељу! кажи нам шта мислиш Ти, треба ли плаћати порез цару, или не?“

Фарисеји су мислили, да на то питање Христос не може одговорити, а да се не замери било Јеврејима, било римском цару, јер у то време Јевреји беху под влашћу римскога цара, кога су јако мрзели; па ако Христос рекне да треба плаћати порез цару, Јевреји ће га омрзнути, а ако рекне да не треба плаћати, угватиће га власт као бунтовника и одмах затворити.

Али Христос знађаше за лукавство фарисеја па им рече: „Што ме кушате, притворице? Покажите ми новац, којим се порез плаћа. Кад Му донеше новац, Христос их зашита: „чији је лик овај и натпис на новцу!“ — „Царев“ одговорише фарисеји. Тада им Христос рече: „Подајте цару цареву, а Богу Божије.“

Фарисеји се тада застидеше и ућугаше.

У уџбенику г. Р. М. о томе, на стр. 32. стоји: „Фарисеји су желели да туже Исуса Христа суду, па су се свакојако мучили и довијали, да му нађу какву год кривицу. Једном се они договоре како да ухвате Исуса Христа у погрешници, па да га оптуже, да је бунтовник против цара. С тога поблеше к њему своје ученике са царским људима, да га кушају. Кад су људи дошли к њему, они га ушиташе: „Учитељу! кажи нам шта мислиш ти: треба ли плаћати цару порезу или не треба?“

Фарисеји су мислили, да на то питање Христос неће моћи одговорити, а да се не замери или Јеврејима или цару римском. Они су мислили ако Христос рекне да треба плаћати цару порезу, онда ће га Јевреји омрзнути; а ако рекне да не треба плаћати порезу, онда ће га царски људи ухватити и отерати у затвор.

Кад Христос чу њихово питање, он је одмах знао, да то питање није од истине, него га само кушају; с тога им рече: „Што ме кушате, притворице једне? Покажите ми новац којим се пореза плаћа“. Одмах му донеше новац, а Христос узе новац па их ушита: „чији је овај лик и натпис на овоме новцу? Фарисеји му одговорише: „То је царев лик“. Тада им Христос рече: „Подајте цару цареву, а Богу Божије“.

Кад фарисеји чуше овакав одговор, они се застидеше, па одоше својим кућама.

Христова „Беседа“ „О најглавнијим заповестима“ овако је изложена на страни 27. уџбеника г. Илићева: „Многи су Јевреји мучили Христа за то, што је он учио људе другој науци, а не оној, коју су притворни фарисеји проповедали, и за то су често долазали да Га кушају, да ли он зна све заповести Божије, кад хоће друге да учи, и желели су да Га ухвате да не зна.“

Једном тако дође пред Христа један учени Јеврејин, па га пред народом зашита: „Учитељу! које су заповести најглавније у Божијем закону?“ А Исус му на то одговори: „Љуби Господа Бога свога свим срцем својим, свом душом својом и свом мишљу својом. Ово је прва и највећа заповест. А друга је налик на прву и гласи овако: Љуби ближњега свога као себе самога. Друге заповести веће од ових нема.“

Ова иста беседа у уџбенику г. Р. М. на стр. 37. до 38. гласи: „Јевреји су много мрзели Исуса Христа за то, што је он учио људе правој и истинској вери, а не оној коју су фарисеји проповедали. Због тога су Јевреји често долазили Исусу Христу и кушали га. Овим су хтели да га ухвате у каквој погрешници, па да за то окриве. Тако једном, кад се беше скупио велики свет око Исуса Христа, изађе пред њега један учен Јеврејин, па га пред народом ушита: „Учитељу! које су заповести у закону највеће и најглавније? Христос му на то од-

говори: „У закону Божијем најглавније су две заповести: „Воли Господа Бога твога од свег срца и душе и свим помислом својим. Ово је прва и најглавнија заповест“ итд.“

Најзад овакву сличност између уџбеника г. Јеврема А. Илића и уџбеника г. Р. М. да завршим навођењем Христових беседа „О првенству и старешинству“. У уџбенику г. Илићеву о томе стоји на 22. и 23. страни ово: „Неки кнез фарисејски позва једном Исуса Христа себи на ручак, а позва и многе госте, међу којима је било највише фарисеја.“

Кад је дошло било време ручку, и кад су гости искупили, домаћин их позва да седну за сто. Фарисеји тада потрчаше, да заузму прва места и отимали су се ко ће пре захватити зачеље.

Тада се Христос окрете једном фарисеју па му стаде овако беседити:

„Кад те ко позове на свадбу, не седај у зачеље, јер лако може бити међу гостима неко старији од тебе, па ће ти бити врло тешко, кад ти дође домаћин и рекне: уступи то место овоме, а ти седи мало ниже. Него кад те ко позове и кад му дођеш, седи на последње место, па кад ти дође домаћин и рекне: пријатељу, помакни се више — теби ће бити мило. Јер сваки који се сам подиже, понизиће се, а који се сам понижаваша, подигнуће се.“

А кад су се једном ученици Христови препирали о том, ко је од њих већи и старији, Христос им је рекао:

„Ви знате да кнезови народни владају народом и главари људски управљају људима. Али међу вама да не буде тако; него коју хоће да буде већи међу вама, нека свима вама служи. И који хоће да буде најстарији међу вама, нека вам свима буде слуга.“

Међу тим иста беседа изложена је у уџбенику г. Р. М., на стр. 31., овако:

„Христос је сваку згодну прилику употребљавао на то, да људе научи својој науци. Тако једном неки фарисејски кнез позва Исуса Христа к себи на ручак. Још је био позвао и многе друге госте, међу којима је било највише фарисеја. Кад је било време ручку, почну гости долазити, па дође и Исус Христос. Кад су се гости искупили, домаћин рече да седну за сто. Фарисеји кад чуше да их домаћин позива за сто, они пожеврише да заузму прва места. Они уђоше у собу и почеше грабити ко ће пре да седне у зачеље. Кад Христос виде, како се фарисеји отимљу о боља места, он се окрете једном фарисеју па му гласно рече:

„Пријатељу! Кад те ко позове на свадбу, не седај у зачеље, јер може бити међу гостима неки старији и бољи од тебе, па ће ти врло тешко бити кад ти дође домаћин и рекне: пријатељу! помакни се мало на ниже, а то место подај овоме госту; и онда ћеш ти са стидом сести на ниже место. Него кад те ко позове, и кад коме одеш на какво весеље, увек седи на последње место, па кад ти дође домаћин и рекне: пријатељу! помакни се мало на више, теби ће бити мило. Јер сваки који се сам подиже, понизиће се; а који се сам понижаваша, подићи ће се.“

Као што се види, г. Р. М. је добро исписао главље овој беседи и све тачно преписао из уџбеника

г. Илићева што се односи на „Првнство“; али није добро учињено што је изоставио оно што се односи на беседу „О старшинству“. Исто тако није добро учињено, што је, без икаква разлога, изоставио на страни 42., тумачење молитве св. Тројици.

Према свему овоме, што сам доведе навео, уџбенику г. Р. М., учитеља, Главни Просветни Савет лако ће видети и уверити се да је исти уџбеник и по својој намени и по својој садржини једна најобичнија компилација уџбеника г. Јеврема А. Илића, професора, а о коме Главни Просветни Савет већ има стручну оцену, те по томе нека изволи донети своју одлуку о њему, а нарочито реши питање: могу ли се у опште пуштати у школу и давати у дечје руке књиге израђене са толико грађанскога морала, за које се с пуно права може рећи, да у њима „има доста доброга, а доста и новог, али оно што је добро није ново, а што је ново није добро“.

У прилогу 1/ враћам и уџбеник г. Р. М. —

4.—VII—98. год.

Београд.

Главнoг Просветног Савета

пoнизан слуга

Павле Швабић,
професор богословије.

Реферат г. Пивковића гласи:

Главном Просветном Савету

Прегледао сам књигу г. Раше Милошевића, *Наука Хришћанска за ученике и ученице трећег разреда осн. школе*, и част ми је поднети о њој реферат Главном Просветном Савету.

Одлично место које је од вајкада заузимала Хришћанска Наука у основној настави, долази од њене моралне снаге, која је својом једином давала вазда изврсна материјала за васпитање оmlадине.

Од свих партија из Хришћанске Науке, одређених за изучавање у осн. школи, јако се истиче својом једином и важношћу она, којој је дато место у трећем разреду, а то су добро позвате „Христове Приче и Беседе“.

Готово сва узвишена Христова наука, све јеванђелске врлине и божанствене истине исказане су овде у лакој облику, у причама, који је и по педагошким захтевима најподеснији за наставу у осн. школи. Тога ради вредност је ове партије ненадмашна за морално васпитање ученика. Какву дивну слику љубави према својој ближњем, према непријатељу, даје нам Христова прича о *Милостивом Самарјанину!* Од не мање важности је по својој тенденцији прича о *Богашу и Лазару*, о *Немилостивом слуги* итд. Ну при свем том мора се признати, да у овој збирци Христових прича и беседа има и таквих, које су по својој садржини и сувише апстрактне за децу од 9—10 год. Њих би ваљало при ревизији програма за осн. школу испустити, или их заменити подеснијима.

Да је књига г. Рашина написана у духу учења наше православне цркве, јамчи име Његовог Високопросвештенства Госп. Митрополита Михаила, који ју је благословом својим освештао. А пошто је г. Раша унео у књигу сав материјал одређен програмом, мени би остало да видим: како је тај материјал обрадио, и да ли израда одговара захтевима методике?

Књига је подељена на два одељења. У првоме су Христове приче, а у другоме Христове беседе.

У књизи долази често израз *љубити* у смислу *вољети*. Мени се чини да би за децу много јасније и разумљивије било, кад би се свуда реч *љубити* заменила са *вољети*.

У причи о „Милостивом Самарјанину“ причајући, како је рањени Јеврејин опазио Самарјанина, вели: „Кад је онај (Јеврејин) видео Самарјанина, помисли у себи: сад ће ме овај долатити“, (јер су се Јевреји и Самарјани мрзели). Овако вулгарне изразе требало би уопште избегавати, а најмање места може им бити у књигама намењеним за школ. уџбенике.

За овом причом иде одељак, којим се она објашњава, казујући, како су се Јевреји и Самарјани мрзели, у коме се вели: „да се они овако мрзе, научили су их њихови учени људи“. Међутим, Јевреје овове нису учили њихови учени људи, него их је томе учио сам закон њихов, по коме су они били једини *изабрани народ на земљи*. У осталом такав сепаратизам владао је и код осталих културних народа старог века. Стари Јелени све остале народе сматрали су за варваре; стари Мисирци нису се хтели ни мешати с другим светом итд. Мржњу Јевреја сиром осталих народа требало је објаснити тиме, што су они само себе сматрали за божји народ а за друге народе веровали су, да нису достојни божје милости. Г. Рашино је објашњење веома незгодно, јер читајући га, деца могу помислити, да учени људи наопако и казују и раде!

Међу изрекама Христовим требало је овде додати и ову: *Вољите и непријатеље своје, благосиљајте оне који вас куну и молите се Богу за оне који вас вређају*. Ову је изреку г. Раша ставио на друго место, али се мени чини, да она овде треба да буде.

Уводни одељак у причи о Царинику и Фарисеју није израђен како ваља. У њему казује, како је у време Христово било много људи који су ишли у цркву као бајаги да се моле Богу, а овамо у својој молитви све су више грешили. Продужујући у том правцу, он, даље вели: „такви су се људи звали фарисеји. Они су врло вешто знали да варају друге људе. Њих су Јевреји много вољели, а мрзели су царинике, јер су веровали да су то најгори људи“.

Као што се види, овде је г. Раша хтео ђацима дати појам о царинику и фарисеју, и учинити, да деца лакше схвате саму причу, али му то није није испало за руком.

Још пре времена Христова јеврејска религија почела је много губити од своје чистоће. Нарочито многе традиције и верски обреди услед мешавине са Грцима, Римљанима и осталим народима јако су страдале. Природно је било, што се супрот томе појавила фарисејска секта као конзервативан елемент, која је оштро пазила на светињу религије, па и на све обреде и традиције, сматрајући их као обележје јеврејске народности. Претерујући доцније у свим својим радњама, Фарисеји су изгледали и смешни слободоумнијим људима. Наш Спаситељ поучавајући народ истинитој вери, оштро је шибао битотизам фарисејски, и у овој причи изнео је свеколико њихово притворство.

Цариници пах беху службеници, који су од народа купили разне дажбине; с тога народу не беху у вољи, и сматрао их је за грешнике.

Према овом требало је у уводном одељку у кратко изнети, какви су и шта су били цариници и фарисеји, па одмах испричати Христову причу.

У причи о неваљалом сину, казујући како је млади син тражио од оца свој део имања, вели: „Отац му даде имање“. Ту изгледа као да му је отац дао цело имање, а не део његов. Даље, прича, како је неваљали син чувајући свиње гладовао, па вели: „Жељан беше да се насити корењем које су свиње једе, али му и то нико не даваше!“ Као да му је и за то ваљало кога молити?!

Да би се избегло понављање једних истих речи, ваљало би изоставити целу реченицу у овој причи (стр. 10. други ред озго) од „Идем оцу своме“ итд, све до тачке, па је заменити са: Идем оцу своме, па ћу га замолити да ме прими у кућу макар и као слугу.

Из поуке да се први пасаж замени овим: Да живимо у заједници са својим родитељима и браћом, и да се без невоље не одвајамо од њих.

Други пасаж нешто измењен гласно би овако:

Да не живимо развратно као неваљали син, него да својски радимо све своје послове, и да штедимо, па ћемо имати свега доста.

Уводни удељак из приче о Послушном и Непослушном Сину није такође добро написан. Наводим овде само почетак: „Сви људи нису једнаки, него: неки су били рђави, па се после поправе; а неки су добри, па после постану рђави“. Како је г. Раша могао доћи до оваког напонаког закључка о људима, ја не знам: али да је ово веома неправилна одредба, уз то још лоше стилизована, то се јасно види. Довољно је било у уводном одељку казати, да сва деца морају слушати своје старије и радити оно што им се заповеди, јер ће иначе увредити самог Бога, а могу бити још и кажњена.

У поуке ваља ставити и ову Христову изреку: Слушајте своје наставнике и покоравајте им се, јер се они брину о вашим душама.

Место је овде и овој Божјој заповести из св. Писма: Поштуј оца свога и матер своју, па ћеш бити срећан и дуговечан.

У причи о Немилостивом Служи а и причи о Даровима, помињу се *таланти*. Како је то повчана јединица које данас нема, и за коју деца никад чула нису, то би је требало заменити познатим новчаним јединицама, златницима или динарима.

На крају приче о Немилостивом Служи место је овој изреци Христовој:

Будите милостиви, као што је ваш Отац на небу милостив, који даје кишу и праведницима и неправедницима, и који је заповедно сунцу да сија и добрима и злима.

У причи о Пшеници и Кукољу други пасаж међу *поукама* треба изменити овако: Често пута Бог не казни одмах људе кад згреше, него их оставља да се поправе и покају за своје грехове. Зато се и каже: Бог је спор али достижан.

Изреку Христову у причу о Злим Виноградарима: „Од вас ће се узети царство Божје и даће се народу који његове радове доноси“, — треба изоставити, јер је за децу неразумљива.

Други и трећи пасаж у *поукама* после приче о Даровима ваљало би заменити овим:

„Да се трудимо и радимо, како бисмо постали напреднији, јер око будемо лењи и нерадни, изгубићемо и оно што имамо, као што је овај лењи слуга изгубио и овај један златник.“

У причи о Богаташу и Лазару реч скерлет непозната је деци. Даље, у место наведене изреке Христове код ове приче, која је неразумљива за децу, боље је ставити ову:

„Делите милостињу од вашег имања, колико имате и колико можете. Ако имате мало, а ви подајте мало; ако имате много а ви подајте много. Али, штогод дате, дајите са чистим срцем и тајно. Што пружи твоја десна рука, да не зна лева.“

Овим завршујем преглед првог дела ове књиге у коме су Христове приче. Други део, у коме се говори о Христовим беседама, израђен је марљивије.

Приступни део беседе о причешћу и сувише је развучен. Ту су прича најпре о чуду Исусовом, како је са пет хлебова и две рибе нахранио пет хиљада душа. Све је то, по мом мишљењу, могло слободно изостати, па са неколико речи требало је казати: како су јеврејски поглавари мрзели Христа и његову науку, и кад је Христос пред празник Пасху дошао у Јерусалим и почео учити народ, они су одлучили да га убију. Знајући за намеру својих непријатеља, позвао је Исус једнога дана све своје ученике на заједничку вечеру. То је била последња вечера Христова са ученицима, која се друкчије зове и *тајна вечера*.

Поука из беседе о Чистотој Срца незгодно је изведена. Она код г. Раше гласи: „да се трудимо да нам срце буде чисто“. По мом мишљењу логичније би било извести оваку поуку:

„Не треба да смо лажљиви и притворни, него ваља да будемо у друштву искрени, и да увек говоримо истину“.

Без икакве логике после беседе о Причешћу дошла је и ова *поука*: „да не жудимо за великим имањем, него да добро чувамо оно што имамо“!

Као што је г. Раша претходно са неколико речи, тако рећи, увео ђаке у сваку причу и беседу, тако је требало да учини и пред молитвом „свјати Боже“. Овде се могло казати, да ми верујемо у једнога Бога, који се састоји из три лица: Бог отац, Бог син и Бог свети Дух. Та три лица зову се једним именом „Света Тројица“.

И ако се обради самог материјала имало понешто замерити, књига је методски врло добро удељена.

Прод сваком причом и беседом долазе неколико речи, које ту причу или беседу објашњавају. После приче или беседе настаје тумачење, за тим је изведена поука, и, најпосле, налази се по која одабрана изрека Христова. Овака израда само је за препоруку.

Међу причама Христовим налазе се и три илустрације. Али овакве какве су могле су слободно изостати. Кад се већ хоће које дело за ђаке да илуструје, онда не треба сметнути с ума врху илустровања. Илустрацијама се не објашњава само текст, него се њима још изопштава чуло вида код деце, и негује укус к лепоме. Мени се у осталом чини, да би се скоро све приче и беседе Христове могле илустровати, а лепе илустрације биле би несумњива добит у нашој школској књижевности.

Књига је написана лаким и разумљивим језиком, а број грешака је мален. Јако нада у очи грешка на

WWW.UNILIB.RS
 страни 37. Волим Господа Бога , свим поми-
 слом својим.

Ако би се Главни Просветни Савет сложио с напоменама изнесеним овде, онда би требало писцу препоручити, да ново издање своје књиге поправи према реферату. У том случају књига би била подесан уџбеник за нашу основну школу.

Захваљујући Глав. Просветном Савету на поверењу

Б. Ивковић,
 учитељ.

На основу ових реферата Савет је одлучно: да се ова књига, оваква каква је, не може препоручити за школски уџбеник.

Референтима је одређено на име хонорара по 20 динара свакоме.

VII

Прочитан је реферат г. д-ра Војислава Ж. Борђевића, на књижицу „Нега мутаве деце“ од М. Фака, у преводу г. Стеве Чутурило.

Тај реферат гласи:

Главном Просветном Савету

Пре него што пређем на сам превод и изнесем своје мишљење: да ли превод заслужује „да се препоручи књижицама средњих и основних школа или да се откупи за поклањање ученицима“, нека ми се допусти, да изнесем неколико мисли у опште о махнама у говору школске деце; јер ова ствар интересује подједнако и нас лекаре и педагоге.

Нема сумње, да су махне говора међу школском децом и у нас прилично развијене. И сам сам, као школски лекар, прегледајући децу у основним београдским школама, приметно неколико случајева муцања и тенања, као и укљана (после дифтерије); а и г. Чутурило у предговору књижице, коју имам да реферирем, износи, „да је за време ревизорства основних школа у срезу мачванском, мимо сваког очекивања, нашао куд и камо више примера (мутавости) него што их се иначе може наћи у више округа укупно“. Истина, да г. Чутурило не износи доказе, бројне податке, за ово своје тврђење, ипак ја му верујем, да су махне говора и у наше школске деце у приличном броју развијене и ако не у толиком броју као у Пемаца. Али морам да поменем, да овим махнама неће бити узрок једино школа и њена настава, већ има и других узрока, у које се ми овде не можемо упуштати. Међутим пада у очи тај факт, да ових махна у говору деце има за време школовања у већем броју, него што их има, пре но што деца пођу у школу.

С тога је лако разумети, што се многи образованији учитељи интересују за патологију говора у школске деце, и сасвим је оправдано и то, што се и од стране школских власти, у последње доба, тражи, да се обрати већа пажња на децу, која имају какву махну у говору. Наравно да се од учитеља основних школа не може захтевати и да лече ове махне, нарочито ако су у јачем степену развијене. Зато треба више спреме и знања по што се може добити у учитељској школи. Са тога су, има већ десетак година (1886. г.) уста-

новљени у Аустрији и Немачкој нарочити курсеви, у којима се учитељи, поред теоријских предавања вежбају још и практично у познавању и лечењу махна у говору школске деце. У Русији постоје чак и нарочити заводи за ову децу.

Од свију махна у говору школске деце, највише је развијено **муцање** (Dysarthria syllabaris, Stottern, Bégaiement, Stuttering); Затим долази **тенање** (Dysarthria litteralis, Stammeln, Balbutiement, Stammering). Тенање ја махна у говору деце, где није спречено дисање, нити говор прекинут, као код муцања, већ деца поједине гласове или рђаво изговарају или никако не могу да изговоре. Тенање је или урођено или се добива услед рђавог васпитања и погрешног вежбања у говору или услед махна у спољним артикулационим органима.

Једна врста тенања је и махна, коју налазимо чешће у мале деце, која су тек проговорила и која услед мажења тако неразговорно говоре, да се једва или никако не разумеју (Lallen, Lallatio, lallende Sprache der Kinder). У тенање долазе и такове махне у говору, које се састоје у томе, што се поједини гласови рђаво изговарају. Тако ако се *p* у ждрелу, место језиком, изговори, добивамо махну коју чешће чујемо (Khotacismus, Schnarren, Lorbisen, Lorken, Katschen, Grasseyement, parler gras, Rattling, Burring) а за коју не могу да нађем згодног имена.

Ако се *s* изговори — тена — као енглеско *th* имамо махну, која се зове **врекање** (Lispeln, Blaesitat). Ако се *s* сувише оштро изговара, што бива код кривих предњих зуба, постаје такође махна у говору (Sigmatismus, коју Французи обележавају са *Sesseyement*). Ако ли се *s* изговори као *ш*, имамо махну, која се зове **шуканање, шушљетање, или шуканање** (Zischen, Parasigmatismus).

У једну врсту ових махна у говору (Dysarthria litteralis) долази и **укљанање** (Dyslatia nasalis, Rheinolalia, Naseln), које постаје услед махна и дефеката, у спољним артикулационим органима: нос се затвори кад не треба или се отвори кад не треба.

Напоследку да поменемо још једну махну у говору, која постаје услед сувише **брзог говора**, т. зв. **брзање** или **брљање** (Poltern, Brudeln, Breduiement, Cluttering, Battarismus и Tumultis sermonis).

Као што се види, махна у говору школске деце има у великом броју. Штета је само што нема зато тачних података. С тога, прво што би се морало радити, да би се добила што вернија слика непријатеља, противу кога имамо да се боримо у школи, јесте тачно прибирање података. Ово је од велике вредности; јер махне у говору деце треба лечити док су још мале — у почетку, за време школовања. Доцније, када се махна укорењени, иде већ потеже. Деца су тада предмет подмеха, а када сврше школу не могу да се одају разним позивима и занимањима само с тога, што имају какву махну у говору. С тога сам мишљења, да би требало метнути на срце и интелигентнијим учитељима и школским лекарима, који се новим законом о основним и средњим школама и у нас уводе, да прибирају материјал у својим школама. Они би то могли врло лако и без великог труда радити по овој теми, коју је познати стручњак у овим стварима Dr. med. Herman Gutzmann изнео у својој књижици „Die Verbütung und Bekämpfung des Stotterns in der Schule,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Leipzig 1889. Требало би код сваког детета, које има какву махну у говору забележити:

1. Име и презиме детета, године.
2. Занимање родитеља и стан њихов.
3. Је ли дете раније боловало? (Ово је важно знати, јер многи родитељи датирају махну у говору свога детета од какве болести).
4. Каков је раста и развијености и има ли дете какву спољну, органску махну? (је ли дете здраво или болешљиво? има ли какав недостатак на нешцима, да није рђаво или има полипа у носу)?
- 5.) Је ли душевно развијено? Је ли даровито или тупаво и у опште какве је душевне способности?
- 6.) Ако дете има још браће и сестара, је ли у њих махна говора развијена и има ли у опште у породици, који муцају или тепају, или имају коју другу махну у говору?
- 7.) *Какву махну говора има дете?* ту треба описати, а ако је могуће, и једном речи обележити махну говора, т. ј. да ли дете: муда, тена, (уљка, брза и т. д.) Овде ваља још назначити:
 - а) Од када има дете ову махну? да ли је донело у школу или је у овој добило? и може ли се знати узрок овој махни?
 - б) Је ли у детета при говору дисање спречено? (Ово важи нарочито за ону децу, што замуцкују).
 - в.) Код којих гласова јавља се махна у говору највише?
 - г.) Да ли дете гради покрете у лицу или рукама и какви су ови покрети? (Ово вреди највише за муцавце).
 - д) Да ли махна пада у очи јаче кад дете говори него ли кад чита?
 - е) (Ово вреди само за муцавце). Јавља ли се муцање и кад се шапуће и пева или само при говору гласном.

Ну да оставимо сад на страну све махне говора и да се задржимо само на *муцању*, које нас у овој прилици нарочито интересује, јер и књига о којој имам да реферирем третира ово питање. Али пре свега да исправим једну грешку у наслову саме књиге. У оригиналу књига гласи: „Die Behandlung stotternder Schüler“ и преводилац је превео са и *нега* (место лечење) *мугав* (место мудава) *деце*. На ову га је грешку навео сигурно Вук, јер у његовом Речнику од 1852. год. стоји „мугав, *vide* мудава“. Али што се Вуку може допустити, не сме се никако допустити некоме после њега, који држи да је позван, да нише, преводи стручна дела о оваквим питањима. *Мугав* није никако једно исто што и *муцав*. И у обичном говору народ разликује ове две речи и вели за онога да је мугав (муга) који тако неразговетно говори, да га никако не разумемо. То се види из оне народне „*Мугав мугавога најбоље разумије*“. Напротив, *муцање* то је једна махна у говору детета или човека, који, докле год не замуцне врло разговетно говори. Муцање је последица поремећене инервације, услед чега наступа и то без наше воље, грчење мишића, који служе за дисање, фонацију и артикулацију. Тако би, дакле, муцање могли научно обележити, као *статичну коњурициону неврозу ових мишића*.

Али у овом питању свакако ће пресудну реч имати данашњи, који у својем делу „Корнјени“ на стр. 164 и 165 вели: „*муцати, муцав* постаје од корена *мук*,

мук (у нашем језику) који значи престати говорити“. А „*мугав* (на стр. 171) постало је од корена *мук*, који значи *говорити неразговетно*“. Отуда је, као што се види погрешно што предводиоца, код леше и јасно одређене српске речи *муцање* употребљује *мугавост* (или још *мугање*).

Сад да прегледамо сâм превод, не упуштајући се у оцену тога, да ли је преводилац изабрао понајбоље дело из литературе ове врсте. Веома је похвално од стране преводиоца, као учитеља, што хоће да се бави „испитивањем недуга деце мугавости, као и литературом о нези и лечењу мугаве деце“, али онда ваља пре свега добро знати и анатомију и физиологију органа за глас и говор, јер ће нам се иначе поткрасти грешке, које је преводилац учинио у својем преводу. Тако н. пр. на стр. 18, преводилац вели: „*Чим се из грла хоће да пусти глас обичне висине и снаге* (место, чим хоћемо да интонирамо — изговоримо глас нормалне висине и јачине) *тад се закључају гласнице* (место гласне жице) *на врху душника* (ово је са свим погрешно, јер се зна, да гласне жице пишу на врху душника, већ у гркљану) *најпре саставе гласнични се проци* (место гласница се) *затвори*, *па се по том одмах (?) раставе услед ваздушне струје, коју мишићи дисања из плућа напоље потиску* (место, услед струје издисаног ваздуха). *Овај потисак ваздушне струје за гласовдар* (место овај начин постанка, импонирања, гласа — *Stimmeinsatz*, који се зове *јаки и јесте прави узрок мугавости* (место муцању). *Али осим тога има и слаби потисак за гласовдар* (место друго, тихо интонирање гласа) *које никад не изазива мугање* (место мудање). *Овај слаби потисак ствара се на овај начин: закључају гласнице* (место гласне жице) *слабим се потиском не расирежу толико, да се са свим саставе и гласницу закључе, већ се само мало навуку, тако да се њихови мишићи тим расиреживањем не морају јако затезати и сувише надраживати* (место свега овог, гласне жице толико се једна другој приближе и затегну), *т. ј. уприво толико, колико треба, да се произведе тих и дубок глас*. Али што је најзанимљивије, да преводилац и не зна управо шта је гласница, јер је сваки час меша са резонастаром (*Ansatzrohr*) што је над гласницом и са органима за артикулацију. Тако на стр. 21. вели: *А. вежба* (место вежбање) *најпре шапућући повлачити слог ха; за тим застати али тако, да се при томе нити удише нити издише, нити да се гласница* (место резонатор, *Ansatzrohr*, простор што је над гласницом) *у своје положају мења, па на пометку гласно викунути: ха*“. Или на стр. 22. „*Вежбања* (место Вежбања) *се отиочињу са гласом а, нарочито с тога, што се при изговору тога гласа гласница врло незнатно мења у своје положају*“. (Место, ради вежбања употребљује се само глас а, с тога што за њ не треба готово никакве артикулације). Сада је цела једна реченица изостављена, која баш објашњује ово што рекосмо, а што преводилац није разумео. „Када се а хоће да изговори, онда се резонатор (*Ansatzrohr*) мора само мало да промени“.

Код преводиоца *гласница*, која није ништа друго до *kima glottidis простор* између правих гласних жица, има и своје *мишиће*. Наравно да овакових грешака нема у оригиналу, већ у оним ставовима, где је преводилац имајући намеру да ствар објасни, слободно преводио, као

на стр. 19. Да је преводилац бар проучио „науку о човеку“ од г. Љубомира Миљковића, професора, коју препоручује читаоцима ако желе што опширније знати о физиологији говорних органа, не би оваква грешке чинио. На стр. 13. „*Први услов правилног говорња (место први услов за нормалан говор) јесте тај, да се у плућима налази довољна количина удахнутог ваздуха,*“ (место да је струја издисаног ваздуха стална — у континуитету), *плућа треба да задрже* (место приме у се) *толику количину ваздуха, колико је довољна, па да снажним издисајем говорна оруђа горе испред душника може довести у стање треперења.*“ Ово је све погрешно, јер баш на овај начин постаје муцање. Не тражи се „снажан издисај“, већ на против, да је струја издисаног ваздуха *што дуготрајнија*. Али преводилац не зна који су мишићи, који раде ни при дисању, јер иначе не би могао рећи овакав апсурд на стр. 14. „*чак и онда, кад ми мислимо, да смо довољно снажно и дубоко удахнули, ми смо опет у стању, да мускулатуру органа дисања (плућа и пречаге)* — поновним усиљавањем још више раширимо (место, да је рекао, ми смо опет у стању да поновним усиљавањем мишића, који раде при дисању, плућа још више раширимо). . . . На истој страни мало ниже: „*При томе се мора добро pazити, да се удахнути ваздух у плућима задржава само помоћу мишића дисања (плућима и пречагом) а не да се у место тога зауставља склапањем гласнице или усница.*“ На страни 6.: „*Мишићни грчеви могу се само онда јасно посматрати, када се они у облику тонском или клонском јављају на усницама или на грчевитом стезању пречаге (диафрагме, опис (?) што дели грудни кош од утробе).*“ Ово је са свим погрешно. Не на грчевитом стезању пречаге, (јер кад би то наступило онда би муцавац добио још и „штуцање“ или још што горе) већ на грудним интеркосталним мишићима и то у области где се пречага везује за грудни кош.

И напоследку и ово је погрешно: на стр. 7. „*У кратко: мутавост се састоји: а) у грчевитости мишића пречаге на по се; б) у грчевитости мишића у гласници на по се* (место гласних жица; јер гласница (kima glottidis) нема мишића).

Да пређемо преко мањих анатомских грешака у овом преводу [оток ресница, место крајника, ноздрве, место нос, шкрбаста усница, место рњава] па да видимо какав је језик у овој књижици. Ту ћете наћи „*нега деце подвржене овој патолошкој махни*“ (место, нега деце, која имају ову махну), *односно,* (место, ово), *недуг,* (место, болест или махна), *дотични орган* (место, орган на коме је), *шутавци* (место трвеници), *за посматрати* (место да посматрамо), *мрттење боранем часоне коже* (место једном речи мрттење) *неисправност* (место недостатак, Defect), *плућа стегнути* (место скупити), *жмикање* (место жмирење), *стрцање главом на ниже* (место климање), *грчевитост са стрцањем* (место клоничан грч у мишићима), *говорни органи* (место органи за говор), *немила душевна клонност* (место депресија), *подложен* (место, пати од), *потрбушно дисање* (место, трбушно дисање) *душевени рад мишљења (?)*, *поново омутила* (место опет почела муцати), *мутавост поспешити* (место муцање потпомоћи), *разумно излечење* (место рационално лечење), *дар* (место, интелигенција и. т. д.)

Из свега овога налазим, да превод не заслужује, да се препоручи књижицама средњих и основних школа, нити да се откупи за поклањање ученицима“.

Београд,
26. септембра 1890.

др. Војислав Ж. Ђорђевић,
секретар санитета

По саслушању овога реферата Савет је одлучио: да се усвоји мишљење г. референта.

За реферисање овога дела одређено је г. Ђорђевићу на име хонорара 30 динара.

Тим је овај састанак закључен.

САСТАНАК 713-тог

4. новембра, 1898. године

Били су: *председник* Д-р Војислав Бакић, *потпредседник*: Стеван Ловчевић, *редовни чланови*: Богдан Поповић, Д-р Михаило Петровић, Михаило Марковић, Јеврем Илић, Јован Миодраговић, Јован Докић и Милоје Влајић.

Пословођа Петар Ј. Петровић.

I

Прочитани су и примљени записници 711. и 712. саветског састанка.

II

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 2. новембра ове године ПБр. 19658, које гласи:

„У прилогу овоме писму част ми је послати Вам пројектоване наставне планове за три типа наших средњих школа. Већ из спроведеног писма, којим су планови упућени директорима средњих школа видићете да су ови планови привремени за ову школску годину из разлога што нисам желео давати какву сталну основу нашим средњим школама, док о томе најпре не чујем мишљење Главног Просветног Савета. Упућујући му пак сада ове планове, ја остављам Савету пуну слободу у процењивању овога питања, како у погледу пројектованих типова средњих школа тако и у погледу њихових наставних планова.

Када Главни Просветни Савет буде утврдио наставне планове нека приступи изради детаљних програма и потребних упуштава за извођење њихово.

Овај посао требало би свршити у току ове школске године како би идуће школске године могле средње школе добити своју сталну основу“.

Савет је одлучио: да се ово питање стави на дневни ред првога идућег саветског састанка.

III

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 2. новембра ове године ПБр. 19.676, које гласи:

„Част ми је послати Вам пројектовани наставни план за грађанске школе (1. варошке) с молбом, да ми Главни Просветни Савет о њему да своје мишљење, имајући при том на уму све оно што сам поменуо у свом писму од дан. ПБр. 19658, којим сам Савету спровео наставне планове за средње школе.“

Савет је одлучио: да се разговор и о овоме питању одложи до идућег састанка.

IV

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 2. новембра ове године ПБр. 19689, које гласи:

Част ми је послати Вам пројектовани наставни план за девојачке и више женске школе с молбом, да ми Главни Просветни Савет о њему да своје мишљење, имајући при том на уму све оно што сам поменуо у свом писму од 2. ов. мес. ПБр. 19658, којим сам Савету спровео наставне планове за средње школе.“

Савет је одлучио: да се и о овоме питању поведе реч на првоме идућем састанку.

V

Прочитано је писмо г. министра просвете и црквених послова од 4. новембра ове године ПБр. 19801, којим се спроводи Савету на оцену превод књиге: „Premières leçons de choses usuelles, par E. Dupuis,“ које нуди за поклањање ученицима основних школа преводилац г. Владимир Спасојевић, секретар Велике Школе.

Савет је одлучио: да се за преглед и оцену овога дела умоле: г. г. Павле Ј. Поповић, професор I Београдске Гимназије, и Димитрије Ј. Путниковић, виши учитељ грађанске школе у Београду.

VI

Прочитано је писмо г. Министра просвете и црквених послова од 3. новембра ове године ПБр. 18508, којим се спроводи на оцену молба г. Велимира Илића, свршеног философа, који је молио за приправничко звање у којој средњој школи.

Савет је разгледавши документе нашао, да је молилац положивши стручни испит на Великој Школи, што доказује приложеном дипломом, испунио прописане услове у чл. 62. закона о средњим школама, па је одлучио: да г. Велимир Илић може бити постављен за приправника средње школе.

VII

Прочитано је писмо г. Министра просвете и црквених послова од 4. новембра ове године ПБр. 19.680, којим се спроводи Савету, ради квалификације за приправника средњих школа, молба г. Радојка Деметровића, свршеног философа.

Пошто је г. Деметровић уз своју молбу приложио и диплому о положеном стручном испиту на Великој Школи, те је на тај начин испунио услове у чл. 62. закона о средњим школама, то је Савет одлучио: да г. Радојко Деметровић може бити постављен за приправника средње школе.

VIII

Прочитан је реферат г. Јеврема Илића о молби г. Јована Бољарића учитеља у пензији, који је молио за уважење извесних година учитељске службе за пензију.

Савет је саслушавши реферат г. Илића одлучио: да остаје при својој ранијој одлуци, која је саопштена министарству просвете и црквених послова, т. ј. да г. Бољарићу треба уважити још 4 године учитељске службе за пензију.

IX

Саслушан је усмени реферат г. Милоја Влајића о кривици Крсте Божовића, учитеља у Великој Врбници.

По саслушању реферата Савет је одлучио: да се умоли г. Гргур Миловановић, професор Велике Школе, да он каже своје мишљење о томе: да ли је ова ствар према поднесеним актима довољно ислеђена, као и да ли је кривица овога учитеља доказана.

X

Саслушан је усмени реферат г. Милоја Влајића о кривици Димитрија Милићевића, учитеља дворанског.

На основу извештаја г. референта Савет је одлучио: да се акта по овој кривици врате власти на даље дослеђење, пошто се из њих види, да ствар није довољно и правилно ислеђена.

XI

Саслушани су реферати г. г. Владимира Зделара и Срећка Стевановића на Рачуницу од Н. Врсаловића.

Реферат г. Зделара гласи:

Главном Просветном Савету

Писмом својим од 2. октобра 1898. године СБр. 46, изводео ми је послати Савет: „Рачуницу за V и VI разред продужене основне школе од Н. Врсаловића“

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

с тим, да Савету реферујем, да ли се ова Рачуница може употребити као уџбеник у грађанским школама. Оигерећен својим пословима баш у овом времену, ни сам ни при најбољој вољи могао довршити преглед ове књиге раније.

Ја сам књигу прегледао, а проучио сам и наставни план за математику у грађанским школама, па сам нашао, да у књигу није ушло све оно, што се наставним планом тражи. У књизи нема једначина, подизања бројева на куб, извлачења кубног корена и скраћеног множења и дељења. Штета је што у књигу нису ушле једначине, скраћено множење и дељење, а добро је што у књигу није унето подизање на куб и извлачење кубног корена. По мом мишљењу ове две партије није требало ни узимати у програм математике за грађанске школе. Да свршим одмах с оне две партије, што нису у књизи. У програму су предвиђене само једначине првог степена, и то ће моћи и умети учитељи и сами доунити; то исто важи и за скраћено множење и дељење. И кад би баш било школа у којима ученици не би научили скраћено множење и дељење, опет то не би била велика штета. Дакле ови недостаци не треба да спрече улазак ове књиге у грађанске школе. Сада да видимо, да ли је она по распореду и обради унетог материјала подесна за уџбеник у грађанским школама.

Као што се по наслову књиге види, писац је ову Рачуницу наменио продуженој основној школи, па је према њеној потреби и распоредио градиво у књизи. Распоред овај не подудара се са распоредом градива за грађанске школе; али то неће штетно утицати на наставу рачуна, само кад су све партије заступљене и кад су добро израћене.

Да ли је писац све партије добро и за ученике разумљиво обрадио, покушаћу да изведем прелазећи тачку по тачку у његовој Рачуници.

У првој тачки говори се о количини и о мерама; дефиниције су добре, само се не слажем с тим, што су у мерама узимате и оне, које се не употребљавају. Нпр. ко ће мерити са килолитром и мирјалитром? За грам каже се, да је то тежина кубног центиметра чисте хладне воде; то није тачно. Шта је чиста и хладна вода? И ако је књига писана за грађанске школе, дефиниције морају бити тачне, како се не би морале доцније поправљати и ученици доводити у забуну.

У трећој тачки говори се о децималним разломцима, па се каже, да се они пишу обично сразмерно мањим цифрама. То је стари начин, данас се у свима уџбеницима пишу и разломци као и цели бројеви цифрама исте величине. Али на послетку то је можда више ствар укуса, само је онда при том начину требало остати; међутим писац нише у почетку књиге разломке мањим цифрама, доцније (у средини књиге) мења и један и други начин, а при крају књиге напушта сасвим своје правило, па пише свуда децималне разломке као и целе бројеве.

Дефиниција за сабирање није тачна. Јер сабрати не значи тражити број у коме се налазе дани бројеви, него тражити број у коме има толико јединица, колико имају заједно дани бројеви. Некоректно је правити пробу сабирања одузимањем, кад ученици још не знају одузимање (то треба бар претпоставити). Проба сабирања прави се опет сабирањем, вршећи то сабирање другим редом. Исто тако и проба множења не прави

се дељењем, већ опет множењем, мењајући места чиниоцима.

На страни 24. требало је најпре казати шта су парни а шта непарни бројеви, јер иначе под 2^о може ученик врло лако замислити да су бројеви 42, 38,... непарни бројеви, пошто долазе као пример после објашњења за непарне бројеве. Први пример за дељивост бројева са 11 није баш подесан, јер има да се дели 0 са 11.

Код скраћивања обичних разломака каже се, да треба наћи највећу заједничку меру за бројитеља и имениоца, па их њоме скратити; то је правилно, али је и дангубно. Кад су ученици већ пре тога изучили дељивост бројева, они ће пре скратити разломак него што ће наћи највећу заједничку меру, којом тек онда треба делити бројитељ и имениоца.

За паралелограм (стр. 147.) требало је казати, да је то четвороугао у коме су две и две супротне стране паралелне и једнаке.

Не допадају ми се неки термини, које је писац употребио у својој књизи. Боље је казати мешовит број него смешан број; исто тако боље је имениоца и бројитеља него именилац и бројилац; умањеник место умањмак, множењик место множмак, боље је чиниоци него чиниоци, дељењик него делимак.

У књизи има неколико погрешака. Тако на страни 48. тач. 35.: „кад је дат обичан десетан разломак итд.“; а треба да стоји: „кад је дат обичан разломак итд.“. На страни 141. други пример је нетачан јер нема петог рока о ком се говори; пети рок треба да буде 6 месеца. На истој страни у 71. тачки каже се, да је средњи рок плаћању 6,1 месеца или 6 месеца и неколико сати; али 6,1 месеца једнако је 6 месеца и 3 дана. У тачки 72. пије 6 месеца и 5 дана већ 6 месеца и 7 дана. —

Књига има добру страну, што нема много штампарских погрешака. Обележићу само неколике, које би могле ученике да доведу у забуну. На страни 115. треба да стоји размера 15:12 у место 51:12, на страни 145. с десне стране црте треба да буде 20,50 место 29,50, на страни 150. треба ставити 3. 3. 3, 1416 место: 3. 3. 3, 14, 16. —

Ово неколико напомена писних због тога, да их писац Рачунице усвоји, па да према њима учини исправке у новом издању. Пошто за сада немамо потпунијег уџбеника, који би обухватио цео материјал за грађанске школе, то сам мишљења, да се Рачуница за V и VI раз. продужене основне школе од Н. Врсаловића може примити за уџбеник у грађанским школама.

Част ми је у прилогу под $\frac{1}{2}$ вратити Савету Рачуницу за V и VI разр. продужене основне школе од Н. Врсаловића. —

2. новембра 1898. год.
Београд.

Главном Просветном Савету
поизици

Владимир Зделар,
проф. II б. гим.

Реферат г. Стевановића гласи:

Главном Просветном Савету

Прегледао сам књигу „Рачуница за V и VI разред продужне оснoв. школе и за свакога, написао Н. Вр-

саловић, проф. математике“, коју ми је Главни Просветни Савет упутно на оцену, „да ли се може употребити као уџбеник у нашим грађанским школама?“ Част ми је поднети ово своје мишљење.

Писац је ову Рачуницу удесио за продужне основне школе и штампао пре, но што су код нас установљене грађанске школе, па за то и нису унесене у њу неке рачунске врсте, које су прописане наставним планом за грађанске школе, као: „*Рачунске блак-шице*“; „*Једначине првог степена с непознатим*“; „*Рачунско извођење*“; „*Подизање на куб и извлачење кубног корена*“; „*Плаћање осигурања*“ и „*Познавање новца суседних земаља*“. А неке пак рачунске врсте, као: „*Израчунавање површина праволинијских слика и круга*“ и „*Израчунавање кубних запремина*“, налазе се у овој Рачуници, а нису наставним планом одређене. Све остале рачунске радње у овој Рачуници прописане су наставним планом за грађанске школе. Оне су разрађене — и ако кратко — врло јасно и разумљиво. За сваку врсту рачуна решен је по један задатак на један и два начина с нарочитом напоменом о употреби и практичности првог или другог начина. Извођење рачунских радњи просто је и јасно, тако, да ће бити разумљиво за свакога, као што и сам писац вели на првој страни своје књиге. Ова лакоћа у излагању рачунских радњи код г. Врсаловића најбоља је препорука његовој књизи.

У овој рачуници има неколико штампарских погрешака, које се махом налазе у решеним примерима, а нису примећене на последњој страни књиге. Тако, на стр. 8. у првом реду озго место 4 стоји 5, и у другом реду озго на истој страни место: „*три четвртине*“ стоји „*три четине*“; на стр. 27. у четврто-

реду озго стоји $45 = 5 \times 7$; место: $35 = 5 \times 7$; стр. 43. у деветој врсти озго стоји $\frac{240}{280}$ место $\frac{120}{280}$. Та иста погрешка налази се на истој страни у 12. врсти озго у истом разломку. Стр. 48. у дванаестом реду озго стоји: „*десетан*“ место: „*прост*“; стр. 85. у деветој врсти озго место 21. стоји 12. и т. д.

Ово, што у овој Рачуници нема од грађе, која је наставним планом одређена за грађанске школе, могао би писац на крају књиге дометнути на једном штампаном табаку, на коме би означно и важније штампарске погрешке. Доцније, у другом издању писац би сигурно удесио своју књигу по наставном плану грађанских школа, када би требало да књизи да облик школског уџбеника и да обрати пажњу на јачи повез. А дотле пак, мишљења сам, да се ова Рачуница може с користићу употребити као уџбеник у нашим грађанским школама.

26. октоб. 1898. год.
у Београду.

С одличним поштовањем
Срећ. Н. Стевановић,
учитељ.

На основу ових реферата Савет је одлучио: да се *Рачуница* за V и VI разред продужне основне школе, коју је написао Н. Врсаловић, може употребити као привремена школска књига за Грађанске Школе.

Референтима је одређено свакоме по 20 динара. Тим је овај састанак закључен.

ШКОЛСКИ ЛЕТОПИС

Извештај изасланика министра просвете и привених послова на овогодишњем учитељском курсу за ручни рад.

Господину министру просвете и цркв. послова

Одређен актом Вашим од 27. ов. мес. ПБр. 13.544, да као Ваш изасланик присуствујем испиту овогодишњих курсета за Ручни Рад, слободан сам поднети Вам свој извештај како о овоме курсу тако и о испиту.

Ово је трећи учитељски курс, који приређује удружење за увођење Ручнога Рада у основне школе. Први је држан у Зајечару, а други и трећи у Београду. Лански је држан у школи на Дунавском Крају, а овогодишњи на Теразијама. Први је курс свршило 18, други 20, а трећи 30. Свега дакле свршило их је до сада 68. Први и други курс тра-

јали су по месец дана; овај трећи трајао је пуна два месеца. На оба прва предавана је само картонажа и столарство; на овоме трећем уведена је била још једна новина, а то је *илетарство*. Тако је овогодишњи курс у многоме одвојио од досадања два. Па при свем том, што је он околико трајао, за њега се јавило много више кандидата по за досадање, а и оцене су знатно боље. Ово значи, да се наше учитељство све више интересује за ову наставну новину и све је више савлађује и усваја. На првом курсу било је: 16 врло добрих, 1 добар и 1 одличан; на другом 7 врло добрих, 9 одличних и 4 добра; на трећем испиту: 17 врло добрих, 13 одличних и ни један добар. Занимљива је и радосна појава, да су се за ову вештину заинтересовали и учитељи српски у областима под Турском. Они су желели да се овакав курс при-

реди за њих у Скопљу; а кад то није било, двојица од њих су дошла у Београд и свршила овај курс о свом трошку, и то I с врло добрим, а I с одличним успехом.

Ја ћу Вам изнети овде, господине министре, целу листу овогодишњих курсиста, с назначењем где је ко био учитељ и с каким је успехом свршио овај курс, на коме је први пут било заступљено и плетење најразноврснијих котарица од рогозине и врбова прућа.

Ово су имена њихова:

1. Божидар Гавриловић из Такова, рудн. 4,
2. Велимир А. Петровић из Д. Каменице, тим. 5,
3. Дим. Павловић из Б. Паланке, пир. 4,
4. Дим. Ђ. Стојановић из Секурича, мор. 5,
5. Душан Влајковић из Рајковића, ваљ. 5,
6. Душан К. Поповић из Кличевца, пож. 4,
7. Живојин Ђ. Стојићевић из Кнез-Села, ниш. 4,
8. Живота Лукић из Трнавче, подун. 5,
9. Игњат Огризовић из Извор, ниш. 4,
10. Јован Ј. Војновић из Липовца, ниш. 4,
11. Јован Ђ. Јовановић из Крчмара, ваљ. 5,
12. Јован Стојановић из Крушара, мор. 4,
13. Коста Николић из Моклишта, пир. 4,
14. Љубомир Селаковић из Стублина, ваљ. 5,
15. Миладин Љујић из Ђердана, крајин. 5,
16. Милан М. Дачић из Комирића, подрин. 4,
17. Милан Д. Косановић из Рогаче, подунав. 4,
18. Милан М. Рабреновић из Залоговца, мор. 4,
19. Милоје Гагић из Глоговице, крајин. 4,
20. Милоје Д. Милићевић из В. Црнића, пож. 5,
21. Михаило Бугариновић из Севојна, уж. 4,
22. Михаило М. Крстић из Гредетина, мор. 4,
23. Никола Ковачевић из Б. Паланке, пир. 4,
24. Павле Атанасковић из Концеље, топл. 4,
25. Петар Вучковић из Домуз-Потока мор. 4,
26. Петар Н. Ђорђевић из Петке, пожар. 5,
27. Радомир Тодоровић из Дубоне, подун. 4,
28. Спасоје Спасојевић из В. Шљеговца, круш. 4.

На првом курсу највише их је било из тимочкога и крајинскога округа. На другом и трећем прилично се распоредило по окрузима. Али је занимљиво да ни на једном курсу није било ниједнога из крагујевачког округа.

Испит је извршен 28. ов. м. од 8 па до 1 часа по подне. Сваки је курсиста вукао листић, на којему је било три питања: једно из картонаже, друго из столарства а треће из плетарства. То је била теорија, а том приликом сваки је курсиста приказивао и своје радове, које је израдио на курсу. Њихови одговори били су потпуно самостални и прожети разумевањем, јер су све оно што говоре већином радили и видели својим очима.

Радова је било много и извршних. Они су били изложени у једној од највећих учионица теразјске основне школе, наоколо и у средини, тако, да се једва пролазило између њих, и на свакоме раду стојало је име творца његова. Штета је огромна, што ова изложба није била отворена за више дана, те да се барем престоничкој публици да прилике да види, шта су cadre да створе вредне и многе ручице, ако се поље *правилно* упуте у какоме послу. Свака вам стварчица изгледа, као да је прави прави мајстор, вештак, а оно није него почетник. И онда видите колико блага лежи и у рукама нашим, само кад се оне правилно упуте, кад се не занемаре и не упардоже. И благо оное народу, који уме да цени *руке* и васпитава их! Оне су најблагодарније; оне му највише награђују и труд и трошак што га учини око њих. Што глава мисли и ствара, то се не види; то је само идеја. Што руке створе, то је конкретно; то видимо, и од тога имамо хасне у животу. Хоћете ли да поправљате и олакшавате живот, ви морате то очекивати од руке; и за то је морате спремати. И ко је боље спреми, за њега је боље, за њега лично и за све његове, и за народ његов.

За то и овоме вредноме удружењу, које уводи ову новину у нас, можемо пожелети свака добра. Оно заслужује сваку пажњу, и Вашу, господине министре, и нашу у опште. Његова су материјална средства скромна, али су јака морална. И кад види, да се његовоме идеалу, његовоме циљу, указује и висока пажња с Ваше стране и љубав свих просвећенијих синова ове земље, његова морална снага још више расте.

Увођењем Ручнога Рада међу остале предмете основне наставе Ви сте, господине министре, најбоље доказали колико цените ову спасоносну новину, а тиме сте не само крунисали рад досадашњих курсиста него отворили још шире поље и дали још више маха да се она у нас приграби и брзо приведе у живот.

На крају испита ја сам имао слободе изнети им и важност овога посла за наш народни, културни и просветни развитак и саопштити им Вашу поруку, да ћете Ви поклонити озбиљну и највећу пажњу своју не само овој новини у опште него и овим вредним трудбеницима, који не пожалише ни трошка ни свога одмора, да два месеца проведу далеко од своје куће и породице, радећи у радионици од јутра па до мркла мрака, само да што више науче, како би погледали и другог могле научити чему бољем и кориснијем.

По свршетку испита курсисте су се одмах разишле, понесавши са собом и све своје радове.

Поред потписаног испиту је присуствовао и изасланик министарства Народне Привреде и више одличних гостију.

30. авг. 1898. г.

Београд.

Господину министру

познан

Ј. Миодраговић,

референт за осн. наставу.

ИЗВЕШТАЈИ НАДЗОРНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА

V

Извештај г. Мих. М. Стевановића,

надзорника за срез звишки

Господину министру просвете и цркв. послова

Вашим актом од 29. маја ове год. ПБр. 8617. одређен сам да извршим преглед основних школа у срезу звишком, округа пожаревачког, и да држим испите над ученицима тих школа.

С обзиром на то, што сам вршио преглед школа у врлетном крају, а имајући на уму важност самога посла и уверење: да је за правилну оцену наставничког рада нужно узети у оцену и све прилике које су томе раду помагале и одмагале, — ја сам се мало дуже забавио на повереном ми послу. У неким школама, где је био већи број ђака и где је школа неподељена, испит је трајао и пре и после подне. Почео сам посао 12. а довршио сам га 27. јуна. У овом размаку времена нисам радио 15. јуна због одласка цркви у Кучево на службу и помен изгинулим борцима за отаџбину.

Испите сам држао и преглед школа вршио по овом реду: у Дубоци, Волуји, Нересници, Кучеву, Раковој Бари, Турији, Мустапићу и Мишљеновцу.

У прилогу $\frac{1}{4}$ подносим податке о школама и наставницима у срезу звишком (17 ком. образаца).

У прилогу $\frac{1}{2}$ подносим статистику свих школа у срезу звишком.

Но поред овога налазим за нужно, да Господину Министру поднесем извештај о неким општим приликама, у којима се налазе све школе у срезу звишком или поједине од њих.

Да би настава у основним школама била напреднија, мени се чини, да би требало свратити пажњу на школске зграде, похођење школе од стране ученика, на рад школских одбора, на снабдевање основ. школа потребама, на женске школе по селима и на наставничку спремност и самосталност.

Школе у срезу звишком, у том погледу, стоје овако:

I. Школске зграде

Све школске зграде у срезу звишком, сем оне у Нересници, не одговарају ни приближно усло-

вима који се траже за добру школску зграду. Кад би се строго поступило по правилима о грађењу школа, онда би се све, сем једне, морале одмах затворити. Но ова мера не би била умесна, јер би многе општине једва чекале да им се школе затворе, пошто не појме још важност васпитања. О затварању школа не треба ни говорити.

Па ипак, могао би Господин Министар наредити, да се приступи грађењу нових школских зграда у Дубоци, Волуји, Кучеву и Мустапићу, а остале општине принудити да одмах изврше оправке и доправке, које сам предложио у дотичним извештајима за сваку школу по на особ.

Измене у закону о основним школама треба да осигурају грађење нових школских зграда заједничким средним или окружним прирезом, а нова правила за грађење школа не треба да траже скупцене палате већ јевтине, практичне и просте школе.

II. Ученичко похађање школе

Док се не подигну простране, удесне и здраве школске зграде са свима одељењима за преноћиште ученика из даљних села, дотле се не може у живот увести обавезна настава, која на хартији постоји ево већ 16 година. У школу се данас уписује мали број ђака. Но и оно што се упише не долази у школу све, већ само две трећине од целокупног броја.

Неуредно похађање школе — то је општа појава у звишким школама. Између осталих узрока за ово, најглавнији је тај: што општински суд с председником на челу и средско начелство у другом реду не воде бригу о школама.

Као што се из приложене статистике види, велики број ђака не долази у школу. Кад се у Шематизму прочита број мушких и женских школа и број наставника у њима, мислило би се, да су просветне прилике у Звижду ипак добре, с обзиром на то, што је срез мален, сиромашан и брдовит. Но, кад се завири у учионице, онда се одмах види, да број наставника не одговара броју ученика, и да новац који се за школу троши не стоји у правој сразмери са бројем ученика који школу свршавају.

Између осталог, при упису нових ученика не пази се довољно на то, да се упишу здрава, за школу, способна деца имућних родитеља, који су у стању децу издржавати, а у Нересници су уписана била и умрла деца, те су родитељи били принуђени да изводом из црквене књиге доказују да су им деца помрла. За овакву неправилну радњу морали би понети одговорност дотични свештеници,

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

који алкаво пишу спискове деце за школу дорасле, а криви су и школски одбори што не наређују лични преглед уписане деце.

III. Снабдевање школа потребама

Да бих се уверио, колико су школски одбори и њихови председници уложили труда да се посећивање школе побољша, и да бих се уверио, како су се школе снабдевале потребама, — ја сам прегледао рад школских одбора и, по могућству, давао упуте и прекоре кад је где и шта затребао.

Какво сам стање у којој школи нашао, то ћу изложити овде:

1. *Дубока*. Седнице школског одбора често су сазиване. На њима је већано највише о похођењу школе од стране ученика. Бачки родитељи кажњавани су, али казне нису извршиване. Изречено је 973 динара новчаних казни. Председник дубочке општине Јена Панђика подвео ми је признаницу од 152 дин. да ме увери, како је толико од горње суме наплатио и школском благајнику предао. За остатак изјавио је, да се не може наплатити. Но, благајник школски Миљко Живковић увераваше ме, у присуству г. Саве Шибалића, управника школе, да он није примио 152 дин. и да потпис на поднетој признаници није његов. Вели, да то није смео председнику у очи казати, јер се боји да га као „дућавцију“ не казни!...

Какво је било снабдевање ове школе потребама види се из тога, што су намештај и учила у рђавом стању. Табла школска у једном одељењу, не могући се држати на ногарима, усред испита пада с треском на патос, на велико чудо гостију који се ту десише! За набавку књига предвиђено је буџетом 160 дин. а ни једна (сем издања Српске Књижевне Задруге) није набављена! За набавку педагошких листова одређено 200 дин., а школа ни један лист не прима.

Кад је у једној седници школског одбора тражено од председника да изврши наплату школских казни, и да новац благајнику преда, наљутио се, са седнице отишао, а на остале седнице није хтео долазити, изјављујући да он „нема тамо никаква посла.“

Не могу јемчити за гласове, који се о дубочком председнику општине проносе, да је од ђачких родитеља узимао мито да им децу у школу не тражи, — али не би било на одмет, кад би се у општину дубочку послало стручно финансијско лице да извиди: да ли су наплаћиване толике школске казне, и где се тај новац дева?...

2. *Волуја*. За неуредно шаљање деце у школу изречено је 45 дин. школских казни. Од ове суме

наплаћено је само 5 дин. Председник општине правдао се у седници школског одбора, преда мном, да ове казне не може наплатити, јер је народ осиромашно. У овој општини, као и у многим другим, не издаје се учитељима квартирина.

3. *Нересница*. Изречено школских казни 120 динара. Није ништа наплаћено. Заступник председника школског одбора изјавио је, да му није познато, зашто председник није ове казне наплатио. Иначе је школа доста уређена.

4. *Кучево*. Као школа на очима сресње власти требало би да је најбоље уређена, али није. За школске листове и књиге вотирао буџетом 200 дин. а ништа од овога није набављено. У седницама школског одбора решено да се набави сахат за школу, икона Св. Саве, слика Његовог Величанства Краља и потребне карте за земљописну наставу, али су та решења остала неизвршена. На учионицама су многи прозори полупани дочекали крај године и испите! Изречено је школских казна 66 динара. Ништа није наплаћено. Председников заступник изјавио ми, да му није познато што ова решења школског одбора нису извршена.

5. У *Раковој Бари* није држао ни један саставак школског одбора. И сам је учитељ крив за ово, јер није нашао за нужно да одбор сазива, изјављујући да „није било потребе за то“. Међу тим, 10 ученика из ове школе није редовно долазило у школу, поред многих других, који су периодично изостајали. Родитељи њихови нису за ово ни опоменути. Снабдевање школе потребама врло је рђаво. Учитељ је ипак био задовољан с општином, ваљда из страха да га одатле не селе!...

6. *Турија*. Баџи су доста уредно долазили. Новчаних казни није било, већ само опомене. Школа је рђаво снабдевена намештајем и осталим потребама.

7. *Мугашић*. Школа је без икаквих потреба. Није ни један школски лист претплаћен. Квартирина се неуредно вади из општине. Као јединствену појаву у целом срезу звишком нашао сам, да је буџетом одређена сума од 40 динара за дочек надзорника! Иначе, као повољан изузетак, истичем: да су сви ученици, који су у почетку године у школу уписани, уредно долазили и на испиту сви, сем једног, били.

8. *Миљеновац*. Баџи су неуредно долазили. Од школских казни изречено 8 динара, па и ово није наплаћено. Општински суд је био врло немарљив према школи. Решења школског одбора није хтео да врши. Школа је прљава, јадна и неокречена дочекала испит, а учитељ је приморан био да по три пут седницу сазива, па му нико на исту не долази.

Изложивши овде укратко рад школских одбора у срезу звишком и снабдевање школа потребама, мени је врло zgodно да овом приликом изнесем своје мишљење о уређењу управе школске и о снабдевању школа.

Мишљења сам, да би установу школских одбора ваљало и даље задржати, али одузети му власт над учитељем и газдовање школом. Председник школскоме одбору треба да је управитељ школе, који је у првome реду и одговоран за успех. Према томе и набавке за школу треба оставити управитељу. Школски одбор да остане само као саветодавац и повереник општине. Нека је учитељу старији онај који га је и поставио, који му уме ценити способност и рад, и који ће га моћи брзо да казни за злоупотребе у дужности. Тај старији у првом је реду министар просвете; други старији био би школски надзорник, који стално у срезу борава, и који ће бити она спона између учитеља и више школске управе и представник школе пред извршном влашћу.

Сви сукоби између учитеља и председника општине произлазе отуда, што учитељ тражи да се врши воља закона и законских прописа, а кмет жели да ништа за школу не даје. Овим сукобима треба једном учинити крај. Кад би кмет куповао среском начелнику канцеларијски материјал, или гимназији потребе, или цркви тамјан и свеће, онда би се он завађао и са капетаном, и са директором, и са свештеником, нарочито кад би му се дала надзорна власт над њиховим радом; он би и њих тужно, пањкао и кривице им подметао, као што то сада чини према учитељу!

Снабдевање школа потребама ваљало би овако удесити. Прирез за основну школу да се од општина купи уз осталу порезу. Порески надзорници тај прирез да предају управитељу школе, те да он сам набавља за школу што буде требало. На узет новац да изда признаницу; куповине и набавке да оправда признаницама, рачунима. Среском школском надзорнику да правда издатке а при свршетку године да шаље школске рачуне на преглед контроли. За злоупотребе да одговара.

Тако ће се одбити од школе они, који нису позвани за школске послове, а школа би била неприкосновено место, чији би природни чувар био учитељ, који за свој рад одговара онима који га могу разумети.

Они, који би данас, по дужности и по интелигенцији својој, требали да заштите учитеља и школу од немарности и аљкавости неписмених кметова, — то су полицијске власти. Оне би требале да су природни помагач просветним радницима.

А оне то нису. Шта више, полицијске су власти склонe пре да поверују прљавим доставама неписмених кметова противу учитеља него самоме учитељу. Због тога многи учитељи пусте да ствари школске „иду како иду“ и вољни су да трпе све, само да не буду изложени незгодама које произлазе од полицијских оптужаба.

У старије доба то је друкчије бивало. Начелници окружни и срески више су се бринули за школе, обилазили их и строго поступали са кметовима који су према школи немарни били. А од пре десет година па до данас школа се преко рамена гледа. Не знам ни једног председника, који је забачен због тога што је неуредан као председник школског одбора, а бивало је пуно примера да су учитељи гоњени зато, што се „не слажу с председником општине“.

Колико је полицијска власт пријатељ школи, види се по томе, што све општине у срезу звишком, иницијативом среског начелства, примају политички лист: „Београдске новине“, а већина је школа без „Просветног Гласника“, „Учитеља“ и „Учитељског Весника“! Неки одбори изјавише, да су новац предали среској власти за набавку „Просветног Гласника“, па ипак им тај лист не долази.

IV. Женске школе

Отварање женских школа у селима среза звишког неопходна је потреба, ако се збиља мисли о културно-националном нашем задатку. Но уређење ових школа ваљало би друкчије удесити па да оне одговарају цели.

Наставу у овим школама ваља нарочито подесити тако, да она утврђује српска национална осећања. Поглавита пажња да се обрати на српски језик, историју, народне јуначке песме, српске народне обичаје и умотворине, на српске песме, игре, ношњу. Уз то предавати рачун, кућење и ручни женски рад са српским узорцима.

Нарочиту пажњу обратити на морално васпитавање у овим школама.

А да би се у овоме могло успети, ваља слати спремне наставнице и завести интернатско школовање, које ће на девојчице више утицати и после четири године поврати их као спремне, писмене, вредне и добре Српкиње.

V. Наставници

Овај извештај био би непотпун, кад не бих у њему оставио места за оцену спреме и рада најглавнијих чинилаца народне школе — учитеља.

Колико је истинита она педагошка изрека, да је „учитељ душа школе“, то се најбоље види по

нашим школама у опште, а нарочито по школама у срезу звишком. Све незгоде, сву оскудицу, сав дом од сплетака гази вредни учитељ и радом побеђује и успех постиже.

Сви наставници у срезу звишком трудили су се око свог посла, само неки са више а неки с мање педагошке вештине. Код наставница се опажа већа склоност према механизму у настави, а код наставника обзир на ученичку саморадњу.

Гдекоји од наставника-ца задржавали су децу у школи и радили преко одређеног времена. И ако би се у градовима и збијеним селима Стига, Мачве и Поморавља овај поступак строго ценио и казнио, ипак, по моме мишљењу, он се у школама среза звишког може унеколико правдати тим, што ђаци долазе из веће даљине, те у школу зими стижу тек око 10 часова а дети једва у 8. Из истих разлога морају се пред вече раније из школе пустити. Да би сав програм исприли, наставници обично задржавају ученике по један час дневно више.

Докле постоји један програм за све основне школе у Србији, и докле буде оваквог надзора,

дотле ће се појављивати и ова злоупотреба. Ако се узакони стални школски надзор, те тиме буде омогућен преглед школа преко године, онда ће и ове појаве нестати.

Нарочитој пажњи вашој, Господине Министре, препоручујем као добре и разумне школске раднике, г. г. Владимира Сотировића из Турије, Хранислава Лазаревића из Мишљеновца и Милана Савића из Нереснице.

Завршујући извештај о школама у срезу звишком, ја вам, Господине Министре, скрећем пажњу на нарочити акт мој у прилогу $\frac{1}{3}$, у коме сам изнео предлоге о неким школама, молећи вас да их усвојите.

Захвадан Вам на високом поверењу, којим сам од вас одликован, јесам:

4. јула 1898. год.

Пожаревац.

Господину Министру понизан:

Мих. М. Стевановић,
учитељ.

НАУКА И НАСТАВА

ПРИМЕНА ТЕОРИЈЕ ЕВОЛУЦИЈЕ У ЈЕЗИЦИМА

(СЕЛЕКЦИЈА У ЈЕЗИЦИМА)

од

Е. Ферриера¹⁾

ГЛАВА I

Варијација у језицима

Језици се мењају много брже него расе. Изгледа да ни један језик није дуже трајао од хиљаду година, док су многе феле постојале и стотине хиљада година. На тај начин, релативно је лакше наћи порекло језика у времену и простору.

Одиста је чудан појав огромна множина idioma у извесним пределима. У енглеској Индији то-

¹⁾ Теорија еволуције — највећа научна тековина нашега века — примењена је, као што је познато, већ у многим наукама. Али ни у социологији, ни у моралу, па чак ни у биологији, њена примена није основанија и јача по у филологији. Теорија еволуције тако објашњава главне појаве филолошке, да изгледа да је створена искључиво на пољу филологије.

Овај чланак је глава из знаменитог дела Ферриера: *Le Darwinisme*, за које је сам Дарвин казао да је *«clair et frappante.»*

лико је велика да чини озбиљне препреке цивилизацији. У Јужној Америци и Мексици Хумболд је избројао диалекте на стотине; исти је случај и у Африци. Тој множини језика узрок је ценкање народића, њихова осамљеност и нарочито потпуна оскудица централизације. У Европи ништа више не сузбија покрајинске диалекте но једнолико школовање у целом народу. Промене којима је један језик подложен, нарочито у почетку историје једног народа, тако су многобројне и дубоке, да је човек често у стању да одриче истородност старог и новог језика. Постоји један текет уговора закљученог пре хиљаду година између Карла Телавог и краља Лудвика од Германије; германски краљ заклиње се језиком који је тада важио као француски, а краљ француски заклиње се тадашњим немачким. И једну и другу заклетву данас могу разумети само научењаци обеју земаља. (Види код Auguste Brachet, *Grammaire historique*, страна 36, текст обеју заклетави). Промена је у Немачкој била тако велика, да епску песму звану *Nibelungen-Lied*, некад тако популарну и којој нема више но седам векова, данас могу разумети и ценити само научењаци. У Италији дела која

су била пре Данта Алгиерна и *Божанствене Комедије* доживела су исту судбу. Међутим несумњиво је, и докази су ту, пред очима, да су модерни француски, данашњи талијански, сваки идиом који се данас говори у Европи, непосредан потомак старога језика, у истој отаџбини.

Зар историја књижевности, које данас владају, није слична са историјом садашњих зоолошких фела? Као огранак истог стабла, у истој земљи, сваки се језик мењао, као што чине феле. Они имају своје фосиле у мртвим књижевностима, непрекидно везујући се један за другима; векови су за њих геолошка лежишта, а предео у којима су цветали њихова станишта. Феле су се мењале; језици имају своје диалекте. Као што су феле огранци једног заједничког стабла које су модификовали спољни или физиолошки узроци; исто тако диалекти, који су произишли из једног заједничког језика, почели су се разликовати према клими и обичајима људи који су их говорили.

ГЛАВА II

Узроци вариација и селекције у језицима

I. *Односи међу народима.* — Трговачки, индустријски, политички и књижевни односи које су народи имали међу собом били су сталан узрок вариација и селекције. У вреви свакодневног живота ми не опажамо те поступне промене, јер се са нама и око нас све укупно мења. Једино каткад какав контраст привуче нажњу на промене које су се десиле. Али, претпоставимо за тренут да се један део народа осами, док други делови продуже да се мешају са другим народима; шта ће се десити? После извесног броја година та осамљена група, у којој су се само дешавале промене којима је узрок у унутрашњим условима, сачуваће народни језик са доста чистине. На против други грађани, због свога непрестаног додира са странцима, говориће језиком чије су речи и стил претрпели најдубље модификације. Ставите обе групе једну поред друге: после доста времена и са великим неповерењем сагласићете се да су два дела једног истог народа.

Једна норвешка колонија која се основала на Исланду, у четрнаестом веку, остала је независна и готово осамљена за читавих четири стотине година. Готски језик којим су говорили ти насељеници без сумње се модификовао, али много мање но што се модификовао у њиховој отаџбини. Готски језик у Норвешкој, због својих многобројних односа са Европом, постао је толико различан, да су доцније Норвешци исландски идиом држали за чисто готски.

Једна немачка колонија у Пенсилванији прекинула је своје односе са Европом за једну четвртину века због ратова Француске Револуције, од 1793. до 1815. Та кратка одвојеност од света имала је за последицу да је кнез од Саксен-Вајмара, који је путовао по Пенсилванији после мира, нашао сељаке где говоре језиком који се у Немачкој говорио прошлог века. Диалекат којим су они говорили изашао је из обичаја у њиховој отаџбини.

Чак и данас, у Канади, француска колонија, тако дуго одвојена од метрополе, говори језиком који је много ближи француском језику осамнаестог века но данашњем.

II. *Напредак наука и уметности.* — Напредак који чине уметности, науке, индустрије, сталан су узрок вариација и селекције. Могао би се дати тачан рачун о новим изразима које је увео изналазак штампарије, паре, и употреба железница. Открића у физици и хемији примењена у индустрији обогатила су језик великим бројем речи и метафора. Али заборавља се, или, боље, не види се исто тако очевидно, утицај који имају неологизми као селективна сила према старим изразима. Ови су или добили ограничено значење, или су изашли из обичаја, јер више не одговарају приликама савременог живота. Али они не ишчезавају без борбе и од једног ударца: агонија је обично доста дуга, и када их нестане, нико и не опази њихов нестанак, јер се већ навикло без њих. Често је потребно читав век па да учени лингвист означи њихов нестанак и да им отпева „Вјечнаја памјат“.

Занимљив пример селекције коју врши напредак наука даје нам једна метафора из шеснаестог века. Песник *Hardy* говорио је врло елегантно у очима својих савременика: „Од њене молитве трбух би пренукао стени“. Откриће циркулације крви оборило је ту метафору, и на место њено ставило израз „камено срце“. Онога дана када се доказало да је срце центар циркулаторног живота и тачке у којој се физички одбија утицај осећања, тога дана трбух је пао у корист срца: физиологија је учинила једну селекцију.

Други пример не мање интересантан пружа нам реч лојаница. Једва пре три стотине година, када науке нису постојале, и када се због опште сиротиње ограничавало па што мање домаће трошкове, тада је обичан лој, просто истопљен, био најбољи начин осветљења. Лојаница је била алфа и омега вештачке светлости. Тако су у народу остале најизразитије пословице: „пећи се према лојаници; игра не вреди према лојаници“, а књижевни језик има отуда своја најотменија поређења: „Њене очи сијале су као лојанице“ (*Ronsard*). У средини осам-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

наестог века нису се још смејали том изразу, он је био сачувао још нешто од своје старе величапствености. „О врло живим и сјајним очима вели се да сијају као лојанице“ (*Dictionnaire de Trévoux* од 1743.) Књижевници су озбиљно говорили: „Та је жена лепа према лојаници, али дан је саввим квари“. Откриће гаса и електричне светлости задало је неизлечиву рану метафорској лојаници, али последњих година хемија јој је задала смртни удар. Откриће стеаринског ацида, који се добива из самога лоја, и његова примена у осветљењу под трговачким називом *стеаринска свеча* бациће потпуно у заборав реч лојаница: кроз један век та именица постаће само један фосил. И само у специјалним речницима, тим археолошким музејима језика, тражиће се та реч и њена одредба као једини остаци ишчезле популарности.

„Многобројне речи, вели сир *Charles Lyell*, изрази, фразе које су изнашли људи свију доба и свију сталежа, деца, ђаци, војници, морнари, правници, научењаци или књижевници, нису подједнако трајале. Али када би се то могло прикупити и задржати у памћењу, њихов број кроз један или два века био би исти толики колико има потпуно речник говора људског. Како је памћење човеково ограничено, потребно је да буде извесна граница бескрајном повећавању речника и множини израза; потребно је дакле да старе речи ишчезавају у истој сразмери у којој нове ступају у живот. Често нова реч, нова фраза, потпуно уништи ону која јој је претходила; каткад, на против, оба израза симултано постоје, и употреба старијег биће просто ограничена.“

III. *Политички, књижевни појави.* — Најмоћнији узроци селекције су политички и књижевни. Освојење једне земље, на пример, има за резултат, што се у већој или мањој мери сузбија језик побеђених. У Великој Британији француски језик, који је увео Виљем Освојилац, дубоко је модификовао англо-саксонски. Из тога хибридног спајања родно се модерни енглески.

Галија, када ју је Цезар подјармио, изгубила је свој идиом, и оно што је остало, мало је имало вредности. Али латински, под новим климатом и у варварским устима, претрпео је дубок преображај; или, боље рећи, из укрштања двају идиома, и двају раса, изишла је нова раса и нов језик.

У прво доба француске монархије Француска је била подељена на два дијалекта језик *d'oc* и језик *d'oil*. Политичка надмоћност Севера осигурала је победу језику *d'oil*.

Шпанска владавина пресадила је у Америку кастилански, на штету урођеничких језика. Луте-

ров превод Библије дао је у Немачкој превласт саксонском дијалекту над многобројним тадашњим дијалектима. Сви ови језици, пошто су преовладали политичком селекцијом, подлегли су обичним законима варијације. Књижевни геније такође је један од врло важних узрока селекције, нарочито у једној истој земљи. Данте својом *Божанственом комедијом* подигао је тоскански и осигурао му победу над осталим супарницима. XVII век био је Француској по превасходству доба селекције. Узор дела књижевна из тога доба, јачином идеја и сјајем стила, изгнала су или уништила множину израза и фигура који су остали од пређашњег доба. Исто тако у биологији једна снажна раса разгони или уништи слабе супарнике.

Да лепа књижевност има само обичан утицај, и то због своје лепоте и корисности, њена моћ би се лагано ширила и достигла би само извесну ограничену меру. Како је мали број образованих људи према гомили незналица! Али ако једна централистичка влада натера сваког грађанина да научи један нарочити језик, тада селекција почиње делати са несравњеном силином. Ниједан дијалекат, на ма се повукао у најзабаченије село, неће измаћи пропасти. Сви ће пропасти као што су пропаде толике феде животињске. Срећни су ти новч фосили, ако потомству оставе бар трага да су постојали!

ГЛАВА III

Последице селекције у језицима

I. *Нестајање језика.* — Генеалогiju језика у толико је теже распознавати, у колико се дубље улази у ток векова. Колико је народа пропало, не оставивши ни најмањег трага свога постојања! Колико је идиома угинуло који нису могли бити скупљени и сачувани, као што ће бити данас, захваљујући штампи и раширеној просвети! Не треба губити из вида да народима никада ни на ум није падало да чувају споменике свога језика ради задовољства и угодности филолога у будућности. Са језицима је као и са костима: узроци и разорења били су тако многобројни и тако различити, да се ми морамо мање да чудимо што су фосили тако ретки него што су сачувани до наших дана. Зна се, на пример, да би без реда бенедиктинаца грчка и латинска литература, тако близу нашој историји, вероватно биле за навек изгубљене. Што се тиче источних језика, они тек излазе из гробова: лингвистика је чедо деветнаестог века. Чудна сличност! палеонтологија је такође модерног постанка, и на тај начин паралелна између ове две науке оправдава се не само аналогijом факата, предме-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

тима њихових проучавања, него још и са историјске тачке постанка.

Судбина језика везана је са судбином народа; њихово трајање сразмерно је са бројем људи који их говоре. Исто тако једна фела јаче се опире у борби за опстанак, ако има већи број јединака. Наука је каткад у стању и да сазна неке услове који проузрокују опадање народа, али често не можемо сазнати узроке тих катастрофа, пошто су биле у далекој прошлости и пошто о њима немамо докумената. Отуда велике празнине у објашњењима о постанку језика. Познато је зашто је јеврејски постао мртав језик (ропство вавилонско). Али зашто је санскрит, и поред тога што је био свети језик, и поред тога што су Веде биле тако поштоване, био исте судбе? То ми готово потпуно не знамо. Исто тако је и са језиком Зороастре. Да ли зенд и санскрит изилазе један из другог, или су огранци једног истог стабла? Опет нерешен проблем. Ако зенд изилази из санскрита, онда је извесно да нема више посредних типова, ништа не побија да су зенд и санскрит два различита огранка, која су израсла из заједничког стабла. У основи, оно што се тиче саме теорије, то је сталност структуре и једноликост карактерних ознака, по којима се код оба дијалекта констатује истоветност порекла. Исто је тако са грчким, латинским и германским језицима и њиховом везом са ова два источна језика. Јазац је прекинут, много прстенова нема, али сродност се очевидно показује на овим различитим идиомима. Латински је имао више среће у потомству; могу се пратити његова укрштања и варијације у пределима у којима владају његови последници. Италијански, шпањолски, француски, влашки, ретски, непосредни су потомци латинског. У њиховим различитим облицима, који су постали природном селекцијом, њихова генеалогичка је исто тако поуздана као генеалогичка тако различитих раса голубова, који су добивени свесном селекцијом човековом.

П. Умрли језици не појављују се више. — Угинуле феле не појављују се више; ток времена и стечене варијације стварају немогућним враћање на услове истоветног живота. Исто тако ни један мртав језик не може оживети, јер промена нарави, напредак науке и уметности, обичаји и потребе ископале су велику провалу између прошлости и садашњости. Сталним варијацијама и увек активном селекцијом сваки језик морао је да претрпи ненадокнадљиве губитке. *Chansons de Gestes* наших трувера неразумљиве су, сем за научењаке; *Villehardouin* готово исто тако; *Rabelais*, побеђен временом, клони се гробу, још један век, и он ће

свршити; његова књига мораће бити превођена, као што су данас латински писци. Што вреди за француски језик вреди и за све остале. Сваки оставља за собом фосиле, и ни један неће васкрснути, јер човечанство не може по својој вољи да мења услове садашњег живота и да поново прихвати старе предрасуде, наивну и слепу веру, бруталне варави и првобитно варварство. „Мртви су мртви“, вели једна народна пословица: то вреди за језике као и за феле.

III. Лексиолошки напретак у језицима. — Како селекција дела на добро јединака, тако се и феле побољшавају. Правило сваког напретка јесте у *подели физиолошког рада*. Једна животиња у толико је више у степеници бића у колико сваку своју функцију врши удесним и засебним органом. Исти је случај и са језицима. И они напредују са временом, и, у главном, у томе смислу и продужују свој напредак.

Језици су у почетку имали мало речи, и те речи су имале најразумљивије значење. Једна реч изражавала је више различитих идеја: отуда и нејасност у мишљењу. Једно од најзанимљивијих и најпоучнијих проучавања јесте проматрање како сваки век ограничава значење речи. То је прва *подела интелектуалног рада* коју је дух мало по мало извршио у језику.

Пример: реч *imagination* имала је у шеснаестом веку најшире значење. „*Imagination*, вели *Charron*, прво скупља врсте и фигуре ствари које су пред нама, и то помоћу пет чула, а врсте и фигуре ствари које нису пред нама помоћу здравог разума. Њој припадају изнадасци, шале и пецкања, финоће и сунтилности, измишљотине и лажи, фигуре и поређења, чистота, јасност, елеганција, лепота“.

У седамнаестом веку по дефиницији се види да је реч изменила значење: „1. Моћ душе да замисли; 2. погрешна и чудна фантазија; 3. мисао и схватање; 4. мњење које се има о некој ствари (*Dictionnaire de l'Académie*, 1694.)

Осамнаести век још је више ограничава, али јој још оставља смисао генија. „Много више имгинације било је у глави Архимеда но у глави Омира“ (Волтер.)

Данас је имгинација моћ представити себи слику предмета: и тада је она *пасивна*; или моћ комбиновања идеја у нове односе, и тада је *активна*. У књижевности и лепим уметностима обично се под том речју разуме моћ представљања идеја у сензативним облицима. Види се, да је за реч *imagination* подела интелектуалног рада, почета пре

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

три века, ишла до нашега доба, и још данас није довршена.

Овај пример, изабран међу хиљадама, довољно јасно показује каквим кораком иду језици. То стално ограничавање разних значења у један једини израз јесте један од закона који владају преображајима језика и приближују их, лагано али непрестано, њиховом идеалу: чистоти и јасности. Али и језици врше срећан утицај на дух човеков; они му помажу да и над идејама врши сличан рад поделе, и на тај начин заслужују да се зову аналитичним методама.

(Свршите се)

Мисли о задаћи и важности естетичког васпитања, с погледом на историју васпитања и примену у васпитним школама

од проф. д-ра Стев. М. Ожаничића

(СВРШЕТАК)

IV.

Намерно развијање естетичких осећања васпитањем (примењени део)

1. Пре но што пређемо на само развијање естетичких осећања потребно је да поставимо одношај естетичког васпитања према врховној задаћи васпитној: развијању јаке моралне воље или моралног карактера. То је онај исти одношај, који постоји између моралних осећања и естетичких. Како, дакле, помаже развијање естетичких осећања развијању моралних осећања и тиме образовању снаге, која покреће мотиве у одлуку а одлуку у вољно поступање?

Ми смо у првом делу ове расправе нагласили, да би из круга представа могла произаћи воља потребно је, да је тај круг представа везан с jakim осећањима, и то моралним осећањима, пошто се овде ствар тиче одношаја појединих воља. Осећања су она сила, која мртвом кругу представа даје живота, која знања приводи у дело. Али та морална осећања се у свести никад не јављају за се, већ до њих долазимо тек психичком анализом; у ствари пак морална су осећања спојена и стољена по правду с естетичким у једну целину, а и са осећањима у опште, па се тек у тој целини према својој јачини изолира ова или она врста осећања, која би била јача у тој целини. Према томе никада и не суделују у акту воље једино мо-

рална осећања већ тек удружена с осећањима, у опште, а нарочито с естетичким осећањима, јер су естетичка осећања најближа моралним. С тога *Цилер* с правом вели: „осећање правде и добротe, које је само по себи такође допадање, успева на земљинту, на коме су већ укоренења осећања лепоте“.) Јер не само да постоје разне особине естетичких и моралних осећања, из којих можемо извести њихову сродност, већ шта више постаје тих осећања нас учи, да се на нижем ступњу развија раније развије осећање лепоте, а осећање се морално идентификује с естетичким. Не само код деце, већ често и код многих људи изразом „лепо“ се не означава само оно, што је лепо, већ и што је добро. Тек доцнијим развитком се мање-више диференцирају ова два осећања, задржавајући пак такве заједничке особине, које чине, те се у пракци педагошкој ова два осећања јављају нераздвојно једно с другим, а нарочито ако се уметност с моралном садржином употреби као средство васпитања, у ком случају осећања моралне садржине изазивају како морална, тако и асоцијативна естетичка осећања, која заједно с естетичким осећањем чулних утисака саме уметности прелазе у једну целину, једно расположење, која је по своме саставу истина сложено, али које има један заједнички правац. С тога је *Хербарт* и изнео правило, које гласи: „Периоде, које није написао уметник, чији дух није песнички, имају мало вредности за васпитање“)

Заједница естетичких осећања с моралним огледа се у томе, што и једна и друга произлазе из допадања одношаја: естетичка осећања претпостављају извесне предмете стварности у извесном одношају у њиховој слици, — морална пак осећања претпостављају извесан одношај воља; ни у једном ни у другом осећању се не изказује наше физичко нахођење као што је то случај с чулним осећањима; и једно и друго осећање изказује извесну вредност; у уметничким творевинама осећамо не само наша, већ и туђа (уметникова) осећања, — морална пак осећања претпостављају идеални пренос у туђ положај и туђу унутрашњост и туђ живот осећања; — естетичка осећања немају везе с вољом у опште, — морална пак јесу слободна од индивидуалне личне воље; и естетичко и етичко осећање нас дижу из граница свакидашњег живота у свет идеала! С правом вели *д-р Витшток*: „Не може бити лепо оно, што је противно истини и доброти и што нас не гони

1) *Ziller*, *Allg. Pädagogik*. Leipzig, 1892. стр. 152.

2) *Reim, Pickel, Schiler*, *Theorie und Praxis des Volkshulunterrichts I*. Leipzig, 1893. стр. 62.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

на моралан рад. Ако срце човечје воли лепоту, то се уздиже у царство истине и моралности, а тако исто је доброта сродна с лепотом. Живо, чисто осећање лепоте изазива поред сазнавања истине и сазнавање моралне добре воље; морално осећање јесте лепота човечје воље, његове душевности и његовог поступања. Осећање лепоте је у тесној вези с осећањем моралним; утицај лепоте на живот, душевност и поштење људи је јасан¹⁾ — Осим овога естетичка осећања одржавају потребну ону везу моралних осећања с чулношћу, а с друге пак стране с религиозним осећањима, јер оно што је у природи лепо гони нас, да се запитамо и за творца те лепоте. О утицају пак естетичких осећања на интелектуални живот, а нарочито на фантазију, јасно примање осећаја итд. нећемо ни говорити.

2. Из свега догде изведенога види се, да васпитање мора 1.) да производи естетичка осећања и 2.) да та осећања стави у везу с моралним осе-

ћањем и ово појача. Чиме се у настави — нарочито средњих школа — производе естетичка осећања? Одговор би гласио: свима наставним предметима, када би се њихова обрада вршила једино с те тачке гледишта, али како поред развијања естетичких осећања — настава има да постигне и друге циљеве, то се естетичка осећања развијају претежно само једном групом предмета. Да бисмо могли ту групу обележити изложићемо сву наставну грађу једне васпитне школе онако, како ју је изложио проф. д-р В. Рајн у његовоме раду: „наставни план.“²⁾ С погледом на раније одређене кругове стварности, из којих настава црпи грађу, све су струке подељене у две главне групе: 1.) у групу предмета, који се тичу друштвеног живота људи, и 2.) у групу, која се тиче живота природе. К овим двама групама ступа и трећа, која се тиче нарочито развијања физичког бића човековог. Са тих гледишта и имамо ове предмете у свестраној васпитној настави виших васпитних завода:

А. Друштвени живот			Б. Живот природе			В. Човечје тело	
I. Грађа за развијање душевности	II. Уметности	III. Језици	I. Географија	II. Прир. и.	III. Матем.		
1. Библ. историја	1. Музика	1. Матер.	1. Физичка	1. Пр. истор.	1. Рачун	1. Телесна вежб.	
2. Цркв. историја	а) вокална	2. Страни	2. Матем.	2. Пр. науке	2. Геомет.	2. Игре	
3. Проф. историја	б) инструмент.	а) стари	Ручни радови				
4. Литература (нар. поезија)	2. Цртање	б) модерни					
	3. Моделирање						

Из овог система се не могу извојити они предмети, који би искључиво имали задатак да развијају естетичка осећања, јер готово сви предмети васпитне наставе могу развијати естетичка осећања, само кад би се — као што напоменусмо — обрађивали с те тачке гледишта. Али како настава, као што и напред рекосмо, има и других задаћа, то су само извесни предмети одређени нарочито на то, да се у васпитаниковој унутрашњости развију та осећања. То је пре свега она група предмета с натписом „уметности“, али осим тих предмета, производе естетичка осећања и они предмети, који се у настави поглавито обрађују као лепа форма какве важне садржине, а то је историја у опште, а литература, а нарочито поезија, на по се с једне стране, а језици (у вези с беседништвом) с друге стране. Па и предмети, који се поглавито баве природним животом, нису без естетичког утицаја: ту ступа пре свега лепота природних предмета и појава, геометријских облика и ручних творевина. На погледку ступају и телесна вежбања као уживање у лепим покретима. Тако се естетичко осећање, које

је у групи уметности претежно естетичко осећање чулних облика, додирује у историјској групи с моралним, у природној с интелектуалним, а у групи телесних вежбања с општим (виталним) осећањима телесног нахођења и свежине и тиме добива шире пространство, већу разнородност и силнију јачину.

3. Ми се не ћемо упуштати у разматрање наставне грађе тих појединих предмета, који су подесни за развијање естетичког осећања, једно с тога, што би нас то одвело у методику појединих предмета, а друго и с тога, што су ти предмети у вишој васпитној школи већ на толикој висини развоја, да је за правилну оцену њихова утицаја неопходно потребно и знање стручњака као и знање педагога.³⁾ С тога се ми овде ограничавамо само на општа педагошка правила.

Пре свега не треба заборавити овај општи закон, који вреди за целокупну наставу у опште, а

¹⁾ Rein, Lehrplan. Encyklopäd. Handbuch der Pädagogik, IV Langensalza, 1897. стр. 489.
²⁾ Ко хоће методику оних предмета, који изазивају естетичка осећања, да проучи од особите вредности биће му дело: К. Lange, Künstlerische Erziehung der deutschen Jugend, Darmstadt, 1898. А осим тога и дотични одељци у пом. Шилеровој педагогици за више завода.

¹⁾ D-r A. Wittstock, Das ästhetische Erziehungssystem. Leipzig, 1896. стр. 85.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

на по се за наставну обраду оних предмета, којима је поглавита задаћа развој естетичких осећања: у *васпитној настави није циљ грађа, садржина појединих наставних предмета, већ је главна ствар оно, што се у унутрашњости васпитаниковој ствара том грађом као васпитним средством*. Циљ васпитања је у васпитанику а никако ван васпитаника па ма у каквом облику то било! Тако и код ових предмета главна је ствар развијање естетичких осећања, а знање и техничка извешаност појединих предмета, па то намењених, ступа назад и само се у толико појављује, у колико служи овоме циљу. Естетички није васпитан онај, који песму — макар технички најлепше — пева без осећања, који црта лепо без унутарње естетичке оданости своме послу, који у опште влада техничком страном уметности, али који је не оживљава у својој унутрашњости естетичком топлином. Међутим стручњаци често заборављају на ово педагошко правило засновано на правилној психолошкој основи, те као главну ствар обрађују уметност често без обзира на то, да ли та уметност производи у васпитанику естетичка осећања или не. Чак и такав мислилац као што је *проф. Ланге* нарочито наглашава ову страну у естетичком васпитању. Тако се често певају и декламују песме ради параде и при том је главна ствар, да песма и декламација добро испадну, а да ли је та песма или декламација веран или лажан представник осећања онога, који је пева¹ или декламује, о томе се и не мисли. Тако је често и с осталим уметностима.

4. Из овога овако постављеног циља потиче одмах питање: на који се начин природно — по законима психичког живота — развијају осећања. Да то објаснимо полазимо од оног општег психичког закона, који нам казује, *да се осећања не могу с поља васпитанику предавати, већ да она постају у унутрашњости, ако се испуне извесни услови*. Према томе је педагошка лудорија, ако васпитачи мисле, да ће се топлина, коју они осећају и износе у своме предавању, пренети, ваљда зрачењем, и на васпитаника. *С тога се и естетичка осећања не казују, него се развијају испуњавањем оних погодаба, под којим је то развијање могућно*. С тога је за васпитача од неоцењиве вредности решење питања, које су те погодбе, под којим је развој естетичког осећања могућан? Пре свега — на осећања не можемо у васпитању утицати непосредно осећањем, већ тек посредно помоћу представа, а представе пак добивамо чудним опажањем и рефлексијом. За предмете, који су особито подесни за развијање есте-

тичких осећања, а то су уметности, веома је важан моменат, да код њих *мора бити чулних утисака* као елемената за развијање елементарних естетичких осећања. Чак и код оних уметности, код којих је садржина јако наглашена, као што је песништво, не губи се чулни елеменат, који се огледа у ритму, слику и т. д. Из овога излази, да је прва задаћа естетичког васпитања: развијање и усавршавање виших чула, за чије су утиске претежно везана елементарна естетичка осећања. То развијање чудности се протеже у два правца: 1.) у правцу анализе онога хаоса од утисака, који наша чула примају из спољашњег света: дакле у правцу разликовања појединих елемената разностручности и њиховог правилног, јасног и разговетног схватања; и 2.) у правцу синтезе те разноликости у целину с извесних тачака, дакле, у правцу сагласности, прегледности, јединства. Оба ова циља постижу се *темелјним посматрањем чулних утисака*, при чему се полази од најпростијих облика хармоније, симетрије, пропорције¹ и т. д. па даље све сложенијим. При томе посматрању васпитач треба да је пасиван, а васпитаници активни. Наставник треба да се ограничи само на давање побуда, а право проналажење како елемената многостручности тако и елемената јединства и сагласности. На тај начин оно, што видимо, биће свесно виђено; оно, што чујемо, биће свесно чувено, јер ће се јасно разликовати делови, те ће онда бити јаснији и одношај тих делова у целини, као и она осећања, која се појављују са хармоније, евримије и пропорције у тим одношајима.

5. Но, као што смо напоменули, свака је уметност — симболика; сваки предмет уметности само представља оно, што је уметник замислио. Па и саме се природне лепоте — као лепоте узете — одвајају од свију других одношаја и посматрају се као оствареност онога, што ми имамо у нашој унутрашњости. Зашто залазак сунца изазива тугу, излазак радост; зашто равница утиче суморно, а брежуљци весело, — све је то с тога, што су с тим различним предметима свезани и различни низови представа, помоћу којих решавамо оно, што у самом предмету не лежи, али што ми држимо да лежи, т. ј. што нам сâм предмет представља. Тако нас у почетку проста чулна лепота побуђује на стварање нових психичких творевина фантазијом и ва естетичко уживање у тим фантастичким творевинама. Хоће ли пак те фантастичке творевине бити јасне и разговетне, разнолике и многобројне, па према томе хоће ли и естетичко осећање, које

¹ Cp. *Stichler*, Das Lied als Ausdruck des Gefühls. Altb. 1893.

¹ *Dr. В. Бакућ*, Општа педагогика. Београд, стр. 50.

се с њима појављује, бити јаче и разноврднеје зависис 1.) од богатства представа, којим васпитаник располаже, и 2.) од везе, која влада међу представама. Образован човек, посматрајући залазак сунца, сећа се можда, како се човечији живот слично гаси, како последњи зраци његови довикују уморном свету „збогом“!, како се хоризонт љуби са сунцем и прима га у недра своја, као мати што грли јединиче и т. д., док необразованији безначајно гледа, како округла и сјајна црвенкаста сунчева тепсија лагано тоне за далека брда.

6. Једно ради постигнућа те везе представа, које су неопходно потребне за решавање симболичности у уметностима, а друго и ради стављања естетичких осећања у везу с моралним осећањима, — концентрише се целокупна настава, па и настава уметности око историјске наставе у најширем смислу.¹ Та концентрација одговара законима психичког живота, који нас уче, да се феномени психичког живота не јављају изолирани, већ у прелету, а често и делимично једно с другим шљубљени у једну целину. У колико су везе и одношаји међу тим елементима психичког живота разноврднији, у толико је тај живот покретљивији и еластичнији, у толико је духовна живост већа. За појављивање естетичких осећања ова концентрација је од неопцењиве вредности. Као што напоменусмо, она је неопходна за решавање симболичности појединих уметничких творевина, али у исто време она је и погодба, да се сложенија естетичка осећања јаве, јер она с једне стране ствара јединство у многостручности асоцијација и тиме прегледност у множини, а с друге стране пак пружа представе, за које се дух већ заинтересовао, које су већ с извесном топлином осећања примљене, и ствара везу тих представа са самим предметом, који обрађујемо за развијање естетичких осећања. Сиромашније је и слабије осећање при посматрању слике какве непознате грађевине, а друкчије постаје то осећање, кад нам се каже, да су то били дворови каквог владоца, о чијем смо раду и животу штогод равније знали; друкчије звони марсељанка пре но што знамо да је то марсељанка; друкчије на нас утиче буди који грм, па макар како леп био, а друкчије онај таковски, под којим је Милош развио заставу слободе! С тога и у настави наставни предмети за развијање естетичких осећања узимају своју грађу из историјског живота и у вези с историјом. Тако се пртају грчке и римске статуе у вези с грчком и римском историјом; тако се читају народне песме о боју на Косову у

вези с историјском наставом о боју на Косову; тако се певају приморски паневе у вези с дубровачком историјом; тако се у музици учи Немањина крочница (марш) у вези с историјом Немањина рада и т. д. Тек онда нам римске и грчке статуе репродукују све оне асоцијације о историји лица, која су у камену изрезана и ми уживамо у њима; тек онда се песме шљубе с нашом унутрашњошћу, тек онда нам мелодија казује и оно, што садржином песме није казано; тек се онда музички звуци оживотворе у нама!

7. Али поред ове концентрације наставе уметности с историјском наставом, може се уметност у школи концентрирати и *са школским животом*. Ону заинтересованост, коју историјска настава даје асоцијацијама, овде даје сам живот. С тога песма о Васкрсу друкчије о Божићу; песма о цвећу и шумском зелениду друкчије утиче у пролеће, а друкчије у јесен, кад лишће опада; а ретко ће ко с осећањем запевати песму о снегу и зимској свежини о илдинским врхушинама!

8. Али васпитаник не сме бити само рецептиван у уживању естетичких предмета, већ и продуктиван. Има једно осећање, које се особито онда јавља, ако упознамо и покушамо да и сами стварамо лепоту, ако видимо, како лепота постаје. Но то стварање има естетички карактер, ако је руковођено естетичким осећањем при самом стварању; ако ли нас пак у том стварању руководе каква правила, онда само стварање губи своју естетичку вредност и постаје интелектуални рад. Тек кад апстрахирамо та правила и узмемо предмет једино као предмет нашег унутарњег уживања у њему, појаве се естетичка осећања. На први начин — руковођен естетичким осећањем — пева песму народни певач, не знајући за теорију песништва; на исти начин шара сељанка преслицу, не знајући за законе симетрије и Цајзингова „златнога реза“; на исти начин свира у двојнице сеоски пастир, не знајући за законе ритма и хармоније, ниш за вештину, којом се звуци његове свирајке могу забележити и из којих би забележака после могао и други да свира оно, што је он свирао руковођен својим осећањем. — На други пак начин — полазећи од правила — компонира учени музичар своје творевине, пише стихове школовани песник, хармонира боје извежбани живописац итд. Из ових редове, види се, да је природни пут за развијање активности у естетичком уживању онај, који нам диктирају естетичка осећања, те с тога пре теорије, пре знакова, пре свију других техничких олакшица, треба развити осећања и поћи од уживања, па покушати, да нас

¹ Литературу о концентрацији в. *Rein, Pickel, Schuller, Theorie und Praxis, Leipzig, 1893. I.* код дотичног чланка.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

то уживање прати и при самом стварању естетичког предмета. Тек ако нас то осећање прати до краја — предмет је бар субјективно леп и тек тада се можемо запитати, зашто је тај предмет леп, зашто уживамо у њему. Јер, да се један предмет назове лепим, потребно је, да је с њим везано пријатно осећање чиме се изражава та лепота. С тога и теорији уметности — за сваки делић њен — треба да претходи естетичко уживање у тој уметности.

При стварању лепоте пак, које претноставља развијено посматрање, а почиње подражавањем и стварањем по естетичком осећању и завршава упознавањем правила лепоте тј. погодаба, под којим је била могућна појава естетичког осећања, — није у исто време циљ, што и завршни степен у томе стварању. Јер познавање правила лепоте као и сами уметнички предмети нису циљ томе стварању, већ она осећања, која се појављују при стварању уметничких предмета, при постајању лепог. Сама пак правила јесу само накнадна контрола правилности рада, а сам уметнички производ је само средство, којим се та осећања изазивају.

9. Не само ради тих веза, већ и с тога, што сваки психички феномен ступа у извесну везу и одношај према моменталном стању свести, те га оно у неколико одређује, потребно је, да се, пре сваког естетичког уживања, припреми поље за повољно развијање естетичких осећања. Пре посматрања каквог лепог предмета, пре певања или извођења какве мелодије, пре цртања какве слике потребно је, да се намерном композицијом представа изазове код ученика извесно осећање очекивања, те да се за тим и естетичка осећања сигурније и с већом јачином појаве. Ово се постизава правилним постављењем циља и довољном обрадом онога ступња у настави, који се назива „припремом“. За тим се приступа посматрању или стварању лепоте и на томе се остаје све дотле, док то посматрање или стварање прате естетичка осећања, а што се огледа у захтевању ученика, да се при извесном послу и даље остане. Изгубе ли се та осећања, по оној општем закону о прилагођивању осећања, то и настава, која има претежно естетички карактер, треба да престане и тек после извесног времена да се настави. Јер, настави ли се настава и даље, дакле без естетичког уживања, онда се промашује циљ и место развијања естетичких осећања прелази се у техничку обраду уметности.

10. Напоследку, управа над децом и непосредно васпитање такође утиче у погледу развијања естетичког осећања, али је тај утицај слабији од утицаја наставом. Тај се утицај огледа пре свега у стварању посредних врлина: чистоће, уредности,

пристојности итд. Околина, која окружава васпитаника, и примери, које пред собом има, такође утичу на њега у том погледу, а нарочито пример васпитача. Али и ти и сви други утицаји управе и непосред. васпитања стаје далеко иза утицаја наставног, а имају само тако васпитне важности као моменти естетичког васпитања, ако те посредне врлине нису просте навике, већ ако собом изазивају естетичка осећања.

С овим завршавамо наша, можда непотпуна излагања. Из целог рада може се јасно увидети, да ми као највиши васпитни циљ естетичког васпитања сматрамо развијање естетичких осећања и тек с тога гледишта изводимо и важност његову. С тога се с правом и назива естетичко васпитање претежно емоционалним васпитањем. Да је пак нега осећања васпитањем од неопходне потребе, можемо видети већ из тога, што су осећања важна чињеница у постизавању највишег васпитног циља: *образовања јаке, доследне, свестране и моралне воље, тј. образовања моралног карактера, јер без осећања нема ни воље.*

ГИМНАЗИЈА У ГИСЕНУ

и

СРЕДЊЕ ШКОЛЕ У ХЕСЕНСКОЈ

(Свршетак)

22. Концентрација наставе. У току овога приказивања више је пута поменута концентрација у настави, и обећано је, да се на крају изнесе, у чем се она састоји, и како се у гисенској гимназији примењује. Пошто је пак међусобно везивање делова једнога предмета и свих наставних предмета данас једно од најважнијих, а уједно и најопсежнијих питања педагогских, то ће се оно на овом месту моћи приказати само у општим облицима и тек на неколиким примерима из гисенске гимназије изнети његова вредност и значење.

И ако историја концентрације почиње чак од *Платона*,¹⁾ то се ипак може рећи, да је тачно формуловање правила о међусобном везивању наставних предмета и њихова опсежна примена у школи заслуга *Хербурга* и његове школе. Теоретски и практички највише су урадили на концентрацији у настави *Вилман*, *Фрик*, *Шилер*, *Керн* и *Карман*²⁾ — све сами хербуртовци.

¹⁾ В. *Dr. Josef Loos*, Der österreichische Gymnasiallehrplan im Lichte der Concentration. Wien 1897. Стр. 3.

²⁾ В. *Dr. Mor Karman*, Пример рационалног наставног плана за гимназије. Београд. 1896.

Концентрација наставе не тражи, да се поједини наставни предмети редукују један на други, да се један ради другога скраћује, *но да се изнађу места, где се додирују и да се што више таквих места из градива задобију*. Педагогија мора познати уторе, где се човече знање састаје, јер она не одговара само за градиво, но и за његово склапање. При оправданој тежњи за многостраношћу она се мора вазда бринуту, да то не буде на штету личности васпитаникове; а личност се васпитаникова оснива на јединству свести, која се ремети, ако се у дух унесе разноликост без везе и ако се неvezане масе представа једне поред других у њему гомилају, — тако је првак међу данашњим педагозима, *Вилман*,¹⁾ у мало речи одредно важност концентрације.

И *Шилер*²⁾ истиче потребу, да се све групе представа проткају у заједнично јединство. Представе једнога низа представа, које су у међусобној вези, изазивају једна другу. Представе из другога низа, које немају никакве средности са онима из првога низа, неће их моћи ни изазвати. С тога треба поставити везу између првога и другога низа, па тако и осталих, да би се све преставе могле лако изазвати. Правилно вршена концентрација наставе има велику интелектуалну вредност, пошто она учвршћује наставно градиво у памћењу, потпомаже и удубљује разумевање и тиме постизава уједињено заједнично образовање. Али концентрација није од вредности само по интелектуалној ученика. Њој се не сме порећи ни значење, и ако посредно, за образовање карактера, пошто морални карактер претпоставља у извесним границама трајност, јасноћу и заједничност религијско-моралнога знања. Учење, које не треба да се изначи у просто памћење, но да са државом и са породицом доприноси стварању моралне личности, постићи ће тај задатак само тако, ако се поједини предмети у јединство поставе, и тиме им се утицај појача. Они морају бити међусобно прожети, подупирати се и одражавати тако, да се могу без великога напрезања репродуковати, а својом међусобном везом постићи моћ, како би на наш унутрашњи живот могли у даним случајевима пресудно утицати. На сваки начин не треба мислити, да се оваком организацијом мисаонога круга постизавају непосредни мотиви за морално хоћење. Не, тиме се чине само припреме за стварање карактера, а прави постреци за вољне радње нису на пољу интелекта, но само на чувстве-

ном пољу, те с тога, ако се ово не загреје и не задобије за животне идеале, то ће сва концентрација мисаоних кругова, све учвршћивање, сва јасноћа и уједињеност знања остати сасвим безначајна по карактер.

Потребно јединство у настави лакше се одржава у основној школи но у средњој, пошто она нема толику множину предмета и множину наставника. Да би се пак јединство и у средњој школи могло одржати и поред ових прилика, потребно је пре свега, да је наставни план и програм тако удешен, да у сваком разреду предмети одн. делови, који се из тих предмета прелазе, допуштају узајамно везивање. На ово је обраћена хесенским наставним планом велика пажња, као што се то може видети поређењем специјалних планова. Немачка и латинска граматика прелазе се у поредо, географија је у вези са природним наукама, историја са лектиром из страних језика, математика са физиком итд. У другом реду потпомаже концентрацију *класна настава* одн. поверавање свих сродних предмета једном наставнику. У хисенској је гимназији у нижим разредима немачки, латински језик и географија у једним рукама, у средњим немачки, латински језик и историја, а уз то често ступа или грчки језик или француски. У највишим разредима су стари језици у једним рукама, тако исто и нови (француски и енглески језик), а тако и немачки језик и историја. Шилерова тежња, да религија не буде усамљена¹⁾, но да је предаје наставник, који у разреду већ има предмете од великога утицаја по васпитање, у његову заводу ције остварена. У Хисену професор религије предаје само тај предмет у свим разредима. У Пруској се пак тражи од свих наставника, да умеју предавати религију, и то спада обично у дужност разредним старешинама, — и ако се то сада све теже изводи због црквено-политичких односа.²⁾ Ако се хоће, да се наставом у религији постигне циљ — удео у морално-религијском васпитању — то морају њезини називи представа бити доведени у склад не само са језиковно-историјским но и са географско-природњачким наставним градивом, да би се целокупна мисаона садржина, задобивена и религијском и осталом наставом, могла у стално јединство спојити. *Шилер* тражи, да немачки језик, историја и религија буду у једним рукама, а црквено опирање томе назива

¹⁾ *B. Schiller*, Н. d. р. Р. Стр. 237.

²⁾ Ну ипак и најновији наставни планови пруски траже, да настава у религији у појединим заводима не буде сувише раздробљена и да се с њом не поступа као са усамљеном, одвојеном струком, но да се доводи у тесну везу, без вештачких срастава, са свим осталим предметима, а нарочито етичким. *B. Lehrpläne und Lehraufgaben*. Стр. 75. и даље.

¹⁾ *B. Dr. Otto Willmann*, Pädagogische Vorträge über die Hebung der geistigen Thätigkeit durch den Unterricht. III. Auflage. Leipzig. 1896. Стр. 99—100.

²⁾ *B. Schiller*, Н. d. р. Р. Стр. 235 и даље.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

радом против властитих интереса. — Како је у нас са религијском наставом, и како она заузима потчињен положај, а на огромну штету по васпитање наших ученика, није ми потребно ни говорити, пошто се то у нас и сувише јако осећа.

Овим би се постигли спољашњи услови за успешан рад на концентрацији. Концентрација пак може бити тројака :

1. Концентрација једнога предмета,
2. Концентрација једнога разреда,
3. Концентрација свих предмета и свих разреда.

Сама имена ових концентрација казују у чему се оне састоје. Оне нам уједно обележавају и тежиште рада данашњих практичних педагога. Свака се од тих концентрација мора оснивати на дубоком познавању школе и њезиних потреба, великом искуству и заједничком раду у школи. На сваки начин да последња концентрација претпоставља претходне, пошто јединство свих предмета и свих разреда претпоставља већ јединство свакога појединог предмета и свакога појединог разреда.

Општа начела за концентрацију изнео је Шилер на више места у својим списима¹⁾, напомене пак за концентрацију у појединостима налазе се нарочито у Практичној Педагогици, у методици свакога појединог предмета, а и у току се све расправе указивало на њих. Према пак начелима, изнесеним у општим обрисима у другом од поменутих списа његових, израдили су наставници гисенске гимназије у посебностима, како треба да се изводи настава појединих предмета или и читавога разреда према начелу концентрације.²⁾ За латински језик израдио је раније сам Шилер.³⁾ Осим Шилерових радова имали су наставници у Фриковим чланцима о концентрацији⁴⁾ велико искуство приказано ванредном вештином и веома духовито.

¹⁾ B. Schiller, Handbuch der praktischen Pädagogik; Die einheitliche Gestaltung und Vereinfachung des Gymnasiums; Schularbeit und Hausarbeit. — В. и чланак у „Наставнику“ од 1892. „О гимназијској методици.“

²⁾ B. Dr. A. Matthaei, Der Zeichenunterricht am humanistischen Gymnasium und sein Verhältnis zu den übrigen Unterrichtsfächern. Giessen 1890. — Ludwig Hüter, Konzentration des sprachlich-historischen und geographischen Unterrichts in der Unter-Tertia. Als Beilage zum Programm des Grossherzoglichen Gymnasiums in Giessen 1888/9. — Dr. Schmitt, Der Unterricht in Quinta nach dem Concentrationsprincip. I. Sprachlich-grammatischer Teil. II. Sachlich historischer Theil. (Овај је део већ изнесен у изводу у Шилерову спису Die einheitliche Gestaltung und Vereinfachung des Gymnasiums). Beilage zum Programm von 1892/3. und 1893/4.

³⁾ Schiller, Über Concentration im lateinischen Unterrichte. Zeitschrift für das Gymnasialwesen. Herausgegeben von H. J. Müller. Berlin. 38.

⁴⁾ B. Lehrproben und Lehrgänge V и VIII.

За концентрацију једнога предмета узмимо н. пр. један језик. Целокупна лектира мора ту бити удешена према уједињујућим принципима, који се базирају и на језиковне појаве као и на садржину, а сложена као *ordinata varietas*; к тому долази утврђивање реда, по коме ће се граматичко градиво из лектире извести и научити, сва пак усмена и писмена вежбања морају се оснивати на штиву.³⁾ За остале је концентрације потребно, да се са појединим предметима не само тако поступи, како би се што више узајамних веза нашло са предметима, који се у исто доба, раније и касније приказују, но они морају већ унапред према том принципу бити бирани, те тако није све једно, кад ће се који предмет почети учити, а кад завршити, и да ли ће се у опште уносити у наставни план. Целокупна настава мора чинити, као што Фрик вели, *органиску целину*, све мора бити у њој по плану сређено и уједињено.

Као пример узмимо лектиру у III. Читају се ове песме: Die Kraniche des Ibykus од Шилера, Des Sängers Fluch од Уланда, Der Sänger од Гете-а, Der Graf von Habsburg од Шилера, Bertran de Born од Уланда, Graf Eberhard der Rauschebart од Уланда, Die Teilung der Erde од Шилера. Одмах се на први поглед види, да су ове песме с планом изабрате, њима се хоће да изнесе положај песника у старом, а нарочито у средњем веку, и типски прикаже *значање песника и моћ песме*. Пошто је та лектира изабрана према принципу, који уједињује, то видимо, како једна песма другу допуњује, да би својом целином дале оно, што се од њих тражи. И тако се неће заборавити једна, кад се чита друга, но ће се увек узајамно изазивати и везивати и тиме се постигло тражено јединство у настави тога предмета. Ну то није све. Треба тражити и везе са осталим предметима. Ту је прво географија и историја. Опис попришта, на ком се јављају догађаји изнесени у песми. Историјски догађаји, поменути у песмама. И тако се приказују и тумаче или се само позива на раније приказивање и тумачење ритерскога замка (за песму Der Sänger), крунисања царева, кнежева-бичача (Der Graf von Habsburg), средњевековне вароши (Graf Eberhard) и т. д. Веза са латинским језиком пружа се такође у лектири Овида, где су се ученици упознали са Арионом и Орфејем. То нека буде пример за стварно-историјски део наставе.

У језиковно-граматичком делу наставе пази се, да тумачењу које драго особине страног језика увек претходи иста или сродна особина матерњег

³⁾ B. Schiller, Über Contentration im lat. Unterrichte. Стр. 193. и даље.

језика. Из тога излази, да веза између матерњег језика и страног мора бити веома јака. Код *assu-sativa cum infinitivo* наставник показује ученицима на примерима, да они имају исту појаву и у свом језику, и задаје им, да те примере на латински преведу. Пошто је показано, да се скраћени начин изражавања може употребити и у матерњем као и латинском језику, износе се примери, где се у матерњем језику не да применити скраћени облик, и тиме се долази до закључка, да је скраћени начин изражавања у латинском много чешћи и да се не да увек исто тако и на матерњи језик превести.

Ablativus absolutus тумачи наставник у V на примеру, узетом из чланка о Епаминонди: *Multo sanguine profuso animam edidit*. Најтеже је у тој конструкцији надеж, који се у осталом на сасвим прост начин даје протумачити. Ученик састави прво немачку реченицу; *Er gab auf — wer gab auf — wen gab er auf — wann gab er auf*. При посматрању латинске реченице за тим, одговара се на последње питање — *wann* — сасвим правилно аблативом, који ученик одмах упознаје као *ablativus temporis*. Тим му је јасно, откуд се у тој конструкцији аблатив јавља, као и краткоћа израза у оба језика (*multo sanguine profuso — nach vielem vergossenen Blute*). После дословног прелази се на превођење помоћу споредне реченице са *als, nachdem* и поређењем овога превода са латинским обликом учи се ученик разликовању и поступку при превођењу.

Оваких би се примера још много дало навести, па ипак да се не прикаже исцрпно рад на пољу концентрације у гисенској гимназији. Он се огледа тамо на сваком кораку, на сваком поступку, те се према томе може истаћи само велика вредност, која се концентрацији придаје, а никако се не може приказати у целини сав тај тако удубљени и тако разгранати рад.

И кад видимо, на шта се данас у педагогијском свету обраћа највећа пажња, с болом се у души сећамо наших школа и рада у њима. Погледајмо на распоређивање предмета на наставнике! Колико предмета толико и наставника, па и у најнижим разредима! Погледајмо на предмете, како се у школи предају! И најероднији предмети држе се сасвим оделито, шта више и једне се и исте ствари приказују на разне начине. Уђимо нпр. у VII разред гимназије и запитајмо ученике, колико има реченичних делова, или дефиницију кога реченичног дела, па ћемо видети, да их сваки наставник друкчије тому учи, и да они за свакога морају у приправности држати нарочиту поделу и нарочите дефиниције, — и ако је то ствар једна и иста и за српски и за латински и за немачки и за француски језик. Али то ученицима ретко кад долази до свести, они једну и исту ствар уче на четири разна начина и не знајући, да је то једно и исто. Да ли се онда треба чудити томе, да наши ученици много уче, а ништа не науче?

Докле се год у нас не заведе *стални* надзор, докле год директори не увиде, да је њихова права дужност што чешће похођење часова, докле се год не постигне заједнички, узајаман рад у школи, — дотле не може бити говора ни о каквом напретку средње школе српске.*)

*) Овај завршетак писац је сâм предао штампарии. Зато уредништво за њега није ни знало. С тога није ни ушао у прошлу свеску. Међу тим, писац га је већ отштампао и у књигу. По томе, уредништво не би било обавезано да га доноси у своје листу, пошто је већ публикован. А што то чини, то је једино с тога, што је писац признао своју грешку, и из обавезе према читаоцима нашим, да имају целину.

Ур.

О Ц Е Н Е И П Р И К А З И

Законик Стефана Душана, цара српског 1349. и 1354. На ново издао и објаснио *Стојан Новаковић*. У Београду. Штампано у Државној Штампарији, 1898. 8°, стр. СЛШ и 312.

Пред крај прве половине четрнаестог века на Балканскоме Полуострву биле су такве прилике, да се могло као поуздано очекивати, да ће у најкраћем времену истрошени и немоћну Византију одме-

нити млада и моћна српска држава и примити на се ону улогу, коју је дотле имала на Балкану стара Византија. Тада је на српском престолу био силни Стефан Душан, који је добро познавао односе на Балканскоме Полуострву и сам највише помагао да се створе тако повољне прилике за Србију, изазивајући сâм догађаје. Свестан велике и мучне улоге, која му припада, као српском владоцу, он је пре

дузео читав низ припрема, којима би убрзао над Византије и обезбедио себи господарство на Балканскоме Полуострву, а својој држави једно од највиднијих места међу тадашњим јевропским државама.

У ред ових припремања иде и законодавна радња Душанова, кодификација доондашњих наредба о уређењу разноврсних међусобних односа у држави, и утврђивање права и дужности свакога. И на овај је начин Душан желео показати, како млада али моћна српска држава ни у једноме погледу не остаје иза Византије, коју, као већ истрошену, ваља да одмени.

На жалост, није се остварила велика мисао Стефана Душана, нити се испунише лепа снови нашега народа, због преране и нагле смрти носиоца идеје о великој улози српске државе, и несрећних прилика, које насташе у српским земљама после Душана: али законодавна радња Душанова сачувана је и до нас, и сведочи о друштвеном уређењу у великој Душановој држави, о величини Душановој и тадашњој моћи српској.

Оригинал овога значајнога споменика наше прошлости није још пронађен: или је пронао у низу векова, за српски народ нуних ојајне борбе и тешких и великих искушења, или још непронађен лежи у коме манастирскоме кутићу, очекујући марљивога путника истраживача, који ће га спасти манастирске прашине и приказати га научноме свету. Али је Душанов Законик до данас сачуван у многим преписима, из развога времена, који су до сада бивали предмет многим научним испитивањима. Мало је научних радника, који се баве проучавањем наше прошлости и испитивањем писаних споменика наших, да се нису нарочито бавили и проучавањем ових преписа, у којима је сачувана законодавна радња Душанова. Већ су до сада много пута објављивани резултати марљивих и исцрпних испитивања Душанова Законика, и овај је споменик до сада већ са многих страна испитан и осветљен. Али опет о њему није било још све речено, није било још приређено потпуно, исцрпно издање тога споменика, са свима потребним објашњењима. О томе најбоље сведочи издање, које приказујемо, а које ја тек задовољило све оне многобројне и разнолике захтеве, који су упућивани испитивачима законодавне радње Душанове и издавачима његова Законика.

Ст. Новаковић, познат већ вао неуморан радник у проучавању прошлости нашега народа, и испитивању појава у нашем језику и изналагању и утврђивању закона, по којима бивају у језику те појаве, ево по други пут се бави проучавањем за-

конодавне радње Стефана Душана и испитивањем преписа, у којима је сачуван његов Законик. Резултате својих проучавања објавио је први пут о овоме Законнику пре двадесет и осам година. Тада је његова радња о овоме предмету била одлично примљена, али он сам није био њоме задовољан. Како сам вели у предговору овога издања, у првоме издању био је учинио осетну погрешку, уредивши поједине чланове из Законика онако како се данас чланови у законнику срећују, по предмету о коме говоре, и на тај начин пореметивши ред, којим су чланови ишли један за другим у староме тексту, по коме је тај споменик био издао. Зато је у брзо почео помишљати на друго издање овога споменика.

Више од четвртину столећа он је с времена на време бавио се овим послом. Захваљујући истрајноме раду тога нашега одличнога радника на књизи, дочекасмо ето, да видимо остварену његову племениту жељу о исцрпном и у свему угледном *српском* издању тако значајнога српскога писаног споменика.

Ово издање Душанова Законика тако је приређено, да се никако не може сматрати као друго, поправљено издање радње Ст. Новаковића о овоме предмету, која је, као што горе поменусмо, објављена пре двадесет и осам година. Ово је нова радња: издање Законика је приређено на сасвим другој основи; поред резултата, до којих је дошао Новаковић својим испитивањима овога споменика, у овој књизи прикупљени су резултати и свих осталих досадашњих научних испитивања о законодавној радњи Душановој и његову Законнику. Те је тако ово издање сада и најпотпунија радња о овоме споменику и најкритичније издање самога текста.

Књига у главноме има два дела: приступ и текст; у приступу су резултати, до којих се дошло многоструким испитивањем текста. Ради бољег и лакшега прегледа приступ је подељен у шест одељака.

У првоме одељку говори се о почетку писаних закона у старој српској држави, и на томе месту врло правилно се истиче тесна веза, која постоји између појаве писаних закона у српској држави и примања хришћанства од стране нашега народа, указујући на неке знаке, који су се и до данас сачували као сведоци те везе између примања нове вере и писаног законодавства.

Установи сабора у старој српској држави посвећен је други одељак у приступу. На томе месту се и лепо и потпуно износи значај и улога те установе.

Трећи одељак приступа најзначајнији је. У њему се говори непосредно о Законнику: како је настао и како је склопљен. „Учвршћење администрације и јакога административнога реда ванредним мерама општега чиновничкога и међусобнога јемства и одговорности остаће — вели Новаковић — као главни тон и црвени конац Законика“. Законодавну радњу Душанову, његов Законик, не треба схватити као превод и просту прераду византијских закона, који су му били познати, и којих је било у српскоме преводу. На ову мисао истина упућује појава, што се преписи Душанова Законика налазе махом заједно са одломцима Јустинијанових закона и синтагме Матије Властара, али испитивањима, која је у овоме правцу чинио проф. Флорински, ово се није могло утврдити. Законик Душанов изражен је, истина, угледањем на законике суседне Византије, али му за поглавити извор нису послужили византијски закони, већ, као што В. Божишић примећује, „обичаји народни и установе“ и „пријашњи закони и владалачке наредбе.“ Тако се може утврдити за поједине одредбе у Законнику да су у Законик ушле из манастирских хрисовуља, а друге су, на пр. оне о пороти и сеоским међама, из закона деда Душанова, краља Милутина. У опште узевши у Душанову Законнику је „оно што је у старијим законима или повластицама као закон вредило и оно што се у животу народном као законски обичај држало“. То као да је ваљало да буде зборник посебних закона, који су „раније снагом царске власти издани били за потребу у њима назначену, а после су са сабором у договору, прикупљени, у Законик као саставни му део унесени и потврђени.“ Грађа за Законик узимана је дакле с разних страна: из обичаја и старијих законодавних радова, „из потреба и интереса оних сталежа који су у састављању законика као законодавно тело учествовали.“ Професор Флорински (Памятники законодательной деятельности... 1888. год.) говорећи о законодавној радњи Стефана Душана, лепо примећује: Душан је познавао све рђаве стране друштвенога уређења у својој држави и старао се да што више ограничи злоупотребе и неред, али није отворено изишао противу главнога зла, самовоље властеоскога сталежа. Те према томе његов Законик не само што не садржи какву реформу друштвенога уређења у српској држави, већ се у њему узакоњава доидашње стање, што је све могло бити једино под утицајем многобројне властеде и свештенства, који су и сачињавали државни сабор, на коме је Законик утврђен.

У четвртоме одељку приступа говори се о свима преписима Душанова Законика, који су до сада

пронађени и објављени. Равно их је двадесет; сви су из развога времена и неједнаке вредности за испитиваче самога Законика. Овде су поређани хронолошким редом, по времену свога постања. Сваки је препис описан. На првоме је месту Струшки препис, од до сада пронађених и објављених преписа Душанова Законика најстарији. Име је добио по манастиру Струзи у Македонији, где га је пре пола века нашао проф. В. И. Григоровић. Овај је препис од значаја за испитивање Душанова Законика, и сматра се за најближи непронађеноме оригиналу. Штета је само што је рукопис оштећен, те се у њему не налазе сви чланци из Законика, чега ради овај препис није могао ни послужити као основа за издање текста овога Законика, већ је за ово узет други по времену постања, Призренски препис, који је 1862. године нашао у Призрену Никола Мусудин, учитељ. По овоме препису издан је текст Законика и у овоме издању. Не зна се тачно време кад је препис постао, јер је запис о томе, ако га је било, оштећен. Али по неким одликама у рукопису може се узети да припада првој четвртини XV века, и као да је преписан са самога оригинала или са кога од најстаријих преписа, који би био веран оригиналу. Сви остали преписи постали су касније. Последњи, ковилски препис постао је тек у првој половини прошлога столећа.

Међу свима преписима постоје осетне разлике како у броју чланова и њихову распореду, тако и у језику и стилу. Цео пети одељак у приступу говори о тим многобројним међусобним разликама појединих преписа. Ове разлике су између појединих преписа мање а између других веће, те се према овоме сви преписи могу поделити у неколико група. У прву групу дошли би струшки и призренски препис, као најстарији и најближи оригиналу. За владе Стевана Лазаревића извршена је прерада Душанова Законика, пречишћавање и преуређивање, и тај прерађени Законик сачуван је у Атоњском и Биштричкоме препису и још некима, који су блиски овим преписима. Овако преправљен Законик претрпео је тада измене и у језику: народни говор, којим су одредбе у Законнику биле исказане, замењен је тадашњим књижевним језиком, црквено-словенским. Ову прераду имамо сачувану у ходошкоме и шишатовачкоме препису. У првој половини или средином XVII века извршена је опет једна прерада Душанова Законика: неко је из Законика избацио или произвољно изменио све што му није било сасвим јасно и познато, и ту прераду имамо у раваничкоме препису. Неко је био незадовољан и овом последњом прерадом, те је крајем XVII или у почетку XVIII века и овај раванички препис про-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

извољно мењао и дотеривао, те је тако постала и последња прерада овога Законика, сачувана у последњим преписима.

Као што напред поменуемо, сѐм текст Душанова Законика приређен је по најстаријем потпуном препису, призренскоме. Али се издавач није ограничио само на тај један препис, већ је члан по члан из тога рукописа поредио са осталим преписима и код свакога члана обележио разлике и варијације. Чланови иду оним редом, како се у рукописима налазе.

Иза овако изложенога текста долази нарочити одељак: читање и објашњење текста. Цео текст штампан је данашњим нашим правописом и то онако како се читао стари текст. Уза сваки члан иду краћа или опширнија тумачења и објашњења. Ту су протумачене многе данас непознатије речи и изрази. Овај је део намењен оним читаоцима, који нису вични старијем језику и начину писања.

На крају је преглед чланова овога Законика по садржини и преписима и опширан и потпун регистар.

Као што се из овога приказа може видети, ово издање Законика Стефана Душана је и прегледно и потпуно, најпотпуније до сада издање овога споменика, са свима потребним објашњењима.

У колико се морамо радовати, што добисмо овакву у свакоме погледу одличну радњу о тако значајноме споменику наше прошлости, у толико нам мора бити драже, што је ова радња на српскоме језику и што ју је израдио тако одличан наш научни радник и познавалац наше прошлости, као што је Ст. Новаковић.

И техничка израда ове одличне књиге у свакоме је погледу похвална. Дач.

Писмени задаци из српскога језика. Израдили Л. Зрнић и Р. Бикловић. Прва свеска за ниже разреде средњих школа и више народне школе. Пожаревац, Штампано у штампарији Борђа Наумовића, 1898. 8°, стр. II и 33.

Лагано али приметно све се већа пажња поклања настави матерњег језика у средњим школама. Место заморнога и врло штетнога учења сухопарних граматичких правила по утврђеном шаблону, по коме је годинама рађено, приступа се проучавању матерњег језика искључиво на примерима, штиву. Уз то су дошла још и писмена вежбања као саставни део наставе матерњег језика, и то не писмена вежбања, којима би се, као пређе, само механички понављали извесним редом поједини облици

од које променљиве речи, или се просто преписивала граматичка правила, већ стварна вежбања у писменим саставима.

И у нашим средњим школама овај се напредак опажа.

Књижница, чији је натпис горе исписан, намењена је томе, да помогне настави матерњег језика у нижим разредима средњих школа и у вишим народним школама, нарочито да упуту, да писмена вежбања у школи буду у истини то што им име казује.

Ваља да зато, што је књига ове врсте још повина за нас, и ова књижница није најсрећнији оглед ове врсте. Највећи јој је недостатак у томе, што није рађена нити искључиво за наставнике, нити пак само за ученике, већ се намењује и једнима и другима, па није ни за једне ни за друге. Оваква каква је, она готово ни мало не може помоћи наставнику: врло је мало материјала, употребљеног у њој, да би наставник могао да одабира за своје прилике најподесније задатке; нема потребних опширнијих упуштава за наставнике, како да поступају при давању писмених задатака, што је свакако потребно за млађе и још неискусне наставнике, којима књига ове врсте једино може бити и намењена. За ученике опет, чини ми се, књига ове врсте никако и није. Потребна упућивања у поступању при изради писмених задатака из матерњег језика ученици ваља да добивају непосредно од свога наставника, и то у онај мах кад им се даје задатак. Ако би се оставило да у овоме послу наставника одмени књига, ако се у опште ово може узети да је могуће, онда за што је наставник, и за што се раде школски задаци? Би ли у томе случају било какве стварне користи од писмених задатака? Али и у крајњем случају, ако се чак може допустити, да су и књиге ове врсте подесне и од користи за ученике, ова књижница, оваква каква је, као да опет не би могла поднети. Поред тога што су махом сви задаци у овој књижници релативно тешки за ученике најнижих разреда средњих школа, којима као да је поглавито и намењена, још би била једна велика незгода и у томе, што су задаци рађени са мало обзира на читанку, која се употребљава при настави матерњег језика у нижим разредима наших средњих школа, те се мало који чланак, употребљен као задатак у овој књижници, налази у ма којој од четири читанке, које се данас употребљавају у нижим разредима наших средњих школа.

На сваки начин састављачи ових задатака не би требало да дигну руке од започетог посла, само

би ваљало да све из нова прераде, па да спреме за наставнике збирку писмених задатака, али мноغو већу но што је ова, и са опширнијим упуствима.

Млађи наставници наши били би им врло захвални на томе послу, и настава би од тога имала неоспорне користи.

— и

ПРЕГЛЕД ШКОЛСКИХ ЛИСТОВА

Школски вјесник, стручни лист земаљске владе за Босну и Херцеговину. Уредник Љубоје Длустуш. V. 1898. 1., 2., 3., 4., 5. и 6. Сарајево. Земаљска Штампарија 1898. 4^о, стр. 470.

У ономе лепоме броју наших листова, који су поглавито намењени школи и школским радницима, заслужује пажњу Школски вјесник, који ево већ пет година излази у Сарајеву у двомесечним свескама, а у два издања, од којих се једно штампа ћирилицом а у друго латиницом.

Овај је лист у нас врло редак, зато неће бити на одмет да читаоце Пр. Гласника познамо, ма и у најкраћим потезима, с његовом садржином, без обзира на то: да ли је овај лист у овоме обиму и своје двојакоме руху баш школска потреба изазвала.

До сада су за ову годину изишле три књиге овога листа, управо шест свезака, по две у свакој књизи.

Као што натпис овога „стручнога“ листа упућује, он је намењен школи и школским радницима. Школа има разних; многобројне су и разнолике потребе, које ваља овај лист да задовољи, те је отуда у њему и велико шаренило, многобројни прилози, врло различити и по предмету, који се у њима расправља, и по начину расправљања, и по својој ваљаности и вредности. Већ овога ради не бисмо могли, нити би било вредно на овоме месту приказивати све те разнолике прилоге, којима је уступљено место у овим свескама. Оскудна у подесноме распореду употребљенога материјала такођер смета, да се може говорити бар само о првоме делу, који је у свима стручним листовима махом, и ако не увек најјачи, а оно бар најкарактеристичнији за познање тога листа. Остаје да се забавимо само са појединим прилозима, који нам се чине вредни приказа. Држећи се овога помињемо прво недовршену студију Јелице Беловић-Бернадићеве „Дјечија психологија данашњег времена“. Ако се у опште сме судити о каквоме књижевном послу, који још у целини није објављен, можемо рећи, да ова студија у истини заслужује озбиљну пажњу. У студији се претреса и осветљава једно од врло интересних питања у пе-

дагогији, и то и лепо и доста исцрпно. После увода, у коме се говори о потреби посматрања дече од самога рођења, прелази се на новорођенче и говори се о првим покретима и осећајима његовим. Даљи одељци посвећени су говору, моралној свести, памћењу, машти, радозналости. Студија је рађена махом према француским и енглеским изворима.

Да је само и непосреднога посматрања дече и искуства, студија би на сваки начин била врло ваљана. Подсећамо, да је П. Љотић, школ. надзорник, расправљао о сличном питању у последњим свескама Учитеља за прошлу годину.

Чланак др. Борђа Протића „Каква би нам средња школа требала?“, признајемо, највише нас је заинтересовао, и на њему се највише морамо и задржати, јер се у њему претреса питање, које и код нас није још сасвим окинуто с дневнога реда, питање о типу средњих школа. У напред морамо поменути, да др. Протић није присталица оних, који још и сада теже, да средиште средње-школској настави буду стари, мртви језици.

У кратком се уводу показује, како је гимназија постала и тесно се склопчала с латинским језиком, помињући и настојавања Коменскога, Монтења, Локеа и др. да се из школе уклони формализам и олакша у њима учење. Помињући реалну и реалну гимназију, износи како су постали ови типови средњих школа. Он је противан томе, да средња школа од првога још разреда добива или чисто реални или сасвим класични тип, те тако, да се ученици принуђавају да чине избор за ову или ону школу још врло рано, кад се још не може поуздано рећи, коме ће се позиву у животу моћи са највише успеха да посвете. Нарочито му се чини и незгодно и неправдо, што у погледу вишега стручнога школовања немају подједнаких права свршени реалци са свршеним гимназистима, већ су онима који сврше гимназију отворена врата готово на свима вишим школама, и тако се могу спремати за многоструке позиве у животу, и свршени реалци су у томе погледу врло ограничени. И тако се сваки ученик већ са ступањем у реалку ограничава само на извесне позиве, без обзира на

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

то, хоће ли он имати потребних склоности за који од тих позива. Он устаје противу тога менопола, нарочите властице, коју ужива гимназија. Овога ради тражи, да се средње школе уреде тако, како ће њихови ученици што доцније морати да приступају избору свога будућег позива. Према овоме дакле све средње школе, у нижем течају, ваља да имају исти наставни план и програм, и тек у вишем течају да се учини разликовање, да буде бифуркације. Овога ради захтева, да се класични језици сасвим избаце из нижих разреда, држећи, да није право, да се сви ученици море учењем латинскога и грчкога језика због сразмерно незнатнога броја својих другова, којима ће ови језици баш требати, у толико пре, што ови могу у вишим разредима и на универзитету или којој стручној школи научити те језике толико, колико је потребно.

Он мисли да је погрешно, што се класични језици цене као средство, којим се опште васпитање једино може постићи, и ради чега се ученици гоне да уче те језике у толикој мери, да се ограничавају и запостављају други предмети, баш преко потребни за опште васпитање. По његову мишљењу класични су језици средство за класично а не за опште образовање, и да ће доћи време, кад ће они у средњим школама уступити место другим, потребнијим и кориснијим предметима.

Нижи течај средњих школа ваља да је намењен националном васпитању и да даје ученицима општа знања, потребна за живот, зато мисли да би у томе течају матерњи језик ваљало да буде средиште целокупне наставе, и да уз матерњи језик буду природне науке, културна историја и који стран жив језик. Виши течај поред општега образовања намењен је и стручном образовању, припремању ученика за стручне и највише школе, и тога ради мисли, да тај течај буде са бифуркацијом: у једноме одсеку да буду поглавито природно-математички предмети, а у другоме филолошко историјски. Противан је обавезном учењу грчкога језика у средњим школама, на штету кога другога потребнога предмета, нарочито кога живог језика, налазећи да и правници и лекари, који нису читали поједине одломке грчких класика у оригиналу могу бити исто тако ваљани у своје позиву као и они, који су их читали. Неправилно је и неправедно захтевати од свакога ученика, да подједнако зна све елементе, који су за разне позиве у животу у неједнакој мери потребни.

Како он мисли, ако се хоће да средње школе свакога могу задовољити, ваља да су подељене

у три течаја, а сваки течај да траје три године. У првome, најнижем течају провлађивало би национално васпитање, и ту би настава матерњег језика била средиште настави. Други течај би поглавито био намењен општем васпитању и у њему би поред наставнога матерњег језика била појачана настава из математике, историје и природних наука. Трећи течај био би намењен стручном образовању, припремању за више школовање, и он би био подељен у два одсека: природно-математички и историјско-филолошки.

Тек на овај начин средња школа би у овему одговорила задатку, који јој је постављен, а постигло би се и то: да се мање у школи учи а више научи, и знање, које ученици стеку у средњој школи, не би било „научина од мисли, превећ слаба за освајање, али доста сплетена, да може збркати“.

„Класичне штудије и млади народи“, чланчић који је написао Ђарадник и Пр. Гласника, проф. Шевчић, за споменицу двадесетпетогодишњице маџарскога педагога др. Мора Кармана, у основи је противан са главним погледима др. Протића на наставу класичних језика у средњим школама. Шевчић није за једнолику средњу школу, у којој би се потреба за разноликом наставом задовољила бифуркацијом, па и трифуркацијом.

Њему нарочито пада у очи, што се у младих народа јавља покрет противу класичних студија, и то приписује тежњи за оним што је ново, која је готово природна код младих народа. Он мисли, да противници класицизма у младих народа иду тако далеко, да се у овоме с њима не би могле сложити ни присталице реалнога правца у других народа.

И многобројне тековине, постигнуте успесима природних наука, чине, те расте број присталица реалнога правца у средњошколској настави, али он не налази да се вредност које науке може потцењивати тога ради, што она не показује тако очигледне резултате као друга наука.

На послетку покрет, који се у младих народа јавља противу класичних језика у средњешколској настави, објашњава и на тај начин, што у тих народа одређују правац јавне наставе људи, који су се или врло мало или се нису никако бавили класичним студијама, па или не могу да схвате вредност тих студија, или им не даду никаквих уступака с тога, „што се боје да тим и сами не признаду, да нијесу били васпитани како треба“.

„Муцање, историја, узроци и лијечење“, кратак је и прегледан али прилично непотпун чланак о муцању код деце и лечењу те мане. Који су већ заинтересовани овим питањем књижицом Ст. Чу-

турила о истоме предмету, добро би урадили, да прочитају и овај прилог.

Неколико прилога посвећено је непосредно школи и раду у њој, с лепом тежњом, да се поправи или уклони што није добро, а нарочито истакне и препоручи, што је за напредак школе и рада у њој корисно. Такви су прилози: „Сујета је позната мана код ученица, како ће узгајатељица да према тому поступа“, „Владање правог учитеља“, „Како ће учитељ удесити, да му се поука о стварима не провргне у поуку о ријечима“, и др. Сви прилози ове врсте, похвални су са тенденције, али су махом површио израђени и несређени.

Други су прилози опет намењени унапређењу наставе појединих предмета, и они су неједнаке вредности. Од њих највише заслужује пажње чланак Феликса Барушића „Учила за природописну и физикалну наставу у основној школи“.

У вези са овим последњим прилозима ваља поменути и неку врсту угледних предавања, која имају свој нарочити натпис „Примјери практичне наставе“. У овим свескама свега је два таква примера практичне наставе: „Зуби“ и „Стране свијета и обзор“. Други је прилог доста добар, али за први то се не би могло рећи, јер се ту, из тежње да буде што више објашњења, отишло далеко, и многе споредности претрпале су главну мисао.

Леп је прилог Драгутина Фрањића „С ђацима кроз Босну и Херцеговину, Црну Гору, Далмацију, Јадранско море, Истру и Западну Хрватску“, ма да и он није без некојих замарака.

Нарочити одељак носи натпис „Из педагошке прошлости“ и под тим натписом објављени су још

недовршени чланци „Философија у древних Хелена“ и „Руска педагогика у XVIII вијеку“.

Свака свеска има Педагошку смотру, где се прати кретање појединих просветних друштава и установа и приказују, бар у изводу, под варочитим натписом „Новински пабирци“, бољи чланци из страних стручних листова, ако се само тичу школе и њених радника.

„Популарно-научни чланци“, имају такођер у Школскоме вјеснику своје нарочито место. У овим свескама под тим натписом су ови прилози: „Собни зрак и ложење“ и „Купке“.

„Педагошке мрвице“ су листићи из наставничких бележника, где се уписују занимљивији и карактеристичнији догађаји из школе.

„Листак“ је намењен оценама и приказима. У овим свескама он није сиромашан. Приказано је и оцењено неколико наших стручних дела, који су од интереса за наставнике, и књига, намењених омладини као забавно и поучно штиво.

Језик је махом у свима чланцима врло рђав. Као да се хтело нарочито показати, да српски језик може изгубити и своју признату лепоту и јасност, само кад се хоће нарочито да унакаради многим ружним кованицама и ружно узетим и незгодно употребљеним туђицама.

Мимо све ово, нама се чини, да наши наставници, и средњих и народних школа, којима је Бог дао, те могу одвојити који динар више за књигу, неће погрешити, ако набаве овај лист. И тако му је цена, према величини и техничкој изради, незнатна, — за читаву годину, шест великих књига, стаје с поштарином свега две форинте.

Ж. О. Д.

К О В Ч Е Ж И Ћ

О ДЕКЛАМОВАЊУ У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

Уметност је највиши ступањ духовне културе људске; а минијатурни делови говорне уметности, певање и декламовање, узимљу се за *помоћна-средства у васпитању*. Певање и декламација са цртањем су представници уметности у почетној, основној, настави. Оне се обично сматрају у практичном раду наставничком као одмор од учења. Отуда је ваљда и дошло, да се „одмору“ не поклања толика пажња колика се обраћа на „науку“. Да је тако сматрање погрешно, о томе не може бити сумње.

И једну и другу и трећу врсту уметности треба *изучити*, и према томе о *одмору* — у правом значењу његову — не може ни бити речи. Ако ли пак — а и то врло често бива — сами ученици све то сматрају као забаву, онда су они у самом почетку већ добили погрешне појмове. При таком сматрању никад не може бити успеха. И за тако мишљење и за онако изучавање одговорност пада на наставника. Уметност — у различитим врстама својим — има неодољиве чари и дражи, и *то деца осећају*; наставничко је, да се тиме користи и да с ученицима у њих уђе што дубље. Разуме се, да за потпуно проучавање ма које врсте уметности треба

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

талента. А неговању уметности у основној настави и јесте двогуба задаћа: *васпитна* — и она има значаја за *све* ученике, и *пробна* — и она има значаја за истраживање талента. Склоности за уметност показују се у рано доба живота, а наставниково је, да, прпући из тога корист за образовање све деце, соколовим оком пази на појаве талената. Али, рећи ће неко, нису ни сви наставници уметнички таленти. Тако је; али наставник треба да *разуме* природу посла, као што драматург зна законе позоришне уметности и ако није — или не мора да буде — глумац ни глумачки таленат.

Пре свега декламатор ваља да потпуно *разуме* оно што декламује. Али од самог разумевања још нема никаквих резултата за уметност. Он ваља и да *осећа* — јако и силно, што јаче то боље — оно што *разуме*. То је крупан захтев, без кога нема једне од најважнијих погодаба за успех. То што он *разуме* и *осећа*, ваља да уме да *искаже* тако, како ће и у других — који слушају — *изазвати* исто *разумевање* и исто *осећање*. А како се све то постиже? Треба пазити на градиво које се узима и на изношење, *исказивање*. На тај ће се начин постићи *разумевање*, *осећање* и *вежбање*, *јачање* у слободном говору, што донекле ваља да прати и мимика.

Текст ваља да буде детету, које га учи, *разумљив*. С малим изузетком то се и чини. Но, у тежњи, да том захтеву одговоре, наставници често падају у другу погрешку. Ако је текст само о ономе, што дете сваки дан види и што зна, што је за њега *обична појава прозног живота*, онда оно није учењем тога ништа добило. *Осећање* овде није ни најмање више, *узвишеније*. Тако једнострано пажња, да се одговори првом захтеву, чини, те се не само не одговара циљу већ се *грешити* противу другог захтева. Безбројне *мачке*, а за њима *кучићи*, *мишеви* и *квочке* с *пилићима* — не могу бити у свему подесно градиво за васпитање *осећања*, па ни *уздавање* мисли, ма оне биле и најдетењасте. Не мора поука бити главно, нити дете *мудрије* после сваке декламације. Оно што оно добија, не мора се одмах видети, — већа је добит, ако то поступно утиче на његову *душу*, која се најбоље огледа на његову *лицу*.

У књижици, која се зове *Бачка Песмарница* и која је највећи доказ *неразумевања* посла, други део чине декламације. Магловита *балада* — треба се сетити *шта* је балада — *Змајева „Три хајдука“* добила је видно место. Нећемо тврдити да никад ниједно дете не може разумети њену садржину — није ју *разумео* ни учитељ који ју је узео у ту збирку — већ ћемо напоменути, да она не даје ни оном

другом захтеву позитивна одговара. *Осећање* које остаје после слушања те баладе није приступно дечјој природи и — добро је што није. Састављач ове збирчице није од свега тога ништа запазио, па је и *песника* испод *такве* песме потписао. Али је чудо веће, да наставник не застаде у песми „Гусларева смрт“ код стихова:

Ено блага седам кула,
Још је небројано —
У жарему пуно цура
Ал' сам их се ма'о.

Или у Бранковој песми „Хајдук“:

Чекај, аго, који данак
Да т' бијеле бијем куле,
Да боравим лаки санак
Поред твоје верне буле...

Изгледа, да је састављач те књижице хтео да допуну овај избор, који се има у читанкама за поједине — нарочито више — разреде основних школа. Али за допуну туђега посла треба више пажње и *разумевања* него за израду новог.

Кад се, у огромној већини случајева, не учини добар *избор* текста, онда је, *разуме* се, све пропало само по себи. Али кад се добро изабран предмет не изнесе онако како треба да би било *праве* *користи* од избора, онда је жалост већа. Често сам се питао — вели један књижевник — шта је горе: да ли кад се рђава ствар лепо преведе, или кад се добра ствар рђаво преведе. Резултат је, да је горе ово друго; јер у првом случају читаоци имају барем стил и језик, у другом — ништа. Тако је и с декламовањем. У првом случају има дете *користи* од *труда* да добро изговори, ма да га, с *неразумевања*, не може добро изговорити; у другом случају нема ништа.

Али претпоставимо, да је избор учињен срећно — а та се срећа не постиже тешко. Но да се запитамо: какво треба да је изговарање, *изношење*, „декламовање“ само.

Пре свега мора бити с неком мером *одушевљења*, с *полетом*, а то ће *лако* бити за *извођење*, кад је ту грађа, која се и *разуме* и којом се и *одушевљава*. Мора бити у довољно *гласном изговору*, без претераности, која је веома честа појава. Мора бити и *правилног изговора*. Честе су појаве у декламовању *брзање*. Та је махна доказ, да је декламовање без икакве вештине. Није *ретко* *монотono* декламовање, које је досадније и неумешније од монотоног читања. Дете не треба да зна теориски шта је *реченички акценат*, али у декламовању треба да га *осећа* у још већој мери но у читању. *Покрети*, израз лица и кретање главе и *руку* *оживљују* *исказивање*. Та *гестикација* треба да је из-

разита, али и умерена. Она се данас виђа врло ретко — а и тада готово увек неправилна. Данас јој је главно обележје — *сувишна оштрина*. Исто тако *став* и *пријава с оироштајем* (обично: „поклањање“) треба да је слободна и потпуно у границама *природности*.

Све ово важи и за *дијалог*.

Састављањем доброг *Декламатора* за ученике и ученице у основним школама знатно ће се помоћи, да једна грана уметности, приступна и потребна основној настави, истински одговори ономе што се од уметности уопште тражи: *лепим ићи облагорођивању душе и срца*. Само тај посао ваља радити *дружичје* но што се но сада и што је досада рађен.

А.

Карактеристика овогодишњег учитељског распореда

И онда, када је у Србији било не више него две три стотине учитеља, у почетку сваке школске године вршио се извештај размештај учитељски, било по молби појединих учитеља, било по стварној потреби, коју је осећала управа просветна. Доцније се број школа у нашој Отаџбини нагло увећавао, а с њим и број учитеља и учитељица. Онда је и размештај њихов заузимао све веће размере. Још доцније, кад су у нашој земљи узеле јака маха политичке странке, те се и учитељи издвојили и ступили у поједине политичке таборе, ови су размештаји заузимали све веће и веће размере, и дотерало се било дотле, да се годишње крене по 7—8 стотина учитеља и учитељица са свога места и то не само у почетку школске године, него у току па и на крају. Једне године су многи премештаји вршени у сред зиме, а друге је у мају месецу испремештано толико учитеља, да није било могућно оценити рад учитељски, те је с тога и ревизија те године обустављена! Политичке, партијске, прилике су толико експлоатисале учитеље, да је школа трпела ужасне ударце. Настава у њој није могла да се врши мирно, правилно и с планом, него на дохват, тек да се истера оцена за повишицу. Једни су тражили од политике да их награди, или су за награду гледали да јој се одуже. Други су код најбољег рада стрепели да их она не покоси.

С тога су сви досадашњи учитељски распореди носили на себи обележје *полютичко*, и то партијско.

Овогодишњи учитељски распоред, осем у овоме одликује се од осталих распореда још у много које чему другоме.

*

Прво и прво, ове године је пре распореда имао да се изврши један посао, који се до сада никад није радио од како је министарства просвете. Према извештајима надзорничким огроман број школа имао је на крају године тако мали број ђака, да се у њима није могло одржати онолико одељења и наставника, колико је било. Да би читаоци барем приближно створили слику о овоме стању, споменућемо само ово: да је у почетку прошле школске године било уписано преко деведесет хиљада ученика, а на крају године, на испиту, није било ни седамдесет хиљада! *Преко двадесет хиљада* дакле водило се само на хартији! Међу тим, број наставника и одељења био је према *уписанима*. Број наставника дакле био је *већи* од праве потребе за њих 20.000 ученика и више. Ако на свакога наставника рачунамо по 50 ученика, онда излази, да на 400 одељења ваља *затворити* и четири стотине учитеља ставити на расположење, оставити без разреда, без школе! Министарство је овај број свело на *две стотине*, с обзиром на локале и на хигијенске захтеве. Па и опет није могло да прође у јавности без прекора, како министарство просвете „*затвара* школе“, место да их отвара, и како ова влада „*сузбија* ширење просвете у масу!“... Било је наставника не само са 20—30 ученика, него и са 15—20, 14, 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7 и 6! Изузетак нису чиниле ни саме вароши. Бројеви: 14, 13 и 12 били су у *окоужним* градовима. У једном бившем окружном граду било је: у I р. 48, II 45, III 46, IV 41 ученик. И за овај број ђака било је 8 (осам) наставника!... Очеvidно је да се овако није могло трпети ни онда, да су учитељи остали на државном буџету. Да наведемо за пример, да је у самоме Шапцу укинута 5 одељења, у Пироту 6, у Пожаревцу 7, у Нишу 9, а у Београду 11! Било је места, где је остало само *половина* учитеља. Ваљало је дакле претходно прећи све школе редом, прегледати бројно стање ученика по одељењима и ухватити тачан фактички *број који походи школу*, па према томе и према простору учионица одлучити: колико ће одељења ту да остане, како да се разреда комбинују и који учитељи да се ставе на расположење, за премештај. И, ето, то је посао, који до сада није рађен *никад* и који је стао огромна труда.

*

При овоме последњем министарство је водио једино принцип: који је млађи, који нема деце,

који је доцније дошао у то место, којега више оптужују и за понашање у колегијуму и за понашање у друштву, и, најпоследње, који има гору оцену. (Сви тројкаши овогодишњи премештени су из вароши).

Министарство је дакле имало да рачуна у првом реду с гомилом учитеља од *две стотине*, која је остала на улици, без школе и разреда.

Сем ових, у служби без службе, пред министарством је стајала друга једна гомила. То су нови кандидати, а нарочито кандидаткиње. Кандидата није било много и лако је било наћи места за њих. Али кандидаткиња је било: старих, из пређашњих година, око две стотине, и нових, овогодишњих, из обе В. Ж. Школе око 150; то је *преко три стотине*. Свега дакле, с учитељима из затворених одељења, *преко чет стотина*.

Шта је сад имало да се ради?

Нема сумње, да је било најпрече: дати места наставницима, који су остали без места. Ово је морало да иде *по потреби*, због спајања. Зато се и гледало, да буде *што ближе* месту где је који наставник био. Само у крајњим случајевима, ако *није било* места ближе, премештани су даље, онамо, где га је било. А њих је било највише онамо, где су били заступници или привремени, који су разрешени 1. септембра по новом закону о народним школама. Па пошто ово обично нису завидна места, а укидање одељења понајвише је било у варошима и већим селима (пored пруге), то је било неминовно: да је сваки од ових из затворених одељења морао добити *горе* место, но што га је имао. О новима није било ни мислити. Било је сиротица, које су изјављивале, да нигде ничега немају, да су све потрошиле само да сврше школу и добију кору хлеба, те да исхране стару мајку и млађу браћу и сестре, па и за њих у први мах не беше места.

О молбама за премештај скоро није се ни могло водити рачуна. Све су оне тежиле варошима и железничкој прузи; а према спајању одељења имађаше да се ради у супротном правцу. Па ипак је од близу хиљаду молаба могло да се задовољи око 150. Међу овима је пуна половина оних који иду из затворених или укинutih одељења. Али одвише је редак случај, да се и по молби могло дати *боље* место, него или равно или горе од онога што је ко имао. Али су га ипак многи водели, било због породичних веза, било да се избегну какве непријатности у староме месту.

Сем овога министарство је имало да поштеди од премештаја: 42 учитеља, који су чланови земљорадничких задруга, 87 који су управници метеоролошких станица, око 80 њих који су се одли-

ковали у Пољопривреди, од којих су 21 и награђени од стране министарства Народне Привреде, и око 90, који су свршили пољопривредне курсеве ове године: у Букову, Краљеву и Топчидеру; а довести у места, где има или треба да буде радионица за ручни рад или их одатле не дирати, око 90 досадањих курсиста.

Поред ових начелних тегоба истицале су се још и безбројне личне претензије, протекције, инкриминације итд. Начелни захтеви ни у половини случајева нису се слагали с личнима, и с тога је ваљало жртвовати начелне личнима или личне начелнима. Средине нема. Комисија се приводела царству небескоме. Она се држала начела. Она је задовољавала интересе школине и народне, а не интересе појединаца. Ово је још више увећало непопуларност овога распореда. Нико није задовољан; никоме није „учињено“ по молби: ниједна од политичких партија није задовољена; свака чак вели, да су њени људи „гоњени“. Ово тврде, везујући се за *поједине* конкретне случајеве. Али, кад би се правила изводила из појединих примера, онда би примера овде било много више за супротно тврђење. Заштићене су све партије. И, може бити, никада се, ни једне године није гледало на политичку боју мање него ове године. Не споримо, да је било неколико премештаја и политичке природе. Али је то било само онде, где се претеривало, где је рад учитељев ван школе шкодио и угледу и позиву његову и мирноме раду школскоме. Никако се дакле ради тога не може придавати овогодишњем распореду политички карактер у опште, а још мање партијски.

Нада све ово истицао са принцип: *не кретати никога без јаке потребе*. Отуда и изишло и само тако је могло да буде, да је, при свем оволиком покрету и оволиким многобројним обзирима, премештено ове године „по потреби“ *само њих 154*. Покажите и једну годину са мање премештаја по злогласној потреби, где је владало начело: јури другога, да направиш место нашим. А кад узмете, да су у овоме броју и курсисте за Ручни Рад и многи пољопривредници, онда лако можете увидети колико је до сад тако много злоупотребљавана „потреба“ употребљена у овоме распореду. Може се слободно, без зазора и устезања, рећи, да је овај распоред признао начело сталности учитељске и пре новог закона, који је с пуним правом и избацио оно зло што се звало „по потреби.“

Ваљало је дакле пре ступања у живот новог закона, који је загарантовао учитељима сталност, распоредити снаге, ставити свакога на своје место и оставити га ту да *ради*. А што то није било мо-

гућно потпуно извести, томе је криво оно силно укидање одељења; а томе опет узрок је наша тежња да што више деце у школу *укинемо*, а нехат да их у школу *доведемо*. А кад би и одбори школски, нарочито председници, били марљивији у својој дужности, у кажњавању и извршавању казна за деље изостанке, и учитељи вештији, да радом својим, наставом и понашањем, практичношћу и љубазношћу привуку децу за себе и школу: онда свега овога не би ни било.

Из свега овога видимо ово:

1. Да су сви досадањи распореди учитељски од пре двадесетину година више мање носили на себи карактер *политички* и то *партиски*.

2. Да ни једне године пред распоред није било оволико *укидања одељења* и толики број учитеља на расположењу.

3. Да ни једне године није имало да се води нити је вођено рачуна о толиким обзирима од *опште вредности*,

4. Да су сви досадањи распореди носили на себи карактер *лични*, где се гледало, да се учини појединцима, по жељи њиховој, ма и на рачун другога.

5. Да овогодишњи распоред *нема* политички карактер у опште, а још мање партиски.

6. Да је овогодишњи распоред имао да се бори с највећим *тешкоћама* око прегледа правога бројнога стања и укидања великога броја одељења, чији су наставници остали на расположењу.

7. Да је овогодишњи распоред имао да води највише *обзира* о потребама од *опште* вредности, као: о учитељима управницима метеоролошких станица, члановима земљорадничких задруга, пољопривредницима и курепстима за Ручни Рад.

8. Да је он први признао и освештао *начело сталности* учитељске, те никога није кретао без *праве* потребе и за љубав другоме.

9. Да се ради свега тога најмање могао да одазове молбама *појединца*, било за премештај или службу.

10. Да је најмање *нових* кандидата, особито кандидаткиња, могло добити службу.

11. Да је, с тога, ово *најмањи* учитељски распоред.

12. Да је, по томе, *најтежи*, *најисправнији*, али и — *најнепопуларнији*.

Ј. М.

ГЛАСОВИ О ШКОЛАМА

Школе у Србији

Називи средњих школа у Србији. — На предлог министра просвете и прквених послова, Њ. Вел. Краљ је својим указом од 6. ов. м. наредио да се од сада називају: прва београдска гимназија: *Гимназија Краља Александра I*; друга београдска гимназија: *Гимназија Вука Стефановића Караџића*; крагујевачка гимназија: *Гимназија Кнеза Милоша Великога*; нишка гимназија: *Гимназија Краља Милана I*; пожаревачка гимназија: *Гимназија Кнеза Михаила*; шабачка гимназија: *Гимназија Господара Јеврема Обреновића*, и чачанска гимназија: *Гимназија Господара Јована Обреновића*.

*

Грађанска школа у Београду. Као што је познато, г. министар је одобрио, да се и у Београду отвори грађанска школа. Г. министар је желео, да престоница не само добије ову нову школу, но да она овде, на домаку страног света, на очима управе просветне, а у поносној престоници нашој, буде *за углед* и осталима. Ову жељу његову прихватио је радо и данашњи председник општине београдске, те је уступно потребан локал и обећао сваку помоћ. Радо бележимо, да ово није остало само на обећању, него да је, поред осталих намирница, општина већ дала приличну суму, те је набављен алат за радионицу Ручног Рада, без које се грађанска школа не може ни замислити.

Отварање ове школе било је *2. новембра* у 9½ часова пре подне. У лепој згради школској на Дунавском Крају, у једној пространој учионици на трећем спрату обављена је ова скромна свечаност, коју су походили и г. министар просвете и г. председник општински. После поздрава управника *Милоша Великога* држао је подужи говор о задатку ових школа г. *Путниковић*, учитељ ове школе, а за њим је г. министар поздравно овај почетак и пожелио, да школе ове донесу Отаџбини нашој она добра, која је од њих и очекивао нови закон о народним школама, који их је и увео, а ученике је поучио, како да раде, те да буду добри ученици, доцније добри грађани, од користи и себи, и својима, и народу своме.

У ову школу уписано је до сада око *двездесет* ученика, и то је највећи број, колико се до сада уписало по свим грађанским школама.

Познајући и наставнике као одличне раднике и и земљиште на коме је ова школа, ми се тврдо надамо, да ће она потпуно одговорити жељи г. министра и постати *угледном*.

*

Грађанске школе и њени наставници. — Од почетка ове школске године па до сад по одлуци господина министра просвете отворено је **12** грађанских школа и постављено **16** наставника, и то:

1. У Београду: *Милош Велики*, *Димитрије Путниковић* и *Срећко Стевановић*,
2. У Градишту: *Николије Стевановић*,
3. „ Обреновцу: *Илија Миљковић*,
4. „ Рачи: *Гаврило Ранковић*,
5. „ Јагодини: *Петар Никетић*.

6. „ Свилајенцу: *Илија Радосављевић*,
7. „ Краљеву: *Михаило Милошевић*,
8. „ Крушевцу: *Василије Терзић*,
9. „ Књажевцу: *Тома Тодоровић*,
10. „ Прокупљу; *Милија Лазаревић* и *Драгутин Топалица*,
11. У Лесковцу: *Лазар Обрадовић* и *Василије Љубичић*,
12. У Лозници: *Владислав Поповић*.

J.

Девојачке школе. — Одлуком г. министра просвете и црквених послова отворене су до сад у нашој отаџбини три девојачке школе, са по једном наставником, и то:

1. У Зајечару — *Стана Хермановићева*,
2. „ Шапцу — *Анђелија Сиајићева*,
3. „ Нишу — још није постављена.

Школе у Аустро-Угарској

Почетак дневног рада у будим-пештанским школама. — У Будиму и Пешти одлучили су, да зими у народним школама јутром почињу предавања у девет часова. Ово су урадили због тога, што је зими у осам часова још врло хладно, и деца, идући у школу тако рано, удишу још врло хладан јутарњи ваздух, од куда после долазе многе болести, које се код деце нарочито зими јављају.

*

Побољшање учитељских плата. — У Угарској ће од нове године побољшати у неколико учитељима плате. Тако они, који имају пет година учитељске службе, добиће 500 форината на годину, који служе 15 година 600 форината, а они који служе преко 25 година, добиће плате 700 форината на годину.

*

Просветни буџет мађарске престонице. — За ову годину буџет мађарске престонице Пеште за просветне цели износи 2,062.799 форината, за четврт милиона више но што је овај буџет износио у прошлој години. Више од половине овога новца намењено је народним школама.

*

Чешке школе у Бечу. — Чешко друштво Коменски издржава за Чехе, који живе у Бечу, шест школа: једну потпуну грађанску школу са седам разреда за мушкарце и седам разреда за девојчице, два забавишта и три школе, у којима се учи чешки језик. Све су школе пуне ученика. У овој години друштво је имало расхода за ове школе 19.576 форината, а приход је 3.500 форината мањи, зато се друштво обратило своје народу за помоћ. Још су се обратили и чешким посланицима, да чешкој школи у Бечу израде право јавности.

*

Учитељи у Крањској. — У Крањској се опажа велика оскудица у учитељима, те се на многа места, где су учитељи потребни, морају постављати учитељице. Ово долази отуда, што су тамо плате учитељима врло мале, па се мало који хоће и посветити мучноме учитељском позиву.

Школе у Француској

Испит учитеља учитељских школа. — У Француској постоји испит и за учитеље учитељских школа. Поред других предмета кандидат полаже и нарочити испит из француских класичних писаца. Тамо се сваке треће године објављује, којих класичних француских писаца дела морају бити позната кандидатима, који у току тога времена буду полагали овај учитељски испит. Сваки кандидат мора проучити та дела. Кад буде на испиту, њему се одреди који одломак из кога од тих дела, и он мора то лепо разумети, рашчланити, указати на главну мисао и показати везу између мисли, које су у томе комаду обрађене.

*

Школски пријатељи. — У Француској појавио се читав покрет у корист учитеља. Недавно је склопљено као неко удружење под именом „скуп школских пријатеља“, коме је задатак да ради на томе, како би учитеље постављале и преметале просветне власти а не начелници. Спремљен је нарочити позив у своме смислу и тај је позив потписало мноштво одличних научника и школских радника.

Школе у Енглеској

Заједничко школовање мушке и женске деце. — У Америци све више преовлађује мишљење, да се мушка и женска деца школују заједно у народним школама. Сад се и у Енглеској чине огледа, да се мушка и женска деца заједно школују, очекујући да ће непрестано дружење мушараца и девојчица и заједно школовање повољно утицати и на васпитање ученичко и на буђење честољубља и веће марљивости у раду.

Школе у Данској

Више народне школе. — У Данској постоје нарочите више школе за оне, који сврше само основну школу. Те школе походе и мушки и женске у времену од осамнаесте до двадесет и пете своје године — доста пута и у старијим годинама. У тим школама уче домаће газдинство, основе законске, народну историју, земљопис своје отаџбине и друге предмете, који су потребни свакоме човеку. Из године у годину расте број слушалаца у овим школама. На ове школе држава троши на 300.000 динара годишње.

ПРОСВЕТНИ ЗАПИСИ

Државна архива. — Народна Скупштина је усвојила и Њег. Вел. Краљ потписао је закон о Државној Архиви Краљевине Србије, која ће од 1900. године почети да постоји као засебно државно надлештво, које ће стајати под врховном управом и надзором министра просвете.

Државној Архиви биће задатак: да прикупља, сређује и чува све документе од општега значаја и историјске вредности.

Државна Архива имаће четири одељења: *политичко*, — за документе који се тичу државно-политичких односа Србије; *историјско*, — за документе, који се тичу политичке, војничке и верске историје; *административно*, — за документе који се односе на све гране државне администрације, и *законодавно-судско одељење*, у коме ће бити документи законодавних тела Краљевине Србије и државних судова. Биће и нарочито одељење за прикупљање и чување старих печата од важности и јавног интереса.

Државном Архивом управљаће Државни Архивар, чиј ће положај бити раван положају професора Велике Школе. Њему ће се дати у помоћ један секретар и два писара. Као саветодавно дело има нарочити одбор од десет лица.

Нема сумње, сваки ће радосно поздравити ову у нас нову а тако потребну и корисну просветну установу.

Хвала учитељима. Нашим читаоцима познато је, да су ове године за време одмора школскога била приређена три пољопривредна курса: у *Букову*, *Краљеву*, и *Тошчидеру*, и да се за сваки пријавило *више* по што је било одређено. Извештаји са сва три ова курса тврде, да се међу учитељима „*све више развија воља* за корисним и плодним радом.“ А господин министар Народне Привреде, у извештају своме, вели о томе овако: „Та воља, то одушевљење које је овладао учитељима на сваки начин је пријатна појава, а корисне последице по привреду народну, по омладину, која се из школе педагошки спрема за радника озбиљних послова, — неизбежне су.“ Ово је доста радосна појава, која целоме реду учитељском може служити на част.

Удружење српских уметника. — Сви наши уметници у Београду удружили су се у циљу међусобнога помагања и унапређења појединих уметности у нас. Чланови су удружења: Светозар Ивачковић, Јован Илић, Душан Живановић, Никола Несторовић, Милорад Рувидић, Данило Владисављевић, Драгутин Ђорђевић, Димитрије Лeko и Сиљан Пејчиновић, архитекте; Ђорђе Кретић, Ђока Миловановић, Марко Мурат, Риста Вукановић, Бета Вукановићка, Живко Југовић и Петар Раносовић, сликари; Петар Убавкић и Симеун Роксандић, вајари; Стеван Мокравац, Јосиф Маринковић и Тоша Андрејевић, музичари. У управни одбор изабрани су: Ђока Миловановић, Јосиф Маринковић и Свет. Ивачковић.

„Србија“ на мађарском језику. — Управа мађарске оријенталне академије одлучила је да за академијине ученике спреми трговачки земљопис и етнографију балканских земаља. Овога посла примио се професор те школе д-р Штраус, који је већ свршио дело о Румунији и сада почиње радити „Србију“. Он је доста дуго био у Србији и већ је познат као добар познавалац и Србије и осталих балканских земаља, те се може очекивати, да ће његово дело о Србији бити добро израђено.

Наше народне песме на мађарскоме језику. — Недавно је професор мађарскога универзитета у Пешти, Маргалић, држао предавање о српским народним песмама: тумачио је песме о Марку Краљевићу и Косовскоме боју. Том приликом поменуо је, како су српске народне песме, које је он раније био превео на мађарски, све распродате, и сад спрема друго издање тих песама.

Настеров завод у Србији. — Јавила се лепа мисао да се у нас подигне Пастеров завод за лечење оних, које уједе бесан пас. Смедеревска задруга одредила је за овај циљ пет стотина динара. Овај новац чуваће се у коме новчаном заводу, док се не прикупи довољно новца за подизање овога потребнога завода.

Награда за дејчу композицију. — Друштво „Гусле“ у Великој Кикинди објављује, да ће дати двадесет и пет форината награде ономе, који најбоље сложи у два гласа какву песму за децу. Композиција песме ваља да је тако удешена, да се певање може пратити виолином или гласовиром. Ко жели надметати се за одређену награду ваља да најдаље до св. Саве 1899. г. пошаље своју композицију председнику овога друштва. Име композитора ваља да је у нарочитој завоју, на коме ће бити какав знак, који ваља да буде и по композицији. Само ће се оно писмо отворити, које буде скривало име композитора, чија је композиција награђена. Остала ће се се писма уништити.

Српска читаоница у Паризу. — У Паризу је недавно основано Удружење југословенских радника ради међусобног образовања и потпомагања. Први корак управе овога друштва на остварењу друштвенога задатка биће отварање српске читаонице у француској престоници.

Награђено дело о староме словенскоме језику. — У прошлости месецу била је годишња свечана заједничка седница свих пет научних Академија француских, које носе опште име Institut de France. На тој седници досуђена је велика награда за филолошку радњу, златна медаља, која преставаља вредност од 1500 франака, М. А. Мељету, управитељу „Ecole des hautes études“, за његово одлично дело: „Истраживање о употреби генитива у староме словенском језику“.

Свесловенска Матица. — На предлог генерала Богољубова и д-р Валтазара Богшића, управа Словенског Благотворителног Општетства у Петрограду одлучила је да се у Петрограду оснује за све Словене један књижевни центар, који ће бити строже свесловенскога књижевнога рада. Та нова установа зваће се „Свеслајанскаја Матица“, и носиће карактер опште словенске академије књижевности и наука.

Просветни рад св. Синода у Русији. — Школски савет рускога св. Синода за последњих десет година растурио је по школама преко седам милиона примерака књига, у вредности 1,063,658 рубаља. Бе-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

силатно је дато три и по милиона примерака књига у вредности 537.325 рубаља.

Завештање једнога Чеха официра. — Недавно је преминуо у Бечу војни капетан, Матаушек, по народности Чех. Све своје имање оставио је чешкој Школској Матици и другим просветним установама свога народа. „Мој чешки народ и мили матерњи језик били су ми најдражи у животу — вели он у своје завештању. Они ми беху једина утеха у борби живота. Како као официр то нисам могао показивати у свакој прилици, то ово чиним на своје последњем часу“.

Светска изложба у Јапану. — Јапанци се спремају да 1902. године приредe велику светску изложбу. Јапанска влада узела је на се бригу око приређивања ове изложбе, и одредила је нарочиту комисију која ће изабрати место за изложбу. За кратко време биће све јевропске владе извештене о овој изложби и биће позване да суделују на њој.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ

Летопис Матице Српске. Уређује Милан Савић. Књига 186. у Новоме Саду. Штампарија српске књижевне Браће М. Поповића 1898. 8°, стр. 235.

Ову ваљану књигу, која је намењена спомену Павла Јосифа Шафарика, а која је валдала да изиђе још 1896. године, као друга свеска Матичина Летописа за ту годину, приказатећемо опширније у Пр. Гласнику, у једној од свезака које иду за овом.

*

Споменица о преносу праха Вука Стеф. Караџића из Беча у Београд 1897. По одлуци Српско Краљевске Академије средно Андра Гавриловић, професор. Београд. Државна Штампарија Краљевине Србије, 1888. 8°, стр. 389.

У прошлој години пренети су у Србију посмртни остаци оца наше новије књижевности, Вука, из туђине, где су почивали више од тридесет година. Овај пренос извршен је на врло свечан начин, и у њему је суделовао цео српски народ.

Ова књига је споменица тога преноса. У њој је у кратко изложено: кад се јавила мисао о преносу Вукова праха из туђине у Србију и како је та мисао остварена. Саме свечаности, извршене приликом преноса, описане су у појединостима. Прикупљени су и објављени и сви пригодни говори, говорени том приликом. Објављени су и сви одзиви овој народној свечаности: све честитке, које су биле упућене Академији Наука, којој је било поверено, да изврши пренос Вукова праха, и сви помени и пригодни чланци поводом овога догађаја, који су били објављени у нашим или страним листовима.

Како је једновремено и прах великога учитеља Вукова, Јернеја Копитара, пренет из Беча у његову домовину, у овој су књизи побележени помени и одзиви и о преносу посмртних остатака овога великога Словенца из туђине у домовину.

Књига је лепо уређена и укусно израђена. Особито је крај лепо израђен и веран лик Вуков, који

је пред текстом, а уз који је додана и слика споменика, којим је био обележен Вуков гроб у гробљу св. Марка у Бечу.

Песталоције. Његов живот и педагошки рад. Написао Ј. В. Абрамов. (Са Песталоцијевом сликом и спомеником у Ивердену). Превели с рускога Др. М. Илић и Мил. Чабрић, писар мин. унутрашњих дела. Београд. Штампарија Мате Јовановића, 1898. 8°, стр. 152.

У овој књизи је живот и рад оца савремене педагогике, лепо и верно нацртан. Ради лепшега прегледа књига је подељена у шест одељака. У првоме је детињство и младост Песталоција; у другоме одељку се износи почетак његовог педагошког рада; трећи је одељак посвећен његовим књижевним радовима; у четвртоме одељку се говори о бављењу Песталоција у Станцу и Вурадорфу; у петоме се одељку износи врхунац његовога плодотворнога рада, и цртају последње године његова живота, и у шестоме, последњем, одељку говори се о карактеру и погледима овога прослављенога омладинскога пријатеља.

Књига је лепо написана, и биће од користи нарочито наставницима народних школа. Преводиоци су настојавали, да им превод буде добар.

*

Француско-српски речник. Израдио Настас Петровић. Друго, поправљено издање. Београд, Штампарија и издање Државне Штампарије, 1898. Мала 8°, стр. 22 и 862.

Ово је први, већи део (А—Н) речника Настаса Петровића, који је за читав низ година корисно служио свима, који су учили француски језик. Ово друго издање знатно се разликује од првога, по многим исправцима и допуњама, које је учинио уредник овога издања, проф. Богдан Поповић. Уредник је много и труда и пажње уложио у овај посао, и ово ново издање добро ће доћи свима, који су упућени на француско-српски речник.

*

Др. Алекса Љ. Митровић. Са Влтаве на Нишаву. I. Прештампао из Српскога Гласа. Задар. Штампарија Шиња Артале, 1898. 8°, стр. 169.

Ове књиге не видимо. По Бранкову коду доносимо, да је „Митровићев стил привлачан, а језик му чист и правилан, па се ова књига сама собом препоручује“.

*

Забавник Српске Књижевне Задруге. Београд. Штампано у Државној Штампарији, 1898.

Готова је пета свеска. У њој су продужења раније започетих радова: И. А. Гончарова „Обломов“, В. Ига „Богородичина црква у Паризу“ и Х. Судермана „Гушчар“, и мала али лепа „Кратка трилогија кроза сан“ од Н. С. Љескова „Пребрата пшеница“ у преводу проф. Љубомира Стојановића.

*

Општа историја у сликама и животописима, према новом програму удешена за ниже разреде средњих школа, по Шлису и Берасту. Написао Јован Борђевић. Прва књига. За II разред гимназије. Београд. Штампарија код „Просвете“, 1898. 8°, стр. 130.

Ова књига, по одобрењу министарства просвете и црквених послова, може се употребљавати као уџбеник у средњим школама.

Историја хришћанске цркве за средње школе. По Смирнову; Победоносцеву и другим писцима. Свеска прва. Београд. Штампарија Д. Димитријевића, 1898. 8°, стр. 59.

Хришћанска етика за V разред гимназије и реалке. По Олесницку и Сољарском. Београд. Штампарија Д. Димитријевића, 1898. 8°, стр. 72.

Улога свештеника и учитеља у оснивању и раду Земљорадничких Задруга. (Посвећено нашим свештеницима и учитељима). Београд. Штампано у Државној Штампарији Краљевине Србије, 1898. 8°, стр. 51.

У овој корисној књизи упућују се свештеници и учитељи, како да поступају при оснивању тако потребне установе, као што су Земљорадничке Задруге.

Свет. Коровић. Разорено гнездо, приповијетка из Мостара. Издање и Штамп издавачке књижевнице Пахер и Кисића, 1898°. 8°, стр. 146.

Бранково коло није задовољно са овим најновијим радом Св. Коровића.

Американка. Написао Јован Живановић. Ср. Карловци. Српска Манастирска Штампарија, 1898. 8°, стр. 32.

У овој књижици, која чини пету свеску „Пчеларске Библијотеке“, добро познати наш пчелар Живановић говори о својој амерканци кошници, полемишући с некојим другим нашим пчеларима, који чине замјерке његовој кошници. И ако је књижица више полемичкога карактера, опет ће бити добро да се са њеном садржином познаду наши читаоци, који се баве пчеларењем.

Познавање робе. Написао Раша Милошевић. Део други. Београд. Штампано у Државној Штампарији Краљевине Србије, 1898. 8°, стр. VII и 448.

Књига је намењена поглавито царинским чиновницима, али ће и другима, нарочито трговцима, лепо послужити, јер се у књизи, поред одлика многих производа, који су чести у трговачкоме промету, и тачних дата о њихову пореклу и употреби, подробно описује и производња многих од њих, који су предмет индустрије, нарочито упућујемо на одељке, у којима се говори о производњи хартије, такстилној индустрији, производњи стакла, алкохола, и др.

Стенографске белешке о седницама редовне Народне Скупштине за 1897. годину, сазване указом Њег. Вел. Краља од 8. јуна 1898. године у Нишу. Београд. Штампано у краљевско-српској Државној Штампарији, 1898. 8°, стр. XXXVII и 899.

Правилник за вршење судских секција и за издавање лекарских уверења. Са једним прилогом о издавању лекарских сведочења за дужевне болести. Београд. Државна Штампарија Краљевине Србије 1898.

Ово дело, које је прегледао и усвојио Главни Санитетски Савет, прештампано је из Српскога Архива за цел. лекарство.

Босанска вила, лист за забаву поуку и књижевност. Власник и уредник Никола Т. Кашиковић Сарајлија.

Изишли су 19. и 20. број овога најстаријега српскога листа у Босни, са овом садржином: *Пјесме*: Фатима, идила од Сокољанина; Отаџбино, мајко драга, од Божа С. Николајевића; Са развалина, од Бор. Л. Ценића; Утјеха, од Вел.; Вилин ђердан, од Даринке Нерандић-Брашованове; *Приповијетке*: Отац и синови, од Јанка М. Веселиновића; Прижељкивање, од чика Тоше; Божићна плећка, цртица из Мостара, од Свет. Коровића; *Поука*: Хасан-ага Крајишник, од Мил. М. Вукићевића; Старине у Далмацији, од Лазе Танића; Свети Саво у народном предању, од Ал. Васиљевића; Српске народне умотворине; Листак.

Бранково коло за забаву поуку и књижевност. Власник и уредник Паја Марковић-Адамов.

У новембру су изишла четири броја Бранкова кола, у којима су ови прилози: Црни гласник, песма, од Д. Ј. Димитријевића; У кошару, песма, од Мила гуслара; Звезде, песма, од Мил. Ј.; Дједовске гусле, песма, од Миховила Николића; *, песма, од Јеле; Ој девојко, песма, од Владислава; Лирска фантазија са Татре, песма М. П.; Ухођење (Омирова Илијада песма десета), од др. Младена Симовића; Јесење јутро, песма од Мил. Ј.; Једном заборављеном девојчету, песма, од М. П.; У комисији, Један жалостан Rendez-vous, од Драгомира Брзака; У жалости, од Ивана Вазова, превела Драга Сланкаменац; Злато и част, од Ота Мелијера; Из живота кнеза Милоша Великог, од Свет. М. Марића; Књижевна писма: Песник Краљ, Под травом заорава; Ревизија уџбеника за основне школе, од Јов. В. Медурића; Montenegrina, од М. Руварца; Ковчежић.

Дело, лист за науку, књижевност и друштвени живот. Година пета. Уредник др. Драг. М. Павловић.

Изишла је свеска за новембар са овом садржином: Из Ђермонтова, ** и Оправдање, песме, од Окице; Звонар, црта, од Свет. П. Рапковића; Артур Шопенхауер, живот и философија, од др. Бранислава Петровијевића; Путница, од К. М. Стањуковића; Психолошке студије о драматским списима, превео М. Арер; Јунак наших дана, друштвени роман, од Јанка Веселиновића; Српски народ у скопској епархији и његове школе у 1896/7. години, од П. Балканског; Тржиште људских таштина, роман без јунака, написао Виљем Мекнис Текере; После педесет година, од Г. Гершића; Научна хроника; Критика и библиографија; О реду речи у српскоме језику П. П. Борђевића, реферат од А. Белића; Трулеж, роман Јаше Томића, реферат од Ј.; Животопис Ђорђа Николајевића, од Димитрија Руварца, реферат од Љ.; Белешке: Друштва, Књижевност, Новинарство, Просвета, Уметност, Лични гласови.

Зора, лист за забаву, поуку и књижевност, уређују Алекса Шантић и Јован А. Дучић. Година III.

Свеска за новембар има ову садржину: Српске баладе, пјесме Јована А. Дучића; Преперанс, из сеоских фотографија Јована Протића; Леди Клара Вере де Вере, пјесма по Алфреду Теннису, превео Никола

Богосављевић; Бисмарк, пише Слободан Јовановић; Стрина Мара и Чика Пишта, повела једног седмогодишњег дечка, превео П. Ј.; Из Шанферових Максима и мисли, превео Јован Скерлић; Кнез Сребрни, роман из времена Јована Грозног, од грофа А. К. Толстога, с рускога преводи Вукосава Иванишевићева; Живот и обичаји српскога народа: Прстеновање на селу, пише Лука Грђић Бјелокосић; Опјене и прикази; Кроника.

Искра, илустровани књижевни лист.

Изишла су четири броја: 21., 22., 23. и 24. са овом садржином: Чича Коле, од М. Н. С.; Тебе заборавају?, од Ник. Мар.; Живот, од Ник. Мар.; Из последњих дана Алагића, од Милоша Живковића; Кроз тишину, од Вл. К. П.; Лапот и проклетје у Срба, од Симе Тројановића; Зидане манастира Арчеша, од М. Ст. Р.; Листак о Анама, од Бет.; Каквим жаром..., од П. П.; Срећан је, од П. К.; Вагра се гаси, од А. Г.; Љубио сам, од М. П. Т.; У позну јесен, од Вл. С.; Маглич, од Х.; Знај у оном часу, од Милорада; Пчела, од Др. Рад. Лазаревића; Никољско јеванђеље, од Гонге; Уздану зима седа..., од Милорада Ј. Митровића; Боје и шаре у инсеката, од др. Рад. Лазаревића; Једна лула руменог сумбула, од Лазара Димитријевића; Просјакиња, од Б-на; Што се зора..., од М. Кр.; Звезда, од Милутина; Она и ја, од Љубисава; Кад рањене усне моје, од Влад.; Хауптман у нас, од Ј. Адамовића; Заклетва, од П. С. Т.; Азурним небом блиста..., од Бож. С. Ник.; Чаробна свирала, из рукописа † др. М. Јовановића; Вереници, од Борислава; Дамја Мехмед-паше Соколовића у Цариграду, од Ст. Новаковића; Елегија, од М. П. Т.; Успомена, од Данице; Моје срце, од Борислава; Полаженик, од Лазара Димитријевића; Игитенија у Тавриди, превео Змајова; Јосиф Јирасек, чешки приповедач, од Ј. Раушара; Скала у Савини, од Ник. Мар.; Соко-бања 1898. године, гостинске успомене М. Ђ. Милићевића; Слободарка, од Ник. Мар.; Из драматике хрватске, од Ј. С. Микова; Сећаш ли се?..., од Љубисава; Нов живот, од М. П. Т.; Премалеће цветно, од Влад.; Зашто?, од Вл. К. П.; Наша писма; Уз наше слике; Кроника, Наука, Књижевност, Уметност, Гласник.

Искра је навршила прву годину свога живота.

Наставник, лист Професорскога Друштва. Година 1898. Власник Професорско Друштво, одговорни уредник проф. Ранко Петровић.

Изишла је свеска за новембар, са овом садржином: Прилози стилистици Вуковој, од проф. Анд. Гавриловића; Школа и живот, с погледом на нашу организацију школе, од проф. Ђ. Анђелковића; Географија за средње школе, Р. Васовића, реферат С. Антоновића; Sammlung Wissenschaftlicher „Commentare zu Griechischen und römischen Schriftstellern,“ реферат проф. Гдигорија С. Лазића; Новине из наставе и науке; Рад у школи и за школу; Школско кретање; Професорско Друштво; Лични гласови; Библиографија и прикази; Ковчежић; Исправка.

Учитель, педагошко-књижевни лист, орган Учитељскога Удружења.

Изишла је свеска за октобар са овом садржином: Пред новим законом о народним школама; Читање ру-

кописа у основној школи, од Д. Н. Лазаревића; Педагошка писма једној матери о васпитавању сина, од Ернеста Беме-а, превео др. С. М. Окановић; Логика као наука, од Ф. Хариса; Извештај са бечке јубиларне изложбе, од Ст. Ј. Николића и Раше Митровића, учитеља; Позориште у школи, од Ивк.; Коло воденично, дечја игра с певањем, од Д. Ј. П.; Кретања друштва; Просветне белешке; Књижевност; Учитељско удружење; Библиографија; Некролог.

Учитељски весник, независни учитељски лист. Уређује и издаје Јов. Максимовић, учитељ у Београду.

Изишла су свеске 25., 26., 27. и 28. са овом садржином: Срећан пут, другови, од Оригена; Карактер учитељске службе, колегијалност и учитељски положај у друштву, од Оригена; Говор г. Милоја Влајића, надзорника осн. школа, од Оригена; Могу ли школе послужити као средство за телесно, умно и морално васпитање, од Р. Огњановића, учит.; Положај народних учитеља у Пруској, превео Ориген; Бачке штедионице, од Мих. Ст. Ризвића, уч.; Записи, прибрао Ориген; Извештаји са пољопривредних курсева; Листак: Наш нови надзорник, од Мих. Сретеновића; Кратке вести.

Српски пчелар, орган за српске пчеларе. Главни уредник Јован Живановић; одговорни уредник Иван Маширевић. Година III.

Изађоше други и трећи број овога стручнога листа за пчеларе, који излази у Сремским Карловцима под заштитом патријарха Георгија Бранковића, у месечним свешћима. У овим бројевима ови су прилози: О узимљавању у опште, а нарочито о утопљавању кошница; сламни јастучићи за узимљавање кошница; Вино од меда; Путници учитељи у Мађарској; О спајању и појачавању кошница; Берзон, Дикел и уредник „Хрватске пчеле“; Епохална дела г. Аце М. Живановића; Слава „Српскога пољопривреднога друштва у Београду“; Одговори; Књижевност; Пабирци.

Гласник земаљског музеја у Босни и Херцеговини. Уредник Коста Херман. Сарајево. Земаљска штампарија 1898.

У свесци другој и трећој за месеце април-септембар, које недавно уједно изађоше, ови су прилози: Турски живаљ у пучкој глази Хрвата, Срба и Бугара, од Фр. Ш. Кукача; К познавању босанских мрва и мраволуба, од Е. Васмана; Најстарији картографски споменик о римској покрајини Далмацији, од проф. др. Д. Јелића; О алгама сабраним око Травника, по велечасном проф. Ериху Брандису, од проф. Р. Гутвинског; К познавању палсарктичних кукулионида, од Виктора Арфелбека; Принос к биологији некојих поткорњака из Босне и Херцеговине и сусједних земаља, од проф. Ивана Кнотека; Лапеди, од Карла Пача; Систематички пријеглед ресина (алга) сакупљених по др. Јустину Карлинском у околици Грачанице тецајем јесени 1897., од проф. Р. Гутвинског; Фосилни остаци сисаваца из Саве, од Ивана Гримера; Фауна динтера Босне, Херцеговине и Далмације, од проф. П. Габријела Штробла; Фауна диплопеди Босне, Херцеговине и Далмације, од др. фил. Карла Веркефа; Римска налазишта у Котару новљанском, од Карла Пача; Различито.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Гласник се штампа ћирилицом и латиницом: један чланак једном а други другом писменицом.

*

Царински преглед, лист за царинска знања. Уредник С. Кукић. Београд. Српска Краљевска Државна Штампарија, 1898. 8^о, 184.

Изишла је угледна свеска, са разноврсним али одабраним прилозима.

ПРОСВЕТНИ ДОБРОТВОРИ

Одбор основне школе ракиначке (срез моравски) у седници својој од 26. септембра тек. год, основао је, по распису г. министра просвете и црквених послова, дечју књижицу за ученике и ученице оvd. мушке и женске школе одредивши 533 динара за набављање књига.

Наставник и наставнице ракиначке школе у име својих ученика и ученица, изјављују овим захвалност школском одбору на оваквом племенитом раду, желећи да се и други школски одбори угледају на ово.

Још у августу 1894. године г. Стеван Крен, индустријалац из Чачка, по примеру свога доброга оца, а за његов вечни спомен, установио је фонд за одевање једног ученика и једне ученице чачанских основних школа. Основни је капитал овога фонда хиљаду динара, и налази се на прилоду код Чачанске Грађанске Штеднионице. Од прихода се сваке године о св. Сави набавља одело једном ученику и једној ученици, по правилима овога фонда. Тако је 1895. године набављено одело једном ученику и једној ученици, 1896. год. двојица ученика, у 1897. једном ученику и двома ученицима.

Управитељ чачанских основних школа, у име сиромашних ученика и ученица, и овом приликом топло захваљује г. Крену.

Г. Панта М. Стојановић, војени и цивилни кројач из Београда, како прошлих тако и ове године, приликом посете „Врњачке Бање“ донео је десет пари опанка и дао, да се разделе сиротним ученицима школе врњачке.

Редовном пријатељу сиротних ученика г. Панте изјављује у име сиротних ученика, Одбор школе врњачке топлу захвалност.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS

ÉCOLES DE VILLAGES

Н И К А - Н О М Б Р Е Д' É Л É V E S

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la								који су школу оставили qui ont abandonné l'école					који су свршили qui ont fini la							који су остали да понове qui ont à répéter la														
I	II	III	IV	V	VI	Csera-Total	болести-де мучадие maladie	свргну-де дѣцѣс surpri-de décès	из других узрока d'autres motifs	ослобођено-диспенсѣс ослобођено у Апругу школу passés dans l'autre école	Csera - Total	I	II	III	IV	V	VI	Csera-Total	I	II	III	IV	V	VI	Csera-Total									
разред - classe												разред - classe							разред - classe															
2	3	4	—	—	—	9	3	1	41	—	12	57	85	3	89	2	53	1	47	—	—	6	274	9	1	2	3	—	—	15				
—	—	—	—	—	—	—	5	1	34	—	5	45	87	—	110	—	64	—	33	—	—	3	294	3	5	2	2	—	—	12				
—	—	—	—	—	—	—	13	—	26	—	6	45	2	53	39	1	47	19	—	—	3	158	4	1	—	—	—	—	5					
—	—	—	—	—	—	—	2	3	22	—	5	32	4	101	75	3	66	33	—	—	7	275	6	17	7	7	—	—	37					
1	8	—	1	2	—	2	9	1	84	—	6	100	3	190	5	113	1	75	2	46	—	11	424	1	41	11	18	7	—	1	77			
1	1	1	2	—	—	5	6	12	23	—	13	54	5	50	5	62	2	60	1	48	—	8	220	9	11	6	5	—	—	31				
4	12	5	1	4	—	2	25	38	18	230	—	47	333	9	566	13	488	9	365	4	226	—	35	1645	1	72	46	35	24	—	1	177		
—	—	—	—	—	—	—	14	10	33	—	2	59	4	187	8	170	2	121	168	—	—	14	646	1	61	4	1	—	—	1	66			
2	3	6	2	4	1	3	6	15	21	9	54	12	96	10	404	12	199	13	206	8	179	—	43	988	1	91	49	2	32	5	—	3	177	
2	3	6	2	4	1	3	6	15	35	19	87	14	155	14	591	20	369	15	327	8	347	—	57	1634	2	152	53	2	33	5	—	4	243	
20	25	14	15	—	—	71	488	621	432	3593	—	732	5378	416	10965	310	9030	275	7303	197	6236	1	1199	57	2367	28	1144	21	797	15	334	—	121	4642

У
Н
И
Л
И
Б
Р
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ СЕОСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES														Од 100 ученика премају су у сре- поређењу- Sur 100 élèves inscrits sont passés dans les classes supérieures	Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues					По узрасту било Nombre des élèves					
	који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la							које је ослободио ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la								одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	рђавих-mauvais	6	7	8	9		
	I	II	III	IV	V	VI	Свeга-Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeга-Total												
	разреду — classe							разреду — classe								ГОДИНА										
Бодубарски-Koloubara . . .	2	2	1	1	—	—	6	1	—	—	—	—	—	1	86.07	115	178	199	30	—	—	4	43	89		
Подгорски-Podgorina . . .	4	1	2	1	—	—	8	2	—	—	—	—	—	2	86.12	106	190	222	25	2	3	8	34	78		
Посавски-Possavina . . .	4	2	3	3	—	—	12	2	2	4	2	1	—	2	71.06	55	92	131	53	1	—	27	26	57		
Тамнавски-Tamnava . . .	18	5	2	7	—	—	32	2	—	—	1	—	—	3	72.57	150	189	231	100	—	—	7	70	148		
Ваљевски округ-Département de Valjevo	128	10	8	12	—	—	158	7	2	4	3	1	—	215	79.29	426	649	783	208	3	3	46	173	372		
Јабланички-Jablanitz . . .	3	—	—	2	—	—	5	1	—	—	—	—	—	1	72.38	40	60	32	10	1	—	6	24	21		
Лесковачки-Lescovatz . . .	4	5	3	—	—	—	12	—	—	—	1	—	—	1	78.44	105	152	109	37	—	4	14	52	65		
Масурички-Massouritz . . .	4	2	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	71.21	35	74	84	44	—	12	24	51	49		
Пољанички-Polyanitz . . .	2	—	2	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	84.42	43	86	79	7	—	1	10	30	52		
Пчињски-Ptchigna . . .	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	82.93	6	14	16	5	—	—	3	4	16		
Врањски округ-Département de Vragne	13	9	5	3	—	—	30	1	—	—	1	—	—	2	77.01	229	386	320	103	1	17	57	161	203		
Гружански-Grouja . . .	120	14	2	3	—	—	139	—	—	—	—	—	—	—	73.24	223	300	205	58	—	4	37	78	154		
Јасенички-Jassenitz . . .	9	12	12	17	—	—	50	—	—	—	—	—	—	—	81.79	238	395	347	77	5	6	38	144	225		
Крагујевачки-Kragouievatz	5	—	2	1	—	—	8	1	—	—	—	—	—	1	77.70	117	177	158	40	2	3	14	50	91		
Лепенички-Lépenitz . . .	9	6	3	9	1	7	2	4	33	—	—	—	—	—	72.59	260	347	422	129	—	4	82	244	242		
Крагујевачки округ-Département de Kragouievatz	243	132	25	128	2	—	7130	1	—	—	—	—	—	1	76.26	838	1.219	1.132	304	7	17	171	516	712		
Кључки-Klyoutch . . .	61	15	11	12	—	—	99	2	1	—	—	—	—	3	58.84	78	111	148	24	—	4	22	76	82		
Крајински-Krayna . . .	28	4	10	7	6	—	51	8	4	1	—	—	—	13	76.15	213	410	665	191	70	2	90	285	334		
Поречки-Poretchka Réka	11	1	5	7	—	—	24	1	—	—	—	—	—	1	74.65	54	85	98	20	—	8	32	60	50		
Крајински округ-Département de Krayna	100	5	26	123	1	25	7174	11	5	1	—	—	—	17	72.59	345	606	911	235	70	14	144	421	466		
Алексиначки-Alexinatz . . .	—	5	2	1	—	—	8	10	—	1	1	—	—	12	64.64	87	111	138	130	12	3	11	71	79		
Жупски-Joupa . . .	2	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	84.61	46	75	79	10	—	—	9	22	30		
Моравски-Morava . . .	6	4	6	3	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	74.80	91	153	139	31	—	2	41	60	71		
Ражањски-Rajagne . . .	17	8	4	—	—	—	29	—	—	—	—	—	—	2	73.90	100	147	136	60	2	8	28	71	115		
Расински-Rasina . . .	8	15	2	2	—	—	27	—	—	1	—	—	—	1	78.91	131	181	253	60	—	—	8	83	106		
Трстенички-Trsténik . . .	2	7	3	4	—	—	16	—	—	1	—	—	—	1	66.67	68	152	203	64	1	1	11	90	79		
Крушевачки округ-Département de Krouchévatz	235	139	18	10	—	—	3102	10	—	3	1	—	—	14	73.03	523	819	948	355	15	14	108	397	480		
Белички-Bélitza . . .	9	3	3	3	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—	71.48	87	122	185	42	1	8	11	56	102		
Левачки-Lévatch . . .	13	5	5	—	—	—	23	1	—	2	—	—	—	3	72.37	95	160	247	51	1	7	27	80	100		
Параћински-Paratchine . . .	8	4	2	2	—	—	16	1	1	1	—	—	—	3	66.16	48	103	132	27	1	1	46	41	66		
Ресавски-Ressava . . .	6	1	1	3	—	—	11	—	—	—	—	—	—	2	67.34	126	224	265	68	—	2	78	130	137		
Темнишки-Temnitich . . .	7	6	6	6	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—	75.48	198	296	387	88	—	—	41	130	230		
Моравски округ-Département de Morava	243	219	17	14	—	—	593	2	1	3	—	—	—	6	71.12	554	905	1.216	276	3	18	203	437	635		
Београдски-Béla-Ra-lanka . . .	7	2	2	2	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	78.07	30	53	80	14	—	2	20	23	25		
Власотинач.-Vlassotintzé	4	4	2	4	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	62.15	37	80	68	27	—	—	9	44	51		
Лужички-Loujnitza . . .	2	2	6	—	—	—	10	3	—	1	—	—	—	4	80.69	93	115	102	31	—	—	36	50	62		
Нишавски-Niichava . . .	34	11	9	2	—	—	56	6	1	6	4	—	—	17	76.52	186	310	331	121	3	5	64	138	200		
Пиротски округ-Département de Pirote	47	19	19	8	—	—	93	9	1	6	5	—	—	21	76.43	346	558	581	193	3	7	129	338	338		

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS

ÉCOLES DE VILLAGES

je ученика qui ont eu				Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été							Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences			Просечни број изостанка на једног ученика- Nombre moyen des absences d'un élève	Број ученика који су изостали од предавања Nombre d'élèves qui ont été absents pas un seul jour				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu	
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	свештеника-претрес	чинови- fonctionnaires	наставни- instituteurs	трговачка- marchands	занатлија- artisans	земљорадника agriculteurs	служу- servants	један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом казном d'autre punition	Свега — Total	оправдани excusés	неоправдани non excusés	Свега — Total		40	40-80	преко 80 au-dessus de 80	где је школа- même où est l'école	удаљених- écartigné	
a n s																			d a n s — jours					
117	109	71	89	3	2	—	22	6	489	—	54	25	103	182	16.823	3.838	20.661	44.15	54	362	84	22	200	322
95	114	111	102	4	2	3	3	13	520	—	32	28	102	162	9.553	3.180	12.733	26.14	58	424	48	15	197	348
78	51	54	39	—	1	1	5	4	314	7	28	27	77	132	2.541	1.498	4.039	16.83	92	229	9	2	233	99
154	146	83	62	8	1	3	2	2	654	—	54	59	95	208	20.610	3.047	23.657	41.72	103	451	104	12	352	318
444	420	319	292	15	6	7	32	25	1.977	7	168	139	377	684	49.527	11.563	61.090	34.67	307	1.466	245	51	982	1.087
17	23	26	26	4	7	—	1	3	128	—	16	5	29	50	2.074	8.071	10.145	28.18	43	318	21	21	61	82
70	75	64	59	4	6	—	4	4	382	3	45	30	67	142	6.140	6.847	12.987	36.08	43	318	21	21	142	261
52	32	14	4	6	—	—	4	7	219	1	33	8	34	75	3.301	3.898	7.199	34.61	29	161	37	10	151	86
51	27	24	19	8	8	—	—	9	189	—	15	—	43	58	2.856	2.624	5.480	34.03	54	138	18	5	127	87
9	8	1	—	1	1	—	—	4	35	—	5	—	11	16	196	150	346	8.44	—	41	—	—	15	26
199	165	129	108	17	28	—	9	27	953	4	114	43	184	341	14.567	21.590	36.157	31.99	169	976	97	57	496	542
178	131	99	105	9	—	2	9	7	759	—	66	7	164	237	11.715	8.621	20.336	28.72	78	566	93	49	379	407
270	223	111	86	7	—	6	14	16	1.056	4	142	67	212	421	14.344	14.448	28.792	28.25	84	888	105	26	881	222
101	91	81	63	4	—	—	4	5	481	—	41	24	162	227	7.557	5.773	13.330	30.85	62	394	34	4	393	101
245	171	98	68	1	1	9	42	37	1.062	6	99	74	348	521	17.240	16.496	33.736	33.56	153	897	79	29	946	212
794	620	389	322	21	1	17	69	65	3.358	10	348	172	886	1.406	50.856	45.338	96.194	30.40	377	2.745	311	108	2.599	942
54	87	58	31	2	—	2	5	7	398	—	26	25	79	130	4.605	13.034	17.639	57.83	54	245	22	38	362	52
286	242	179	130	13	7	6	15	14	1.492	1	130	113	289	532	27.842	15.019	42.861	32.05	172	1.155	138	44	1.392	156
41	41	12	13	1	—	—	12	11	182	51	19	10	53	82	4.377	1.101	5.478	24.79	36	162	45	14	214	43
381	370	249	174	16	7	8	32	32	2.072	52	175	148	421	744	36.824	29.154	65.978	35.41	262	1.562	205	96	1.968	251
117	110	57	30	1	—	1	1	3	471	1	19	20	89	128	5.620	4.193	9.813	22.71	46	389	36	7	246	232
41	62	32	25	2	—	—	4	1	214	—	14	12	29	55	2.774	1.673	4.447	21.75	17	175	16	13	55	166
112	105	46	16	2	7	—	5	5	412	14	46	15	86	147	4.830	8.295	13.125	41.01	34	261	19	40	95	350
92	77	43	10	8	2	—	5	2	424	3	48	79	118	245	8.108	4.910	13.018	30.85	22	362	45	15	270	174
122	138	98	72	9	1	9	8	3	594	3	64	29	184	277	9.121	7.060	16.181	28.14	52	498	57	20	304	323
112	111	46	38	1	3	3	12	1	468	—	31	20	115	166	5.895	5.367	11.262	26.94	70	353	61	4	279	209
596	603	322	191	23	13	13	35	15	2.583	21	222	175	621	1.018	36.348	31.498	67.846	28.61	241	2.038	234	99	1.249	1.454
98	86	52	24	4	1	—	11	8	411	2	41	28	77	146	5.912	8.907	14.819	37.04	37	315	60	25	249	188
119	108	93	39	6	—	1	13	6	547	—	62	29	133	224	11.573	13.005	24.578	45.94	38	424	82	29	358	215
58	51	26	22	2	—	—	3	4	301	1	35	39	86	160	3.742	10.106	13.848	52.45	47	221	36	7	209	102
125	97	69	45	7	1	3	10	2	660	—	89	37	168	294	10.351	20.567	30.918	52.67	96	428	85	74	487	196
200	185	102	81	10	5	4	22	19	905	4	114	77	155	346	7.895	15.201	23.096	28.65	156	671	91	51	633	336
600	527	342	211	29	7	8	59	39	2.824	7	341	210	619	1.170	39.473	67.786	107.259	41.27	374	2.059	354	186	1.936	1.037
22	36	29	25	3	2	—	3	3	171	—	13	11	40	64	2.984	1.392	4.376	3.25	183	1.027	228	88	99	88
31	34	35	31	5	—	—	19	3	207	1	36	9	26	71	3.024	4.739	7.763	34.94	10	170	43	12	62	175
81	51	34	32	7	2	—	—	1	336	—	16	6	45	67	4.692	2.483	7.175	22.56	28	299	14	5	120	220
181	161	102	103	16	3	5	13	7	909	1	63	32	117	212	17.278	15.862	33.140	39.59	117	629	143	65	510	444
315	282	200	191	31	7	5	35	14	1.623	2	128	58	228	414	27.978	24.476	52.454	19.26	338	2.125	428	170	791	920

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

СЕОСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES											који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la	које је ослободно ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						Број ученика по успењу Nombre d'élèves d'après les notes obtenues	По узрасту било Nombre des élèves						
	I	II	III	IV	V	VI	Saera-Total	I	II	III	IV		V	VI	Saera-Total	одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons		слабих-faibles	пљавих-mauvais	6	7	8	9	
	разреду — classe							разреду — classe																		
	година																									
Азбуковачки-Azboukovatz	5	3	1	5	3	—	1	16	2	2	—	1	—	—	5	78.95	75	66	111	25	—	—	5	13	53	
Јадрански-Jadar	6	1	1	—	—	—	—	8	—	1	5	9	—	—	15	80.06	114	220	222	41	—	—	1	27	86	114
Мадвански-Matchva	18	3	5	6	—	—	—	32	7	2	—	—	—	—	9	81.25	286	403	513	81	10	—	1	42	242	232
Поперски-Potzerina	7	11	1	5	6	—	—	29	—	—	2	—	—	—	2	76.	187	266	422	151	—	—	1	32	156	261
Рађевски-Radjevina	7	2	4	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	82.78	30	45	33	5	—	—	—	—	9	12
Подрински округ-Département de Podrigné	1	43	20	2	20	15	—	3	98	9	5	7	10	—	31	79.59	692	1.000	1.301	303	10	3	106	506	672	
Брачарски-Vratchar	20	6	13	12	—	—	—	51	—	—	—	—	—	—	—	66.59	97	133	128	55	1	—	—	39	89	68
Гроцалски-Grotzka	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	88.02	27	65	61	5	2	—	—	15	10	26
Јасенички-Jassénitza	16	22	1	22	4	—	—	64	2	2	6	12	24	—	24	76.34	351	649	805	241	—	12	100	256	483	
Кодубарски-Koloubara	29	13	22	12	—	—	—	76	—	—	2	—	—	—	2	79.11	176	205	232	136	1	3	20	86	126	
Космајски-Kosmaj	12	6	5	8	—	—	—	31	1	—	—	—	—	—	1	66.15	143	268	368	317	1	10	58	144	210	
Посавски-Possavina	21	10	11	2	—	—	—	44	5	5	10	3	—	—	23	76.13	144	220	195	55	8	3	49	74	116	
Смедеревски-Smédérévo	14	9	10	6	—	—	—	39	7	1	3	1	—	—	12	75.13	198	328	477	119	4	7	106	202	219	
Подунавски округ-Département de Podounavlyé	1	113	1	66	1	83	2	44	5	306	16	2	12	27	2	8	74.24	1.136	1.868	2.266	898	17	35	387	861	1.248
Голубачки-Goloubatz	4	3	2	—	—	—	—	9	2	—	—	—	—	—	2	73.75	49	113	183	78	3	1	26	70	88	
Звишки-Zvijde	10	1	1	2	—	—	—	14	1	—	—	—	—	—	1	63.51	48	97	102	39	—	9	25	57	60	
Млавацки-Mlava	22	6	9	2	—	—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	74.60	206	288	282	95	7	—	90	171	229	
Моравски-Morava	18	2	2	4	—	—	—	26	—	1	—	—	—	—	1	73.51	147	222	268	87	—	4	14	101	153	
Пољаревачки-Pojarévatz	11	9	8	2	—	—	—	30	1	1	—	1	—	—	3	74.76	327	544	524	160	7	13	69	234	349	
Рамски-Rame	5	1	5	3	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	80.24	159	229	234	57	—	5	68	118	112	
Хомолски-Homolyé	3	—	—	3	—	—	—	6	—	1	—	—	—	—	1	71.54	33	67	89	36	—	5	23	49	48	
Пољаревачки округ-Département de Pojarévatz	2	73	1	22	27	16	—	3	138	4	3	—	1	—	8	74.28	949	1.560	1.682	552	17	37	315	800	1.039	
Драгачевски-Dragatchévo	5	—	1	2	—	—	—	8	1	2	1	—	—	—	4	79.56	110	216	190	60	—	1	47	60	87	
Жички-Jitcha	1	1	1	1	—	—	—	4	2	—	—	—	—	—	2	73.61	61	80	98	28	3	—	16	28	40	
Качерски-Katcher	2	1	7	2	—	—	—	12	2	—	1	3	—	—	6	74.90	68	153	178	33	—	—	24	67	81	
Љубишки-Lyoubitch	1	—	3	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	1	41.34	8	18	45	23	—	—	1	14	27	
Студенички-Stoudénitza	3	2	5	4	—	—	—	14	2	—	—	—	—	—	2	77.63	175	164	198	49	—	—	23	57	90	
Таковски-Takovo	4	3	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	69.27	60	103	100	24	—	—	1	35	57	
Трнавски-Trnava	5	7	5	4	—	—	—	21	—	1	1	—	—	—	2	71.50	133	210	226	52	1	—	13	52	90	
Руднички округ-Département de Roudnik	21	14	22	13	—	—	—	70	7	3	4	3	—	—	17	73.23	615	944	1.035	269	4	1	125	313	472	
Бањски-Bagna	3	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	73.69	31	62	51	15	—	—	27	28	20	
Заглавски-Zaglavak	8	3	3	1	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	73.99	137	247	239	106	—	—	44	111	131	
Сврљички-Svrljig	2	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	69.50	51	41	50	19	—	—	—	8	38	
Тимочки округ-Département de Timok	13	4	5	1	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	73.19	219	350	340	140	—	—	71	147	189	
Добрички-Dobritch	12	3	1	1	—	—	—	17	3	2	1	1	—	—	7	64.08	45	93	203	58	—	1	13	17	98	
Косовички-Kossamitza	—	—	1	5	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	60.00	8	10	17	2	—	—	—	—	4	
Нишки-Niche	11	7	3	1	—	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	67.83	127	215	211	154	10	2	49	86	126	
Топлички округ-Département de Toplitza	23	10	5	7	—	—	—	45	3	2	1	1	—	—	7	66.92	180	31	431	214	10	3	62	103	228	

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS

ÉCOLES DE VILLAGES

Ученици qui ont eu				Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été							Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостаци Absences			Процент број изостанака на једног ученика- Nombre moyen des absences d'un élève	Број ученика који су изостајали од предавања Nombre d'élèves qui ont été absents				Ученици који су били из места Elèves ont été du lieu	
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	сметеника-претрес chômeurs-fonctionnaires	наставни-институтори enseignants-instituteurs	трговца-марчанца marchands	занатлија-артизан artisans	земљорадника agriculteurs	службеника servants	један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом казном d'autre punition	Саега-Тотал Caera-Total	оправдани excusés	неоправдани non excusés	Саега-Тотал Caera-Total	дан un seul jour		40-80 преко 80 au-dessus de 80	где је школа-иста où est l'école	удаљених-экологично éloignés			
ans																40						40-80	преко 80 au-dessus de 80	
82	55	50	33	—	—	2	13	276	—	—	25	9	39	73	5.699	6.365	12.064	46.58	31	196	52	11	125	166
143	130	72	40	2	3	1	6	3	596	4	84	24	128	236	5.741	5.445	11.186	21.59	107	462	38	18	345	270
315	275	136	50	10	3	11	20	19	1.228	2	140	103	308	551	14.439	11.872	26.311	24.91	237	944	86	26	1.183	110
245	144	117	99	2	—	11	3	19	1.018	—	—	—	—	—	7.478	2.784	10.262	25.21	100	347	46	14	479	576
23	26	17	26	5	—	—	1	—	107	—	4	8	3	15	1.853	259	2.112	22.00	17	82	7	7	23	90
808	630	392	248	19	6	25	43	317	2.949	8	253	144	478	875	35.210	26.725	61.935	26.52	492	2.031	229	76	2.155	1.212
82	66	45	25	3	1	2	7	3	391	7	46	20	128	194	5.656	3.677	9.333	24.56	34	294	51	35	395	19
38	35	26	10	—	—	—	1	4	152	3	19	9	12	40	1.175	1.219	2.394	16.99	19	125	15	1	110	50
413	275	251	183	12	—	1	48	56	1.836	13	178	148	441	767	22.576	32.365	54.941	31.94	245	1.364	237	119	2.008	43
146	148	104	87	5	1	3	13	19	678	1	66	77	65	208	12.584	5.834	18.418	28.78	32	554	50	36	368	352
198	204	129	95	—	—	5	26	24	995	3	91	45	115	251	7.839	12.816	20.655	24.33	143	684	78	87	888	162
115	115	86	64	3	4	3	18	16	578	—	77	51	148	276	11.286	5.065	16.351	29.51	68	426	97	31	455	167
217	189	112	74	12	—	3	40	30	1.037	4	141	148	193	482	10.350	11.272	21.622	21.36	114	908	78	26	1.092	34
1.209	1.032	753	538	35	6	17	153	152	5.667	31	618	498	1.102	2.218	71.466	72.248	143.714	27.13	655	4.355	606	335	5.316	827
87	62	49	43	—	—	—	3	7	416	—	49	29	88	166	5.042	2.274	7.316	21.02	78	303	27	18	283	143
41	35	28	31	—	12	—	22	10	241	1	28	41	49	118	2.118	5.510	7.628	29.12	27	228	25	6	212	74
171	144	109	107	7	—	5	32	8	969	5	124	58	170	352	8.633	21.325	29.958	39.57	198	613	73	71	818	206
169	153	90	40	6	1	—	37	14	664	2	80	36	160	276	7.574	7.999	15.573	25.08	103	538	41	42	681	43
357	295	202	118	5	5	6	28	39	1.575	—	178	140	343	661	12.011	8.930	20.941	17.77	403	1.083	61	34	1.496	150
147	94	68	49	5	3	5	19	13	612	3	94	44	127	265	11.179	8.539	19.718	34.85	78	500	49	17	501	159
40	29	12	19	1	—	—	10	—	213	1	40	34	51	125	3.480	5.178	8.658	37.16	22	177	30	26	181	44
1012	812	558	407	24	21	16	151	91	4.690	12	593	382	988	1.963	50.037	59.755	109.792	27.71	909	3.442	306	214	4.172	819
118	103	91	70	12	3	2	1	2	557	—	79	32	205	316	249	325	574	1.05	30	472	56	19	335	242
69	46	31	40	5	—	—	2	—	262	1	36	11	50	97	3.241	5.870	9.111	37.65	28	190	30	22	110	160
96	64	41	59	3	4	5	15	3	400	2	48	15	119	182	262	170	432	1.05	21	212	94	105	228	204
13	14	11	15	1	—	—	—	—	91	3	4	3	10	17	25	52	77	1.00	2	69	6	2	21	74
136	129	96	55	6	—	2	7	3	564	4	66	68	71	205	6.902	3.866	10.768	23.46	127	401	49	9	217	369
76	63	41	14	2	1	1	1	1	279	2	15	34	36	85	2.356	6.210	8.566	32.94	27	216	30	14	89	198
140	138	110	79	7	3	6	4	8	593	1	73	41	139	253	8.073	8.804	16.877	30.14	62	491	57	12	249	373
648	557	421	332	36	11	16	30	17	2.746	13	321	204	630	1.155	21.108	25.297	46.405	18.12	297	2.051	322	183	1.249	1.620
28	24	24	8	—	—	—	1	1	157	—	17	7	25	49	1.450	3.787	5.237	35.14	10	129	15	5	79	80
124	122	103	86	3	—	2	5	7	714	—	45	22	130	197	6.717	4.789	11.506	20.77	149	500	30	24	428	303
62	29	13	11	2	2	—	—	—	157	—	3	3	7	13	2.186	796	2.982	25.71	45	95	18	3	53	108
214	175	140	105	5	2	2	6	8	1.028	—	65	32	162	259	10.353	9.372	19.725	24.08	204	724	63	32	560	491
190	69	64	51	6	—	—	1	1	393	1	35	30	71	136	4.222	6.279	10.501	45.61	29	177	37	16	110	292
6	5	6	5	—	—	—	—	—	26	—	5	3	2	10	400	106	506	26.63	5	18	1	—	2	24
178	104	108	96	4	1	2	3	1	738	—	69	42	59	170	8.721	7.473	16.194	28.31	180	470	60	42	471	278
284	178	178	152	10	1	2	4	2	1.157	1	109	75	132	316	13.343	13.858	27.201	33.13	214	665	98	58	583	594

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

СКОПЈЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES											Број ученика по успењу Nombre d'élèves d'après les notes obtenues	По узрасту било Nombre des élèves									
	који имају навнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen mentaire dans la						које је ослободно ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	рђавих-mauvais					
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V							VI	6	7	8	9
	разреду — classe						разреду — classe											година				
Свeра-Total						Свeра-Total																
Златиборски-Zlatibor . . .	6	2	4	1	—	13	—	—	3	—	—	3	75.69	76	115	96	18	—	1	6	34	51
Моравички-Moravitz . . .	3	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	82.82	70	99	129	12	—	—	4	8	49
Пожешки-Požega	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	75.24	20	58	85	6	—	—	1	13	33
Рачански-Ratcha	5	2	1	—	—	8	—	—	—	—	—	—	78.57	68	109	112	31	—	2	9	27	61
Ужички-Ujitzé	6	6	7	—	—	19	—	—	3	2	—	5	67.84	114	161	189	61	—	—	—	30	71
Црногорски-Tzrna-Gora . .	2	2	2	5	—	11	—	—	—	—	—	—	69.62	88	90	52	32	—	—	—	18	54
Ужички округ-Département d' Ujitzé	23	12	15	7	—	57	—	—	6	2	—	8	74.16	436	632	663	160	—	3	20	130	319
Бољевачки-Bolyévatz . . .	¹ 33	5	6	7	—	¹ 51	—	—	—	—	—	—	78.59	159	247	269	70	2	3	29	110	163
Зајечарски-Zayétchar . . .	21	11	6	6	—	44	—	—	—	—	—	—	76.00	197	369	491	150	—	10	120	240	267
Црноречни округ-Département de Tzrna Réka	¹ 54	16	12	13	—	¹ 95	—	—	—	—	—	—	77.00	356	616	760	220	2	13	149	350	430
Укупно-En général	¹² 672	¹¹ 318	⁸ 304	⁴ 216	² —	³⁵ 1.512	⁸⁰ 4	³⁶ 62	² 32	[—] —	⁶ 210	74.72	7844	12.430	14.369	4.430	162	185	2.093	5.570	7.803	

УНИВЕРЗИТЕТ БИБЛИОТЕКА

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS

ÉCOLES DE VILLAGES

Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été				Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences			Број ученика који су изостали од предавања Nombre d'élèves qui ont été absents				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu									
je ont eu				zation				Absences			des absences d'un élève				Elèves ont été du lieu									
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	затвором reclusion	један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом казном d'autre punition	Свега — Total	оправдани excusées	неоправдани non excusées	Свега — Total	Просечни број изостанка на једног ученика-Nombre moyen des absences d'un élève				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu								
— а n s				свештеника-prêtres	чиновн.-fonctionnaires	наставн.-instituteurs	трговца-marchands	занатлија-artisans	земљорадника agriculteurs	служу-servants	један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом казном d'autre punition	Свега — Total	оправдани excusées	неоправдани non excusées	Свега — Total	Просечни број изостанка на једног ученика-Nombre moyen des absences d'un élève				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu		
				нису изостали ни један од предавања-ont été absents pas un seul jour		40		40-80		преко 80 au-dessus de 80		дан — jours				где је школа-même ou est l'école		удаљених-écoligné						
63	54	33	68	5	6	2	3	—	289	—	38	20	39	97	3.371	2.538	5.909	21.25	27	248	27	3	223	82
58	74	46	71	—	—	—	2	1	307	—	34	15	55	104	3.837	4.713	8.550	31.09	35	257	10	8	39	271
29	42	20	22	1	—	1	—	1	162	—	14	9	9	32	1.345	1.262	2.607	19.17	29	115	18	3	92	73
69	54	64	34	3	4	—	13	9	291	—	33	19	41	93	2.522	3.589	6.111	24.34	69	229	18	4	163	157
126	92	73	133	3	—	5	1	3	513	—	61	22	162	245	7.643	13.767	21.410	41.89	14	369	90	52	123	402
59	53	37	41	1	1	—	6	9	245	—	9	10	38	57	3.240	4.117	7.357	30.52	21	207	25	9	137	125
404	369	273	364	13	11	8	25	23	1.807	—	189	95	344	628	21.958	29.986	51.944	30.69	195	1.425	188	79	777	1.110
153	121	112	4	3	1	3	22	11	717	2	82	37	150	269	9.269	7.963	17.232	30.99	118	457	59	40	729	30
228	188	89	71	12	2	6	36	15	1.152	3	143	179	266	588	18.124	14.259	32.383	35.39	125	778	114	23	1.201	24
381	309	201	75	15	3	9	58	26	1.869	5	225	216	416	857	27.393	22.222	49.615	33.65	243	1.235	173	63	1.930	54
289	7.049	4.866	3.710	309	130	153	741	853	37303	173	3.869	2.591	7.588	14048	506.441	490.868	997.309	28.85	5.277	28.899	3.859	1.807	26.763	12.966

Б И Б Л И О Т Е К А
 У Н И В Е Р З И Т Е Т
 Б Е О Г Р А Д

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ ГРАДСКЕ И СЕОСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec					Свeга Total	Број наставника Nombre d'instituteurs				један разред une classe	БРОЈ УЧЕ				Свeга-Total										
	један разред-une classe	два-деу	три-трои	четири-четыре	пет-пет		шест-шест	који су имали-qui ont eu				унисаних у почетку школске inscrits au commencement de l'année scolaire dans la														
								један разред une classe	два-деу	три-трои		четири-четыре	Свeга Total	I	II		III	IV	V	VI	Свeга-Total					
																						разреда - classes				разред - classe
Колубарски-Koloubara	—	—	1	8	—	9	1	2	2	2	6	2	11	6	183	4	152	9	102	4	115	—	23	552		
Подгорски-Podgorina	—	—	—	9	—	9	2	9	2	4	1	5	4	19	9	239	5	240	1	193	1	190	—	16	912	
Посавски-Possavina	—	—	—	6	—	7	3	4	—	2	2	4	3	12	11	185	8	136	7	106	4	99	37	12	575	
Тамнавски-Tamnava	—	1	1	9	—	11	4	4	3	1	1	7	4	15	11	300	7	268	2	137	6	143	—	26	848	
Ваљевски округ-Département de Valjevo	—	1	2	32	—	36	9	18	4	11	6	22	13	57	37	957	24	796	19	538	15	547	37	12	2887	
Јабланички-Jablanitza	1	—	1	3	—	5	—	1	—	—	1	3	—	5	1	87	1	42	2	72	4	35	—	8	236	
Лесковачки-Lescovatz	—	—	—	9	—	10	8	17	—	—	1	8	8	26	1	343	2	307	2	220	2	236	122	76	1304	
Масурички-Massouritzza	—	—	—	4	—	4	2	2	—	—	2	2	2	6	2	103	2	61	1	37	—	54	—	5	255	
Пољанички-Polyanitzza	—	—	—	5	—	5	—	—	—	—	—	5	—	5	5	65	6	70	2	51	3	57	—	16	243	
Пчињски-Ptchigna	—	1	—	—	—	2	4	13	1	—	—	4	—	14	—	188	—	256	—	151	—	134	70	25	824	
Врањски округ-Département de Vragne	1	1	1	21	—	26	14	33	1	4	4	18	14	56	9	786	11	736	7	531	9	516	192	101	2862	
Гружански-Grouja	1	—	—	11	—	12	2	2	4	10	1	5	6	18	18	337	3	233	2	179	4	179	—	27	928	
Јасенички-Jassénitzza	—	—	—	19	—	20	2	4	4	9	1	7	28	16	529	20	414	18	317	8	269	13	11	1553		
Крагујевачки-Kragouévatz	—	1	1	6	—	9	6	14	4	6	1	3	10	24	7	370	12	338	10	291	7	253	57	38	1309	
Лешнички-Lépénitzza	1	—	—	14	—	16	7	17	4	9	1	6	11	33	33	552	13	391	34	347	9	212	1	28	1530	
Крагујевачки округ-Département de Kragouévatz	2	1	1	50	2	57	17	37	16	34	1	14	34	103	24	1788	48	1376	64	1134	28	913	1	98	5320	
Кључки-Klyoutch	—	—	1	11	—	12	2	3	1	2	—	9	2	15	39	323	—	164	—	135	—	86	—	39	708	
Крајински-Krayna	—	—	—	36	—	36	5	12	6	10	6	23	11	51	16	627	27	601	7	466	13	404	—	63	2098	
Поречки-Poretchka, Réka	1	—	—	6	—	7	—	2	1	2	1	4	1	9	17	190	7	78	1	55	3	31	—	28	354	
Крајински округ-Département de Krayna	1	—	1	53	—	55	7	17	7	13	9	36	14	75	72	1140	34	843	8	656	16	521	—	130	3160	
Алексиначки-Alexinatz	—	1	1	6	—	8	3	8	3	7	1	2	6	18	1	246	1	257	1	195	1	160	—	4	858	
Јунски-Joupa	—	—	—	5	—	5	3	5	2	6	—	1	5	12	5	183	3	133	2	109	6	125	—	16	550	
Моравски-Morava	—	1	—	3	—	4	3	4	2	5	—	—	5	9	3	172	3	137	7	101	4	87	—	17	497	
Ражањски-Rajagne	—	—	—	8	—	8	4	4	1	3	1	5	4	13	6	232	5	165	3	112	4	110	—	18	619	
Расински-Rasina	—	—	—	11	—	11	3	11	4	12	—	4	7	27	7	347	10	320	7	315	1	243	—	25	1225	
Трстенички-Trsténik	—	—	—	6	—	6	5	10	2	5	—	1	7	16	5	242	6	203	2	186	—	134	—	13	765	
Крушевачки округ-Département de Krouchévatz	—	2	1	39	—	42	21	42	13	38	2	13	34	95	27	1422	28	1215	22	1018	16	859	—	93	4514	
Белички-Bélitza	—	—	—	8	—	8	3	8	2	4	1	4	5	17	7	287	4	197	4	185	5	154	—	20	823	
Левачки-Lévatek	—	—	2	9	—	11	2	4	4	8	2	4	6	18	11	270	10	222	14	179	4	171	—	39	842	
Параћински-Paratchine	—	—	—	7	—	8	7	13	2	5	—	4	9	22	1	315	5	224	3	204	4	227	—	31	1014	
Ресавски-Ressava	1	—	—	15	—	16	6	10	1	5	4	8	7	27	12	565	13	318	8	207	4	224	—	37	1314	
Темнишки-Temnitsh	—	—	—	12	—	12	9	16	5	11	1	2	14	30	18	388	19	321	24	304	17	280	—	78	1293	
Моравски округ-Département de Morava	1	—	2	51	1	55	27	51	14	33	8	22	41	114	49	1825	51	1282	53	1079	34	1056	—	205	5286	
Белопаланачки-Béla-Palanka	—	—	—	5	—	5	—	—	1	2	—	4	1	6	4	89	—	68	—	66	—	41	—	4	264	
Власотинац-Vlassotintzé	—	—	—	5	—	6	3	7	1	1	—	4	4	13	1	189	2	152	—	102	—	120	50	—	3	613
Лужнички-Loujnitzza	—	—	1	5	—	6	1	1	—	—	—	2	1	7	6	156	4	89	2	87	—	40	—	12	372	
Нишавски-Nichava	—	—	1	21	—	23	8	15	—	—	1	19	8	35	6	671	—	419	—	350	—	284	91	38	1853	
Пиротски округ-Département de Pirote	—	—	2	36	1	40	12	23	2	3	4	31	14	61	17	1105	6	728	2	605	—	485	141	38	3102	

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS EN GÉNÉRAL
ÉCOLES DE VILLES ET DE VILLAGES

Н И К А — Н О М Б Р Е Д' É Л É V E S

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école					који су свршили qui ont fini la							који су остали да понове qui ont à répéter la																		
I	II	III	IV	V	VI	Craera-Total	болести-де ма- ladie	збор à cause	из других узрока d'autres motifs	ослабо/јено- dispensés	одељено у другу школу passés dans l'autre école	Craera-Total	I	II	III	IV	V	VI	Craera-Total	I	II	III	IV	V	VI	Craera-Total											
разред — classe													разред — classe							разред — classe																	
4	2	7	2	—	—	15	11	9	12	—	13	45	6	158	4	127	8	103	3	100	—	—	21	488	15	13	1	—	—	—	—	29					
3	14	7	7	—	—	31	12	8	36	—	64	120	6	218	4	212	7	175	15	175	—	—	10	780	23	6	2	2	—	—	—	33					
6	2	—	1	—	—	9	11	3	51	—	25	90	7	131	2	98	5	77	3	80	12	7	17	405	2	35	2	21	5	—	3	64					
5	9	1	—	—	—	15	6	18	62	—	7	93	9	205	5	203	2	93	2	105	—	—	18	606	1	59	1	34	18	7	—	2	118				
18	27	15	10	—	—	70	40	38	161	—	109	348	28	712	15	640	15	448	8	460	12	7	66	2279	3	132	3	74	26	9	3	6	244				
1	—	1	1	—	—	3	3	1	32	—	1	37	1	56	1	29	1	56	4	32	—	—	7	173	1	8	1	6	—	—	—	1	15				
4	10	2	5	—	—	23	25	7	81	—	30	143	1	264	2	257	2	191	3	192	86	58	8	1048	41	29	13	16	5	2	—	—	106				
1	1	1	—	—	—	2	3	5	16	—	2	26	1	51	3	45	2	37	—	50	—	—	6	183	1	27	18	3	—	—	—	1	48				
1	—	—	—	—	—	1	1	2	11	—	10	24	4	51	4	59	1	42	2	54	—	—	11	206	2	4	—	—	—	—	—	2	4				
2	2	3	1	—	—	8	2	5	85	—	21	112	114	213	120	100	45	17	609	40	29	7	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	85				
1	8	13	7	7	2	4	37	34	19	225	—	64	342	7	536	10	603	6	446	9	428	131	75	32	2218	4	120	77	29	24	5	3	4	258			
1	5	7	2	—	—	14	22	7	114	—	13	156	16	248	1	170	2	135	4	137	—	—	23	690	1	28	19	4	6	—	—	1	57				
1	3	3	—	1	3	2	9	15	13	102	—	91	221	13	453	13	321	14	216	7	199	9	6	47	1204	2	47	32	25	1	—	—	2	105			
6	15	12	9	3	—	45	20	11	93	—	58	182	7	285	8	283	5	246	5	171	45	—	25	1030	45	21	17	20	10	—	—	1	113				
2	4	6	3	2	5	9	18	28	8	146	—	49	231	32	415	14	302	30	258	7	150	1	11	84	1136	72	32	32	8	—	—	—	1	144			
4	18	31	17	3	17	3	86	85	39	455	—	211	790	68	1401	36	1076	51	855	23	657	1	65	6	179	4060	3	192	1	104	1	78	35	10	5	419	
2	7	—	3	—	—	10	16	4	60	—	9	89	23	208	—	108	—	87	—	58	—	—	23	461	2	23	17	10	—	—	—	—	2	50			
1	7	5	6	2	—	20	14	26	106	—	54	200	3	432	6	445	4	377	9	354	—	—	22	1608	2	99	3	82	40	6	—	—	5	227			
2	3	1	1	—	—	7	2	7	16	—	11	36	16	139	2	62	1	47	1	19	—	—	20	267	25	2	—	—	3	—	—	—	—	30			
3	16	8	10	2	3	6	37	32	37	182	—	74	325	42	779	8	615	5	511	10	431	—	—	65	2336	4	147	3	101	50	9	—	—	7	307		
1	1	2	1	1	—	5	6	13	40	—	10	69	1	149	1	168	1	147	1	126	—	—	3	590	69	64	29	11	—	—	—	—	—	173			
1	3	3	1	—	—	8	6	5	54	—	7	72	5	135	3	117	2	88	4	105	—	—	14	445	12	8	5	1	—	—	—	—	—	26			
1	2	1	5	1	3	11	11	2	74	—	10	97	4	120	2	112	7	82	1	66	—	—	14	380	1	12	11	3	—	—	—	—	1	26			
1	1	1	1	1	—	4	7	2	24	—	35	68	4	138	4	127	3	87	3	95	—	—	14	447	45	18	13	2	—	—	—	—	—	78			
8	5	7	13	—	—	33	12	10	86	—	43	151	5	259	9	254	5	255	1	213	—	—	20	981	44	21	1	19	18	—	—	—	1	102			
5	8	1	3	—	—	17	9	5	121	—	20	155	4	158	4	149	1	131	—	89	—	—	9	527	35	1	19	20	6	—	—	—	1	80			
1	18	20	18	1	22	—	6	78	51	37	399	—	125	612	22	959	23	927	19	790	10	694	—	—	74	3370	1	217	1	141	1	89	38	—	3	485	
3	6	6	6	—	—	21	8	6	104	—	14	132	5	199	3	158	4	157	3	121	—	—	15	635	26	1	9	10	6	—	—	—	—	1	51		
1	1	6	4	1	—	12	23	6	88	—	8	125	7	170	7	176	12	132	2	143	—	—	28	621	2	36	14	11	10	—	—	—	—	2	71		
9	2	3	3	2	—	19	20	7	111	—	33	171	1	202	5	179	3	155	1	194	3	24	12	754	36	23	9	—	—	—	—	—	—	68			
8	1	3	5	6	—	22	28	30	132	—	66	256	6	329	8	249	6	173	3	195	—	—	23	946	2	80	1	15	13	6	—	—	3	114			
1	7	1	2	4	3	15	13	7	147	—	18	185	15	287	16	258	17	227	2	220	—	—	50	992	2	53	1	26	2	2	5	—	—	6	106		
2	28	18	4	22	19	2	8	89	92	56	582	—	139	869	33	1187	39	1020	42	844	11	873	3	24	128	3948	6	231	3	87	1	65	2	27	—	12	410
1	1	—	—	—	—	4	1	4	12	—	2	19	3	63	—	59	—	56	—	37	—	—	3	215	1	9	5	4	1	—	—	—	—	—	1	19	
1	2	—	—	—	—	3	6	9	50	—	5	70	6	110	1	122	—	85	—	103	37	—	1	457	1	38	17	7	2	1	—	—	—	—	65		
9	1	2	3	—	—	15	5	46	197	—	27	27	6	121	4	73	2	72	—	35	—	—	12	301	16	11	4	—	—	—	—	—	—	—	31		
11	5	3	4	—	—	23	19	64	269	—	39	391	13	678	5	604	2	501	—	400	95	14	20	2292	2	180	62	31	24	1	—	—	2	—	298		

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ

ГРАДСКЕ И СЕОСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec					Свeга — Total	Број наставника Nombre d'instituteurs				БРОЈ УЧЕ																			
	једним разредом — une classe	два-два deux	три-три trois	четири-четири quatre	пет-пет cinq		шест-шест six	који су имали — qui ont eu				уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la																		
								један разред une classe	два-два deux	три-три trois	четири-четири quatre	Свeга — Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeга — Total											
																				разреда — classes				разред — classe						
Азбуковачки-Azbonkovatz	—	—	—	5	—	5	2	3	2	3	1	2	4	9	6	131	6	103	7	101	4	99	—	—	23	434				
Јадрански-Jadar	—	—	—	12	—	12	1	6	5	9	—	—	6	6	21	11	346	6	235	6	215	5	203	—	—	28	999			
Мачвански-Matchva	—	—	—	23	—	23	1	1	4	10	—	—	17	5	29	39	439	17	378	13	300	19	303	—	—	78	1420			
Почерски-Potzerina	—	—	—	20	—	20	6	14	2	2	—	—	3	14	33	22	564	13	467	5	344	5	317	—	—	45	1692			
Рађевски-Radjevina	—	—	—	2	—	2	5	7	—	—	—	—	1	—	5	8	2	131	—	113	—	58	—	50	—	—	2	352		
Подрински округ-Département de Podrigné	—	—	—	62	—	62	15	31	13	24	—	—	6	39	28	100	70	1611	42	1296	31	1018	33	972	—	—	176	4897		
Врачарски-Vratchar	—	—	—	9	—	9	1	1	1	2	—	—	1	1	7	3	11	6	183	—	112	1	111	3	84	—	—	10	490	
Грочански-Grotzka	—	—	—	4	—	4	—	—	2	4	—	—	—	2	2	6	3	104	4	48	—	78	—	33	—	—	7	263		
Јасенички-Jassénitza	1	—	—	23	—	24	13	20	5	22	—	—	1	8	19	50	34	800	32	588	31	538	19	529	—	—	116	2450		
Голубарски-Koloubara	—	—	—	12	—	12	1	1	5	10	—	—	1	6	6	18	21	231	19	207	13	221	9	134	—	—	62	793		
Космајски-Kosmay	—	—	—	15	—	15	3	2	5	11	—	—	1	9	8	23	21	402	23	272	6	252	16	231	—	—	66	1157		
Посавски-Possavina	—	—	—	10	—	11	3	3	1	2	—	—	4	1	6	5	15	11	290	9	135	10	143	8	81	—	—	38	649	
Смедеревски-Smedérévo	—	2	1	17	1	21	9	15	5	11	—	—	1	10	14	37	26	576	17	400	23	327	18	267	56	—	84	1626		
Подунавски округ-Département de Podounavlyé	1	2	2	90	1	96	30	42	24	62	—	—	8	3	48	57	160	122	2586	104	1757	84	1670	73	1359	56	—	383	7428	
Голубачки-Goloubatz	—	—	—	1	9	10	1	2	2	3	—	—	1	7	3	13	3	169	5	174	2	139	1	106	—	—	11	588		
Звишки-Zvijde	—	—	—	2	4	6	—	—	2	3	—	—	1	4	2	8	13	189	1	65	2	56	3	50	—	—	19	360		
Млавски-Mlava	—	—	—	1	20	22	2	4	3	6	—	—	2	18	5	30	13	425	12	286	4	235	6	175	28	13	35	1162		
Моравски-Morava	—	—	—	10	—	10	4	5	6	12	—	—	2	2	10	21	22	403	7	225	10	200	11	161	—	—	50	989		
Пољаревачки-Pojarévatz	1	1	—	22	1	25	7	19	8	17	—	—	2	11	15	49	23	674	16	568	20	515	21	407	48	—	80	2212		
Рамски-Rame	—	—	—	13	—	13	6	8	1	3	—	—	2	1	8	8	21	—	281	—	246	1	199	—	188	—	—	1	914	
Хомољски-Homolyé	—	—	—	8	—	8	—	—	3	4	—	—	—	7	3	11	61	193	22	110	13	84	10	78	—	—	106	465		
Пољаревачки округ-Département de Pojarévatz	1	1	4	86	1	94	20	38	25	48	—	—	10	1	57	46	153	135	2334	63	1674	52	1428	52	1165	76	13	302	6690	
Драгачевски-Dragatchévo	—	—	—	10	—	10	1	1	1	2	—	—	1	8	2	12	6	201	8	204	1	124	1	98	—	—	16	627		
Жички-Jitcha	—	1	1	4	—	7	2	6	2	5	—	—	1	2	4	14	3	171	—	118	—	136	—	82	37	28	3	572		
Качерски-Katcher	—	—	—	7	—	7	—	—	2	4	—	—	—	5	2	9	12	178	8	120	5	137	1	83	—	—	26	518		
Љубишки-Lyoubitch	—	—	—	1	3	4	3	5	—	—	—	—	2	1	3	8	10	147	1	71	8	70	5	36	—	—	24	324		
Студенички-Stoudénitza	—	—	—	2	8	10	2	3	2	5	—	—	2	5	4	15	10	292	6	275	7	172	1	143	—	—	20	882		
Таковски-Takovo	—	—	—	6	—	6	2	6	1	2	—	—	1	3	3	12	7	207	1	174	—	103	1	103	—	—	9	587		
Трнавски-Trnava	—	—	—	7	—	7	1	2	4	9	—	—	—	2	5	13	7	220	9	185	4	199	3	153	—	—	23	757		
Руднички округ-Département de Roudnik	—	1	4	45	—	51	11	23	12	27	—	—	7	26	23	83	55	1416	33	1147	21	941	12	698	37	28	121	4267		
Бањски-Bagna	1	—	—	3	—	5	2	5	—	—	—	—	1	2	2	8	—	146	—	65	—	67	—	44	—	—	—	—	322	
Заглавски-Zaglavak	—	—	—	2	11	13	4	8	4	8	—	—	3	1	5	9	24	1	398	9	273	3	237	1	193	—	—	—	141	101
Сврљински-Svrligue	1	1	—	2	—	4	—	—	—	—	—	—	1	2	—	4	—	106	—	45	—	28	—	21	—	—	—	1	200	
Тимочки округ-Département de Timok	2	1	3	16	—	22	6	14	4	8	—	—	5	1	9	11	36	1	650	9	383	3	332	2	258	—	—	—	15	1623
Добрнички-Dobritch	1	—	—	3	5	10	4	9	—	1	—	—	3	5	4	18	4	278	1	267	3	151	—	123	50	22	8	891		
Косањички-Kossanitzza	—	—	—	2	—	2	2	4	—	—	—	—	—	1	2	5	—	47	—	31	—	39	—	86	—	—	—	—	203	
Нишки-Niche	—	—	—	1	11	12	—	—	4	6	—	—	2	7	4	16	1	286	5	189	1	163	5	158	—	—	—	—	12	796
Топлички округ-Département de Toplitza	1	—	—	4	18	24	6	14	4	7	—	—	5	13	10	39	5	611	6	487	4	353	5	367	50	22	20	1890		

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE VILLES ET DE VILLAGES

Н И К А - Н О М Б Р Е Д' É Л È V E S

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école					који су свршили qui ont fini la						који су остали да понове qui ont à répéter la															
I	II	III	IV	V	VI	Caera-Total	због-à cause					Caera-Total	I	II	III	IV	V	VI	Caera-Total	I	II	III	IV	V	VI	Caera-Total							
							болести-de maladie	смрти-de décès	из других узрока d'autres motifs	ослабољено-dispensés	одсељено у другу школу passés dans l'autre école																разред - classe	разред - classe	разред - classe				
1	2	1	1	1	2	4	5	33	8	46	7	101	5	92	6	86	2	76	20	355	16	2	7	1	26								
10	4	5	3	1	1	22	8	62	44	127	4	293	6	203	4	175	4	154	18	825	1	28	11	4	43								
3	4	6	1	1	3	10	23	25	70	19	137	16	328	12	318	13	260	60	1172	8	40	1	28	12	80								
13	5	10	1	1	1	29	25	8	74	42	149	14	456	8	381	4	264	31	1345	6	76	2	52	41	187								
2	1	2	1	1	1	5	5	3	10	3	21	2	104	101	55	45	2	305	2	305	6	6	6	1	12								
131	9	23	7	1	1	70	61	54	249	116	480	43	1282	31	1095	27	840	30	785	131	4002	15	166	3	99	64	19	348					
1	4	2	1	1	1	7	3	2	75	3	83	6	113	91	1	75	2	52	9	331	20	7	3	2	32								
3	1	1	1	1	1	3	4	3	5	8	20	3	81	3	42	68	31	1	222	15	1	2	1	18									
3	4	1	1	1	1	18	46	16	189	34	285	31	575	24	499	23	394	16	420	94	1888	2	166	2	47	3	103	2	51	367			
1	3	1	1	1	1	6	10	13	1	7	30	18	160	16	176	13	182	5	118	52	636	2	35	2	11	10	1	56					
8	1	3	4	1	1	16	14	4	124	25	167	15	276	13	191	2	164	7	776	4	96	6	63	7	79	8	72	310					
1	3	4	1	2	4	13	10	3	16	11	40	10	223	4	100	6	109	8	72	28	504	26	1	15	3	10	1	51					
15	13	7	1	1	1	42	21	13	153	66	253	20	434	15	326	17	259	18	206	70	1248	75	22	17	11	2	127						
133	5	29	3	2	3	20	105	98	51	575	154	878	103	1862	75	1245	62	1251	56	1044	23	296	5605	8	433	11	166	13	224	10	136	2	961
3	6	3	1	1	1	10	2	3	72	7	84	10	105	1	51	2	38	2	41	15	235	1	23	7	6	4	1	36					
3	8	9	2	3	1	22	14	9	98	24	140	13	279	11	227	3	190	4	147	31	866	66	1	42	20	6	3	137					
1	2	1	1	1	1	4	6	14	98	8	126	16	268	6	185	7	169	7	131	36	753	4	65	13	1	5	3	86					
7	1	5	15	13	3	43	4	21	143	52	220	18	473	14	423	12	354	15	277	59	1539	2	151	1	101	3	99	5	74	9	434		
4	4	3	2	1	1	13	7	5	65	15	92	216	209	1	161	163	1	749	1	749	38	22	7	3	1	70							
1	1	1	1	1	1	1	7	9	75	1	92	14	94	19	85	12	67	8	65	53	311	3	30	1	9	8	4	51					
7	27	23	21	19	3	93	48	65	578	111	802	74	1552	53	1301	39	1086	36	917	202	4891	10	396	3	231	4	164	5	94	12	897		
2	1	3	4	5	1	14	3	10	38	13	64	6	154	8	172	1	97	1	87	16	510	23	16	11	5	55							
1	3	9	3	1	1	16	10	5	52	29	96	2	124	91	113	64	29	19	2	440	17	14	6	2	39								
1	1	1	1	1	1	3	6	4	69	7	86	10	129	6	98	4	102	1	59	21	388	1	12	4	6	4	26						
1	3	1	2	1	1	3	10	4	78	7	99	6	59	53	8	46	4	30	18	188	2	9	8	10	1	28							
1	6	1	1	3	1	14	15	7	66	25	113	5	224	4	223	1	124	1	108	11	679	2	35	24	14	1	74						
1	6	1	1	4	1	26	7	2	72	20	101	6	148	2	151	91	79	1	469	8	469	24	6	1	4	34							
1	7	1	2	6	1	15	13	4	122	11	150	6	159	9	154	3	141	5	98	23	552	22	14	8	3	47							
1	12	4	25	1	2	23	1	8	88	64	36	497	112	709	41	997	29	942	17	714	12	525	29	19	99	3226	5	142	86	55	20	303	
1	1	1	1	1	1	2	5	7	22	2	36	105	58	54	44	1	261	17	1	8	805	1	89	40	18	9	22						
2	5	4	4	1	1	15	9	16	49	49	123	237	5	205	2	196	1	167	1	139	11	4	4	1	156								
1	1	1	1	1	1	4	2	32	1	38	74	28	22	1	15	1	139	11	4	1	139	11	4	4	1	19							
3	5	5	4	1	1	17	18	25	103	51	197	416	5	291	2	272	2	226	9	1205	1	117	45	26	9	197							
8	8	3	1	4	1	23	22	7	92	26	147	3	173	1	210	1	109	1	92	6	637	35	32	18	4	3	92						
1	1	2	1	1	1	3	2	1	43	9	55	35	26	25	41	1	127	9	1	10	541	95	2	35	36	14	15						
1	1	1	2	1	1	3	17	19	31	1	68	1	148	3	136	1	116	5	141	10	541	95	2	35	36	14	180						
9	9	5	1	6	1	29	41	27	166	36	270	4	356	4	372	2	250	6	274	16	1305	139	2	68	59	18	3	287					

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ ГРАДСКЕ И СЕОСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec						Број наставника Nombre d'instituteurs						БРОЈ УЧЕ																	
	једним разредом-une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	пет- cinq	шест- six	Сврга — Total	који су имали-qui ont eu				уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la						Сврга- Total												
								један разред une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	Сврга — Total	I	II	III	IV	V		VI	разред — classe										
разреда classes						разреда classes																								
Златиборски-Zlatibor . . .	—	—	—	5	—	—	5	—	1	2	—	4	1	6	105	3	98	2	74	1	76	—	—	6	353					
Моравијски-Moravitzka . . .	—	1	—	5	—	—	6	2	4	—	—	3	2	10	190	—	170	—	106	—	92	—	—	—	5	558				
Пожешки-Požega	—	—	—	4	—	—	4	4	10	1	2	—	1	5	13	4	247	6	226	7	180	3	151	—	—	20	804			
Рачански-Ratcha	—	—	—	7	—	—	7	1	2	—	3	—	4	1	9	8	206	1	159	3	133	4	86	—	—	16	584			
Ужички-Ujitzé	—	—	—	5	—	—	5	3	12	1	4	—	1	4	17	4	362	5	251	1	231	2	164	—	—	12	1008			
Црногорски-Tzrna-Gora . . .	—	—	—	4	—	—	4	—	—	1	4	—	2	1	6	1	85	6	81	3	74	2	71	—	—	12	311			
Ужички округ-Département d' Ujitzé	—	1	—	30	—	—	31	10	28	4	18	—	15	14	61	17	1195	21	985	16	798	12	640	—	—	66	3618			
Бољевачки-Bolyévatz . . .	1	—	—	13	—	—	14	4	5	3	7	3	6	7	21	20	364	13	211	7	160	7	206	—	—	47	941			
Зајечарски-Zayéchar . . .	1	1	1	19	—	—	22	5	7	4	12	1	12	9	32	11	609	12	306	17	320	9	244	—	—	49	1479			
Црноречки округ-Département de Tzrna Réka	2	1	1	32	—	—	36	9	12	7	19	4	18	16	53	31	973	25	517	24	480	16	450	—	—	96	2420			
Град Београд-Ville de Bel- grade	—	1	—	7	1	—	9	10	36	—	2	—	1	10	39	26	470	5	407	5	415	3	405	149	—	39	1846			
Град Ниш-Ville de Niche	1	—	—	1	—	1	3	7	21	—	—	1	1	7	23	37	340	12	322	12	232	6	243	138	66	67	1341			
Укупно-En général	13	13	28	669	7	9	739	231	480	140	348	1	97	5	383	386	1308	781	21209	522	15951	427	13228	332	11454	19	1018	291	2084	63151

УНИВЕРЗИТЕТ БЕОГРАД

БИБЛИОТЕКА

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE VILLES ET DE VILLAGES

Н И К А - Н О М Б Р Е Д' É Л È V E S

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école						који су свршили qui ont fini la						који су остали да понове qui ont à répéter la																		
I	II	III	IV	V	VI	Свeга-Total	болест-à cause		из других узрока d'autres motifs	ослабољено-dispensés	одсељено у другу школу passés dans l'autre école	Свeга - Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeга-Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeга-Total											
разред — classe							болест-à cause	децес					разред — classe							разред — classe																	
2	3	4	—	—	—	9	3	1	41	—	12	57	85	3	89	2	53	1	47	—	—	6	274	9	1	2	3	—	—	15							
—	1	1	—	—	—	2	5	2	65	—	9	81	144	1	149	—	92	—	69	—	—	4	454	5	9	2	3	—	—	19							
2	2	—	—	—	—	5	27	2	247	—	25	301	2	145	1	148	1	116	—	69	—	—	4	478	1	12	3	3	—	—	3						
—	—	1	—	—	—	1	2	9	45	—	7	63	8	159	1	122	3	111	3	66	—	—	15	458	—	—	—	11	9	—	60						
1	10	1	2	—	—	2	12	10	8	102	—	16	136	3	280	5	211	1	155	2	107	—	—	11	753	1	54	18	23	9	—	1					
1	1	1	2	—	—	5	6	12	23	—	13	54	5	50	5	62	2	60	1	48	—	—	8	220	9	11	6	5	—	—	31						
6	16	8	6	—	—	2	36	53	34	523	—	82	692	13	863	15	781	9	587	7	406	—	—	4	2637	2	100	71	2	47	30	—	4	248			
—	—	—	—	—	—	—	17	11	44	—	2	74	16	216	14	192	7	146	5	192	—	—	42	746	1	64	4	1	—	—	1						
3	7	2	5	1	4	—	6	19	24	11	57	—	23	115	10	452	12	237	13	252	8	217	—	—	43	1158	1	100	49	2	32	5	—	3	186		
3	7	2	5	1	4	—	6	19	41	22	101	—	25	189	26	668	26	429	20	398	13	409	—	—	85	1904	2	164	53	2	33	5	—	4	255		
2	45	1	68	52	32	2	3	199	8	25	79	—	235	347	20	365	3	345	2	324	2	301	124	—	27	1459	1	62	1	29	4	45	43	19	—	2	198
2	15	4	2	11	18	2	4	50	7	13	111	—	164	295	17	214	9	200	6	162	3	181	89	28	35	874	8	63	2	41	4	29	31	15	—	14	179
20	27	18	15	—	—	89	1126	792	642	5255	—	1847	8536	554	14827	386	12666	326	10279	238	9011	4	655	174	47612	75	3001	33	1535	28	1114	17	571	70	3	6294	

Б И Б Л И О Т Е К А

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ ГРАДСКЕ И СЕОСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES													Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues					По узрасту била Nombre des élèves			
	који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la						које је ослободио ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						Од 100 ученика ученика према су у ор- дине: pas plus de 100 élèves inscrits sont passés dans les classes supérieures									
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI		одличних-excellents	врто добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	рђавих-mauvais	6	7	8	9
	разреду — classe						разреду — classe															
Свсга-Total						Свсга Total																
Колубарски-Koloubara . . .	2	2	1	1	—	—	6	1	—	—	—	—	1	86.77	115	178	199	30	—	—	4	43
Подгорски-Podgorina . . .	5	1	2	2	—	—	10	2	—	—	—	—	2	82.71	155	267	368	38	2	4	19	104
Посавски-Possavina . . .	4	2	5	5	—	—	16	2	2	4	2	1	2	69.35	110	150	163	63	3	—	39	70
Тамнавски-Tamnava . . .	18	5	3	8	—	—	34	2	—	—	1	—	3	70.22	162	219	260	119	—	—	34	80
Ваљевски округ-Département de Valyévo	29	10	11	16	—	—	66	7	2	4	3	1	2	77.07	542	814	985	250	5	4	96	297
Јабланички-Jablanitza . . .	3	—	—	2	—	—	5	1	—	—	—	—	1	72.38	40	60	32	10	1	—	6	24
Лесковачки-Lescovatz . . .	4	8	3	8	1	—	24	—	—	3	1	—	4	78.07	273	369	426	113	3	24	115	160
Масурички-Massouritzza . . .	4	2	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	71.21	35	74	84	44	—	12	24	51
Пољанички-Polyanitzza . . .	2	—	2	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	84.42	43	86	79	7	—	1	10	30
Пчињски-Ptchigna . . .	10	3	2	4	2	—	21	1	2	—	—	—	3	73.07	141	222	271	78	3	5	29	79
Врањски округ-Département de Vragne	23	13	7	15	3	—	61	2	2	3	1	—	8	76.54	532	811	892	252	7	42	184	344
Гружански-Gronja . . .	20	14	2	3	—	—	39	—	—	—	—	—	—	73.24	223	300	205	58	—	4	37	78
Јасенички-Jassénitzza . . .	9	12	17	19	—	—	57	—	—	—	—	—	—	77.08	248	458	477	108	5	6	50	201
Крагујевачки-Kragouievatz . . .	13	3	4	4	—	—	24	3	—	—	2	—	5	76.07	270	364	422	113	3	13	81	150
Лепенички-Lérenitzza . . .	10	6	9	10	2	—	37	—	—	—	—	—	—	73.38	315	387	471	144	—	13	108	268
Крагујевачки округ-Département de Kragouievatz	52	35	32	36	2	—	157	3	—	—	2	—	5	75.10	1056	1509	1575	423	8	36	276	697
Кључки-Klyoutch . . .	72	17	11	14	—	—	114	3	1	—	—	—	4	64.20	133	170	212	57	—	6	53	110
Крајински-Krayna . . .	37	11	9	9	—	—	66	11	5	1	—	—	17	75.92	279	536	792	236	74	5	128	324
Поречки-Poretchka Réka . . .	13	2	5	7	—	—	27	1	—	—	—	—	1	78.96	80	98	122	25	—	8	32	73
Крајински округ-Département de Krayna	122	30	25	30	—	—	207	15	6	1	—	—	22	73.06	492	804	1126	318	74	19	213	507
Алексиначки-Alexinatz . . .	7	4	3	—	—	—	14	12	1	3	1	—	17	68.01	122	197	289	174	12	14	43	108
Жупски-Joupa . . .	9	2	4	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	79.75	109	157	177	32	—	—	11	79
Моравски-Morava . . .	6	4	6	3	—	—	19	—	—	—	—	—	—	74.80	91	153	139	31	—	2	41	60
Ражањски-Rajagne . . .	18	9	4	—	—	—	31	—	—	—	—	—	—	71.75	129	180	169	76	2	13	53	76
Расински-Rasina . . .	9	16	3	5	—	—	33	—	—	1	—	—	1	77.97	201	316	489	98	1	1	43	155
Трстенички-Trsténik . . .	2	7	4	4	—	—	17	—	—	3	—	—	3	67.39	77	133	277	89	1	1	16	113
Крушевачки округ-Département de Krouchévatz	44	45	25	15	—	—	129	12	1	7	1	—	21	73.38	729	1186	1540	500	16	31	207	591
Белички-Bélitza . . .	14	5	3	4	—	—	26	—	—	—	—	—	—	75.23	159	219	270	63	1	17	37	141
Левачки-Lévatch . . .	17	9	7	1	—	—	34	1	—	2	—	—	3	72.71	128	204	308	69	1	7	31	91
Параћински-Paratchine . . .	15	7	2	5	—	—	29	2	3	6	—	—	11	72.99	154	263	369	73	3	19	142	110
Ресавски-Ressava . . .	9	5	1	4	—	—	19	—	—	1	—	—	1	70.91	189	337	451	103	—	2	121	220
Темнићски-Temnitich . . .	7	6	6	6	—	—	25	—	—	—	—	—	—	75.84	230	352	432	109	—	—	76	171
Моравски округ-Département de Morava	62	32	19	20	—	—	133	3	3	9	—	—	15	73.47	860	1375	1830	417	5	45	407	733
Белопањачки-Béla-Pancka . . .	8	3	2	2	—	—	15	—	—	—	—	—	—	80.22	51	81	93	18	—	2	30	37
Власотинач.-Vlassotintzé . . .	8	5	5	5	1	—	24	—	—	—	—	—	—	74.18	90	156	212	65	—	—	37	93
Лужички-Loujnitza . . .	2	2	6	—	—	—	10	3	—	1	—	—	4	80.69	93	115	102	31	—	—	36	50
Нишавски-Nišava . . .	41	13	13	3	3	—	73	6	2	6	4	—	18	70.61	330	529	546	180	9	22	110	243
Пиротски округ-Département de Pirote	59	23	26	10	4	—	122	9	2	6	5	—	22	73.84	564	881	953	294	9	24	213	423

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE VILLES ET DE VILLAGES

je učenika qui ont eu		Broj učenika koji su bili od roditelja Nombre d'élèves dont les parents ont été							Broj kažnjenih učenika Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences			Просечни број изостанака на једног ученика-Nombre moyen des absences d'un élève	Broj učenika koji Nombre d'élèves qui				Ученика је био из места Elèves ont été du lieu		
11	12	преко 12 au-dessus de 12	свештеника-претрес chanoines-prêtres	чинови-функционари nouveaux-fonctionnaires	наставни-институтори maîtres-instituteurs	трговача-марчанди marchands	занатлија-артизани artisans	земљорадника agriculteurs	сауцу-серванти saute-servants	затвором reclusion		другом казном d'autre punition	Caera - Total	оправдани excusés	неоправдани non excusés		Caera - Total	еу изостали од предавања ont été absents				где је школа-меме où est l'école	удаљених-экологне éloignés
										један пут une fois	више пута plusieurs fois							40	40-80	преко 80 au-dessus de 80	дана - jours		
109	71	89	3	2	—	22	6	489	—	54	25	103	182	16.823	3.838	20.661	44.14	54	362	84	22	200	322
162	144	116	9	25	7	32	106	618	28	49	73	121	243	14.696	4.186	18.882	25.48	84	631	91	19	430	395
55	74	62	2	9	1	41	53	344	44	28	27	98	153	3.354	1.877	5.231	15.75	160	316	16	2	359	135
161	86	62	9	1	4	19	41	674	12	80	77	120	277	20.735	3.232	23.967	37.98	129	510	107	14	421	339
487	375	329	23	37	12	114	206	2.125	84	211	202	442	855	55.608	13.133	68.741	31.62	427	1.819	298	57	1.410	1.191
23	26	26	4	7	—	1	3	128	—	16	5	29	50	2.074	8.071	10.145	28.18	43	318	21	21	61	82
161	149	206	11	24	2	179	436	442	90	79	51	170	300	17.180	16.601	33.781	33.61	179	866	102	37	920	264
32	14	4	—	6	—	4	7	219	1	33	8	34	75	3.301	3.898	7.199	34.61	29	161	37	10	151	86
27	24	19	8	8	—	—	9	189	—	15	—	43	58	2.856	2.624	5.480	34.03	54	138	18	5	127	87
125	80	75	6	22	—	124	314	136	119	64	50	181	295	5.861	9.830	15.691	26.11	120	466	99	36	664	57
368	293	330	29	67	2	308	769	1.114	210	207	114	457	778	31.272	41.024	72.296	30.96	425	1.949	277	109	1.923	576
131	99	105	9	—	2	9	7	759	—	66	7	164	237	11.715	8.621	20.336	28.72	78	566	93	49	379	407
259	130	103	8	1	7	59	63	1.209	19	150	76	249	475	17.984	19.273	37.257	29.83	117	1.097	122	30	1.141	225
217	171	114	7	67	7	92	250	634	115	76	60	288	424	13.122	10.992	24.114	24.18	175	906	77	14	981	191
196	113	90	2	7	9	53	67	1.172	7	107	79	375	561	18.628	18.108	36.736	32.27	179	1.017	89	32	1.005	312
803	513	412	26	75	25	213	387	3.774	141	399	222	1.076	1.697	62.449	56.994	118.443	28.94	549	3.586	381	125	3.506	1.135
114	82	45	2	9	2	46	63	481	22	43	40	106	189	7.347	15.960	23.307	47.37	78	406	47	39	553	72
290	219	143	15	34	7	69	103	1.666	24	154	143	368	665	31.289	22.793	54.082	33.05	243	1.391	194	51	1.744	174
54	14	13	1	5	—	17	25	217	60	28	13	66	107	6.286	2.324	8.610	29.89	37	211	57	20	267	58
458	315	201	18	48	9	132	191	2.364	106	225	196	540	961	44.922	41.077	85.999	35.59	358	2.008	298	110	2.564	304
182	82	37	3	9	1	34	153	580	14	56	50	167	273	8.513	5.178	13.691	21.26	150	588	45	11	524	270
112	59	36	9	6	2	32	4	433	—	28	23	88	139	7.491	5.978	13.469	29.99	37	366	58	25	119	367
105	46	16	2	7	—	5	5	412	14	46	15	86	147	4.830	8.295	13.125	41.01	34	261	19	40	95	350
94	56	11	8	5	2	15	22	496	7	88	95	136	319	8.947	6.371	15.318	29.68	39	442	55	19	320	235
243	151	93	10	34	15	75	151	775	47	123	83	287	493	14.274	10.675	24.949	24.99	109	904	72	22	607	500
142	56	41	4	6	3	38	28	538	10	33	42	155	230	7.656	7.733	15.389	28.29	83	464	75	5	356	271
878	450	234	36	67	23	199	363	3.234	92	374	308	919	1.601	51.711	44.230	95.941	27.35	452	3.025	324	122	2.021	1.993
105	60	27	5	17	2	52	102	506	28	64	53	102	219	8.450	12.214	20.664	35.20	125	470	82	35	479	233
141	118	56	8	1	2	23	12	633	—	66	31	141	238	14.182	15.112	29.294	42.76	44	565	90	30	428	301
150	113	62	7	26	2	109	134	569	15	92	103	206	401	8.689	15.554	24.243	33.34	135	645	68	14	695	167
168	82	48	9	5	6	62	77	913	8	126	62	288	476	15.296	25.110	40.406	42.75	135	713	134	98	819	261
194	117	87	11	9	4	29	27	1039	4	135	80	191	406	9.572	17.803	27.375	28.87	175	778	104	66	738	385
758	490	280	40	58	16	275	352	3.710	55	483	329	928	1.740	56.189	85.793	141.982	36.48	614	3.171	478	243	3.159	1.347
46	44	28	3	3	1	18	17	205	2	22	16	61	99	3.386	1.880	5.266	3.77	199	1.076	230	88	166	83
92	76	47	7	1	2	73	65	388	10	57	24	70	151	5.778	8.503	14.281	32.83	111	343	65	27	343	203
51	34	32	7	2	—	—	1	336	—	16	6	45	67	4.692	2.483	7.175	22.56	28	299	14	5	120	226
230	151	217	21	18	9	151	239	1071	84	101	77	223	401	24.420	22.441	46.861	33.61	199	1.076	230	88	1.110	538
419	305	324	38	24	12	242	322	2.000	96	196	123	399	718	38.276	35.307	73.583	20.78	537	2.794	539	208	1.729	1.050

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ ГРАДСКЕ И СЕОСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES											Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues	По узрасту било Nombre des élèves									
	који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la						које је ослободно ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	рђаних-mauvais	6	7	8	9	
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V											VI
	разреду — classe						разреду — classe															ГОДИНА
Свeра-Total						Свeра-Total																
Азбуковачки-Azboukovatz	5	3	5	3	—	1	16	3	2	—	1	6	81.05	81	107	164	27	—	—	5	19	
Јадрански-Jadar	9	4	4	2	—	1	19	—	1	7	9	—	17	80.90	140	296	371	53	1	2	43	132
Мачвански-Matchva	18	3	5	6	—	1	32	7	2	—	—	9	81.25	286	403	513	81	10	1	42	242	
Почерски-Potzérina	8	13	7	10	—	1	38	—	—	2	—	2	78.15	303	447	597	186	1	10	79	243	
Рађевски-Radjevina	7	2	4	—	—	—	13	3	2	1	—	6	85.43	84	109	128	15	—	6	16	45	
Подрински округ-Département de Podrigné	47	25	25	21	—	4	118	13	7	10	10	—	40	80.57	894	1.362	1.773	362	12	19	185	681
Врачарски-Vratchar	20	6	13	12	—	—	51	—	—	—	—	—	2	66.59	97	133	128	55	1	—	39	89
Грочански-Grotzka	2	1	1	—	—	—	4	1	—	1	—	—	2	83.43	42	97	89	16	2	—	21	17
Јасенички-Jassénitza	22	22	22	4	—	—	70	2	6	12	24	—	4	76.49	389	701	843	251	—	23	122	235
Кодубарски-Koloubara	29	13	22	13	—	—	77	—	—	2	—	—	2	79.59	184	224	252	108	1	3	23	95
Космајски-Kosmay	12	6	5	8	—	—	31	1	—	—	—	—	1	66.15	143	268	368	317	1	10	58	144
Посавски-Possavina	21	10	11	2	—	—	44	5	5	10	3	—	23	76.13	144	220	195	55	8	3	49	74
Смедеревски-Smédérévo	17	11	10	8	—	—	46	7	1	3	1	—	12	74.88	245	408	609	142	4	7	133	281
Подунавски округ-Département de Podounavlyé	123	69	84	47	—	6	323	16	2	28	28	—	64	74.11	1.244	2.051	2.484	944	17	46	445	985
Годубачки-Goloubatz	9	6	2	—	—	—	17	2	—	—	—	—	2	74.48	58	142	242	93	3	1	30	94
Звишки-Zvijde	10	1	1	2	—	—	14	1	—	—	—	—	1	63.51	48	97	102	39	—	9	25	57
Млавски-Mlava	24	7	12	2	2	—	47	—	—	—	—	—	—	73.14	239	322	322	120	7	6	122	181
Моравски-Morava	19	2	2	4	—	—	27	—	1	—	—	—	1	75.82	187	276	310	94	—	4	38	152
Пољаревачки-Pojarévatz	15	11	14	4	—	—	44	1	2	3	5	—	11	68.24	425	681	662	197	7	19	112	310
Рамски-Rame	5	1	6	3	—	—	15	—	—	—	—	—	—	80.79	168	296	295	74	—	5	83	158
Хомољски-Homolyé	7	1	—	3	—	—	11	—	1	—	—	—	1	67.38	68	107	139	60	—	12	63	79
Пољаревачки округ-Département de Pojarévatz	3	89	1	29	37	18	2	4	4	3	5	—	16	72.11	1.193	1.921	2.072	677	17	56	473	1.031
Драгачевски-Dragatchévo	5	—	1	2	—	—	8	1	2	1	—	—	4	79.56	110	216	190	60	—	1	47	60
Жички-Jitcha	4	1	1	2	—	—	8	2	—	—	3	—	5	74.83	96	149	202	42	3	8	41	42
Качерски-Katcher	2	1	7	2	—	—	12	2	—	1	3	—	6	74.90	68	153	178	33	—	—	24	67
Љубићки-Lyoubitch	2	2	4	—	—	—	8	1	1	1	1	—	4	57.49	57	58	80	29	3	—	3	27
Студенички-Stoudénitza	5	5	10	8	—	—	28	2	—	—	—	—	2	75.78	205	216	235	77	—	5	35	97
Таковски-Takovo	4	3	—	1	—	—	8	1	—	—	—	—	1	76.50	105	186	185	35	1	—	38	71
Трнавски-Trnava	5	7	5	4	—	—	21	—	1	1	—	—	2	71.50	133	210	226	52	1	—	13	52
Руднички округ-Département de Roudnik	27	19	28	19	—	—	93	9	4	4	7	—	24	74.07	774	1.188	1.346	328	8	14	201	416
Бањски-Banja	3	1	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	80.55	46	88	132	22	—	—	42	52
Заглавски-Zaglavak	19	7	3	5	—	—	27	—	—	—	—	—	—	72.13	165	336	347	143	3	—	72	155
Сврљашки-Svrligne	2	1	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	69.50	51	41	50	19	—	—	—	8
Тимочки округ-Département de Timok	17	9	5	5	—	—	36	—	—	—	—	—	—	73.47	262	465	529	184	3	—	114	215
Добрички-Dobritch	15	8	3	4	1	—	31	3	2	1	1	—	7	69.69	109	219	341	90	8	13	65	72
Косанички-Kossanitsa	1	—	1	7	—	—	9	—	—	—	—	—	—	61.65	45	61	40	5	—	—	3	18
Нишки-Niche	11	7	3	1	—	—	22	—	—	—	—	—	—	67.83	127	215	211	154	10	2	49	86
Топлички округ-Département de Toplitza	27	15	7	12	1	—	62	3	2	1	1	—	7	68.00	281	495	592	249	18	15	117	176

Од 100 ученика уредника, премар су у
градске школе — Sur 100 élèves inscrits
sont passés dans les classes supérieures

УНИВЕРЗИТЕТ БЕОГРАД

МУШКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ ГРАДСКЕ И СЕОСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES													Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues					По узрасту било Nombre des élèves				
	који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la						које је ослободио ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	рђавих-mauvais	6	7	8	9		
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI											
	разреду — classe						разреду — classe						Свeра-Total					година					
Златиборски-Zlatibor . . .	6	2	4	1	—	—	—	—	3	—	—	—	3	75.69	76	115	96	18	—	1	6	34	51
Моравички-Moravitz . . .	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	81.07	110	168	181	20	—	—	9	34	79
Пожешки-Požega	3	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	11	59.08	84	189	219	20	—	1	14	47	84
Рачански-Ratcha	8	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	78.42	96	163	186	43	—	3	15	46	108
Ужички-Oujitzé	6	8	8	—	—	—	—	—	4	3	—	—	7	73.68	187	284	335	80	—	12	26	85	142
Црногорски-Tzrna-Gora . .	2	2	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	11	69.62	88	90	52	32	—	—	—	18	54
Ужички округ-Département d' Oujitzé	28	19	20	8	—	—	—	—	7	3	—	—	10	72.18	641	1.009	1.069	213	—	17	70	264	518
Бољевачки-Bolyévatz . . .	¹ 33	5	6	7	—	—	—	—	1	—	—	—	1	80.77	189	277	313	72	3	3	38	134	190
Зајечарски-Zayétchar . . .	24	11	7	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	77.30	225	420	580	157	2	10	169	252	303
Црноречки округ-Départe- ment de Tzrna Réka	¹57	16	13	15	—	—	—	—	1	—	—	—	1	78.06	414	697	893	229	5	13	207	386	493
Град Београд-Ville de Bel- grade	³ 13	¹ 9	4	6	4	—	—	—	2	—	3	—	5	71.34	369	519	574	191	—	34	172	317	304
Град Ниш-Ville de Niche	¹ 19	5	4	5	2	—	—	—	5	2	1	—	8	62.83	196	297	438	165	—	21	148	172	152
Укупно-En général	²³838	¹²403	⁹372	⁵298	18	—	—	—	⁴⁹96	²54	²84	²49	⁸283	70.14	11043	17.384	20.671	5.996	204	436	3.728	8.235	10874

Од 100 учесних ученика премају у сва-
којје разреду . Sur 100 élèves, inscrits sont
passés dans les classes supérieures

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ÉCOLES PRIMAIRES DE GARÇONS EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE VILLES ET DE VILLAGES

Ученици који су били од родитеља				Број ученика који су били од родитеља								Број кажњених ученика				Изостанци			Број ученика који су изостајали од предавања		Ученика је било из места			
Nombre d'élèves dont les parents ont été				Nombre d'élèves dont les parents ont été								Nombre d'élèves punis de				Absences			Nombre d'élèves qui ont été absents		Elèves ont été du lieu			
10 11 12 преко 12 au-dessus de 12				свештеника-претрес	чиновни-функционари	наставни-институтори	трговачки-марчанци	занатлија-артизанс	земљорадника	агркултури	слушту-сервантс	затвором	Total			оправдани	неоправдани	Total	40 40-80 преко 80 au-dessus de 80		Ученика је било из места			
a n s																			дана - jours		где је школа-иста или друга			
																			данс - jours		у мањини-éloignés			
63	54	33	63	5	6	2	3	-	289	-	38	20	39	97	3.371	2.538	5.909	21.26	27	248	27	3	223	82
97	99	70	91	2	1	-	25	18	427	6	40	17	124	181	5.483	7.463	12.946	31.19	64	369	27	19	88	391
87	103	86	81	5	6	2	27	34	422	12	53	44	110	207	4.385	10.581	14.966	34.06	80	335	77	16	168	340
133	85	91	53	3	8	-	27	23	473	-	54	32	58	144	3.472	9.378	12.850	28.30	80	398	38	18	221	313
193	144	142	142	6	13	8	35	98	617	109	85	33	174	292	12.180	14.540	26.720	34.92	121	588	120	57	453	433
59	53	37	41	1	1	-	6	9	245	-	9	10	38	57	3.240	4.117	7.357	30.53	21	207	25	9	137	125
632	538	459	471	22	35	12	123	182	2.473	127	279	156	543	978	32.131	48.617	80.748	31.29	393	2.145	314	122	1.290	1.684
162	143	121	7	4	6	3	34	31	781	3	94	42	163	299	11.335	9.612	20.947	32.62	135	527	72	43	770	92
274	210	95	72	17	20	10	94	56	1.191	9	163	190	303	656	19.574	14.476	34.050	33.28	158	882	117	24	1.370	24
436	353	216	79	21	26	13	128	87	1.972	12	257	232	466	955	30.909	24.088	54.997	33.03	293	1.409	189	67	2.140	116
327	236	173	115	15	244	28	348	536	103	462	109	92	218	419	15.812	7.160	22.972	16.26	432	1.190	184	33	1.729	5
207	163	133	100	6	96	10	199	452	102	231	41	30	219	290	9.364	6.952	16.316	21.55	339	700	33	24	1.090	6
11442	9544	6.575	4.970	442	1015	270	3348	5530	43313	2028	5.215	3733	10563	19511	688.634	644695	1333329	27.66	8.530	40.586	5.330	2.279	40.256	15.798

УНИВЕРЗИТЕТ БИБЛИОТЕКА

ЖЕНСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
ГРАДСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec						Број наставника Nombre d'instituteurs					БРОЈ УЧЕ								
	један разред — une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	пет- cinq	шест- six	Total	који су имали-qui ont eu				Total	уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la						Total	
								један разред une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre		Total	I	II	III	IV	V		VI
разреда — classes						Cesera	разреда - classes				Cesera	разред — classe						Cesera		
Подгорски-Podgorina . . .				1			1	4	1			5	69	62	41	32			204	
Посавски-Possavina . . .						1	1		3			3	26	24	25	18	17	10	120	
Тамнавски-Tamnava . . .				1			1				1	1	21	11	11	13			56	
Ваљевски округ-Département de Valyévo				2		1	3	4	4		1	9	116	97	77	63	17	10	380	
Лесковачки-Lescovatz . . .				1			1	4				4	47	44	42	41			174	
Пчињски-Ptchigna . . .				1			1	4				4	56	40	41	39			176	
Врањски округ Département de Vragne				2			2	8				8	103	84	83	80			350	
Јасенички-Yassénitza . . .				1		1	2		2		1	3	35	31	24	27	21	4	142	
Крагујевачки-Kragouïévatz . . .		2		1			3	9	1			10	153	122	121	81			477	
Лепенички-Lépénitza . . .				1			1				1	1	14	23	15	6			58	
Крагујевачки округ-Département de Kragouïévatz		2		3		1	6	9	3		2	14	202	176	160	114	21	4	677	
Кључки-Klyouch . . .				2			2		2		1	3	27	39	40	19			125	
Крајински-Krayna . . .				4			4	3	1		3	7	116	67	61	72			316	
Поречки-Poréitchka Réka . . .				1			1		2			2	21	16	11	14			62	
Крајински округ-Département de Krayna				7			7	3	5		4	12	164	122	112	105			503	
Алексиначки-Alexinatz . . .				1			1	4				4	68	61	36	40			205	
Јушки-Юпра . . .				1			1				1	1	10	10	8	10			38	
Ражањски-Rajagne . . .				1			1				1	1	20	8	14	8			50	
Расински-Rassina . . .				1			1	4				4	62	58	48	50			218	
Трстенички-Trsténik . . .				1			1		2			2	17	17	16	7			57	
Крушевачки округ-Département de Krouchévatz				5			5	8	2		2	12	177	154	122	115			568	
Белчики-Bélitza . . .				1			1	4				4	58	49	34	40			181	
Параћински-Paratchine . . .				2			2	5	1			6	95	80	63	69			307	
Ресавски-Ressava . . .				1			1	1	2			3	34	50	28	32			144	
Моравски округ-Département de Morava				4			4	10	3			13	187	179	125	141			632	
Белопаланачки-Béla Palanka . . .				1			1				1	1	18	10	4	3			35	
Власотиначки-Vlassotinatzé . . .				1			1		2			2	20	25	19	12			76	
Нишавски-Nichava . . .	1			1			2	6				6	164	76	54	41			335	
Пиротски округ-Département de Pirote	1			3			4	6	2		1	9	202	111	77	56			446	
Јадрански-Yadar . . .				1			1		2			2	24	19	24	21			88	
Поцерски-Potzérina . . .				2			2	7				7	107	98	86	61			352	
Рађевски-Radjévina . . .				1			1				1	1	9	15	7	9			40	
Подрински округ-Département de Podrigne				4			4	7	2		1	10	140	132	117	91			480	

ÉCOLES PRIMAIRES DE FILLES

ÉCOLES DE VILLES

НИКА - N O M B R E D' É L È V E S

дошедших у току школ- ске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la						који су школу оставили qui ont abandonné l'école						који су свршили qui ont fini la						који су остали да понове qui ont à répéter la												
I	II	III	IV	V	VI	аборт-à cause						Csaera - Total	Csaera - Total	I	II	III	IV	V	VI	Csaera - Total	I	II	III	IV	V	VI	Csaera - Total			
разред — classe						болесту-де ма- ladie	сврсту-де дѣцѣс		из других урочка d'autres motifs	ослабољено-dispensés	одсељено у другу школу passés dans l'autre école																	разред — classe		
1	2	3	—	—	—	6	7	2	6	—	7	22	49	51	39	25	—	—	—	—	—	—	164	13	6	2	—	—	—	21
1	1	—	1	—	—	3	1	—	22	—	5	28	21	18	21	14	7	6	—	—	—	87	3	2	2	—	—	—	7	
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	1	7	15	6	9	9	—	—	—	—	—	39	5	4	1	—	—	—	10	
2	3	3	1	—	—	9	8	3	33	—	13	57	85	75	69	48	7	6	—	—	—	290	21	12	5	—	—	—	38	
—	—	—	—	—	—	—	1	3	4	—	10	18	35	37	32	39	—	—	—	—	—	143	6	1	4	—	—	—	11	
1	—	—	1	—	—	2	5	—	12	—	5	22	43	37	38	34	—	—	—	—	—	152	2	—	—	—	—	—	2	
1	—	—	1	—	—	2	6	3	16	—	15	40	78	74	70	73	—	—	—	—	—	295	8	1	4	—	—	—	13	
—	2	1	—	—	—	3	—	1	41	—	7	49	30	27	16	19	—	—	—	—	—	92	1	—	—	—	—	—	1	
6	5	1	6	—	—	18	5	4	43	—	19	71	126	106	95	65	—	—	—	—	—	392	18	7	4	—	—	—	29	
2	1	—	1	—	—	4	—	2	5	—	6	13	10	19	10	4	—	—	—	—	—	43	2	2	1	—	—	—	5	
8	8	2	7	—	—	25	5	7	89	—	32	133	166	152	121	88	—	—	—	—	—	527	21	9	5	—	—	—	35	
2	3	2	2	—	—	9	2	—	9	—	3	14	21	34	32	18	—	—	—	—	—	105	3	2	—	—	—	—	5	
2	4	2	1	—	—	9	—	—	21	—	19	40	81	54	52	62	—	—	—	—	—	249	12	7	5	—	—	—	24	
—	2	2	—	—	—	4	1	—	3	—	4	8	14	12	10	12	—	—	—	—	—	48	2	—	—	—	—	—	2	
4	9	6	3	—	—	22	3	—	33	—	26	62	116	100	94	92	—	—	—	—	—	402	17	9	5	—	—	—	31	
1	1	—	—	—	—	2	2	5	7	—	8	22	51	46	34	30	—	—	—	—	—	161	13	6	—	—	—	—	19	
—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	1	9	13	8	6	—	—	—	—	—	36	2	—	—	—	—	—	2	
1	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	3	9	10	7	11	8	—	—	—	—	—	36	5	—	2	—	—	—	7	
3	2	6	3	—	—	14	8	3	27	—	8	46	45	46	40	34	—	—	—	—	—	166	6	5	2	—	—	—	13	
—	1	1	—	—	—	1	1	—	2	—	—	3	6	13	16	6	—	—	—	—	—	41	7	3	1	—	—	—	11	
5	3	7	4	—	—	19	11	8	42	—	19	80	122	125	109	84	—	—	—	—	—	440	33	14	5	—	—	—	52	
1	2	2	6	—	—	11	3	2	18	—	8	31	42	41	27	37	—	—	—	—	—	147	6	—	—	—	—	—	6	
4	3	5	—	—	—	12	—	1	30	—	14	45	86	66	52	46	—	—	—	—	—	250	4	2	3	—	—	—	10	
2	—	2	—	—	—	4	5	1	9	—	2	17	26	37	37	27	—	—	—	—	—	127	5	1	3	4	—	—	13	
3	6	7	11	—	—	27	8	4	57	—	24	93	154	144	116	110	—	—	—	—	—	524	15	3	6	5	—	—	29	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	2	6	8	6	1	3	—	—	—	—	—	18	4	4	—	—	—	—	8	
—	—	1	—	—	—	1	7	—	3	—	3	13	13	23	15	11	—	—	—	—	—	62	1	—	—	—	—	—	1	
—	3	—	—	—	—	3	3	18	85	—	3	109	74	64	33	30	—	—	—	—	—	201	7	4	4	—	—	—	15	
—	4	—	—	—	—	4	10	18	92	—	8	128	95	93	49	44	—	—	—	—	—	281	12	8	4	—	—	—	24	
—	1	1	—	—	—	2	3	2	11	—	6	22	14	17	19	13	—	—	—	—	—	63	2	—	—	—	—	—	2	
1	8	7	3	—	—	19	4	3	26	—	28	61	83	91	74	41	—	—	—	—	—	289	9	2	—	4	—	—	15	
1	1	3	—	—	—	4	—	—	1	—	3	4	7	15	7	9	—	—	—	—	—	38	1	1	—	—	—	—	2	
1	9	11	4	—	—	25	7	5	38	—	37	87	104	123	100	63	—	—	—	—	—	390	12	3	—	4	—	—	19	

ЖЕНСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ ГРАДСКЕ ШКОЛЕ

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

**СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ
ARRONDISSEMENTS ET
DÉPARTEMENTS**

	Број школа с Nombre d'écoles avec						Број наставника Nombre d'instituteurs					БРОЈ УЧЕ							
	једним разредом-une classe	два-деу deux	три-трои trois	четири-четыре quatre	пет-пinq cinq	шест-шест six	Свeгa Total	који су имали-qui ont eu					уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la						
								један разред une classe	два-деу deux	три-трои trois	четири-четыре quatre	Свeгa Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeгa-Total
Гроцански-Grotzka				1			1		2			2	16	20	18	14			68
Јасенички-Yassénitza				1			1		2			2	34	22	20	14			90
Смедеревски-Smédérévo	1			1			2	5				5	61	53	43	46			203
Подунавски округ-Département de Podounavlyé	1			3			4	5	4			9	111	95	81	74			361
Голубачки-Goloubatz				1			1				1	1	16	12	10	7			45
Млаваски-Mlava				1			1				1	1	21		7	13			41
Пољаревачки-Pojarévatz				1			1	8				8	88	69	68	81			306
Рамски-Rame				1			1	4				4	29	45	27	31			132
Пољаревачки округ-Département de Pojarévatz				1	3		4	12		1	1	14	154	126	112	132			524
Жички-Jitcha						1	1		3			3	23	21	31	20	23	9	127
Таковски-Takovo				1			1	1		1		2	29	20	8	19			76
Трнавски-Trnava				1			1	2	1			3	66	28	26	31			151
Руднички округ-Département de Roudnik				2		1	3	3	4	1		8	118	69	65	70	23	9	354
Бањски-Bagna				1			1		2			2	18	14	18	12			62
Заглавски-Zaglavak				1			1	4				4	57	40	42	45			184
Тимочки округ-Département de Timok				2			2	4	2			6	75	54	60	57			246
Добрички-Dobritch				1			1		2			2	39	25	20	20			104
Косанички-Kossanitza				1			1				1	1	18	15	7	4			44
Топлички округ-Département de Toplitza				2			2		2		1	3	57	40	27	24			148
Моравички-Moravitzka				1			1				1	1	15	17	11	16			59
Пожешки-Pojéga				1			1		2			2	21	13	6	9			49
Рачански-Ratcha				1			1				1	1	12	15	9	5			41
Ужички-Oujitzé				1			1	5				5	83	78	72	80			313
Ужички округ-Département d'Oujitzé				4			4	5	2		2	9	131	123	98	110			462
Бољевачки-Bolyévatz				1			1				1	1	27	14	1	2			44
Зајечарски-Zayétchar				1			1	4	2			6	75	72	64	72			283
Црноречни округ-Département de Tzrna Réka				2			2	4	2		1	7	102	86	65	74			327
Град Београд-Ville de Belgrade				9			9	24	6			30 ¹⁵	391	413	331	284			15 1419
Град Ниш-Ville de Niche						1	1	11				11	233	171	141	131	73		749
Укупно-En général	2	2	1	57	1	3	66	123	43	2	16	184 ¹⁵	2663	2.232	1.853	1.721	134	23 ¹⁵	8626

ÉCOLES PRIMAIRES DE FILLES

ÉCOLES DE VILLES

Н И К А — Н О М Б Р Е Д' É Л É V E S

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école					који су свршили qui ont fini la							који су остали да понове qui ont à répéter la							
I	II	III	IV	V	VI	Свeра-Total	збор à cause	болест-де ма- ladie	смрт-де дeцeс из Аруних узрока d'autres motifs	ослобoђeно-диспенсeс	одељено у другу школу passés dans l'autre école	Свeра- Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeра-Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeра-Total
разред — classe													разред — classe							разред — classe						
—	1	—	—	—	—	1	—	—	4	—	3	7	11	18	13	13	—	—	55	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	—	—	—	2	1	1	—	—	4	6	20	19	19	7	—	—	65	—	—	1	1	—	—	2
1	2	4	—	—	—	7	3	2	6	—	6	17	51	43	40	35	—	—	169	7	—	—	2	—	—	9
2	3	5	—	—	—	10	4	3	10	—	13	30	82	80	72	55	—	—	289	7	—	1	3	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	1	1	7	—	—	9	9	9	6	5	—	—	29	1	3	1	—	—	—	5
1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	3	19	—	6	10	—	—	35	1	—	1	—	—	—	2
5	3	3	1	—	—	12	6	5	23	—	18	52	75	56	45	55	—	—	231	6	9	7	8	—	—	30
3	—	1	—	—	—	4	1	—	6	—	6	13	24	38	25	24	—	—	111	5	4	2	1	—	—	12
9	3	4	2	—	—	18	8	6	38	—	25	77	127	103	82	94	—	—	406	13	16	11	9	—	—	49
2	—	1	—	—	—	3	1	1	15	—	15	32	22	15	26	14	12	6	95	—	1	—	—	—	—	1
—	—	3	—	—	—	3	1	1	8	—	3	13	21	17	9	11	—	—	58	3	2	2	—	—	—	7
3	2	1	—	—	—	6	2	1	11	—	13	27	54	21	22	27	—	—	124	5	—	—	—	—	—	5
5	2	5	—	—	—	12	4	3	34	—	31	72	97	53	57	52	12	6	277	8	3	2	—	—	—	13
—	1	1	—	—	—	2	2	—	1	—	1	4	11	13	18	13	—	—	55	4	—	—	—	—	—	4
2	1	1	1	—	—	5	2	1	18	—	8	29	51	30	25	31	—	—	137	6	7	4	3	—	—	20
2	1	2	2	—	—	7	4	1	19	—	9	33	62	43	43	44	—	—	192	10	7	4	3	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	2	1	9	—	2	14	24	21	17	17	—	—	79	7	1	2	—	—	—	10
—	1	—	—	—	—	1	—	1	4	—	1	6	13	12	8	2	—	—	35	2	—	—	—	—	—	2
—	1	—	—	—	—	1	2	2	13	—	3	20	37	33	25	19	—	—	114	9	1	2	—	—	—	12
4	—	—	—	—	—	4	1	—	2	—	2	5	16	17	10	14	—	—	57	1	—	—	—	—	—	1
—	—	—	1	—	—	1	4	1	—	—	2	7	17	13	4	9	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	3	4	7	7	5	—	—	23	6	4	2	—	—	—	12
1	1	—	—	—	—	2	5	4	17	—	8	34	62	55	66	60	—	—	243	11	17	2	3	—	—	33
5	1	—	1	—	—	7	10	6	19	—	14	49	99	92	87	88	—	—	366	18	21	4	3	—	—	46
—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	—	6	5	13	1	2	—	—	21	16	—	—	—	—	—	16
6	—	5	—	—	—	11	—	1	2	—	13	16	63	70	55	65	—	—	253	10	2	5	—	—	—	17
6	—	5	—	—	—	11	—	2	7	—	13	22	68	83	56	67	—	—	274	26	2	5	—	—	—	33
² 25	57	51	72	—	—	² 205	11	15	71	—	229	326	¹² 270	321	255	250	—	¹² 1096	² 58	38	31	18	—	—	² 145	
5	5	6	2	3	—	21	12	10	106	—	70	198	144	124	103	74	29	—	474	30	25	9	20	—	—	84
² 83	111	118	110	3	—	² 425	113	96	717	—	581	1.507	¹² 1906	1.818	1.508	1.345	48	¹² 12	¹² 6637	² 318	172	103	65	—	² 658	

ЖЕНСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ГРАДСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES													Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues					По узрасту било Nombre des élèves				
	који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la							које је ослободио ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	рђавих-mauvais	6	7	8	9	
	I	II	III	IV	V	VI	Свeра-Total	I	II	III	IV	V	VI										Свeра Total
	разреду — classe							разреду — classe						г о д и н а									
Подгорски-Podgorina . . .	1	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	1	78.10	36	55	75	22	—	—	26	39	49
Посавски-Possavina . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	70.73	23	30	38	9	—	—	6	22	15
Тамнавски-Tamnava . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69.64	7	10	22	10	—	2	11	9	8
Ваљевски округ-Département de Valjevo	2	—	—	1	—	—	3	1	—	—	—	—	1	74.55	66	95	135	41	—	2	43	70	72
Лесковачки-Lescovatz . . .	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	82.18	48	52	45	10	1	4	12	27	36
Пчињски-Ptchigna . . .	2	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	85.39	38	64	57	3	—	5	1	25	34
Врањски округ-Département de Vragne	4	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	83.81	86	116	102	13	1	9	13	52	70
Јасенички-Yassénitza . . .	1	—	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	63.45	28	33	30	5	—	2	12	17	24
Крагујевач-Kragouïevatz . . .	—	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	79.19	85	128	180	31	—	56	57	74	103
Лепенички-Lépénitza . . .	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	69.36	8	18	18	5	—	8	4	1	16
Крагујевачки округ-Département de Kragouïevatz	1	3	2	1	—	—	7	—	—	—	—	—	—	75.07	121	179	228	41	—	66	73	92	143
Кључки-Ključitch	1	3	5	1	—	—	10	—	—	—	—	—	—	78.36	22	44	46	8	—	6	20	27	27
Крајински-Krajna	3	4	1	2	—	—	10	1	1	—	—	—	2	76.62	49	91	113	32	—	49	48	62	62
Поречки-Porétchka Réka	4	1	1	1	—	—	7	1	—	—	—	—	1	72.73	15	21	21	1	—	1	9	20	20
Крајински округ-Département de Krajna	8	8	7	4	—	—	27	2	1	—	—	—	3	76.51	86	156	180	41	—	56	77	109	
Алексиначки-Alexinatz . . .	3	—	—	1	—	—	4	—	1	—	—	—	1	77.78	46	65	55	19	—	28	31	25	33
Жупски-Joupa	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	92.30	5	12	19	2	—	10	12	8	8
Ражањски-Rajagne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70.59	14	15	7	7	—	3	14	8	12
Расински-Rassina	2	—	1	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	71.55	38	61	71	13	—	15	42	31	18
Трстенички-Trsténik	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	70.69	3	20	26	6	—	5	10	16	16
Крушевачки округ-Département de Krouchevatz	8	1	1	2	—	—	12	—	1	—	—	—	1	74.96	106	173	178	47	—	46	102	86	87
Белички-Bélitza	4	—	1	3	—	—	8	1	3	5	—	—	9	76.56	32	63	54	11	1	14	51	21	21
Параћински-Paratchine . . .	—	1	—	1	—	—	2	2	1	3	6	—	12	78.37	70	87	103	14	—	39	68	86	86
Ресавски-Ressava	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	85.81	35	47	34	15	—	15	29	39	39
Моравски округ-Département de Morava	4	1	1	5	—	—	11	3	4	8	6	—	21	79.51	137	197	191	40	1	68	148	146	
Белопаланачки-Béla Palanka	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	51.43	3	7	8	8	—	—	—	2	9
Власотиначки-Vlassotin-tzé	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	80.52	20	21	22	1	—	2	12	19	17
Нишавски-Nichava	11	1	—	1	—	—	13	—	—	—	—	—	—	59.47	77	82	43	22	—	5	22	49	87
Пиротски округ-Département de Pirote	11	1	3	2	—	—	17	—	—	—	—	—	—	62.44	100	110	73	31	—	7	34	70	113
Јадрански-Yadar	1	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	70.00	14	24	25	2	—	—	1	17	10
Поцерски-Potzerina	—	—	2	4	—	—	6	—	—	—	—	—	—	77.89	75	117	95	15	—	15	49	53	70
Рађевски-Radjévina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86.32	8	15	15	2	—	5	9	10	10
Подрински округ-Département de Podrigné	1	—	4	4	—	—	9	—	—	—	—	—	—	77.22	97	156	135	19	—	15	55	79	90

Од 100 учесних ученика прешао су у ове
page passés-Sur 100 élèves inscrits sont
passés dans les classes supérieures

ÉCOLES PRIMAIRES DE FILLES

ÉCOLES DE VILLES

Година ученика qui ont eu			Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été										Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences			Број ученика који Nombre d'élèves qui			Ученика је било из места Elèves ont été du lieu																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12		свештеника-претрес chanoines-prêtres		чинови-функционари fonctionnaires		наставни-институтори instituteurs		трговачка-марчанци marchands		занатлија-артизани artisans		земљорадника agriculteurs		сауу-серванти saou-servants		један пут une fois		више пута plusieurs fois		другом казном d'autre punition		Свсера - Total		Просечни број изостанака на једног ученика-Nombre moyen des absences d'un élève			Број ученика који су изостали ни дан од предавања-ont été absents pas un seul jour			Ученика је било из места Elèves ont été du lieu																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
a n s																									дана - jours			где је школа-меме ou est l'école		удаљених-écoligné																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
36	26	10	2	7	20	3	78	73	27	10	15	2	34	51	1677	343	2020	12.70	28	152	7	—	184	4	17	22	6	7	3	6	—	29	48	2	7	—	—	35	35	1187	101	1288	18.94	27	67	1	—	92	3	10	9	—	—	—	—	—	18	27	3	1	—	—	6	6	85	133	218	7.52	20	27	2	—	46	3	63	57	16	9	10	26	3	125	148	32	18	15	2	75	92	2949	577	3526	10.62	75	246	10	—	322	10	34	31	9	3	4	13	1	60	64	12	—	—	—	25	25	2701	772	3473	25.53	20	132	4	—	156	—	50	36	4	1	1	13	1	67	49	25	—	3	2	17	22	3112	1743	4855	43.34	44	93	19	—	156	—	84	67	13	4	5	26	2	127	113	37	—	3	2	42	47	5813	2515	8328	26.69	64	225	23	—	312	—	11	15	12	3	2	4	2	28	39	16	5	6	7	8	21	910	683	1593	24.51	30	65	—	1	90	6	86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12
17	22	6	7	3	6	—	29	48	2	7	—	—	35	35	1187	101	1288	18.94	27	67	1	—	92	3	10	9	—	—	—	—	—	18	27	3	1	—	—	6	6	85	133	218	7.52	20	27	2	—	46	3	63	57	16	9	10	26	3	125	148	32	18	15	2	75	92	2949	577	3526	10.62	75	246	10	—	322	10	34	31	9	3	4	13	1	60	64	12	—	—	—	25	25	2701	772	3473	25.53	20	132	4	—	156	—	50	36	4	1	1	13	1	67	49	25	—	3	2	17	22	3112	1743	4855	43.34	44	93	19	—	156	—	84	67	13	4	5	26	2	127	113	37	—	3	2	42	47	5813	2515	8328	26.69	64	225	23	—	312	—	11	15	12	3	2	4	2	28	39	16	5	6	7	8	21	910	683	1593	24.51	30	65	—	1	90	6	86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																									
10	9	—	—	—	—	—	18	27	3	1	—	—	6	6	85	133	218	7.52	20	27	2	—	46	3	63	57	16	9	10	26	3	125	148	32	18	15	2	75	92	2949	577	3526	10.62	75	246	10	—	322	10	34	31	9	3	4	13	1	60	64	12	—	—	—	25	25	2701	772	3473	25.53	20	132	4	—	156	—	50	36	4	1	1	13	1	67	49	25	—	3	2	17	22	3112	1743	4855	43.34	44	93	19	—	156	—	84	67	13	4	5	26	2	127	113	37	—	3	2	42	47	5813	2515	8328	26.69	64	225	23	—	312	—	11	15	12	3	2	4	2	28	39	16	5	6	7	8	21	910	683	1593	24.51	30	65	—	1	90	6	86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																		
63	57	16	9	10	26	3	125	148	32	18	15	2	75	92	2949	577	3526	10.62	75	246	10	—	322	10	34	31	9	3	4	13	1	60	64	12	—	—	—	25	25	2701	772	3473	25.53	20	132	4	—	156	—	50	36	4	1	1	13	1	67	49	25	—	3	2	17	22	3112	1743	4855	43.34	44	93	19	—	156	—	84	67	13	4	5	26	2	127	113	37	—	3	2	42	47	5813	2515	8328	26.69	64	225	23	—	312	—	11	15	12	3	2	4	2	28	39	16	5	6	7	8	21	910	683	1593	24.51	30	65	—	1	90	6	86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																											
34	31	9	3	4	13	1	60	64	12	—	—	—	25	25	2701	772	3473	25.53	20	132	4	—	156	—	50	36	4	1	1	13	1	67	49	25	—	3	2	17	22	3112	1743	4855	43.34	44	93	19	—	156	—	84	67	13	4	5	26	2	127	113	37	—	3	2	42	47	5813	2515	8328	26.69	64	225	23	—	312	—	11	15	12	3	2	4	2	28	39	16	5	6	7	8	21	910	683	1593	24.51	30	65	—	1	90	6	86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																				
50	36	4	1	1	13	1	67	49	25	—	3	2	17	22	3112	1743	4855	43.34	44	93	19	—	156	—	84	67	13	4	5	26	2	127	113	37	—	3	2	42	47	5813	2515	8328	26.69	64	225	23	—	312	—	11	15	12	3	2	4	2	28	39	16	5	6	7	8	21	910	683	1593	24.51	30	65	—	1	90	6	86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																													
84	67	13	4	5	26	2	127	113	37	—	3	2	42	47	5813	2515	8328	26.69	64	225	23	—	312	—	11	15	12	3	2	4	2	28	39	16	5	6	7	8	21	910	683	1593	24.51	30	65	—	1	90	6	86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																						
11	15	12	3	2	4	2	28	39	16	5	6	7	8	21	910	683	1593	24.51	30	65	—	1	90	6	86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																															
86	40	8	—	2	56	7	84	200	30	45	2	—	64	66	6187	1818	8005	23.27	80	283	42	19	424	—	11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																								
11	5	4	—	—	5	1	15	19	8	1	—	—	12	12	357	—	357	7.76	3	46	—	—	49	—	108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																	
108	60	24	3	4	65	10	127	258	54	51	8	7	84	99	7454	2501	9955	17.49	113	394	42	20	563	6	30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																										
30	20	12	5	—	10	—	26	37	44	3	3	1	17	21	1354	824	2178	19.98	11	100	8	1	120	—	47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																			
47	40	30	9	2	33	5	55	61	119	10	26	6	47	79	4077	1767	5844	25.75	58	209	14	4	273	—	10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
10	14	—	4	—	1	—	11	12	21	13	—	—	30	30	847	1116	1963	40.89	10	41	6	1	58	12	87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
87	74	42	18	2	44	5	92	110	184	26	29	7	94	130	6278	3707	9985	21.56	79	350	28	6	451	12	36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
36	23	9	—	3	12	2	28	115	17	8	—	—	47	47	2639	412	3051	20.89	39	138	8	—	185	—	3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
3	4	1	—	3	4	1	16	5	9	—	—	—	12	12	110	96	206	13.73	20	15	—	3	37	1	6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
6	—	—	—	—	2	—	7	10	21	3	—	—	9	9	145	151	296	8.00	6	37	—	—	43	—	29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
29	17	15	16	1	17	7	75	61	11	11	—	—	45	45	3036	1002	4038	26.74	32	132	11	8	181	2	18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
18	5	1	—	1	3	—	17	23	8	3	—	—	18	18	800	121	921	20.93	11	42	2	—	54	1	92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
92	49	26	16	8	38	10	143	214	66	25	—	—	131	131	6730	1782	8512	16.88	108	364	21	11	500	4	23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
23	33	12	7	1	16	1	42	61	25	15	7	10	39	56	3339	1776	5115	32.58	4	126	16	15	161	—	31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
31	33	12	5	4	15	6	65	98	79	7	—	—	80	80	4300	1356	5656	22.71	25	237	11	1	274	—	33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
33	12	3	—	3	7	5	37	51	28	—	—	—	17	17	1828	216	2044	17.18	12	111	8	—	131	—	87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
87	78	27	12	8	38	12	144	210	132	22	7	10	136	153	9467	3348	12815	22.64	41	474	35	16	566	—	7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
7	4	6	1	—	2	—	8	—	18	1	3	—	7	10	227	1690	1917	71.00	2	16	10	1	29	—	6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
6	7	—	1	2	4	2	31	17	7	1	—	—	—	—	292	69	361	15.04	40	24	—	—	64	—	31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
31	22	10	3	7	11	5	66	113	14	13	5	1	53	59	3076	2008	5084	29.73	58	114	28	29	229	—	44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
44	33	16	5	9	17	7	105	130	39	15	8	1	60	69	3595	3767	7362	22.86	100	154	38	30	322	—	26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
26	12	2	—	—	13	1	9	22	20	3	—	—	44	44	675	107	782	14.75	15	53	—	—	60	8	63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
63	41	15	4	6	18	13	73	119	12	69	—	—	—	—	6072	1050	7122	24.64	21	264	21	4	306	4	9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
9	4	2	1	—	1	—	21	10	—	8	—	—	—	—	708	13	721	20.60	5	34	—	1	40	—	98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
98	57	19	5	6	32	14	103	151	32	80	—	—	44	44	7455	1170	8625	22.88	41	351	21	5	406	12																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																

ЖЕНСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

ГРАДСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES											Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues					По узрасту било Nombre des élèves							
	који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la						које је ослободно ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	пљавих-mauvais	6	7	8	9			
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI												
	разреду — classe						разреду — classe						Г О Д И Н А											
Saera-Total						Saera-Total																		
Грочански-Grotzka . . .	2	2	1	—	—	—	5	—	—	1	—	—	—	1	79.71	22	19	17	4	—	—	13	12	11
Јасенички-Yassénitza . .	10	2	1	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	70.65	27	25	33	2	—	3	7	28	18
Смедеревски-Smédérévo .	4	6	2	3	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	80.48	45	73	64	11	—	2	32	41	30
Подунавски округ-Département de Podounavlyé	16	10	4	3	—	—	33	—	—	1	—	—	—	1	77.89	94	117	114	17	—	5	52	81	59
Голубачки-Goloubatz . .	1	1	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	64.44	5	10	16	7	—	2	7	13	7
Млавски-Mlava	1	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	81.39	15	9	25	3	—	11	6	10	7
Пољаревачки-Pojarévatz.	1	—	2	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	72.64	57	104	94	11	—	7	35	59	56
Рамски-Rame	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81.62	21	39	51	12	—	—	12	24	36
Пољаревачки округ-Département de Pojarevats	3	1	3	3	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	74.91	98	162	186	33	—	20	60	106	106
Жички-Jitcha	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	73.08	19	34	44	1	—	—	18	12	11
Таковски-Takovo	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	73.42	10	15	34	7	—	1	19	14	6
Трнавски-Trnava	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	78.98	44	61	20	5	—	11	34	27	22
Руднички округ-Département de Roudnik	2	—	1	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	75.68	73	110	98	13	—	12	71	53	39
Бањски-Bagna	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	85.94	8	23	25	4	—	—	6	9	20
Заглавски-Zaglavak . . .	1	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	72.49	32	42	69	16	1	—	9	46	50
Тимочки округ-Département de Timok	2	—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	75.88	40	65	94	20	1	—	15	55	70
Добрички-Dobritch . . .	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	75.96	20	22	35	12	1	4	20	22	9
Косанички-Kossanitza . .	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	77.78	13	18	6	2	—	—	10	10	9
Топлички округ-Département de Toplitza	2	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	76.51	33	40	41	14	1	4	30	32	18
Моравички-Moravitza . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90.48	18	29	9	2	—	—	15	—	17
Пожешки-Pojéga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86.00	14	18	11	—	—	1	2	19	9
Рачански-Ratcha	2	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	56.09	6	11	12	9	—	1	4	9	12
Ужички-Oujitzé	3	1	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	1	77.15	59	95	102	25	—	—	9	59	64	
Ужички округ-Département d'Oujitzé	5	2	—	—	—	—	7	—	—	1	—	—	1	78.04	97	153	134	36	—	2	30	87	102	
Вољевачки-Bolyévatz . .	2	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	47.95	11	9	13	5	—	—	—	11	9
Зајечарски-Zayétchar . .	1	—	3	4	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	86.05	49	91	104	17	9	—	26	43	53
Црноречки округ-Département de Tzrna Réka	3	1	3	4	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	81.06	60	100	117	22	9	—	26	54	62
Град Београд-Ville de Belgrade	7	7	10	9	—	—	33	3	—	1	—	—	4	67.48	286	352	476	155	—	67	174	209	316	
Град Ниш-Ville de Niche	5	4	3	2	—	—	14	—	—	—	—	—	—	61.55	110	192	184	85	1	5	46	101	130	
Укупно-En général	84	40	44	41	1	—	210	9	6	10	7	—	32	73.33	1690	2473	2666	668	14	260	948	1452	1732	

04. 100 ученика прешли су у ступање напредне-Сур 100 élèves inscrits sont passés dans les classes supérieures

ÉCOLES PRIMAIRES DE FILLES

ÉCOLES DE VILLES

je ученика qui ont eu				Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été										Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences			Просечни број изостанка на једног ученика-Nombre moyen des absences d'un élève	Број ученика који Nombre d'élèves qui				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu	
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	свештеника-претрес chanoines-fonctionnaires	чиновн.-functionnaires	наставн.-instituteurs	трговца-marchands	занатлија-artisans	земљорадника agriculteurs	сају-ouvriers	затвором reclusion		Caera-Total	оправдани excusés	неоправдани non excusés	Caera-Total	преко 1 дан од предавања-ont été absents pas un seul jour	су изостали од предавања ont été absents				где је школа-мјесто où est l'école	удаљених-éloignés				
ans	40	40-80	преко 80 au-dessus de 80	један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом казни d'autre punition	дана	—	jours																		
3	17	3	3	2	1	1	12	9	36	1	—	—	17	17	668	684	1352	23.70	5	51	6	—	62	—			
21	10	3	—	10	3	3	23	24	7	—	—	—	87	87	1260	396	1656	19.25	4	86	—	—	90	—			
53	30	1	4	1	16	—	77	66	23	10	12	15	28	55	2713	2822	5535	32.56	23	161	4	5	193	—			
77	57	7	7	3	27	4	112	99	66	11	12	15	132	159	4641	3902	8543	25.06	32	298	10	5	345	—			
5	3	—	—	4	3	—	7	3	20	—	7	3	24	34	1178	175	1353	67.75	18	10	2	8	37	—			
10	—	—	—	1	1	1	14	12	13	2	—	—	3	5	318	65	383	10.63	12	36	—	—	42	2			
71	35	4	1	3	25	4	79	117	11	27	—	—	114	114	5479	1525	7004	28.59	21	229	13	3	262	4			
24	17	7	3	—	15	2	41	39	17	9	—	—	40	40	1088	498	1586	14.28	12	109	2	—	123	—			
110	55	11	4	8	44	7	141	171	61	38	9	3	181	193	8063	2263	10326	22.21	63	384	17	11	464	6			
20	16	13	8	4	2	2	23	36	17	14	—	—	34	34	1489	408	1897	20.84	7	82	7	2	95	3			
15	5	6	—	—	15	—	10	35	2	4	1	—	28	29	318	240	558	10.94	15	43	2	6	64	2			
24	9	3	—	2	12	3	32	50	15	16	9	6	21	36	2407	472	2879	26.41	21	95	8	6	129	1			
59	30	22	8	6	29	5	65	121	34	34	10	6	83	99	4214	1120	5334	18.14	43	220	17	14	288	6			
11	14	—	—	3	2	—	14	15	26	—	—	—	9	9	773	—	773	23.42	27	29	3	1	60	—			
39	15	1	—	4	12	4	60	49	15	16	—	—	51	51	922	1410	2332	19.11	38	114	1	7	160	—			
50	29	1	—	7	14	4	74	64	41	16	—	—	60	60	1695	1410	3105	20.03	65	143	4	8	220	—			
11	14	8	2	5	13	1	25	26	15	5	11	4	14	29	1983	782	2765	32.91	6	73	7	4	90	—			
4	5	6	—	3	1	—	15	10	8	7	15	—	3	18	205	1738	1943	55.51	9	25	5	5	44	—			
15	19	14	2	8	14	1	40	36	23	12	26	4	17	47	2188	2520	4708	36.49	15	98	12	9	134	—			
17	8	—	1	1	6	—	16	27	4	4	—	—	6	6	258	1	259	7.19	22	36	—	—	58	—			
10	2	—	—	—	2	1	6	26	3	5	—	—	11	11	2030	161	2191	62.60	8	28	4	3	43	—			
7	3	2	—	—	5	—	10	11	9	3	14	6	12	32	26	44	70	3.04	15	23	—	—	36	2			
62	46	27	14	4	18	6	55	151	20	27	10	4	20	34	3960	778	4738	22.03	66	196	14	5	281	—			
96	59	29	15	5	31	7	87	215	36	39	24	10	49	83	6274	984	7258	17.28	111	283	18	8	418	2			
2	5	3	8	4	—	—	1	33	—	—	—	—	14	14	588	1014	1602	50.06	6	25	6	1	38	—			
47	58	28	16	1	16	2	47	74	117	14	16	10	60	86	2614	784	3398	15.73	55	210	5	1	271	—			
49	63	31	24	5	16	2	48	107	117	14	16	10	74	100	3202	1798	5000	15.82	61	235	11	2	309	—			
268	170	60	14	8	245	31	223	416	36	313	124	12	177	313	15714	8424	24138	22.07	208	914	106	70	1288	—			
158	69	48	15	4	60	7	152	211	36	102	6	4	101	111	8821	2021	10842	21.30	63	477	19	13	572	—			
1545	1026	406	161	106	766	131	1908	2774	1026	816	297	93	1540	1930	104553	43809	148362	23.66	1282	5610	432	228	7480	58			

ГРАДСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec						Број наставника Nombre d'instituteurs					БРОЈ УЧЕ								
	једним разредом-une classe	два-деу deux	три-трои trois	четири-четыре quatre	пет-пет cinq	шест-шест six	Total	који су имали-qui ont eu				Total	уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la						Total	
								један разред une classe	два-деу deux	три-трои trois	четири-четыре quatre		Total	I	II	III	IV	V		VI
Подгорски-Podgorina	—	—	—	2	—	—	2	12	1	—	—	13	174	144	107	105	—	—	530	
Посавски-Possavina	—	—	—	—	—	2	2	2	5	—	—	7	80	73	63	37	54	22	329	
Тамнавски-Tamnava	—	—	—	2	—	—	2	2	1	—	1	4	57	49	36	35	—	—	177	
Ваљевски округ-Département de Valjevo	—	—	—	4	—	2	6	16	7	—	1	24	311	266	206	177	54	22	1036	
Лесковачки-Lescovatz	—	—	—	1	—	1	2	20	—	—	—	20	241	227	174	193	122	76	1033	
Пчињски-Ptchigna	—	—	—	1	—	1	2	17	—	—	—	17	226	273	192	173	70	25	959	
Врањски округ-Département de Vragne	—	—	—	2	—	2	4	37	—	—	—	37	467	500	366	366	192	101	1992	
Јасенички-Yassénitza	—	—	—	2	—	2	4	4	5	—	1	10	151	118	99	88	34	15	505	
Крагујевачки-Kragouïevatz	—	3	1	1	1	—	6	22	2	—	—	24	360	277	295	224	57	—	1213	
Лепенички-Lépénitza	—	—	—	2	—	—	2	4	—	—	1	5	86	72	45	28	—	—	231	
Крагујевачки округ-Département de Kragouïevatz	—	3	1	5	1	2	12	30	7	—	2	39	597	467	439	340	91	15	1949	
Кључки-Klyoutch	—	—	—	4	—	—	4	3	3	1	1	8	135	90	80	51	—	—	356	
Крајински-Krayna	—	—	—	7	—	—	7	10	1	2	3	16	260	175	153	137	—	—	725	
Поречки-Porétchka Réka	—	—	—	2	—	—	2	—	4	—	—	4	50	38	22	25	—	—	135	
Крајински округ-Département de Krayna	—	—	—	13	—	—	13	13	8	3	4	28	445	303	255	213	—	—	1216	
Алексиначки-Alexinatz	—	—	—	2	—	—	2	12	—	—	—	12	162	145	114	134	—	—	555	
Жујски-Joupa	—	—	—	3	—	—	3	5	2	—	1	8	121	83	66	74	—	—	344	
Ражањски-Rajagne	—	—	—	2	—	—	2	1	2	—	1	4	66	42	41	43	—	—	192	
Расински-Rassina	—	—	—	2	—	—	2	15	—	—	—	15	203	189	201	176	—	—	769	
Трстенички-Trsténik	—	—	—	2	—	—	2	2	3	—	—	5	70	59	48	33	—	—	210	
Крушевачки округ-Département de Krouchévatz	—	—	—	11	—	—	11	35	7	—	2	44	622	518	470	460	—	—	2070	
Белички-Bélitza	—	—	—	2	—	—	2	11	—	—	—	11	148	127	100	102	—	—	477	
Левачки-Lévatch	—	—	—	1	—	—	1	4	—	—	—	4	50	48	44	36	—	—	178	
Параћински-Paratchine	—	—	—	3	1	—	4	18	2	—	—	20	273	214	189	212	44	—	932	
Ресавски-Ressava	—	—	—	4	—	—	4	8	4	—	1	13	190	198	129	107	—	—	624	
Темнишки-Temnitckh	—	—	—	1	—	—	1	4	—	—	—	4	51	39	39	37	—	—	166	
Моравски округ-Département de Morava	—	—	—	11	1	—	12	45	6	—	1	52	712	626	501	494	44	—	2377	
Белоаланачки-Béla Palanka	—	—	—	2	—	—	2	—	2	—	1	3	37	26	26	16	—	—	105	
Власотиначки-Vlassotin-tzé	—	—	—	1	1	—	2	6	3	—	—	9	94	103	73	91	50	—	411	
Нишавски-Nichava	1	—	—	2	—	1	4	21	—	—	—	21	461	256	195	157	91	38	1198	
Пиротски округ-Département de Pirote	1	—	—	5	1	1	8	27	5	—	1	33	592	385	294	264	141	38	1714	
Азбуковачки-Azboukovatz	—	—	—	1	—	—	1	—	2	—	—	2	35	26	28	22	—	—	111	
Јадрански-Yadar	—	—	—	3	—	—	3	4	4	—	—	8	95	95	97	90	—	—	377	
Потерски-Potzérina	—	—	—	5	—	—	5	19	—	1	—	20	296	230	194	182	—	—	902	
Рађевски-Radjévína	—	—	—	2	—	—	2	6	—	—	1	7	79	103	47	43	—	—	272	
Подрински округ-Département de Podrigne	—	—	—	11	—	—	11	29	6	1	1	37	505	454	366	337	—	—	1662	

ÉCOLES PRIMAIRES PAR VILLES

DE GARÇONS ET DES FILLES

Н И К А - Н О М Б Р Е Д' É Л È V E S

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école					који су свршили qui ont fini la							који су остали да понове qui ont à répéter la							
I	II	III	IV	V	VI	Свeра-Total	због-à cause		из других узрока d'autres motifs	ослобођено- dispensés	одсељено у другу школу passés dans l'autre école	Свeра - Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeра-Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeра-Total
разред — classe							болест- de maladie	сврши- de décès					разред — classe							разред — classe						
3	13	5	4	—	—	25	12	4	10	—	61	87	128	123	92	86	—	—	429	22	7	3	2	—	—	34
3	1	—	1	—	—	5	2	—	60	—	15	77	60	62	49	24	19	13	227	12	7	3	—	3	—	25
—	2	—	—	—	—	2	—	3	25	—	2	30	43	27	18	20	—	—	108	9	8	7	5	—	—	29
6	16	5	5	—	—	32	14	7	95	—	78	194	231	212	159	130	19	13	764	43	22	13	7	3	—	88
3	3	2	4	2	—	14	12	8	58	—	32	110	195	197	147	153	86	58	836	33	16	14	14	5	2	84
3	2	3	2	—	—	10	6	5	97	—	26	134	142	231	158	134	45	17	727	39	27	7	8	—	1	82
6	5	5	6	2	—	24	18	13	155	—	58	244	337	428	305	287	131	75	1563	72	43	21	22	5	3	166
11	20	1	1	—	—	4	2	4	53	—	91	150	96	89	50	62	9	6	312	19	2	15	1	—	—	37
3	1	—	3	—	—	62	8	10	82	—	73	173	284	234	249	164	45	—	976	41	18	16	18	10	—	103
—	—	—	—	—	—	7	2	4	16	—	8	30	70	61	33	19	—	—	183	11	5	4	—	—	—	20
14	23	14	19	3	—	73	12	18	151	—	172	353	450	384	332	245	54	6	1471	71	25	35	19	10	—	160
6	3	4	2	—	—	15	11	1	20	—	8	40	103	75	60	45	—	—	283	10	6	6	—	—	—	22
5	6	4	1	—	—	16	—	5	42	—	39	86	184	137	122	118	—	—	561	27	20	14	2	—	—	63
1	3	3	1	—	—	8	1	2	9	—	5	17	31	30	21	21	—	—	103	7	2	—	3	—	—	12
12	12	11	4	—	—	39	12	8	71	—	52	143	318	242	203	184	—	—	947	44	28	20	5	—	—	97
2	2	1	1	—	—	6	5	14	25	—	16	60	117	110	91	104	—	—	422	32	14	11	6	—	—	63
2	2	3	1	—	—	6	5	1	35	—	6	47	77	76	59	60	—	—	272	10	6	3	—	—	—	19
8	—	—	1	—	—	3	—	—	8	—	33	41	36	30	30	33	—	—	129	11	5	5	2	—	—	23
2	5	10	11	—	—	34	14	9	71	—	43	137	158	154	155	138	—	—	605	19	11	13	5	—	—	48
3	7	1	1	—	—	12	1	1	22	—	4	28	40	51	37	28	—	—	156	14	10	6	2	—	—	32
15	16	15	15	—	—	61	25	25	161	—	102	313	428	421	372	363	—	—	1584	86	46	38	15	—	—	185
2	7	6	11	—	—	26	6	5	34	—	22	67	111	113	86	91	—	—	401	14	1	2	2	—	—	19
1	1	1	—	—	—	3	7	1	16	—	1	25	31	37	34	32	—	—	134	5	4	2	—	—	—	11
4	5	6	7	2	—	24	3	4	82	—	42	131	219	173	151	175	24	—	742	16	20	11	1	—	—	48
3	1	4	2	—	—	10	15	13	64	—	14	106	127	150	125	96	—	—	498	11	7	6	6	—	—	30
1	—	1	2	—	—	4	5	—	10	—	1	16	38	34	32	29	—	—	133	9	4	6	2	—	—	21
11	14	17	23	2	—	67	36	23	206	—	80	345	526	507	428	423	24	—	1908	55	36	27	11	—	—	129
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	4	9	24	19	23	14	—	—	80	5	6	—	—	—	—	11
1	—	1	—	—	—	2	9	5	18	—	6	38	60	89	60	79	37	—	325	22	9	5	2	1	—	39
1	1	5	—	—	—	7	8	48	258	—	23	337	231	211	137	103	58	14	754	34	16	14	19	—	—	83
2	3	6	—	—	—	11	17	53	281	—	33	384	315	319	220	196	95	14	1159	61	31	19	21	1	—	133
2	—	1	1	—	—	4	—	4	5	—	4	13	29	24	26	21	—	—	100	2	—	—	—	—	—	2
9	2	3	3	—	—	17	8	7	20	—	20	55	72	84	81	77	—	—	314	6	3	2	—	—	—	11
13	10	17	4	—	—	44	7	6	47	—	59	119	253	206	164	138	—	—	761	25	11	8	7	—	—	51
2	1	3	1	—	—	7	4	1	7	—	4	16	62	94	43	43	—	—	242	3	1	—	—	—	—	4
26	13	24	9	—	—	72	19	18	79	—	87	203	416	408	314	279	—	—	1417	36	15	10	7	—	—	68

ГРАДСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec						Број наставника Nombre d'instituteurs					БРОЈ УЧЕ							
	једним разредом-une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	пет- cinq	шест- six	Cera — Total	који су имали-qui ont eu				уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la							
								један разред une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	Cera — Total	I	II	III	IV	V	VI	Cera-Total
Трочански-Grotzka	—	—	—	2	—	—	2	—	4	—	—	4	48	38	50	29	—	—	165
Јасенички-Yassénitzka	—	—	—	2	—	—	2	2	3	—	—	5	88	59	40	45	—	—	232
Колубарски-Koloubara	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	1	1	17	14	7	13	—	—	51
Смедеровски-Smédérévo	1	1	—	1	1	—	4	12	—	—	—	12	151	127	111	85	56	—	530
Подунавски округ-Département de Podounavlyé	1	1	—	6	1	—	9	14	7	—	1	22	304	238	208	172	56	—	978
Голубачки-Goloubatz	—	—	—	2	—	—	2	2	1	—	1	4	60	39	41	32	—	—	172
Млавацки-Mlava	—	—	—	1	—	1	2	2	2	1	—	5	70	37	34	28	28	13	210
Моравски-Morava	—	—	—	1	—	—	1	1	2	—	—	3	75	24	26	26	—	—	151
Пољаревачки-Pojarévatz	—	—	—	1	1	—	2	19	—	—	—	19	194	202	181	186	48	—	811
Рамски-Rame	—	—	—	2	—	—	2	8	—	—	—	8	73	97	68	75	—	—	313
Хомољски-Homolyé	—	—	—	1	—	—	1	—	4	—	—	4	98	48	29	31	—	—	206
Пољаревачки округ-Département de Pojarevatz	—	—	1	7	1	1	10	32	9	1	1	43	570	447	379	378	76	13	1863
Жички-Jitcha	—	—	—	—	—	2	2	6	3	—	—	9	76	69	75	63	60	37	380
Студенички-Stoudénitzka	—	—	—	1	—	—	1	4	—	—	—	4	66	34	35	26	—	—	161
Таковски-Takovo	—	—	—	2	—	—	2	4	1	1	—	6	86	96	45	65	—	—	292
Трнавски-Trnava	—	—	—	2	—	—	2	7	1	—	—	8	142	83	69	84	—	—	378
Руднички округ-Département de Roudnik	—	—	—	5	—	2	7	21	5	1	—	27	370	282	224	238	60	37	1211
Бањски-Bagna	—	—	—	2	—	—	2	4	2	—	—	6	53	47	55	41	—	—	196
Заглавацки-Zaglavak	—	—	—	2	—	—	2	10	—	—	—	10	132	123	111	107	—	—	473
Тимочки округ-Département de Timok	—	—	—	4	—	—	4	14	2	—	—	16	185	170	166	148	—	—	669
Добрички-Dobritch	—	—	—	1	—	1	2	8	3	—	—	11	147	118	100	97	50	22	534
Косанички-Kossanitzka	—	—	—	2	—	—	2	4	—	—	1	5	59	41	40	67	—	—	207
Топлички округ-Département de Toplitza	—	—	—	3	—	1	4	12	3	—	1	16	206	159	140	164	50	22	741
Моравички-Moravitza	—	—	—	2	—	—	2	4	—	—	1	5	93	64	42	63	—	—	262
Пожешки-Pojéga	—	—	—	3	—	—	3	10	2	—	—	12	203	178	130	132	—	—	643
Раџански-Ratcha	—	—	—	3	—	—	3	2	3	—	1	6	92	77	63	43	—	—	275
Ужички-Oujitzé	—	—	—	2	—	—	2	12	—	—	—	12	196	188	169	154	—	—	707
Ужички округ-Département d'Oujitzé	—	—	—	10	—	—	10	28	5	—	2	35	584	507	404	392	—	—	1887
Бољевачки-Bolyévatz	—	—	—	2	—	—	2	2	1	—	1	4	73	36	26	28	—	—	163
Зајечарски-Zayéchar	—	—	—	2	—	—	2	8	2	—	—	10	135	114	115	113	—	—	477
Црноречки округ-Département de Tzrna Réka	—	—	—	4	—	—	4	10	3	—	1	14	208	150	141	141	—	—	640
Град Београд-Ville de Belgrade	—	1	—	16	1	—	18	60	8	—	1	69	861	820	746	689	149	—	3265
Град Ниш-Ville de Niche	1	—	—	1	1	1	4	32	—	1	1	34	573	493	373	374	211	66	2090
Укупно-En général	3	5	2	118	7	12	147	455	88	7	20	570	8.112	6.785	5.678	5.347	1.124	314	27.360

ÉCOLES PRIMAIRES PAR VILLES

DE GARÇONS ET DES FILLES

НИКА — Н О М Б Р Е Д' É Л È В Е С

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école						који су свршили qui ont fini la						који су остали да понове qui ont à répéter la							
I	II	III	IV	V	VI	Свега-Total	због болести-де-маладие	смрти-де-дѣцѣ	из других узрока d'autres motifs	ослабољено-dispensés	окасањено у другу школу passés dans l'autre école	Свега-Total	I	II	III	IV	V	VI	Свега-Total	I	II	III	IV	V	VI	Свега-Total
разред — classe													разред — classe							разред — classe						
3	1	1	1	—	—	3	2	2	9	—	7	20	36	32	36	26	—	—	130	5	1	2	—	—	—	8
1	1	3	—	—	—	7	1	1	7	—	10	19	62	53	38	28	—	—	181	5	2	2	7	—	—	16
8	4	7	6	—	—	25	6	4	27	—	3	3	13	14	7	11	—	—	45	3	—	—	—	—	—	3
12	6	11	7	—	—	36	9	7	43	—	46	83	128	107	99	66	23	—	423	13	—	3	9	2	—	27
—	—	—	—	—	—	—	6	1	15	—	—	22	38	30	30	29	—	—	127	3	4	5	—	—	—	12
1	2	—	2	—	—	5	—	1	25	—	7	33	50	31	22	20	16	7	146	12	5	5	3	3	—	28
11	4	16	12	3	—	46	10	13	105	—	53	8	66	23	22	23	—	—	134	7	—	1	—	—	—	8
5	3	2	1	—	—	11	2	2	12	—	11	27	147	124	94	110	12	—	487	27	51	47	28	9	—	162
—	—	—	—	—	—	—	4	7	46	—	—	57	60	84	60	63	—	—	267	11	12	3	3	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	36	27	26	—	—	125	13	2	2	2	—	—	19
17	9	18	15	3	—	62	22	25	206	—	75	328	397	328	255	271	28	7	1286	73	74	63	36	12	—	258
2	3	7	3	1	—	16	4	2	39	—	31	76	61	56	68	47	41	25	298	5	6	—	2	—	—	13
1	1	1	1	—	—	2	8	1	18	—	3	30	38	30	28	24	—	—	120	5	—	1	—	—	—	6
4	3	3	1	—	—	8	1	2	24	—	10	37	64	72	31	46	—	—	213	14	12	8	1	—	—	35
—	5	9	3	—	—	21	3	3	18	—	20	44	120	74	68	74	—	—	336	11	2	—	3	—	—	16
8	11	19	8	1	—	47	16	8	99	—	64	187	283	232	195	191	41	25	967	35	20	9	6	—	—	70
—	—	1	1	—	—	2	3	3	1	—	2	9	43	42	49	42	—	—	176	7	1	3	—	—	—	11
2	6	4	5	—	—	17	4	2	32	—	27	65	95	84	83	77	—	—	339	25	24	10	12	—	—	71
2	6	5	6	—	—	19	7	5	33	—	29	74	138	126	132	119	—	—	515	32	25	13	12	—	—	82
2	4	1	1	—	—	8	8	4	53	—	19	84	108	90	80	70	35	18	401	16	13	6	4	3	—	42
—	2	2	—	—	—	4	—	2	46	—	10	58	48	33	29	28	—	—	138	5	1	4	—	—	—	10
2	6	3	1	—	—	12	8	6	99	—	29	142	156	123	109	98	35	18	539	21	14	10	4	3	—	52
4	—	1	1	—	—	6	1	1	33	—	6	41	73	56	38	50	—	—	217	3	4	—	1	—	—	8
2	2	1	1	—	—	6	18	3	221	—	21	263	109	122	73	59	—	—	363	8	2	3	1	—	—	14
—	—	—	—	—	—	1	—	7	23	—	4	34	62	54	52	38	—	—	206	11	16	6	2	—	—	35
1	3	1	—	—	—	5	6	11	35	—	18	70	152	153	146	121	—	—	572	24	24	7	5	—	—	60
7	5	3	3	—	—	18	25	22	312	—	49	408	396	385	309	268	—	—	1358	46	46	16	9	—	—	117
—	—	—	—	—	—	—	3	2	16	—	—	21	34	35	26	26	—	—	121	19	—	—	—	—	—	19
7	1	6	1	—	—	15	3	3	5	—	24	35	111	108	101	103	—	—	423	19	2	5	—	—	—	26
7	1	6	1	—	—	15	6	5	21	—	24	56	145	143	127	129	—	—	544	38	2	5	—	—	—	45
70	125	103	104	2	—	404	19	40	150	—	464	673	635	666	579	551	124	—	2555	120	67	76	61	19	—	343
20	9	17	20	5	—	71	19	23	217	—	234	493	358	324	265	255	118	28	1348	93	66	38	51	15	—	263
237	280	282	246	18	—	1063	284	306	2.379	—	1696	4.665	5.768	5.454	4.484	4.120	692	186	20.704	952	563	420	302	70	3	2.310

ГРАДСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES													Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues					По узрасту било Nombre des élèves					
	који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la							које је ослободно ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	рђавих-mauvais	6	7	8	9		
	I	II	III	IV	V	VI	Свeра-Total	I	II	III	IV	V	VI										Свeра-Total	
	разреду — classe							разреду — classe																
Од 100 ученика ученика пролази су у examinez par eux — Sur 100 élèves inscrits sont passés dans les classes supérieures													ГОДИНА											
Подгорски-Podgorina . . .	2	—	—	2	—	—	4	1	—	—	—	—	—	1	77.29	85	132	216	35	—	1	37	109	101
Посавски-Possavina . . .	1	—	2	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	67.97	78	88	70	19	2	—	18	66	29
Тамнавски-Tamnava . . .	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	60.34	19	40	51	29	—	2	38	19	23
Ваљевски округ-Département de Valévo	3	—	3	5	—	—	11	1	—	—	—	—	—	1	71.51	182	260	337	83	2	3	93	194	153
Лесковачки-Lescovatz . . .	2	3	—	8	1	—	14	—	—	2	1	—	—	3	79.87	216	269	362	86	4	24	113	135	157
Пчињски-Ptchigna . . .	12	1	2	5	2	—	22	1	2	—	—	—	—	3	75.02	178	272	312	76	3	10	27	100	161
Врањски округ-Département de Vragne	14	4	2	13	3	—	36	1	2	2	1	—	—	6	77.53	389	541	674	162	7	34	140	235	318
Јасенички-Yassénitza . . .	1	—	6	3	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	58.43	38	96	160	36	—	2	24	74	95
Крагујевачки-Kragouïevatz . . .	8	6	2	3	—	—	19	2	—	—	2	—	—	4	76.55	238	315	444	104	1	66	124	174	213
Лепенички-Lépénitza . . .	1	—	1	3	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	76.88	63	58	67	20	—	17	30	25	38
Крагујевачки округ-Département de Kragouïevatz	10	6	9	9	—	—	34	2	—	—	2	—	—	4	71.85	339	469	671	160	1	85	178	273	346
Кључки-Klyoutch	12	5	5	3	—	—	25	1	—	—	—	—	—	1	76.28	77	103	110	41	—	2	37	54	78
Крајински-Kraïna	12	5	3	5	—	—	25	4	2	—	—	—	—	6	75.71	115	217	240	77	4	3	87	87	157
Поречки-Porétchka Réka . . .	6	2	1	1	—	—	10	1	—	—	—	—	—	1	72.02	41	34	45	6	—	—	1	22	41
Крајински округ-Département de Kraïna	30	12	9	9	—	—	60	6	2	—	—	—	—	8	75.32	233	354	395	124	4	5	125	163	276
Алексиначки-Alexinatz	3	2	2	3	—	—	10	2	2	2	—	—	—	6	75.22	81	151	206	63	—	39	63	62	105
Жупски-Жупра	7	3	3	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	77.72	68	94	117	24	—	—	12	69	79
Ражањски-Rajagne	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	66.15	43	48	40	23	—	8	39	13	37
Расински-Rassina	3	1	2	4	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	74.09	108	196	307	51	1	16	77	103	124
Трстенички-Trsténik	3	—	1	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—	2	70.27	12	51	100	31	—	—	10	33	49
Крушевачки округ-Département de Krouchévatz	17	7	8	7	—	—	39	2	2	4	—	—	—	8	74.33	312	540	770	192	1	63	201	280	394
Белички-Bélitza	9	2	1	4	—	—	16	1	3	5	—	—	—	9	79.72	104	160	139	32	1	9	40	136	90
Левачки-Lévatch	4	4	2	1	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	74.03	33	44	61	18	—	—	4	11	32
Параћински-Paratchine	7	4	—	4	—	—	15	3	3	8	6	—	—	20	77.61	176	247	340	60	2	18	135	137	165
Ресавски-Ressava	3	4	—	2	—	—	9	—	—	1	—	—	—	1	78.55	98	160	220	50	—	—	58	119	131
Темњишки-Temnitich	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78.24	32	56	45	21	—	—	35	41	32
Моравски округ-Département de Morava	23	14	3	11	—	—	51	4	6	14	6	—	—	30	78.06	443	667	805	181	3	27	272	444	450
Бедолачачки-Béla Palanka	1	1	3	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	74.77	24	35	21	12	—	—	10	16	15
Власотинац-Vlssotintzé	4	1	3	2	1	—	11	—	—	—	—	—	—	—	78.69	73	97	166	39	—	2	40	68	65
Нишавски-Nichava	18	3	4	2	3	—	30	—	1	—	—	—	—	1	62.57	221	301	258	81	6	22	68	154	226
Пиротски округ-Département de Pirote	23	5	10	4	4	—	46	—	1	—	—	—	—	1	67.18	318	433	445	132	6	24	118	238	306
Азбуковачки-Azboukovatz	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	86.94	6	41	53	2	—	—	—	—	6
Јадрански-Yadar	4	3	5	2	—	—	14	—	—	2	—	—	—	2	79.69	40	100	174	14	1	1	17	63	16
Поцерски-Pótzerina	1	2	4	8	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	80.44	191	298	270	50	1	24	96	140	85
Рађевски-Radjévine	—	—	—	—	—	—	—	3	2	1	—	—	—	6	86.74	62	79	110	12	—	6	21	45	50
Подрински округ-Département de Podrigné	5	5	9	10	—	—	29	4	2	3	—	—	—	9	81.71	299	518	607	78	2	31	134	254	322

ÉCOLES PRIMAIRES PAR VILLES

DE CARÇONS ET DES FILLES

Возраст ученика qui ont eu				Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été							Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences			Просечни број изостака на једног ученика- Nombre moyen des absences d'un élève	Број ученика који су изостајали од предавања Nombre d'élèves qui ont été absents				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu	
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	слемтеника-претрес scolaires-prêtres	чиновн.-functionnaires	наставн.-instituteurs	трговаца-marchands	занатлија-artistes	земљорадника agriculteurs	слугу-servants	затвором reclusion			оправдани excusés	неоправдани non excusés	Свега-Total	дан day		40-80 40-80	преко 80 au-dessus de 80	где је школа-меме où est l'école	удаљених-éloignés		
a n s				један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом казном d'autre punition		Свега-Total																
				40	40-80	преко 80	дане — jours																	
87	74	43	16	12	43	7	107	166	25	38	32	47	53	132	6.820	1.349	8.169	19.78	54	359	50	4	417	51
62	26	26	30	5	14	—	65	97	32	44	—	—	—	56	2.000	480	2.480	15.31	95	154	8	—	218	39
30	24	3	—	1	—	1	35	66	23	13	26	18	31	75	210	318	528	5.67	46	86	5	2	115	24
179	124	72	46	18	57	8	207	329	185	99	58	65	140	263	9.030	2.147	11.177	16.73	195	599	63	6	750	114
147	117	94	150	11	31	3	235	496	72	87	34	21	128	183	13.741	10.526	24.267	31.07	156	680	85	16	934	3
226	153	83	76	6	34	1	191	359	126	119	62	52	187	301	8.777	11.423	20.200	30.06	164	518	118	36	805	31
373	270	177	226	12	65	4	426	855	198	206	96	73	315	484	22.518	21.949	44.467	30.60	320	1198	203	52	1739	34
62	51	31	20	3	5	3	73	86	169	20	14	16	45	75	4.550	5.508	10.058	33.98	63	274	17	5	350	9
210	166	98	51	5	123	14	172	445	183	160	37	36	190	263	11.752	7.037	18.789	20.67	193	795	85	29	1012	90
31	26	19	22	1	11	1	26	49	118	2	8	5	39	52	1.745	1.612	3.357	18.75	29	166	10	3	108	100
303	243	148	93	9	139	18	271	580	470	182	59	57	274	390	18.047	14.157	32.204	23.27	285	1235	112	37	1470	199
58	47	36	19	—	19	—	67	93	127	25	20	16	44	80	4.096	3.750	7.846	26.51	35	261	33	2	311	20
141	88	70	22	4	60	6	109	150	293	33	50	36	126	212	7.524	9.541	17.065	32.44	129	445	70	11	625	30
29	27	2	4	—	6	—	16	26	56	22	9	3	43	55	2.756	2.339	5.095	44.30	11	90	18	7	111	15
228	162	108	45	4	85	6	192	269	476	80	79	55	213	347	14.376	15.630	30.006	32.02	175	796	121	20	1047	65
96	95	34	7	5	21	2	61	265	126	21	37	30	125	192	5.532	1.397	6.929	19.35	143	337	17	4	463	38
50	54	28	11	10	10	3	44	8	228	—	14	11	71	96	4.827	4.401	9.228	35.08	40	206	42	15	101	202
26	17	13	1	—	5	2	17	30	93	7	40	16	27	83	984	1.612	2.596	19.81	23	117	10	4	93	61
116	122	68	37	2	50	13	142	209	192	55	59	54	148	261	8.189	4.617	12.806	22.31	89	538	26	10	484	179
52	36	11	3	4	6	—	43	50	78	13	2	22	58	82	2.561	2.487	5.048	29.69	24	153	16	1	131	63
340	324	154	59	21	92	20	307	562	717	96	152	133	429	714	22.093	14.514	36.667	24.47	319	1351	111	34	1272	543
79	52	20	10	2	32	3	83	155	120	41	30	35	64	129	5.877	5.083	10.960	31.86	92	281	38	25	391	45
34	33	25	17	2	1	1	10	6	136	—	4	2	8	14	2.609	2.107	4.716	31.44	6	141	8	1	70	86
94	132	99	45	9	41	8	171	228	347	21	57	64	200	321	9.247	6.804	16.051	22.54	113	661	43	8	760	65
118	83	16	3	5	11	8	89	126	281	8	37	25	137	199	6.773	4.759	11.532	24.17	51	396	57	24	463	65
16	9	15	6	1	4	—	7	8	134	—	21	3	36	60	1.677	2.602	4.279	31.69	19	107	13	15	105	49
341	309	175	81	19	89	20	360	523	1018	70	149	129	445	723	26.183	21.355	47.538	26.14	281	1586	159	73	1789	310
16	14	21	4	—	3	1	33	14	52	3	12	5	28	45	629	2.178	2.807	35.98	18	65	12	1	96	—
77	65	41	17	4	5	4	85	79	188	10	21	15	44	80	3.046	3.833	6.879	29.39	141	197	22	15	345	30
131	91	59	117	12	26	9	204	345	176	96	43	46	159	248	10.218	8.587	18.805	25.83	140	561	115	52	819	94
224	170	121	138	16	34	14	312	438	416	109	76	66	231	373	13.893	14.598	28.491	27.39	299	823	149	68	1260	124
13	23	13	27	—	3	—	3	7	89	—	5	2	8	15	1.149	659	1.808	22.60	22	78	1	1	17	85
106	42	17	8	—	23	3	44	81	175	13	50	54	90	194	5.361	809	6.170	21.20	48	277	7	7	237	102
210	122	50	14	7	37	20	133	294	167	169	90	56	151	297	27.049	10.309	37.358	30.17	127	1080	114	44	805	22
48	41	22	30	2	1	—	33	30	186	11	—	—	—	—	3.382	497	3.879	17.63	43	213	6	1	83	178
377	228	102	79	9	64	23	213	412	617	193	145	112	249	506	36.941	12.274	49.215	26.91	240	1648	128	53	1144	387

ГРАДСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES							који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la	које је ослободно ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues					По узрасту било Nombre des élèves				
	I	II	III	IV	V	VI	Свeга Total		I	II	III	IV	V	VI	Свeга Total	одличних-excellents	врло добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	пљивих-mauvais	6	7	8	9
	разреду — classe								разреду — classe															
	Од 100 ученика ученика прешан су у ста- паје пасаже-Sur 100 élèves inscrits sont passés dans les classes supérieures																							
Гроцански-Grotzka . . .	3	3	2	—	—	—	8	—	—	2	—	—	—	2	77.37	37	51	45	15	—	—	19	19	27
Јасенички-Yassénitza . . .	16	2	1	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	75.77	65	77	71	12	—	14	29	57	55
Колубарски-Koloubara . . .	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	86.54	8	19	20	2	—	—	3	9	17
Смедеревски-Smédérévo . . .	7	8	2	5	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	76.22	92	153	196	34	—	2	59	120	107
Подунавски округ-Département de Podounavlyé	26	13	5	6	—	—	50	—	—	2	—	—	—	2	76.82	202	300	332	63	—	16	110	205	206
Гоубачки-Goloubatz . . .	6	4	—	1	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	73.83	14	39	75	22	—	2	11	37	30
Млавски-Mlava	3	1	4	—	2	—	10	—	—	—	—	—	—	—	67.91	48	43	65	23	—	17	38	20	29
Моравски-Morava	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	88.74	40	54	42	7	—	—	24	51	29
Пољаревачки-Pojarévatz	5	2	8	4	—	—	19	—	1	3	4	—	8	56.82	155	241	232	48	—	13	78	135	121	
Рамски-Rame	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	82.41	50	106	112	29	—	—	27	64	84
Хомољски-Homolyé	4	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	60.67	35	40	50	24	—	7	40	30	29
Пољаревачки округ-Département de Pojarévatz	19	8	13	5	2	—	47	—	1	3	4	—	8	66.81	342	523	576	158	—	39	218	337	322	
Жички-Jitcha	3	—	1	1	1	—	6	—	—	3	—	—	3	75.23	54	103	148	15	—	8	43	26	37	
Студенички-Stoudénitza	1	2	1	—	—	—	4	1	1	1	—	—	3	73.62	49	40	35	6	3	—	2	13	18	—
Таковски-Takovo	3	3	5	4	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	71.00	40	67	121	35	—	6	31	54	36
Трнавски-Trnava	1	—	—	1	—	—	2	1	—	—	—	—	1	84.21	89	144	105	16	1	11	71	63	63	
Руднички округ-Département de Roudnik	8	5	7	6	1	—	27	2	1	—	4	—	7	76.87	232	354	409	72	4	25	147	156	154	
Вањски-Vagna	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	88.88	23	49	106	11	—	—	21	33	48
Заглавски-Zaglavak	5	4	2	4	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	69.19	60	131	177	53	4	—	37	90	90
Тимочки округ-Département de Timok	6	5	2	4	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	74.85	83	180	283	64	4	—	58	123	138
Добрички-Dobritch	4	5	2	3	1	—	15	—	—	—	—	—	—	—	78.80	84	148	173	44	9	16	72	77	58
Косанички-Kossanitzza	2	1	—	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	65.40	50	69	29	5	—	—	13	28	32
Топлички округ-Département de Toplitza	6	6	2	5	1	—	20	—	—	—	—	—	—	—	71.59	134	217	202	49	9	16	85	105	90
Моравички-Moravitza	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	80.97	58	98	61	10	—	—	20	26	47
Пожешки-Pojéga	2	4	2	1	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	55.93	78	149	145	14	—	2	15	53	60
Рачански-Ratcha	5	2	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	74.67	34	65	86	21	—	2	10	28	59
Ужички-Oujitzé	3	3	1	—	—	—	7	—	—	1	2	—	3	80.33	132	218	248	44	—	12	35	114	135	—
Ужички округ-Département d'Oujitzé	10	9	5	1	—	—	25	—	—	1	2	—	3	71.28	302	530	540	89	—	16	80	221	301	
Бољевачки-Bolyévatz	2	1	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	1	74.23	41	39	57	7	1	—	9	35	36	
Зајечарски-Zayéchar	4	—	4	6	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	85.97	77	142	193	24	11	—	75	55	89
Црноречни округ-Département de Tzrna Réka	6	1	4	6	—	—	17	—	—	—	1	—	1	83.05	118	181	250	31	12	—	84	90	125	
Град Београд-Ville de Belgrade	20	16	14	15	4	—	69	3	2	1	3	—	9	69.63	655	871	1050	346	—	101	346	526	620	
Град Ниш-Ville de Niche	24	9	7	7	2	—	49	—	5	2	1	—	8	62.37	306	489	622	250	1	26	194	273	282	
Укупно-En général	250	125	112	123	17	—	627	25	24	32	24	—	105	72.78	4.889	7.427	8.968	2.234	56	511	2583	4117	4803	

ÉCOLES PRIMAIRES PAR VILLES

DE GARÇONS ET DES FILLES

Ученика qui ont eu				Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été								Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences				Број ученика који Nombre d'élèves qui				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu	
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	свештеника-претрес vénérables	чиновни-функционари fonctionnaires	наставни-инstituteurs	трговачко-мarchands	занатлија-artistes	земљорадника agriculteurs	служу-servants	затвором reclusion			Свега Total	оправдани excusés	неоправдани non excusés	Свега Total	Процент број изостанка на једног ученика-Nombre moyen des absences d'un élève	Број ученика који Nombre d'élèves qui				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu		
a n s				један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом казном d'autre punition	40	40—80	преко 80 au-dessus de 80	таде је школа-меме ou est l'école	удаљених-écartés														
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом казном d'autre punition						40	40—80	преко 80 au-dessus de 80	таде је школа-меме ou est l'école	удаљених-écartés									
25	36	11	11	2	6	2	18	28	89	3	13	7	27	47	1.533	1.338	2.871	20.80	10	130	8	—	148	—	
49	18	9	1	3	17	3	33	87	59	7	22	13	171	206	3.513	1.242	4.755	21.32	9	210	11	2	230	2	
9	4	5	2	—	2	1	8	20	12	6	6	5	—	11	684	193	877	21.93	9	38	2	—	41	2	
106	59	15	14	4	33	—	135	159	96	45	35	48	94	177	6.758	4.624	11.382	28.67	75	367	21	9	469	3	
189	117	40	28	9	58	6	194	294	256	61	76	73	292	441	12.488	7.397	19.885	24.92	103	745	42	11	888	13	
36	26	7	1	5	4	—	13	14	111	3	16	18	45	79	3.850	1.741	5.591	47.79	35	73	28	16	117	33	
30	27	16	7	3	2	1	48	26	101	3	5	1	59	65	1.417	1.473	2.890	20.21	41	131	8	4	171	13	
20	5	13	1	—	1	1	12	12	117	1	—	—	—	—	349	459	808	10.63	67	74	2	—	120	23	
177	100	44	10	8	48	8	159	230	164	59	46	28	182	256	9.846	5.523	15.369	24.95	60	559	49	8	671	5	
54	47	16	5	—	26	7	90	93	68	13	27	15	72	114	2.000	852	2.852	12.40	67	227	3	—	297	—	
19	20	4	—	2	5	1	14	—	127	—	32	15	27	74	722	475	1.197	10.68	37	95	15	2	149	—	
336	225	100	24	18	85	18	336	375	688	79	126	77	385	588	18.184	10.523	28.707	22.11	307	1159	105	30	1.525	74	
59	46	38	63	9	14	2	56	101	96	42	31	21	68	120	3.889	1.698	5.587	21.01	54	244	20	2	239	81	
28	21	22	29	4	6	1	15	10	90	7	14	18	9	41	70	41	111	0.88	7	92	25	9	49	84	
37	31	31	37	—	24	—	24	75	125	15	11	15	59	85	1.646	696	2.342	10.99	50	127	32	54	144	119	
62	70	13	2	4	28	5	80	115	70	51	24	33	75	132	4.075	1.281	5.356	18.92	72	266	11	6	322	33	
186	168	104	131	17	72	10	175	301	381	115	80	87	211	378	9.680	3.716	13.396	15.09	183	729	88	71	754	317	
31	41	12	3	4	5	—	33	54	91	2	6	2	50	58	1.844	52	1.896	20.61	97	88	3	1	819	—	
89	49	39	31	4	27	5	133	136	80	40	35	36	85	156	2.481	3.775	6.256	20.58	121	266	27	11	415	10	
120	90	51	34	8	32	5	166	190	171	42	41	38	135	214	4.325	3.827	8.152	20.58	218	354	30	12	604	10	
94	89	58	32	10	38	3	100	125	190	30	38	29	88	155	5.262	5.393	10.655	27.46	94	293	69	26	477	19	
20	29	24	11	6	2	—	31	41	59	18	26	6	21	53	850	2.320	3.170	30.77	54	88	10	5	125	32	
114	118	82	43	16	40	3	131	166	249	48	64	35	109	208	6.112	7.713	13.825	28.16	148	381	79	31	602	51	
56	33	24	21	3	7	—	39	44	124	10	6	2	75	83	1.904	2.751	4.655	26.45	51	148	17	11	107	120	
68	63	66	59	4	8	2	33	59	263	17	39	35	112	186	5.070	9.480	14.550	44.49	59	248	63	16	119	267	
71	34	29	19	—	9	—	24	25	191	3	35	19	29	83	976	5.833	6.809	30.13	26	192	20	14	94	158	
129	98	96	23	7	31	9	89	246	124	136	34	15	32	81	8.497	1.551	10.048	21.42	173	415	44	10	611	31	
324	228	215	122	14	55	11	185	374	702	166	114	71	248	433	16.447	19.615	36.062	30.10	309	1003	144	51	931	576	
11	27	12	11	5	5	—	13	53	64	1	12	5	27	44	2.654	2.663	5.317	46.69	23	95	19	4	79	62	
93	80	34	17	6	34	6	105	115	156	20	36	21	97	154	4.064	1.001	5.065	15.63	88	314	8	2	440	—	
104	107	46	28	11	39	6	118	168	220	21	48	26	124	198	6.718	3.664	10.382	23.49	111	409	27	6	519	62	
595	406	239	129	23	489	59	571	952	139	775	233	104	395	732	31.526	15.584	47.110	18.83	640	2.104	290	108	3.017	5	
365	232	181	115	10	156	17	351	663	138	333	47	34	320	401	18.185	8.973	27.158	21.45	402	1.177	52	37	1.662	6	
4698	3.521	2.115	1.421	239	1651	248	4515	7451	7036	2671	1.643	1.235	4.515	7393	286.746	197.636	484.382	24.34	4.535	17.297	1.903	700	20.973	2.890	

СВЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec						Број наставника Nombre d'instituteurs					БРОЈ УЧЕ							
	једним разредом-une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	пет- cinq	шест- six	Total	који су имали-qui ont eu					уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la						
								један разред une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	Total	I	II	III	IV	V	VI	Total
Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera	Caera		
Колубарски-Koloubara . . .	—	—	1	8	—	—	9	1	2	2	6	11	183	152	102	115	—	—	552
Подгорски-Podgorina . . .	—	—	—	10	—	—	10	13	5	1	5	24	358	302	234	222	—	—	1116
Посавски-Possavina . . .	—	—	—	6	—	2	8	4	5	2	4	15	211	160	131	117	54	22	695
Тамнавски-Tamnava . . .	—	1	1	10	—	—	12	4	3	1	8	16	321	279	148	156	—	—	904
Ваљевски округ-Département de Valjevo	—	1	2	34	—	2	39	22	15	6	23	66	1073	893	615	610	54	22	3267
Јабланички-Yablanitza . . .	1	—	1	3	—	—	5	1	—	1	3	5	87	42	72	35	—	—	236
Лесковачки-Lescovatz . . .	—	—	—	10	—	1	11	21	—	1	8	30	390	351	262	277	122	76	1478
Масурички-Massouritzza . . .	—	—	—	4	—	—	4	2	—	2	2	6	103	61	37	54	—	—	255
Пољанички-Polyanitzza . . .	—	—	—	5	—	—	5	—	—	—	5	5	65	70	51	57	—	—	243
Пчињски-Ptchigna . . .	—	1	—	1	—	1	3	17	1	—	—	18	244	296	192	173	70	25	1000
Врањски округ-Département de Vragne	1	1	1	23	—	2	28	41	1	4	18	64	889	820	614	596	192	101	3212
Гружански-Grouja . . .	1	—	—	11	—	—	12	2	10	1	5	18	337	233	179	179	—	—	928
Јасенички-Yassénitzza . . .	—	—	—	21	—	1	22	4	11	15	1	31	564	445	341	296	34	15	1695
Крагујевачки-Kragouïévatz . . .	—	3	1	7	1	—	12	23	7	1	3	34	523	460	412	334	57	—	1786
Лепенички-Lépenitzza . . .	1	—	—	15	1	—	17	17	9	1	7	34	566	414	362	218	28	—	1588
Крагујевачки округ-Département de Kragouïévatz	2	3	1	54	2	1	63	46	37	18	16	117	1990	1532	1294	1027	110	15	5997
Кључки-Klyoutch . . .	—	—	1	13	—	—	14	3	3	2	10	18	350	203	175	105	—	—	833
Крајински-Krayna . . .	—	—	—	40	—	—	40	15	11	6	26	58	743	668	527	476	—	—	2414
Поречки-Poretchka Réka . . .	1	—	—	7	—	—	8	2	4	1	4	11	211	94	66	45	—	—	416
Крајински округ-Département de Krayna	1	—	1	60	—	—	62	20	18	9	40	87	1304	965	768	626	—	—	3663
Алексиначки-Alexinatz . . .	—	1	1	7	—	—	9	12	7	1	2	22	314	318	231	200	—	—	1063
Јушки-Joura . . .	—	—	—	6	—	—	6	5	6	—	2	13	193	143	117	135	—	—	588
Моравски-Morava . . .	—	1	—	3	—	—	4	4	5	—	—	9	172	137	101	87	—	—	497
Ражањски-Rajagne . . .	—	—	—	9	—	—	9	4	3	1	6	14	252	173	126	118	—	—	669
Расински-Rassina . . .	—	—	—	12	—	—	12	15	12	—	4	31	409	378	363	293	—	—	1443
Трстенички-Trsténik . . .	—	—	—	7	—	—	7	10	7	—	1	18	253	220	202	141	—	—	822
Крушевачки округ-Département de Krouchévatz	—	2	1	44	—	—	47	50	40	2	15	107	1599	1369	1140	974	—	—	5082
Белички-Bélitza . . .	—	—	—	9	—	—	9	12	4	1	4	21	345	246	219	194	—	—	1004
Левачки-Lévatek . . .	—	—	2	9	—	—	11	4	8	2	4	18	270	222	179	171	—	—	842
Параћински-Paratchine . . .	—	—	—	9	1	—	10	18	6	—	4	28	410	304	267	296	44	—	1321
Ресавски-Ressava . . .	1	—	—	16	—	—	17	11	7	4	8	30	599	368	235	256	—	—	1458
Темнишки-Temnitsh . . .	—	—	—	12	—	—	12	16	11	1	2	30	388	321	304	280	—	—	1293
Моравски округ-Département de Morava	1	—	2	55	1	—	59	61	36	8	22	127	2012	1461	1204	1197	44	—	5918
Белопаланачки-Béla-Palanka . . .	—	—	—	6	—	—	6	—	2	—	5	7	107	78	70	44	—	—	299
Власотинач.-Vlassotintzé . . .	—	—	—	6	1	—	7	7	3	1	4	15	209	177	121	132	50	—	689
Лужнички-Loujnitza . . .	—	—	1	5	—	—	6	1	—	2	4	7	156	89	87	40	—	—	372
Нишавски-Nichava . . .	1	—	1	22	—	1	25	21	—	1	19	41	835	495	404	325	91	38	2188
Пиротски округ-Département de Pirote	1	—	2	39	1	1	44	29	5	4	32	70	1307	839	682	541	141	38	3548

ÉCOLES PRIMAIRES EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE GARÇONS ET DE ILLES

Н И К А — Н О М Б Р Е Д' É Л È V E S

досеђених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école					који су свршили qui ont fini la							који су остали да понове qui ont à répéter la							
I	II	III	IV	V	VI	Свeгa-Total	болести-де-ма- ladie	смрт-де-дeсeс	из других узрока d'autres motifs	ослобођено- dispensés	одсељено у другу школу passés dans l'autre école	Свeгa- Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeгa-Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeгa-Total
разред — classe													разред — classe												разред — classe	
4	2	7	2	—	—	15	11	9	12	—	13	45	158	127	103	100	—	—	488	15	13	1	—	—	—	29
4	16	10	7	—	—	37	19	10	42	—	71	142	267	263	214	200	—	—	944	36	12	4	2	—	—	54
7	3	—	2	—	—	12	12	3	73	—	30	118	152	116	98	94	19	13	492	38	23	7	—	3	—	71
5	9	1	—	—	—	15	6	19	67	—	8	100	220	209	102	114	—	—	645	64	38	19	7	—	—	128
20	30	18	11	—	—	79	48	41	194	—	122	405	797	715	517	508	19	13	2569	153	86	31	9	3	—	282
1	—	1	1	—	—	3	3	1	32	—	1	37	56	29	56	32	—	—	173	8	1	6	—	—	—	15
4	10	2	5	2	—	23	26	10	85	—	40	161	299	294	223	231	86	58	1191	47	30	17	16	5	2	117
1	1	1	—	—	—	2	3	5	16	—	2	26	51	45	37	50	—	—	183	27	18	3	—	—	—	48
3	2	3	2	—	—	10	2	1	11	—	10	24	51	59	42	54	—	—	206	4	—	—	—	—	—	4
3	2	3	2	—	—	10	6	5	97	—	26	134	157	250	158	134	45	17	761	42	29	7	8	—	1	87
9	13	7	8	2	—	39	40	22	241	—	79	382	614	677	516	501	131	75	2514	128	78	33	24	5	3	271
5	7	2	—	—	—	14	22	7	114	—	13	156	248	170	135	137	—	—	690	28	19	4	6	—	—	57
3	5	1	3	—	—	12	15	14	143	—	98	270	483	348	232	218	9	6	1296	48	32	25	1	—	—	106
12	20	13	15	3	—	63	25	15	136	—	77	253	411	389	341	236	45	—	1422	63	28	21	20	10	—	142
6	7	3	6	—	—	22	28	10	151	—	55	244	425	321	268	154	11	—	1179	74	34	33	8	—	—	149
26	39	19	24	3	—	111	90	46	544	—	243	923	1567	1228	976	745	65	6	4587	213	113	83	35	10	—	454
9	3	5	2	—	—	19	18	4	69	—	12	103	229	142	119	76	—	—	566	26	19	10	—	—	—	55
9	9	8	3	—	—	29	14	26	127	—	73	240	513	499	429	416	—	—	1857	111	89	45	6	—	—	251
2	5	3	1	—	—	11	3	7	19	—	15	44	153	74	57	31	—	—	315	27	2	—	3	—	—	32
20	17	16	6	—	—	59	35	37	215	—	100	387	895	715	605	523	—	—	2738	164	110	55	9	—	—	338
2	3	1	1	—	—	7	8	18	47	—	18	91	200	214	181	156	—	—	751	82	70	29	11	—	—	192
1	3	3	2	—	—	9	6	5	55	—	7	73	144	130	96	111	—	—	481	14	8	5	1	—	—	28
2	1	5	3	—	—	11	11	2	74	—	10	97	120	112	82	66	—	—	380	12	11	3	—	—	—	26
2	1	1	1	—	—	5	7	2	29	—	38	76	148	134	98	103	—	—	483	50	18	15	2	—	—	85
11	7	13	16	—	—	47	20	13	113	—	51	197	305	300	295	247	—	—	1147	50	26	21	18	—	—	115
5	8	2	3	—	—	18	10	5	123	—	20	158	164	162	147	95	—	—	568	42	22	21	6	—	—	91
23	23	25	26	—	—	97	62	45	441	—	144	692	1081	1052	899	778	—	—	3810	250	155	94	38	—	—	537
4	8	8	12	—	—	32	11	8	122	—	22	163	241	199	184	158	—	—	782	32	9	10	6	—	—	57
1	6	4	1	—	—	12	23	6	88	—	8	125	170	176	132	143	—	—	621	36	14	11	10	—	—	71
9	6	6	8	2	—	31	20	8	141	—	47	216	288	245	207	240	24	—	1004	40	25	12	1	—	—	78
11	3	7	6	—	—	26	33	31	141	—	68	273	355	286	210	222	—	—	1073	85	16	16	10	—	—	127
7	1	4	3	—	—	15	13	7	147	—	18	185	287	258	227	220	—	—	992	53	26	22	5	—	—	106
31	24	29	30	2	—	116	100	60	639	—	163	962	1341	1164	960	983	24	—	4472	246	90	71	32	—	—	439
1	2	—	1	—	—	4	1	4	16	—	4	25	71	65	57	40	—	—	233	13	9	4	1	—	—	27
1	2	1	—	—	—	4	13	9	53	—	8	83	123	145	100	114	37	—	519	39	17	7	2	1	—	66
9	1	5	3	—	—	18	7	5	10	—	5	27	121	73	72	35	—	—	301	16	11	4	—	—	—	31
11	5	7	4	—	—	27	29	82	361	—	47	519	384	458	414	321	255	58	14	1520	124	33	20	21	—	198

СВЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec						Број наставника Nombre d'instituteurs				БРОЈ УЧЕ																				
	Једним разредом-une classe	два-деу	три-трои	четири quatre	пет-cinq	шест-six	Свeга — Total	који су имали-qui ont eu			један разред une classe	два-деу	три-трои	четири-quatre	Свeга — Total	уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la						Свeга-Total									
								разреда — classes								разреда - classes							разред — classe								
								I	II	III						IV	V	VI	I	II	III		IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI
Азбуковачки-Azbonkovatz	—	—	—	5	—	—	5	3	3	—	1	2	9	131	103	101	99	—	—	434											
Јадрански-Yadar	—	—	—	13	—	—	13	6	11	—	—	6	23	370	254	239	224	—	—	1087											
Мачвански-Matchva	—	—	—	23	—	—	23	1	10	1	17	17	29	439	378	300	303	—	—	1420											
Поцерски-Potzerina	—	—	—	22	—	—	22	21	2	3	14	14	40	671	565	430	378	—	—	2044											
Рађевски-Radževina	—	—	—	3	—	—	3	7	—	—	1	1	9	140	128	65	59	—	—	392											
Подрински округ-Département de Podrigné	—	—	—	66	—	—	66	38	24	6	40	110	1751	1428	1135	1063	—	—	5377												
Врачарски-Vratchar	—	—	—	9	—	—	9	1	2	1	7	11	183	112	111	84	—	—	490												
Грочански-Grotzka	—	—	—	5	—	—	5	—	6	—	2	8	8	120	68	96	47	—	—	331											
Јасенички-Yassénitza	1	—	—	24	—	—	25	20	24	—	—	—	52	834	605	558	543	—	—	2540											
Колубарски-Koloubara	—	—	—	12	—	—	12	1	10	1	6	18	231	207	221	134	—	—	793												
Космајски-Kosmay	—	—	—	15	—	—	15	2	11	1	9	23	402	272	252	231	—	—	1157												
Посавски-Possavina	—	—	1	10	—	—	11	3	2	4	6	15	290	135	143	81	—	—	649												
Смедеревски-Sméderévo	1	2	1	18	1	—	23	20	11	1	10	42	637	453	370	313	56	—	1829												
Подунавски округ-Département de Podounavlyé	2	2	2	93	1	—	100	47	66	8	48	169	2697	1852	1751	1433	56	—	7789												
Голубачки-Goloubatz	—	—	1	10	—	—	11	2	3	1	8	14	185	186	149	113	—	—	633												
Звишки-Zvijde	—	—	2	4	—	—	6	—	3	1	4	8	189	65	56	50	—	—	360												
Млавски-Mlava	—	—	2	20	—	1	23	4	6	3	18	31	446	286	242	188	28	13	1203												
Моравски-Morava	—	—	—	10	—	—	10	5	12	2	2	21	403	225	200	161	—	—	989												
Пожаревачки-Pojarevatz	1	1	—	23	1	—	26	27	17	2	11	57	762	637	583	488	48	—	2518												
Рамски-Rame	—	—	—	14	—	—	14	12	3	2	8	25	310	291	226	219	—	—	1046												
Хомољски-Homolyé	—	—	—	8	—	—	8	—	4	—	7	11	193	110	84	78	—	—	465												
Пожаревачки округ-Département de Pojarevatz	1	1	5	89	1	1	98	50	48	11	58	167	2488	1800	1540	1297	76	13	7214												
Љубишки-Lyoubitch	—	—	—	7	—	—	7	2	9	—	2	13	220	185	199	153	—	—	757												
Драгачевски-Drageatchévo	—	—	—	10	—	—	10	1	2	1	8	12	201	204	124	98	—	—	627												
Јички-Jitcha	—	1	1	4	—	2	8	6	8	1	2	17	194	139	167	102	60	37	699												
Качерски-Katcher	—	—	—	7	—	—	7	—	4	—	5	9	178	120	137	83	—	—	518												
Студенички-Stoudenitza	—	—	1	3	—	—	4	5	—	2	1	8	147	71	70	36	—	—	324												
Таковски-Takovo	—	—	2	9	—	—	11	4	5	3	5	17	321	295	180	162	—	—	958												
Трнавски-Trnava	—	—	—	7	—	—	7	8	3	1	3	15	273	202	129	134	—	—	738												
Руднички округ-Département de Roudnik	—	1	4	47	—	2	54	26	31	8	26	91	1534	1216	1006	768	60	37	4621												
Бањски-Bagna	1	—	1	4	—	—	6	5	2	1	2	10	164	79	85	56	—	—	384												
Заглавски-Zaglavak	—	—	2	12	—	—	14	12	8	3	5	28	455	313	279	238	—	—	1285												
Сврљински-Svrligne	1	1	—	2	—	—	4	1	—	1	2	4	106	45	28	21	—	—	200												
Тимочки округ-Département de Timok	2	1	3	18	—	—	24	18	10	5	9	42	725	437	392	315	—	—	1869												
Добрички-Dobritch	1	—	3	6	—	1	11	9	3	3	5	20	317	292	171	143	50	22	995												
Косанички-Kossanitza	—	—	—	3	—	—	3	4	—	—	2	6	65	46	46	90	—	—	247												
Нишки-Niche	—	—	1	11	—	—	12	1	2	6	7	16	286	189	163	158	—	—	796												
Топлички округ-Département de Toplitza	1	—	4	20	—	1	26	14	5	9	14	42	668	527	380	391	50	22	2038												

ÉCOLES PRIMAIRES EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE GARÇONS ET DE FILLES

НИКА - N O M B R E D' É L È V E S

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école					који су свршили qui ont fini la						који су остали да понове qui ont à répéter la										
							сбор-à cause																					
							болест-à cause de maladie		смрт-à cause de décès		из других узрока d'autres motifs	ослабљено-dispensés		одсељено у другу школу passés dans l'autre école		Cera - Total												
I	II	III	IV	V	VI	Cera - Total									Cera - Total													
разред - classe															разред - classe	разред - classe						Cera - Total						
2	—	1	1	—	—	4	—	5	33	—	8	46	101	92	86	76	—	—	355	16	2	7	1	—	—	26		
10	4	6	4	—	—	24	11	15	73	—	50	149	307	220	194	167	—	—	888	30	11	4	—	—	—	45		
14	—	6	—	—	—	10	23	25	70	—	19	137	328	318	260	266	—	—	1172	40	28	12	—	—	—	80		
14	13	17	4	—	—	48	29	11	100	—	70	210	539	472	338	285	—	—	1634	85	54	41	22	—	—	202		
2	1	4	2	—	—	9	5	3	11	—	6	25	111	116	62	54	—	—	343	7	7	—	—	—	—	14		
32	18	34	11	—	—	95	68	59	287	—	153	567	1386	1218	940	848	—	—	4392	178	102	64	23	—	—	367		
1	4	2	—	—	—	7	3	2	75	—	3	83	113	91	75	52	—	—	331	20	7	3	2	—	—	32		
—	1	1	1	—	—	4	4	3	9	—	11	27	92	60	81	44	—	—	277	15	1	2	—	—	—	18		
4	4	7	5	—	—	20	47	17	189	—	38	291	595	518	413	427	—	—	1953	166	47	104	52	—	—	369		
3	1	1	1	—	—	6	10	13	—	—	7	30	160	176	182	118	—	—	636	35	11	10	—	—	—	56		
8	3	4	1	—	—	16	14	4	124	—	25	167	276	191	164	145	—	—	776	96	63	79	72	—	—	310		
3	4	2	4	—	—	13	10	3	16	—	11	40	223	100	109	72	—	—	504	26	15	10	—	—	—	51		
16	15	11	7	—	—	49	24	15	159	—	72	270	485	369	299	241	23	—	1417	82	22	17	13	2	—	136		
35	32	28	20	—	—	115	102	54	585	—	167	908	1944	1505	1323	1099	23	—	5894	440	166	225	139	2	—	972		
—	—	—	—	—	—	—	9	5	39	—	4	57	126	130	113	98	—	—	467	24	40	20	4	—	—	88		
6	3	—	1	—	—	10	2	3	72	—	7	84	105	51	38	41	—	—	235	23	7	6	—	—	—	36		
9	9	2	4	—	—	24	14	9	95	—	25	143	298	227	196	157	16	7	901	67	42	21	6	3	—	139		
1	2	1	—	—	—	4	6	14	98	—	8	126	268	185	169	131	—	—	753	65	13	5	3	—	—	86		
12	8	18	14	3	—	55	10	26	166	—	70	272	548	479	399	332	12	—	1770	157	110	106	82	9	—	464		
17	4	4	2	—	—	17	8	5	71	—	21	105	240	247	186	187	—	—	860	43	26	9	4	—	—	82		
1	—	—	—	—	—	1	7	9	75	—	1	92	94	85	67	65	—	—	311	30	9	8	4	—	—	51		
36	26	25	21	3	—	111	56	71	616	—	136	879	1679	1404	1168	1011	28	7	5297	409	247	175	103	12	—	946		
—	7	2	6	—	—	15	13	4	122	—	11	150	159	154	141	98	—	—	552	22	14	8	3	—	—	47		
2	3	4	5	—	—	14	3	10	38	—	13	64	154	172	97	87	—	—	510	23	16	11	5	—	—	55		
2	3	10	3	1	—	19	11	6	67	—	44	128	146	106	139	78	41	25	535	17	15	6	2	—	—	40		
—	—	—	—	—	—	—	6	4	69	—	7	86	129	98	102	59	—	—	388	12	4	6	4	—	—	26		
1	—	—	2	—	—	3	10	4	78	—	7	99	59	53	46	30	—	—	188	9	8	10	1	—	—	28		
3	7	4	3	—	—	17	16	8	74	—	28	126	245	240	133	119	—	—	737	38	26	16	1	—	—	81		
9	7	12	4	—	—	32	9	3	83	—	33	128	202	172	113	106	—	—	593	29	6	—	4	—	—	33		
17	27	32	23	1	—	100	68	39	531	—	143	781	1094	995	771	577	41	25	3503	150	89	57	20	—	—	316		
1	—	2	1	—	—	4	7	7	23	—	3	40	116	71	72	57	—	—	316	21	1	4	—	—	—	26		
4	6	5	5	—	—	20	11	17	67	—	57	152	288	235	221	198	—	—	942	95	47	22	12	—	—	176		
—	—	—	—	—	—	—	4	2	32	—	—	38	74	28	22	15	—	—	139	11	4	4	—	—	—	19		
5	6	7	6	—	—	24	22	26	122	—	60	230	478	334	315	270	—	—	1397	127	52	30	12	—	—	221		
8	8	3	4	—	—	23	24	8	101	—	28	161	197	231	126	109	35	18	716	42	33	20	4	3	—	102		
—	2	2	—	—	—	4	2	2	47	—	10	61	48	38	33	43	—	—	162	11	1	5	—	—	—	17		
1	—	—	2	—	—	3	17	19	31	—	1	68	148	136	116	141	—	—	541	95	35	36	14	—	—	180		
9	10	5	6	—	—	29	43	29	179	—	39	290	393	405	275	293	35	18	1419	148	69	61	18	3	—	299		

СВЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ШКОЛЕ

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	Број школа с Nombre d'écoles avec						Број наставника Nombre d'instituteurs					БРОЈ УЧЕ							
	Једним разредом-une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	пет- cinq	шест- six	Саега — Total	који су имали-qui ont eu				уписаних у почетку школске године у inscrits au commencement de l'année scolaire dans la						Саега- Total	
								Један разред une classe	два- deux	три- trois	четири- quatre	Саега — Total	I	II	III	IV	V		VI
Златиборски-Zlatibor . . .	—	—	—	5	—	—	5	—	2	—	4	6	105	98	74	76	—	—	353
Моравички-Moravitzka . . .	—	1	—	6	—	—	7	4	3	—	4	11	205	187	117	108	—	—	617
Пожешки-Pojéga	—	—	—	5	—	—	5	10	4	—	1	15	268	239	186	160	—	—	853
Рачајски-Ratcha	—	—	—	8	—	—	8	2	3	—	5	10	218	174	142	91	—	—	625
Ужички-Ujitzé	—	—	—	6	—	—	6	17	4	—	1	22	445	329	303	244	—	—	1321
Црногорски-Tzrna-Gora . . .	—	—	—	4	—	—	4	—	4	—	2	6	85	81	74	71	—	—	311
Ужички округ-Département d' Ujitzé	—	1	—	34	—	—	35	33	20	—	17	70	1326	1108	896	750	—	—	4080
Бољевачки-Bolyévatz . . .	1	—	—	14	—	—	15	5	7	3	7	22	391	225	161	208	—	—	985
Зајечарски-Zayétchar . . .	1	1	1	20	—	—	23	11	14	1	12	38	684	378	384	316	—	—	1762
Црноречки округ-Départe- ment de Tzrna Réka	2	1	1	34	—	—	38	16	21	4	19	60	1075	603	545	524	—	—	2747
Град Београд-Ville de Bel- grade	—	1	—	16	1	—	18	60	8	—	1	69	861	820	746	689	149	—	3265
Град Ниш-Ville de Nische . . .	1	—	—	1	1	1	4	32	—	1	1	34	573	493	373	374	211	66	2090
Укупно-En général	15	15	29	726	8	12	805	603	391	99	399	1492	23872	18183	15081	13175	1152	314	71777

БИБЛИОТЕКА

ÉCOLES PRIMAIRES EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE GARÇONS ET DE FILLES

НИКА — НОМБРЕ Д'ÉЛÉВЕС

досељених у току школске године у venus d'autres écoles dans le courant de l'année scolaire dans la							који су школу оставили qui ont abandonné l'école					који су свршили qui ont fini la							који су остали да понове qui ont à répéter la							
I	II	III	IV	V	VI	Свeга-Total	абог-à cause					Свeга-Total	који су свршили qui ont fini la						који су остали да понове qui ont à répéter la							
разред — classe							болести-de maladie	сврти-de décès	из других узрока d'autres motifs	ослобођено-dispensés	одсељено у другу школу passés dans l'autre école		Свeга-Total	I	II	III	IV	V	VI	Свeга-Total	I	II	III	IV	V	VI
разред — classe							разред — classe					разред — classe						разред — classe								
2	3	4	—	—	—	9	3	1	41	—	12	57	85	89	53	47	—	—	274	9	1	2	3	—	—	15
4	—	1	1	—	—	6	6	2	67	—	11	86	160	166	102	83	—	—	511	6	9	2	3	—	—	20
2	2	1	1	—	—	6	31	3	247	—	27	308	162	161	120	78	—	—	521	12	3	3	1	—	—	19
—	—	1	1	—	—	1	2	10	45	—	9	66	163	129	118	71	—	—	481	17	33	13	9	—	—	72
2	11	1	2	—	—	16	15	12	119	—	24	170	342	266	221	167	—	—	996	65	35	25	12	—	—	137
1	1	1	2	—	—	5	6	12	23	—	13	54	50	62	60	48	—	—	220	9	11	6	5	—	—	31
11	17	8	7	—	—	43	63	40	542	—	96	741	962	873	674	494	—	—	3003	118	92	51	33	—	—	294
—	—	—	—	—	—	—	17	12	49	—	2	80	221	205	147	194	—	—	767	80	4	1	—	—	—	85
9	7	10	4	—	—	30	24	12	59	—	36	131	515	307	307	282	—	—	1411	110	51	37	5	—	—	203
9	7	10	4	—	—	30	41	24	108	—	38	211	736	512	454	476	—	—	2178	190	55	38	5	—	—	288
70	125	103	104	2	—	404	19	40	150	—	464	673	635	666	579	551	124	—	2555	120	67	76	61	19	—	343
20	9	17	20	5	—	71	19	23	217	—	234	493	358	324	265	255	118	28	1348	93	66	38	51	15	—	263
384	428	390	331	18	—	1551	905	738	5972	—	2428	10043	16733	14484	11787	10356	703	186	54249	3319	1707	1217	636	70	3	6952

У
Н
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ÉCOLES PRIMAIRES EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE GARÇONS ET DE FILLES

je ученика qui ont eu				Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été							Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences			Процент број изостанка на једног ученика-Nombre moyen des absences d'un élève	Број ученика који Номбре d'élèves qui				Ученика је било из места Elèves ont été du lieu	
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	свештеника-претрес	чиновни-функционари	наставни-институтори	трговачка-марчанди	занатлија-артизани	земљорадника agriculteurs	службеници-серванти	један пут une fois	више пута plusieurs fois	другом разном d'autre punition	Сагера - Total	оправдани excusés	неоправдани non excusés	Сагера - Total		преко 40 au-dessus de 40	40-80	преко 80 au-dessus de 80	Где је школа-мјесто où est l'école	Умалених-экологних	
- a n s																			дана - jours					
95	78	63	60	—	3	2	16	283	89	—	30	11	47	88	6.848	7.024	13.872	40.92	53	274	53	12	142	251
249	172	89	48	2	26	4	50	84	771	17	134	78	218	430	11.102	6.254	17.356	21.45	155	739	45	25	582	372
315	275	136	50	10	3	11	20	19	1.228	2	140	103	308	551	14.439	11.872	26.311	24.91	237	944	86	26	1.183	110
455	266	167	113	9	37	31	136	313	1.185	171	90	56	151	297	34.527	13.093	47.620	28.94	227	1.427	160	58	1.284	598
71	67	39	56	7	1	—	34	30	293	11	4	8	3	15	5.235	756	5.991	18.97	60	295	13	8	108	268
1185	858	494	327	28	70	48	256	729	3.566	201	398	256	727	1.381	72.151	38.999	111.150	26.69	732	3.679	357	129	3.299	1.599
82	66	45	25	3	1	2	7	3	391	7	46	20	128	194	5.656	3.677	9.333	24.56	34	294	51	35	395	19
63	71	37	21	2	6	2	19	32	241	6	32	16	39	87	2.708	2.557	5.265	18.85	29	255	23	1	258	50
462	293	260	184	15	17	2	81	143	1.895	20	200	161	612	973	26.089	33.607	59.696	30.72	254	1.574	248	121	2.238	45
155	152	109	89	5	3	4	21	39	690	7	72	82	65	219	13.268	6.027	19.295	28.37	41	592	52	36	409	366
198	204	129	95	—	—	—	5	26	24	995	3	91	45	115	7.839	12.816	20.655	24.33	143	684	78	87	888	162
115	115	86	64	3	4	3	18	16	578	—	77	51	148	276	11.286	5.065	16.351	29.51	68	426	97	31	455	167
323	248	127	88	16	33	3	175	189	1.133	49	176	196	287	659	17.108	15.896	33.004	23.42	189	1.275	99	35	1.561	37
1398	1.149	793	566	44	64	23	347	446	5.923	92	694	571	1.394	2.659	83.954	79.645	163.599	26.84	758	5.100	648	346	6.204	840
123	88	56	44	5	4	—	16	21	527	3	65	47	133	245	8.892	4.015	12.907	27.76	113	376	55	34	400	176
41	35	28	31	—	12	—	22	10	241	1	28	41	49	118	2.118	5.510	7.628	29.45	27	228	25	6	212	74
201	171	125	114	10	2	6	80	34	1.070	8	129	59	229	417	10.050	22.798	32.848	36.49	239	744	81	75	989	219
189	158	103	41	6	1	1	49	26	781	3	80	36	160	276	7.923	8.458	16.381	23.50	170	612	43	42	801	66
534	395	246	128	13	53	14	187	269	1.739	59	224	168	525	917	21.857	14.453	36.310	20.24	463	1.642	110	42	2.167	155
201	141	84	54	5	29	12	109	106	680	16	121	59	199	379	13.179	9.391	22.570	28.35	145	727	52	17	798	159
59	49	16	19	3	5	1	24	—	340	1	72	49	78	199	4.202	5.653	9.855	28.50	59	272	45	28	330	44
1348	1037	658	431	42	106	34	487	466	5.378	91	719	459	1.373	2.551	68.221	70.278	138.499	26.23	1.216	4.601	411	244	5.697	893
140	138	110	79	7	3	6	4	8	593	1	73	41	139	253	8.073	8.804	16.877	30.14	62	491	57	12	249	373
118	103	91	70	12	3	2	1	2	557	—	79	32	205	316	249	325	574	10.49	30	472	56	19	335	242
128	92	69	103	14	14	2	58	101	358	43	67	32	118	217	7.130	7.563	14.698	28.93	82	434	50	24	349	241
96	64	41	59	3	4	5	15	3	400	2	48	15	119	182	262	170	432	1.05	21	212	94	105	228	204
41	35	33	44	5	6	1	15	10	181	10	18	21	19	58	95	93	188	0.92	9	161	31	11	70	158
173	160	127	92	6	24	2	31	78	686	19	77	83	130	290	8.548	4.562	13.110	19.51	177	528	81	63	361	488
138	133	54	16	6	29	8	81	116	349	53	39	67	111	217	6.431	7.491	13.922	25.64	99	482	41	20	411	231
834	725	525	463	53	83	26	205	318	3.127	128	401	291	841	1.533	30.788	29.013	59.801	17.36	480	2.780	410	254	2.003	1.937
59	65	36	11	4	5	—	34	55	248	2	23	9	75	107	3.294	3.839	7.133	29.59	107	217	18	6	268	80
213	171	142	117	7	27	7	138	143	794	40	80	58	215	353	9.198	8.564	17.762	20.70	270	766	57	35	843	313
62	29	13	11	2	2	—	—	—	157	—	3	3	7	13	2.186	796	2.982	25.70	45	95	18	3	53	108
334	265	191	139	13	34	7	172	198	1.199	42	106	70	297	473	14.678	13.199	27.877	22.94	422	1078	93	44	1164	501
194	158	122	83	16	38	3	101	126	583	31	73	59	159	291	9.484	11.672	21.156	34.23	123	470	106	42	587	311
26	34	30	16	6	2	—	31	41	85	18	31	9	23	63	1.250	2.426	3.676	30.13	59	106	11	5	127	56
178	104	108	96	4	1	2	3	1	738	—	69	42	59	170	8.721	7.473	16.194	28.31	180	470	60	42	471	278
398	296	260	195	26	41	5	135	168	1.406	49	173	110	241	524	19.455	21.571	41.026	31.27	362	1046	177	89	1.185	645

СВЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ У ОПШТЕ

МУШКЕ И ЖЕНСКЕ ШКОЛЕ

УН И В Р З Б И Б Л И О Т Е К А

СРЕЗОВИ И ОКРУЗИ ARRONDISSEMENTS ET DÉPARTEMENTS	БРОЈ УЧЕНИКА — NOMBRE D'ÉLÈVES													Број ученика по успеху Nombre d'élèves d'après les notes obtenues					По узрасту било Nombre des élèves					
	који имају накнадно да по- лажу испит у qui ont à passer l'examen supplémentaire dans la						које је ослободно ре- визор као неспособне у qui ont été licenciés par l'inspecteur comme incapables dans la						одличних-excellents	врно добрих très bons	добрих-bons	слабих-faibles	пљавих-mauvais	6	7	8	9			
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI										Г О Д И Н А		
	разреду — classe						разреду — classe																	
Свега-Total						Свега-Total																		
Златиборски-Zlatibor . . .	6	2	4	1	—	—	13	—	—	3	—	—	—	3	75.69	76	115	96	18	—	1	6	34	51
Моравички-Moravitzka . . .	3	—	3	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	82.02	128	197	190	22	—	—	24	34	96
Пожешки-Pojéga	3	4	2	2	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	60.65	98	207	230	20	—	2	16	66	93
Раџански-Ratcha	10	4	1	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	76.96	102	174	198	52	—	4	19	55	120
Ужички-Oujitzé	9	9	8	—	—	—	26	—	—	4	4	—	—	8	74.49	246	379	437	105	—	12	35	144	206
Црногорски-Tzrna-Gora . . .	2	2	2	5	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	69.62	88	90	52	32	—	—	—	18	54
Ужички округ-Département d' Oujitzé	33	21	20	8	—	—	82	—	—	7	4	—	—	11	72.83	738	1.162	1.203	249	—	19	100	351	620
Бољевачки-Bolyévatz . . .	35	6	6	7	—	—	54	—	—	—	1	—	—	1	77.87	200	286	326	77	3	3	38	145	199
Зајечарски-Zayétchar . . .	25	11	10	12	—	—	58	—	—	—	—	—	—	—	78.74	274	511	684	174	11	10	195	295	356
Црноречки округ-Départe- ment de Tzrna Réka	60	17	16	19	—	—	112	—	—	—	1	—	—	1	78.41	474	797	1010	251	14	13	233	440	555
Град Београд-Ville de Bel- grade	20	16	14	15	4	—	69	3	2	1	3	—	—	9	69.64	655	871	1050	346	—	101	346	526	620
Град Ниш-Ville de Nische . . .	24	9	7	7	2	—	49	—	5	2	1	—	—	8	62.83	306	489	622	250	1	26	194	273	282
Укупно-En général	922	443	416	339	19	—	2.139	105	60	94	56	—	—	315	73.98	12773	19.857	23.337	6.664	218	696	4.676	9.687	12606

Од 100 успешних ученика пролази су у ста-
није разреду — Sur 100 élèves inscrits sont
passés dans les classes supérieures

ÉCOLES PRIMAIRES EN GÉNÉRAL

ÉCOLES DE GARÇONS ET DE FILLES

Број ученика qui ont eu				Број ученика који су били од родитеља Nombre d'élèves dont les parents ont été								Број кажњених ученика Nombre d'élèves punis de				Изостанци Absences			Број ученика који Nombre d'élèves qui					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu	
10	11	12	преко 12 au-dessus de 12	свештеника-претрес chouvi-fonctionnaires	наставни-институтори enseignants-instituteurs	трговачка-марчантс marchands	занатлија-артизанс artisans	земљорадника agriculteurs	слугу-сервантс servants	затвором reclusion		Caera - Total		оправдани excusées	неоправдани non excusées	Caera - Total	Простаци број изостака на једног ученика-Nombre moyen des absences d'un élève					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu			
a n s																испу изостаки на 1 дан од пре- давања-ont été absents pas un seul jour					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu				
																су изостаки од предавања ont été absents					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu				
																40					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu				
																40-80					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu				
																преко 80 au-dessus de 80					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu				
																дана - jours					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu				
																где је школа-меме où est l'école					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu				
																удаљених-éloignés					Ученика је било из места Elèves ont été du lieu				
63	54	33	63	5	6	2	3	—	289	—	38	20	39	97	3.371	2.538	5.909	21.25	27	248	27	3	228	82	
114	107	70	92	3	7	—	41	45	431	10	40	17	130	187	5.741	7.464	13.205	29.27	86	405	27	19	146	391	
97	105	86	81	3	8	3	33	60	425	17	53	44	121	218	6.415	10.742	17.157	37.06	88	363	81	19	211	340	
140	88	93	53	3	13	—	37	34	482	3	68	38	70	176	3.498	9.422	12.920	27.09	95	421	38	18	257	315	
255	190	169	156	10	31	14	90	249	637	136	95	37	194	326	16.140	15.318	31.458	32.10	187	784	134	62	734	433	
59	53	37	41	1	1	—	6	9	245	—	9	10	38	57	3.240	4.117	7.357	30.53	21	207	25	9	137	125	
728	597	488	486	27	66	19	210	397	2.509	166	303	166	592	1061	38.405	49.601	88.006	30.15	504	2.428	332	130	1.708	1.686	
164	148	124	15	8	6	3	35	64	781	3	94	42	177	313	11.923	10.626	22.549	33.45	141	552	78	44	808	92	
321	268	123	88	18	36	12	141	130	1.308	23	179	200	363	742	22.188	15.260	37.448	30.22	213	1092	122	25	1.641	24	
485	416	247	103	26	42	15	176	194	2.089	26	273	242	540	1055	34.111	25.886	59.997	31.36	354	1.644	200	69	2.449	116	
595	406	239	129	23	489	59	571	952	139	775	233	104	395	732	31.526	15.584	47.110	18.83	640	2.104	290	108	3.017	5	
365	232	181	115	10	156	17	351	663	138	333	47	34	320	401	18.185	8.973	27.158	13.55	402	1.177	52	37	1.662	6	
12987	10570	6981	5131	548	1781	401	5256	8304	44339	2844	5.512	3826	12103	21441	793.187	688504	1481691	27.24	9.812	46.196	5.762	2.507	47.736	15.856	

УНИВЕРЗИТЕТ
БИБЛИОТЕКА